BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.
1248

Volume de 122 feuillets

9 avril 1885

Nicolai de Hanapis, ord. præd.
Liber de exemplis sacræ scripturæ. } fol. 16.

tudia lopre. ꝑ ira frenesi. atidia hitrgie. auaricia
idropsi. luxuria febri. gula epilentie; Sᵈcte uicia
ꝯ passione curant; Capitis in cruce medicina curat
superbiam. ora pro inimicis eam. appetitu lateris iudea
portato curat auaritiam. tradito spūs pat. pedes cruci-
matis discipulo. uestimenta crucifixorib⁹. hꝰ mēbr curat
auaritiam. flagellū curat luxuriā. potio fellis gulam

de superbia

ut dicendū ē de viis capitalib⁹
uitiis. et ꝓmo de superbia q̄ ē regina uitiorū oīm;
Est aut superbia ut aut augst. ꝑuersa rectitudinis
appetitus; vñ sicut ide augst aut. Superbia omnibus
mundi superioribus quia illis non equat. inferioribus
ne ei equent. paribus quia ei equat; Sᵈbia
dr̄ dicit omnis pctī latine ratione. ꝓmo ꝑ ram q̄ inue
nit. in omni pcto. quia in omni pcto inuenit. pter
plus dei qui est. q̄dā ra pctī; Item Iste aute
attemptus ē a diabolo actractore q̄ in omni pcto ē vbi
ꝑmutat. bonū cōmutatte bono incommutabili. quia
sicut sp̄ caritate alie virtutes melius st. ita sp̄ su-
perbia alia uicia melius st. Abstrahe superbiā ei et
hēbis gram. superbis deus resistit. humilib⁹ aut dat
gram. quecūq; ruptū huius non ē reruptum sed
rotatum; Sēdo quia primi fuit primus. hoc ei quē
diabolus peccauit in celo! et primus homo in paradiso;
Tertio quia ex ea nascit alia vicia. cū pius et
posteriꝰ est mediate uel imediate. sicut hꝰ supi ti
tulo de effectu uitioꝝ; Est aut mā superbia et vana
gloria dra. quia licet vt vbi sit appetitus ꝓpe ex
cellentie! tñ superbus appetit ē magnus in tra! Sᵈ
vana gloriosus appetit in ore aliorū appē ꝓ laude
ex; diuisa pars diuit radices et una sue cause
aliorū patrū sed diuise retinb⁹. superbie em dd

193.
BIBLIOTHÈQUE DE L'UNIVERSITÉ DE FRANCE.

inicium propter tres causas sunt enumeratas. libido etiam dicitur causa omnis peccati sicut ait augustinus. et hoc propter delectationem creature que inordinate trahit animam et avertit a summo bono; Est enim libido improba voluntas. qua movetur anima rationalis ad hoc quod delectetur in creatura; Cupiditas etiam dicitur radix omnium malorum sicut dicit apostolus et hec propter eandem causam sicut libido. Est enim cupiditas ex amore inordinato ad creaturam; luxuria etiam secundum cassianum dicitur radix omnis peccati quia carnales delectationes sunt nobis naturales. ad naturalia autem proni sumus et difficulter resistimus; Inanis gloria sunt vii filie secundum gregorium. prima est inobedientia. quia vani gloriosus in nullo vult videri inferior quod fieret si faceret mandatum; Secunda est contemptio quia vult vincere cum clamore. et per hoc apparere. Tercia est iactantia. qua quis enumerat bona sua ut laudabilis appareat; Quarta est ypocrisis. que querit hominibus in exterioribus apparere; Quinta est pertinacia. que factum suum malum vel dictum defendit ne errasse videatur; Sexta est discordia. qua contra omne dictum assumit contrarium propter vanam gloriam; Vii novitatum presumptio qua quis nova vel dicit vel invenit. ut laudetur; iiii^or sunt species superbie quas assignat gregorius xxxii iob; Prima est cum homo a se ipso estimat habere bonum quod habet; Secunda si de super datum credit pro suis meritis accepisse. Tercia cum iactat se habere quod non habet; Quarta est quando ceteris despectis singulariter vult videri; per primam et secundam speciem iniuriatur homo deo in se. quia per primam ponit se homo totam causam sui boni. sed in secunda ponit se causam principalem; In tercia vero specie iniuriatur homo deo in proximo; In quarta autem iniuriatur deo in hoc quod non habet; Gra

dus ſuꝑbie ſdm̃ ber. ſt duodecī. q̄m ſt curioſ
tas. nientis leuitas. mepta letitia. iactantia
ſingularitas. arrogantia. ꝑſumptio. pud'
defenſio. libtas. ꝓtandi conſuetudo. nūs hoīs
ſt aggregiū. homo ꝑ ſuꝑbia iurat. dō et hoī
cui ꝑ ee dz. et hoī cui dz ee inferior; Ex hoc ꝑmo
gradus detiant. ſdm̃ iuria ꝓpi. q̄m debet ee
par. Quatuor alij ſdm̃ iuria q̄ ſit hoi ſuꝑi
ori. due ultime detiant. ꝑpe ꝓtū ad iuriam
q̄ deo imediate ſit; hoc id dicunt. q̄ia et ſuꝑio
res gradus nō dēt redimdat ſed mediante ꝓpinq.
Gradus aut uocant. q̄ia ſit a minori ꝓgreſſ
uſq; ad maius. Homo malus e. ſdm̃ peior.
et aſtendendo muent. q̄ ultimus e pessimus;
vñ iuria q̄ e tui paris e minor. ſed illa q̄ e tui
ſuꝑioris eſt maior. ſed illa q̄ e tui dei e
maxima. ꝑ quod et tabt iſti gradus ordiant.
Suꝑbia multa mala facit. Primo id quod dei
eſt vſurpat. b. thaam. ꝑ thaam mea alti non
dubo. In homīs opib; que facim; duo ſt. udeh
honor et utilitas. ſz ꝑmū dō q̄ rebuat. aliud no
bis tribut; vñ debem; deo ſuam ꝑte zelmare.
ſz nra ꝑte nolum; ſpoliari. ij. ꝑfectos uxos im
pugnat; Suꝑbia em̃ e qui. tus babel q̄ uſq; ad
celos. i. uſq; ad celeſtes uxos debebat ꝓmere
altus. ſuꝑbia etiam homīs opibus inſidiatur
ut ꝓdat; unde ſuꝑbia e inexpugnabilis ſicut
caſtrū in alto monte ſitum; Terra ex ira dei
horem denudat. petrus. Suꝑbis deus reſiſtit
et c. ij reg. montes celebor nec eos ni pluuia
vemat ſuꝑ eos; vñ ps. Ni tam conceꝑū no e
receptum. ſz rotam; Quarto horem do ꝓuat

hugo de sancto uictore. Superbia aufert michi deum
inuidia proximum. ira meipsum; superbia est odibilis deo
prouerbiorum. tria sunt que odit dominus pauperem superbum et cetera. deum
impugnat quia uexillum inimici i. diaboli ponit
in castro suo et deponit uexillum christi. s. crucem
quam semper homo debet portare secundum illud; Qui
uult uenire post me et cetera; Diabolo hominem asso
lat ipse enim diabolus est rex super omnes filios s. su
bie; unde sicut dominus ait de caritate in hoc cogno
scent omnes. quia mei estis discipuli si dilectio
nem hueritis ad inuicem. ita potest dicere diabolus
de superbia in hoc cognoscent omnes et cetera; Item super
bia hominem stultum demonstrat. quia ancillam
ornat et dominam nudam derelinquit; Item quia magna
pro modico uendit i. laude; Item quia credit se
posse illuc cum superbia posse pertingere. ubi diabo
lus iam existens non potuit cum superbia remanere;
Item hominem deicit quia standantes in altum
de facili cadunt et qui se eleuat sub ostio humi
li. de facili caput ledunt;

De inuidia

1 Inuidia est ut ait augustinus. odium felicitatis
aliene. uel secundum io. damascenum. Inuidia est
tristicia de alienis bonis. dicitur autem inuidia a non
uidendo quia non potest uidere bona aliorum. unde di
fflicentia boni que est inuidia potest notari per uisionem
interiorem. uel exteriorem. sicut uult seneca dicens.
quicquid fugimus mente in gestum oculis uix uide
mus; Quinque filias habet inuidia secundum gregorium. Prima
est odium que est uelle malum alicui. et nolle bonum. secunda
exultatio in aduersis proximi. Tercia tristicia in prosper
is proximi; Quarta susuratio que est de detractio la
tens. Quinta est detractio. et hoc fit in aperto. quia
intendit melior apparere illo cui detrahit; Inuidia

multa mala facit, de lumine cecatur. quia bona pro
xi videre non potest; unde invidus comparatur noctue
et vespertilioni; Augustinus. Oculis egris odiosa
est lux. que puris est amabilis. de vita moritur;
Gregorius. Panis vitam fortium roborat. parvulorum ne
cat. unde invidus comparatur febri citanti. cui etiam
boni cibi sunt contrarii. Item deo contrariatur. quia
tam bonus est deus ut ait augustinus quod etiam de malis
bonum eliceat; sed econtra isti tam mali sunt quod de bo
nis malum eliciunt. Item divina bonitas omnia sua
communicat. isti vero non. Item deo placet bonum hominis et
malum displicet. Isti autem bonum gratie et nature per
vertunt. unde sicut omnia munda sunt mundis. sic istis
~~bona operantur in malum~~ omnia immunda. et sicut bonis
mala cooperantur in bonum, sic istis bona cooperantur
in malum; unde tales convertunt aurum in cuprum. gem
mas in lutum. granum in paleam. vinum in aquam. gau
dium in merorem. rosam in paluitum. balsamum in
sterquilinium. electuarium in venenum. Item hominem
maledicit. ysaie. ve. qui dicunt bonum malum etc. Item
stultum efficit. nimis errat qui sibi vult. idcirco unum
oculum erui quod etiam alii unus eruatur. sic facit invi
dus et dyabolus quia per hoc quod aliis invident sibi
magis nocent. Item auctorem suum torquendo ledit;
Seneca utinam invidi in omnibus civitatibus aures
et oculos haberent. ut de omnibus profectibus torque
rentur. Item proximum fraudulenter decipit; unde
invidus comparatur cani qui blanditur facie. et mor
det a tergo. Item iude qui osculo xpm tradidit.
Item homini perfido qui ledit hominem qui ei numquam mole
stavit molestavit; de ira

Ira est ut ait augustinus ulciscendi libido secundum
cassiodorum ira est motus animi concitatus ad

penam. hec est diffinitio ire per vicium non per zelum
de qua est hic agendum. Ira igitur duplex habet esse. scilicet esse
nature et esse moris. prout ergo deordinat ab opti
mo habet esse morale quo vicium est. quia ira non est
peccatum ratione pure passionis immo pena; sed cum hoc
dicit quandam actionem per quam deordinat hominem
et quantum ad deum et quantum ad proximum. vult
enim expetere vindictam a se. quam non debet nisi a deo ex
petere. vel a iudice sub deo constituto. utrum
autem teneatur quis remittere iniuriam inimico petenti.
nota distinctionem quia ex iniuria solent oriri tria.
Primum est rancor in affectu. secundum rancoris si
gnum in effectu. Tertium est actio contra iniuriantem.
primum tenetur quilibet statim remittere etiam si non roge
tur. secundum remittere veniam veraciter petenti. i. para
to emendare secundum facultatem suam. Tertium non te
netur remittere. Si vero scire volueris utrum ille cui fa
cta est iniuria debeat amicitiam ac querere. sciendum quod duplex
est debitum. primum est necessitatis. sine quo non est salus. secundum
est perfectionis. quantum ad debitum primum non tenetur quis
reconsiliationem querere. sed de secundo dicit cristomus quod talis
debet reconsiliationem querere. ut dicitur coronam consequatur.
unam quia iniuriam passus est. alteram quia prius rogavit
dominus ponit tres gradus circa reatum ire. cum
dicit omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. qui
autem dixerit ei racha reus erit concilio. qui autem
dixerit ei fatue reus erit gehenne ignis. de
his dicendum est quod ubi crevit gradus culpe. crevit et or
do sententie. unde recte ira sine voce iudicio. ira
cum voce ~~consilio~~ concilio. ira cum sermone contumelie
gehenne ignis nuncupatur. Secundum augustinum in primo
est ira tantum. in secundo ira et vox. in tertio ira et vox et
certa expressio irrisionis. dicit enim gregorius quod iudicium est cause

discussio. concilium sententie diffinitio. gehenna ignis
ignis sine executio; Notandum quod reddere malum pro
malo est fragilitatis. sicut fecit iob quando interfecit
abuer. s. interfectorem fratris sui absael; Sed reddere
malum pro bono est perversitatis sicut fecit iudas tra
dendo dominum. reddere bonum pro malo est perfectionis sicut
fecit stephanus qui pro inimicis oravit. reddere
bonum pro bono est equitatis. sicut fecit assuerus quando
mardocheum honoravit; filie ire secundum gregorium sunt sex.
Prima est rixa hec est audax voluntas vindican
di iniuriam facti procedens; Secunda est timor mentis.
hoc est voluntas vindicandi fugiens adversantem propter
estimatas inimicicias; Tercia est contumelia. que est
voluntas se vindicans per exprobrationem malorum;
Quarta clamor. qui est voluntas vindicans in ex
altando vocem per vituperium ad aliorum aures perveni
ens; Quinta indignatio que est voluntas se vindi
cans per signum molestie exterius declaratum. Sex
ta blasphemia que est voluntas se vindicans per obpro
brium deo vel sanctis illatum; Ex ira veniunt mul
ta. hospicium s. spiritus turbat. gregorius dum ira animum pul
sat sancto spiritu hospitium suum turbat; nam sicut
in pace factus est locus dei. sic in discordia fa
ctus est locus diaboli. Tales etiam sunt incendiarii
domus dei. psalmus incenderunt igni sanctuarium tuum in
terra; unde isti similes sunt drachoni qui emittit
ex ore ignem; Quod dei est usurpat. s. vindictam
psalmus mihi vindicta et ego retribuam; talis facit se
iudicem. et deum vult esse tortorem sicut dicit augustinus
ait malus in orationibus suis domine occide malum
inimicum meum. respondet illi deus quem iurum. Ambo
enim estis mali; immortalis vult esse ex actor et
iudex in eadem causa; stultum se demonstrat. qui per

cor suum mittit gladium · ut ledat tunicam inimici · ideo
si sapienter faceret prius se de seipso vindicare deberet
iram · s. per zelum adversus iram suam per vicium assumen-
do; lunam purgationis convertit in rubiginem de
pravationis; adversitates enim que ipsum deberent a pec-
cato mundare per impaciam magis inquinat; et for-
nax mutat aurum in cuprum; et flagellum ex grano
facit paleam · duram sinam a iudicio expectabit; quia
enim dominus improperabit quibusdam nudus fui · et cooper-
uistis me · Quid dicturus est istis qui non solum
nudos non vestiunt · sed etiam vestitos spoliant?
bellum mundi carnis et diaboli contra se instaurant.
sed sapientes sedant minores guerras propter maiores
que imminent; malam faciunt commutationem quia aufe-
renti palium bone fame dant tunicam innocentie; reme-
dia ire sunt silentii observatio · prov. cum defecerint ligna
extinguetur ignis; preterea sicut ex collisione duorum
corporum elicitur ignis · sic ex amaris verbis elicitur
ira; Secundum remedium est mollis responsio · prov. Responsio
mollis frangit iram · sermo durus excitat furo-
rem; Idem quasi qui canem auribus etc. Tertium
remedium est ~~dore~~ passionis dominice consideratio; quia dum
passio domini ad memoriam revocatur nichil adeo tam du-
rum quod non equanimiter tolleretur; hoc significatur
in numeris ubi respicientes serpentem ereum sanaban-
tur · Quartum remedium est premii tollerantie re-
muneratio · unde consideratio premii minuit vim flagelli;

De accidia

a ccidia est virtutum laudabili exer-
citio utriusque hominis languida deiectio · Item
alia diffinitio accidia est de propriis viribus et auxilio
dei implendi ardua diffidentia · duo nomina
sunt huius vicii · s. tristicia et accidia · horum autem nomen

hec est ratio. quia in isto peccato est aversio a spirituali bono
quod estimatur grave sicut est ieiunare et huiusmodi
et ratione huius dicitur tristicia. et etiam est ibi conver
sio ad creaturam. s. ad quietem que estimatur levis et
ratione huius dicitur accidia. Patet ex his quod vicium
prout vocatur tristicia opponitur letitie spirituali. sed
prout vocatur accidia opponitur fortitudini que consistit
in aggrediendis arduis et sustinendis adversis.
Accidia denominatur ab accedine. quia per eam habet
anima tedium de omni spirituali difficili. Accidia secundum
gregorium sex habet filias. prima vocatur malicia que secundum
augustinum est voluntas machinandi malum alicui. cum enim
quis iniuriatur alicui et postea tristatur. Secunda est
desperatio. quia diffidentia meritorum mater est diffiden
tie premiorum ex quo iterum oritur tristicia. Tercia
pusillanimitas que nascitur ex diffidentia proveni
ente ex consideratione proprie infirmitatis vel operis ar
duitatis. Quarta rancor qui est inveteratum odium.
sicut enim ex caritate fit bona opera ex quibus est
confirmatio caritatis. ita ex ira est accidia.
ex accidia vero vetustatur ire. Quinta est torpor circa
precepta i. quedam insuasibilitas propter quam homo non
potest induci ad executionem mandatorum dei. Sex
ta est evagatio mentis circa illicita. Hec autem evagatio
quandoque est particularis. et certam habet materiam et sic est omnibus
viciis. quandoque est generalis et incerta. et hec est propria eva
gatio accidie. qui absortus est tristicia non habens in
se ubi delectetur. evagatur ad omnia querens con
solationem vel delectationem. Ex accidia veniunt
multa mala. preceptum domini negligit. gen. in sudore
vultus tui vesceris pane tuo. Maleditio
nem incurrit. exemplum deficit cui dominus maledi
xit quia folia tantum habebat. discrepat a ceteris

creaturis; exemplum in corporibus animatis sicut in
sole et luna qui cotidie mane surgunt et perficiunt
cursum suum. Item patet in corporibus animatis sicut sunt
arbores et herbe que in hyeme nuda sunt. tamen virtu
tem servant et tempore suo redeunt ad consueta.
Idem ostenditur in sensibilibus prov. vade ad formicam
et c. preciosum tempus perdit. quia nichil ergo
preciosius est quia bona hora posset quis obtinere
veniam et gratiam et gloriam et tamen s. b. nichil vilius
reputatur. quia dicunt homines occiosi. venite de
ducamus tempus. Spirituale bene lucrum negligit.
quia qui non mercatur in nundinis postea non hen
bit. prov. pp frigus piger. et c. Irritamenta viciorum
colligit. per agrum hominis pigri transivi et ecce totum re
pleverant urtice cooperuerant superficiem eius spine. No
ta quod aqua corrumpitur quiete. et ferrum contrahit ru
biginem et porcus mactandus in quiete permittitur
pinguescere. locum diabolo preparat quia homo occiosus
est quasi pulvinar diaboli. et alle tepide libenter mu
sce insident. que ferventem fugiunt. Tentationibus paret.
unde legitur in collationibus patrum. quod monachum operantem
unus demon pulsat. occiosum innumeri. Est enim homo
accidiosus quasi urbs absque murorum ambitu et quasi
signum positum ad sagittam. Quorem pervertit quia vult
metere et non seminare. sicut catus qui libenter comedit
pisces. sed eos non libenter in aqua capit. Seneca in
certum est quo loco te mors expectet. ideo tu illam in
omni loco expecta. furem fodientem paventem non repellit.
quia mors fur est. et quotidie tollit asserem unum
i. unum diem. Gen. Si sciret paterfamilias et c. Re
ceptaculum sordium se facit. b. omnium tentationum
sentina est occium. ipsum est occasio luxurie. Reg.

factum est eo tempore quo reges solent ad bel. pre-
Item occasio est ~~curiositatis thimi~~ nugarum i. act.
Athenienses ad nichil vacabant et c. Item occasio
est curiositatis thimi. discunt ~~circu~~ circuire domum
stulticiam ostendit. quia tonitrua audiens non surgit.
Tonuit autem Christus in cruce et in predicatione tonabit.
et in die iudicii et stultus est qui immundicias de o
culo non eicit. Quod stulte eice primum trabem de o
culo tuo et c. Ad celestia venire negligit quia
vix ad locum quis perveniet. qui unum pedem movet
hodie et alium post annum sic et illi quorum motus
est pes intellectus. et non affectus pes. cum tamen
sit affectibus ambulandum;

de avaricia

Avaricia est ut ait tullius immoderatus amor habendi.
Item avaricia est secundum boetium quarumlibet rerum
insatiabilis et inhonesta cupido; Avaricia secundum
apostolum est ydolorum servitus. quia homo avarus exhi
bet quod debet creatori creature scilicet fidem spem. et
dilectionem; hic avari exhibent pecunie; In hoc ergo
specialiter reprehenduntur isti. quia rei vilissime amo
rem suum exhibent scilicet pecunie. que de terra tollitur
quam natura infimam ordinavit; dicitur in ecclesiastico
quod avaro nichil est scelestius. et hoc est propter quatuor
causas. Primo quia omnia fere scelera pro avaricia
perpetrantur. ut furta homicidia periuria et huiusmodi;
Secundo quia contra legem est nature. luc. quecumque
vultis ut faciant vobis homines et c. Tercio
quia contra legem scriptum est luc. Estote misericor
des sicut et pater et c. Quarto quia contra legem
est universalem que est in omnibus rebus ut communicen
tur; Avarus vero quasi captivas detinet res ne

communicari possint; utrum autem cuique liceat the
sauros condere; Notandum est quod est thesaurizare ex
affectu avaricie absque omni intentione necessitatis proprie vel
aliene. et hoc thesaurizare est omnibus prohibitum.
Alio modo est thesaurizare ex providentia et hoc
vel considerationem necessitatis et sic concedit parentibus
scilicet vel ex necessitate filiorum educandorum vel
filiarum coniugio tradendarum non autem ditandarum
sed servato modo et statu persone; Alio modo
est thesaurizare ex considerationem publice necessitatis. s.
regni defendendi vel cultus dei ampliandi et
concessum est regibus thesaurizare; Personis
vero ecclesiasticis numquam thesaurizare licet. nec etiam
pecuniam tenere in intentione servandi; Ambrosius
Aurum habet ecclesia non ut servet sed ut eroget;
Ex predictis patet quod duplex potest esse amor pe
cunie sive temporalium. s. 2tus necessarii. vel 2tus super
fluus. contra primum prohibet dominus perforantem sol
licitudinem. contra secundum prohibet thesauriza
tionem; Ex avaricia sequuntur multa mala. primo
quia adeo maledicitur; Augustinus maledictus dispen
sator avarus. cuius dominus est largus. semper eget. tam
deest id quod habet quam quod non habet. stultus mer
cator est. quia regnum celorum immo ipsum Christum
vendit pro paucis denariis; et in hoc sepe
peior est avarus homo. quam ipse iudas qui pro
xxx^ta dominum denariis vendidit. iste autem pro uno
denario; Corpus eviscerat; quia divitie acquiruntur cum
labore. possidentur cum timore. amittuntur cum dolore;
unde ipsi laborant et alii in labores eorum sepe

intrant · s fures uel raptores · uel certe filii
mali; Isti similes sunt aranee que faciunt (faciendo) telam pro
capiendis muscis se ipsam euiscerat; mentem
suffocat; Aug⁹ Naufragium fugis et plumbum
amplecteris; vnde socrates; massam argenti pi
ciens in mare dixit mergam te te ne mergas
me; Inquinat exo. filii israel seruiebant in luto
et latere; Excecat exemplum in thobia qui est
excecatus stercore yrundinum; Cor dilacerat. vnde
diuitie comparantur spinis; Insatiabilis est. vnde
comparatur sacco pertuso (pertuso) et inferno qui numquam dicit
sufficit · et mari cui omnia influunt et tamen non
redundat · et ydropico; filie auaricie secundum gregorium
sunt vii. Prima obduratio cordis · et fit obmitte
do · istam filiam uocat ysidorus inhumanitatem;
Secunda uiolentia; hec fit nocendo alicui palam ·
per facta mala quam uocat ysidorus rapacitatem;
Tercia inquietudo; hec est appetitus lucri; Quarta
periurium quod sepe incidit · in emptione et uendi
tione · Quinta fallacia · que fit per uerba decipientia
in occulto; Sexta fraus · hec est deceptio per facta ·
et hec in presentia illius qui decipitur; Septima
proditio que est idem quod deceptio que fit in absentia decepti;

Gula ut ait aug⁹ est immo — de gula
derata cibi auiditas; Item gula est uorax
edacitas nature finibus non contenta; Quinque mo
dis peccatur circa gulam · ut dicit gregorius · primo cum quis
horam comedendi preuenit; et hoc fit propter impaciam
expectandi tempus debitum; secundo cum quis cibaria
preciosa et deliciosa querit · de quibus ouidius · Est uirtus placi
tis abstinuisse bonis; sed contra hec fecit diues / ille qui

epulabatur quotidie splendide; Tercio quando quis
mensuram excedit. s. nimis comedendo; Sciendum
autem quod vnum est medium et mensura debita. quod al
teri est excessus; vnde mensura non consistit in cibi
quantitate. sed in comedentis qualitate; veruntamen quidam
suum ~~jeu~~ Jeiunium recompensant postmodum nimie
tate superflua; sed quid est hoc aliud quam dare
duos obolos pro vno denario. Quarto quando ni
mis ardenter ac festine quis comedit; non enim
vsus ciborum. sed concupiscencia ciborum in vicio est; Quinto
quando nimis studiose quis sua cibaria preparat. b. non
sapores sed fames excitet appetitum; In omnibus
his sumenda sunt non que voluptas. sed que requirit neces
sitas; Contingit etiam peccatum esse circa diminucionem cibi.
sicut circa superfluitatem; filie gule sunt quinque secundum gregorium
videlicet scurrilitas. quia gula monet ad verba
scurrilia; Multiloquium. s. detractio. vituperia. et
alia verba inania; Inepta leticia. i. lascivia carnis
sive gestus corporis inordinatus lascivia mentis
demonstrans. Immundicia. s. que solet provenire
ex gula ut est vomitus. et eiectiones fetide. ac
luxuria; ebetudo mentis. i. subversio racionis; Gu
la duo complectitur. s. comessacionem. et ebrietatem
et proprie loquendo parcimonia comessacionis. sobrietas
vero ebrietati opponitur; Gula nocet multis.
de paradiso eicit hominem. exemplum in adam; Spi
ritualia perdit; exemplum in esau qui pro cibo vendidit
primogenituram; Diabolo domum preparat. Evangelium
Mitte nos in porcos. Servum quod dominum armat
prius. Qui delicate nutrit servum in fine sentiet contu
macem; luxuriam induit. Exemplum de loth. homicidium perfecit.
exemplum in iohanne. ba. qui in convivio periit; Inducit mortem

nr̄e
na. pu. pp crapula multi perierunt; gen. quacumque
hora comederitis etc.; Indu. morte culpe luc. dies
diues epulo sepultus in inferno; Remedia gule
ff. 4or. primum est spiritualium ciborum frequens sumptio;
Et non ex solo pane viuit homo etc. Secundum finis
carnis nre consideratio. Jo. facile contempnit omnia
qui se semper cogitat esse mortuum; Tercium eterne cene
pene meditatio. luc. Jo. homo quidam fecit cenam ma
gnam etc. Quartum famis xpi et suorum pensatio
tren. recordare paupertatis mee absinthii et fell.

l uxuria est ex immundis de de luxuria
sideriis veniens lubrica mentis et carnis pro
stitutio; Item luxuria est libidinose voluptatis
appetitus et intelligas hic de appetitu qui est ex consensu
rationis. quia talis appetitus est peccatum mortale. quando ratio
non cohibet hoc appetitum cum posset; Dicitur luxuria
ie ff. 1te. prima est fornicatio. que fit est soluti cum soluta.
Secunda est meretricium quod fit dum. s. uel vagam libidinem
cum diuersis sectando uel cum pu. concubendo; 3a
adulterium. quo coniugalis thorus violatur; 4ta stuprum
quo virginalis integritas corrumpitur. Quinta sacrilegium
quod pro deo sacrata leditur ut in religiosis et cle
ricis et in his qui emiserunt votum continencie;
Sexta incestus quo vinculum consanguinitatis et affi
nitatis uel primitatis corrumpitur. Septima peccatum contra
naturam siue sodomia quo naturalis usus coeundi peruertitur;
Nonde aliquid est contra naturam speciei. aliud contra naturam ge
neris. primo omne peccatum mortale contra naturam est. quia in rationali
creatura remmurat synderesis contra omne peccatum. sed
2o peccatum sodomie contra naturam est quia non solum in homine.
sed in brutis diuersis sexus in coitu conuenit. vnde si aliquo fit contra
naturam generis est. viii. est libidinosus coitus coniugalis
qui multi accipitur; Cohitus enim coniugalis alius est licitus

alius fragilis · alius impetuosus ; luctus ꝺ̄plq
ut quado fit ꝛ̄a prolis ad cultū dei · uel ꝛ̄a red
dendi debitū · uel ꝛ̄a formā alius vitande ; ꝺ̄m
ē pietatis · ꝺ̄ iustē · ꝫ̄ cautele et m̄ hoīm illu
ꝺr ee patri ; fragilis ē qñ fit ꝛ̄a delectac̄ōis · et
tunr distinguit̄ · q̄ si amor illi⁹ delectac̄ōis ꝑ
ponit̄ dō morle patris ē · si nō ꝓponit̄ ueciale.
impetuosus qñ ex sola libidine · ꝓcedens me
tas honestatis et ordinis trāscendit · quod fit
ꝫ̄ modis · ꝑmo ꝛ̄a fugiende libidis ꝫ̄ nequiꝰ
blandicias ; Sedō ꝛ̄a fit cont̄ ꝛ̄aleꝫ modū · tio
ꝛ̄a fit tempꝰ ꝓhibiti · qto ꝛ̄a fit loco ꝓhibito ·
quito ꝛ̄a attedit̄ ad ꝓgnate vicinā partiū · uel
q̄ est m̄ stupū nūstruo · filie luxurie sūt vii sc̄dm
aug⁹ · ꝺ̄ · ꝫ̄ ; ffirma est rectitas mentis · q̄ ꝺ̄m
aug⁹ m̄ ope luxurie tota ꝛ̄d absorbet̄ ; Secūda
consideratio · ē · mortis · et miserie ; Tercia odiosta
tio · ē · ad cogitandū et desiderandū nūt studiū nī
illud ; Quarta amor sui · ē · quo qs desiderat lo
quā uitam ! ad hoc ut expleat uoluptatem
suā ; Quinta ꝓpinquitas · qua quis ꝓpinquat̄ ꝛ̄ūt
ad peccandū ! exponēs se ꝓculo ꝫ̄ mortis ꝑ
luxuriā hūanā ; Sexta odiū dei · quod fit qua
deus abstinet et punit eos q̄ sequit̄ carnis dela
tiones ad quas illicit luxuria ; Septima affectus
priꝰ sciri · ē appetitus honorū diuturnū sancta
tis · fortitudinis et huiꝰ · ꝫ̄ luxuriosus finē
suū consequit̄ ; Octauo ē desperatio futuri sc̄i q̄ est
diffidentia glie uel uenie consequende · et hꝫ ē fi
lia luxurie cōsūmate ; luxuria notet multiplicit̄ ·
deo ē odibilis · q̄ ē ꝓhibita · q̄ ē ꝺ̄mnat ; demonū

placita. Iob. Behemoth dormis in locis humentibus.
Subiecto proprio nociua apostolus; Proximum scandalizat.
Osee facti estis laqueus speculationi. et rethe expan
sum super montem thabor; Animam propriam damnat. ii.
Reg. Non recedet gladius meus de domo tua; hic
dicitur dauid propter bersabee; Vilissimo domino subicit; scilicet
carni et sensualitati. Gen. quia audisti uocem
uxoris tue plusquam me maledicta terra in opere
tuo; Mentem infatuat; Osee. Vinum et mulier
cor auffert; Remedia luxurie sunt occasiones fu
gere. Iob. Pepigi fedus cum oculis meis etc. Prou.
Qui tangit picem inquinabitur. ecce qui tenet eam
quasi qui apprehendit scorpionem; mortis extrema co
gitare. Prou. fili memorare nouissima tua et in eter
num non peccabis; de se non presumere. quia dauid ce
cidit sanctissimus. Salomon sapientissimus. Sanson
fortissimus. frequenter se occupare. Io. semper aliquid
boni operis fac etc. Carnem domare. Euan. hoc ge
nus demoniorum non eicitur nisi orationibus et ieiu
nis; Temptationi in principio resistere. Gen. ipsa conte
ret caput tuum.

Omnia predicta peccata quamuis semper sint peccata
non tamen semper sunt mortalia; Vnde uidendum
quando unumquodque sit mortale et quando ueniale; Vana
gloria igitur ex genere est ueniale; quia genus operis
sumitur ex obiecto; Vanum autem rerum se non est obiectum
mortalis peccati; sed ueniale; Vnde cum vana laus sit huius
peccati obiectum. patet quod non semper est mortale peccatum; erit tamen
uana gloria mortalis dupliciter. s. ratione finis propter quem laus
appetitur. opus namque tale est quale est illud propter quod
appetitur; Item ratione operis in quo laus queritur; circa primum

quando 1te uicia sunt mortalia et ueniala

q° dd q quadruplici fine laus appetit; Primo
ad vitand malu infamie. sicut samuel se laudauit
p° Reg. ii; Secdo pp utilitate aliqua spale ut e gliā
dei. uel edificatio pxi sicut paulus se comendauit
ii ad cor; Tercio pp lucrm auaricie sicut phari
sei qui deuorabant domos iudaeorum simu
lantes longa oroem. Sc xxiii; Quarto pp aliqd
actu venialis pcti. sicut qn quis laudari uult eo
q venialit in laude delectet; Primu e prouide
scdm caritatis dei uel pxi; 3m e pccm mor
et idem intelligd e qn pccm morle ponit finis
alicuius opis; 4tu e ueniale; Sequit 2a causa
qre uana gliā fit pccm morle. s. rone opis p
quod laus queritur; hoc aut pt fieri triplicit. quia
laus qnq queritur p opa illicita. qnq p opa ex se
indrā. qnq p opa uirtutu; Si p° sic e tale pccm
quale e illud illicitu. s. mortale et ueniale; Si
2° sic e pccm ueniale. ut hre diuitias uel ue
stes pciosas cu abusu taliu in laudem; Veruntn
si talia fit de de se ordiata ut sint occasio morta
lis pcti. scdm q mulier ornatu meretricio ad ca
piendu aias pparat. uel si fcm illud sit illicitu
ex phibitione superioris ut torneamenta et hoi
fit pcta morlia; Si 3° i. si laus queratur p opa
uirtutu. hic e dicit; qr uel appetitus laudis adiungit
opi uirtutis tanqm incidens. sicut contingit i cantu
uel pdicatione qnq et tunc e ueniale; uel laus e
finis principalit inherens opi uirtutis et e mor
tale. qr tunc inheret ei ut fini ultio; Nota q ma
ius pccm e gliari de bonis spualibus q de tpa
libus. qr nimis hnt motiuum eo qd nimis ap

pareant ex̄ p̄ tpalis; Inuidia ex̄ suo gñe est
morle ꝑm̄ ꝙ cū inuidia sit ꝛ̄m remigiū dolor de
alieno bono: contrariat⁹ directe caritati q̄ non e
nulla⁹. sed congaudet ūtati. ſ. ad cor; Caritati
uo nr̄ est contrā ij morle ꝑm̄; tñ illud quod ex̄
gñe ē mortale ꝑm̄ ꝑt ē ueniale mā tñ rossist
nel m ꝑ motu. uel. extra suam rōem trahitur.
dolor gñ de alieno bono ē quadruꝑ ꝙ nel ē ꝑmo
ꝑmus motus ex̄ nā uemens. sicut quida naliter
mundi ſ et hor nullu ē ꝑm̄. cū nullos sit m
ꝑtate nra; uel ē sēdo ꝑmus moty. q̄ ē appe
tit⁹ sine completa deliberatione tl̄ pone assen
t⁹ et est ueniale ꝑm̄; uel ē actus uolūtarij
deliberatue. et ꝛ̄ morle ꝑm̄; nel trahit⁹ ꝑ ite
nē extra suam rationē. ut q̄ dolor de alieno bo
no surgit ex̄ bona rā. sz q̄ dolet alicuius de
bono spūli alicuius. ꝙ uidet illud reduđare ꝛ̄
determinū aūt ꝛ̄ nel determinū contrarij; et talis do
lor bonus est. ꝙ manus bonū magis appetendū
est; Nonđ dio ꝙ ꝑ dolorē bonū comꝑhendit⁹ gau
diū de malo quod ex̄ opō rat⁹; ſza ex̄ suo gñe
ꝑm̄ ē mortale. ꝙ sēm rassimilat; ſza ē ad co
trar⁹ ad penā miserendā ꝓuocad; talis aut mo
tus contrariat⁹ caritati. q̄ non ordinat⁹ nr̄ corrigit
malū. ꝑ⁹ ad cor; ſza igit⁹ nel dr̄ nra zeli q̄ est
detestatio uicij et tl̄ h̄ non ē ꝑm̄. ß ē ꝑfectior
ꝑt etiam ꝛ̄ quis ꝑ hui⁹ modi ira sicut dicit glo.
sup ꝛ̄ ꝑo; ſzastimini et nolite ꝑccare. quid est ꝛ̄
quit hō peccet ꝛ̄ hō irascet⁹ ei⁹. nel dr̄ remissoꝛ
affectus ꝛ̄ ꝓximū ꝑ quā hō nō dolet de malo
ꝓximi nr̄ gaudet de bono ei⁹. licet etiā nō doleat
de bono nr̄ gaudeat de malo ei⁹. ß ē ea idonea

et non est mortale peccatum. sed est imperfectio caritatis
uel dicitur actualem impatientiam absque appetitu vindicte
et talis motus deliberatiuus est ueniale peccatum quia
habet incompletam rationem ire sicut patet ex supradicta
diffinitione uel dicitur impatientiam cum appetitu vindicte et
hoc tripliciter. Quandoque enim est a natura sicut in melancolicis in quibus
secundum philosophum continue mordetur natura propter quod sunt semper
turbulenti. et nullum est peccatum cum sit motus naturalis
quandoque est ab appetitu indeliberato et tunc est ueniale
sicut alii primi motus; quandoque est a uoluntate de
liberatiua et tunc est mortale peccatum; Accidia ex genere est
ueniale peccatum. quia secundum augustinum accidia est interim
boni. hoc autem non opponitur caritati. sed dicitur diminutio
nem feruoris caritatis in quo consistit ueniale.
Istud ergo tedium uel est motus naturalis et nullum est
peccatum. uel est motus appetitus contristati de o
pere spirituali laborioso et est ueniale quamuis etiam
appetitus ille sit deliberatiuus quia consensus in ue
niale non est nisi ueniale; Accidia uero sicut dictum
est ex genere et per se est ueniale; uel hoc tedium redun
dat in omissionem eorum que sunt necessaria saluti. et tunc est
mortale; Si autem tedium illud ex omissione boni
et difficultate aggrediendi bonum ducat in desperationem
tunc iam accedit ad peccatum in spiritum sanctum; Et si
tedium illud ita crescit quod etiam ducat in
tedium uite. intrinsecum quod iniciat sibi manus! tunc iam
simile est simile est uide qui laqueo se suspendit; A
uaricia secundum tullium est immoderatus amor habendi; hec
ergo autem consistit in appetendo uel in acquirendo uel in re
tinendo; Si primo hec est quinque modis. primo quia appetit
aliena appetitu completo qui procederet in opus si esset

facultas ſit ē mortale ꝓmū; Sēdo q̄nā appetit
illata uolūtate completa · ut ſi ad̄ dignū conat⁹
bū ſicut ecclēſiā adeptū! ſit ē mortale utiq̄; 3o
ſi appetit talia ſē ſint illicita ſē aliena cū volū
tate condēnata · o · ſi poſſ hꝫ ſine offensa dei
ac dānia ꝓpꝫ · et tūc uel nullū uel uēiale ꝓmū
ē ſiue talem rēdēnē actualē addat ſiue habitua
lē eam intendat; 4to ſi ſimplex appetit hꝫ
ſuperflua et hoc appetitu ſuſſocante mētē a cu-
ra ſui · et conſideratiōe diuinā · et hoc ē ꝓmū mor
tale; Quinto ſi ſuperfluo amore inhereat tempa
libus · tūc inſtar dei amorē uēiale ē; Si aut ana
rica conſiſtat in attendendo hoc ē tēpꝫ⁹ q̄
uel attendit rē illicitē ſēm in ē tūc ē mortale;
uel cū attendit rē ꝓtale opus uel arte aut of
ficiū quod ꝓſe ē mortle ꝓmū ſi etiam eſſ ſine
lucro et tūc ē mortle; uel cū attendit talia per
opus illicitū · quod opus ē uēiale ꝓmū ut q̄
aliquis ociosa componit ad hui⁹m! et hoc
ē uēiale vl ad ꝓp delectatiōē diſſoluēs · totalē
aut ſē talib⁹ · tūc ē cū mortale; Dico aut ꝓp
delectatiōē q̄ ſi ad ꝓp nēcitatē ꝓtalia ſuſtētatiōē
& attendet cū alia arte lucroſam nesciret! nō re
putarē eū in ſtatu damnandorū; Si aut anal.
conſiſtit in retinendo · hoc pt ee ſēm modū · p⁹
q̄ rectꝫ ſtenet⁹ ea q̄ reſtituē tenet⁹ · et ad reti
nendi ſit ē mortale ꝓmū; Sēdo q̄ retinet ea
q̄ ad nēcitatē ſtatꝫ ꝓtinet et ſuorū uel rēſer
uatiōē ſtatus ſui et ſuorū ꝛm quod deceret ſuā
dignitatē! hoc non ē ꝓmū; 3o q̄ retinet ſuperflua
rēi utiq̄ iam dictorū · et hoc tempe nēcitatis
egēnie alicuiꝰ ſit ē ꝓmū mortale; Quarto

qua ꝛetmet ſuꝑflua etiam ultra exͥam neꝯitate
etiam ex inſatiabili cupiditate ſic ē mortale
ꝑm; ꝑ̄ꝑuꝫ aut ſcꝫm talis affectus ē cū ꝺo
potius res puteꝭ ſ̄ apud ſe ꝙ utilit alijs
diſpenſet; Quito qua ꝛetmet ſuꝑflua quedā
ex ordinato amore tꝑalū ꝙ qđ modicū
deſint ame lꝫitatis. ſaluo tñ ſtatu iſtius
ſic eſt eſt uenale; Nota ꝙ auaꝛa ex ſuis ē
mortale ꝑm qꝛ ab apld ydolatꝛie cōpatꝛ.
non qꝛ ſit deſſe dlus ꝑm cū non habeat actu
eus! ℔ qua alꝯd ſimile ſtant ydolatꝛe. ſꝛ
uendo ℭ̄ture potius ꝙ ℭ̄atori; Gula ex
tꝛie eſt uenale ꝑm. qua appetitus reddi
ex ſua ꝛōe non ſibaret dnio uolūtatis. Gu
la ē īmoditꝫ ⁊ appetitus edendi quod ꝑ̄ ſic
ſuꝫ modis; Primo ſi eſt ubi ſolus appetitus
ubi. et hoꝛ nich eſt ꝑm. nꝛ etiā delectaō ubi
conſequēs ē ꝑm ꝛōi ordinatꝫ qꝛ defectū
ubi contrarū. hꝫ pꝛie ſt ualia ꝛ quibꝫ nec ē
nutū nec demutū; Sēdo ſi appetitus neitatis ad
ſuſtīt appetitus delectāmꝫ et uoluptatis ī ubo
hoꝛ eſt uenale ꝑm; 3o ſi eſt ubi tꝛſtꝛeſſio ꝑ
cepti. ut cum aliquis ſ̄ neitate ſoluit ieiunū
ecclie. uel qꝫ religioſus comedit carnes cum
hoꝛ ꝛ ſuo ordine ſit ꝓhibitū ſub ꝓcepto ſ̄
ē ꝑm mortale; 4to ſi appetitus edendi ē cū
libidine. ut qꝫ nimio et ſinali affectu ꝛecꝛt de
lectam ubi et hꝫ ē ꝑm mortale; Quito
ſi ducit ꝛ conſuetudinem q facit tota uita horas
delectāmbꝫ huiꝰ deputatas. hꝫ tam uana ſ̄
mortali ꝑm ꝙ ebꝛietas ab apło nō mortua
ꝑm computat; Ebꝛietas tñ qnz ē uenale

peccatum ut cum ultra necessitatem quis accipit secundum
mensuram tamen imperceptibilem; Quando vero
quis egreditur a mensura perceptibili secundum rationem bene or
dinatam ad discernendum et hoc in tali mensura ex
qua evertitur status mentis et tunc peccat morta
liter. non enim ad hoc quod aliquis peccet mortaliter
in talibus oportet semper quod intendat inebriari sed quod intendat
id facere ad quod sequitur inebriatio; Si quis autem
alium inebriat ita scilicet invitans eum ad potum ut inten
dat statum mentis eius evertere peccat mortaliter
quia magis aufert ei quam si auferret ei aliquod
temporale quia usum rationis eius tollit; Luxuria
est ex suo genere mortale peccatum quia est contra illud
preceptum non mecaberis; Concupiscentia luxurie di
stinguitur quinque modis; Primus est quod concupiscentia consi
stit in primo motu tantum et hoc est veniale peccatum; secundus
est cum consequitur consensus in delectatio
nem licet non in opus et hoc est mortale peccatum; tertius
cum consentitur etiam in opus et hoc iterum est mortale
Quartus modus est cum concupiscentia non solum tene
tur corde sed pascitur visu et hoc iterum est mortale. Quintus
v; Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam
et c. i. hoc animo et fine attendat mulierem ut
eam concupiscat quia secundum augustinum hoc non est iam
titulari sed plene consentire libidini; Bene
autem dicitur ad concupiscendam eam quia si aliquis vi
deret mulierem ut rem pulcram et ulterius non
procederet tunc vel nullum esset peccatum vel solum
peccatum curiositatis; Quintus modus in stultiloquio
ut cum quis mulierem provocat vel propter libidinem
cum ea habet familiaria colloquia et hoc est mortale

Sextus modus vocatur ab apto turpitudo
glo. ut in osculis et amplexibus et hoc est etiam
mortale peccatum. et tanto gravius precedentibus
quanto magis per talia libido attenditur. propter nimi
am approximationem ad ignem; Nondum ergo quod
tangere mulierem propter intentionem non est peccatum. sed
tangere cum intentione sed ex necessitate. sed tangere
ex libidine vel osculari est peccatum mortale; Sep
timus modus est cum concupiscentia procedit in actum
et hoc constat esse mortale; Nota quod differentia est inter
motus primos generative et nutritive. quia primus
motus in generativa semper peccatum est. nisi per sacramentum ma
trimonii excusetur; sed non semper in nutritiva. quia
potentia concupiscibilis non tantum corrupta est in nu
tritiva sicut in generativa; de hac materia requirere
magis sub titulo proximo nisi agitur de speciebus luxurie

De peccato in spiritum sanctum

Quamvis omne peccatum generaliter
sit contra deum trinum et unum. appropriate tamen dicitur
peccatum aliquod esse in patrem. aliquod esse in filium aliquod
in spiritum sanctum. in patrem enim peccatur ex impotentia
in filium ex ignorantia in spiritum sanctum ex malicia;
hoc est quando voluntas potest et scit resistere alicui
malo et tamen ex sola corruptione illud eligit; pec
catum in spiritum sanctum mere procedit ex improba
voluntate libri arbitrii. et directe impugnat
gratiam spiritus sancti; et ideo non habet colorem excusa
tionis. quod quantum est de se directe impugnativum
est medicine et remedii per quod fieri potest remissio
peccati; Peccatum in spiritum sanctum dicitur irremissibile
in hoc seculo quantum ad culpam; Item quia modicum
et quasi nichil dimittitur in futuro quantum ad

penam vel quia

pena · uel qua non legit⁹ dimissi ꝑ quod dr dr
irremissibile · sicut michi sedech dr ee sñ pre pre
ꝑ non legitur de eius pre ; Item ꝑ adiicitur fon
fonti remissionis · & spūi sancto ; Item ꝑ ipo in
tenua homiē · qua unq̄ pt se ꝑsone ad tam q̄ tt
tanta moles pati ꝑmit ; Secund ē q̄ attipit⁹ un
hor non irremissibile ēplet⁹ · & negatiue ut q̄ un
nullo⁹ pt remitti hoc modo primi angli ē ir tt
remissile et damnatoru · Item ꝓnatie ut q̄d tt
non hꝫ constructa eo sequa remitti debe tt
at licet eo constructo dei possit omne pam tt
remitti hoc modo quodlt pam mortale est tt
irremissibile ; Item contrie ds̄ q̄ hꝫ aliqua tt
culpa contraria dispoem ad remittendu ; hoc mō tt
primi in spm sanctū ē irremissibile · quia contraria⁹ tt
tratie remittendi primi et hoc ꝑ desperatiē uel ꝑ
sumptione · uel alias spes huius pti ; Qui ē spes
pti in spm sanctū · & desper⁹ ꝑsumptio · impugnatio q
ueritatis agnite · inuidia fraterne caritatis · obstinat⁹
finalis in prima ; horū nullus sic attipit⁹ ; In remissione
ta ꝑ · uidelz ipe remittens · et ille cui remittit⁹ · ar dispo
poē remittendi in eo cui remitti⁹ ; In ipo remittente
duo · & mia et ultima · cont ꝑmi ē desper⁹ cont ds̄
ē ꝑsumptio · idem eo cui remittit⁹ duo ꝑ · & dolor de
commiss · et ꝓpo⁹ de non committendo · cont ꝑmi est
obstinat⁹ · cont ds̄ aut ē finalis ī prima ; In tertia dispo
remittendi in eo cui remittit⁹ · dulce · & conforme vi
et amor boni ; Cont ꝑmi ē impugnat⁹ veritatis agn
te · cont ds̄ ē inuidentia fraterne caritat̄ ; De fina
li ī penitē⁹ no ꝙ ꝑ dr continuatiē pti usq̄ ad finem
sic in oi pti in quo quis decedit ē finalis ī penitē⁹
negatie ; sed finalis ī prima quia ē una spes pti in

q̄ deuote psallere · murmurare · uerba scurrilia p
ferre · in iniusta cā aduocare · malū cōmendare ·
Pcca opis · sunt hec · gula · luxuria · ebrietas · sacrilegiū
symonia · sortilegia · violatio dierū solemnū · indi
gne cōmunicare · uotorū fractio · apostasia · disso
lutio in officio diuino · scandalizare suos proximos
malo exemplo · suū proximū corrumpere · ledere
hoīem in rebus uel in psona · furtū · rapina · usu
ra · deceptio · lusus · uenditio iustie · exactiones
ac thelonea iniusta ascultare mala · ioculatoribus
dare · necessaria sibi sustrahere · superflua sumere ·
ultra uires quippiā aggredi · consuetudo pcca
di recidiuatio · simulatio tenere officiū ad quod
non sufficit · uel quod sine pcco non agitur · chorei
zare · maioribus rebellare · minores opprimere · deli
quere · visu · auditu · olofactu · tactu · gustu · lu
ctu · osculis itineribus nutibus mandatis · scriptu
ris circūstantias aggrauantes omittere · q̄ sunt tps ·
locus · modus · mūs · psona mora sciā · etas · te
tacōne pueniere · seipm ad pccandū coegere ;
Pcca omissionis sunt hec · de dō non cogitare · ipm
non timere · ipm non amare · grās p beneficiis
non agere · opa q̄ quis facit ad ipm non referre ·
de pccis sicut debet non dolere · ad grām recipi
endā non se pparare · grā accepta non uti · nec eam
conseruare · ad inspirationē diuinā se non cōuertere ·
uoluntatē suam uoluntati diuine non cōformare ad
orōnes diuinas dicendas non attendere · orōnes debi
tas omittere ea q̄ tenetur ex uoto uel precepto · uel
officio negligere ; cōmunionē et confessionē semel
non expedire · parentes non honorare · seipm

non recognoscere · conscientiam negligere · ecclesias et p
dicationes fugere · tentationibus non resistere · penitentias in
iunctas negligenter facere · ea que sunt facienda statim
differre · bonis proximi non congaudere et malis eius
non condolere ; iniurias non remittere · fidem proximo
non seruare ; beneficiis eius non respondere · delinquentes
non corripere · lites non refrenare · ignorantes non
instruere · afflictos non consolari · admonitionibus
non acquiescere

Incipit tabula libri sequentis

de miraculis diuina potestate factis 1 rax
de prouidentia dei et occultis eius iudiciis 2
de benignitate dei ad seruos suos 3
de consolatione diuina 4
de benedictione quam dominus benedixit homini 5
de maledictione quam maledixit dominus homini 6
de benedictione qua homo benedixit deum
de benedictione quam homo homini benedixit
de maledictione quam homo homini maledixit
de seuitate dei contra delinquentes 7
de ira dei uel furore 8
9 Quod deus plus attendat ad operantem quam ad opus
Quod deus interdum tentat sicut probat homines 10
Quod homo non debet tentare deum 11
de uoto 12
de oratione et eius efficacia 13
de lacrimis siue fletu 14
de iuramento 15
de sabbati obseruatione 16
de reuerentia templo exhibenda 17
de adoratione et cultu dei 18
de ydolatria 19
de blasphemia contra deum 20
De preceptis dei et obseruatione ipsorum
De obedientia et inobedientia 22
De scriptura sacra 23
De exhortatione bona et predicatione uerbi dei 24
De consiliis et persuasionibus malis 25
De audiendo uerbum dei 26
de apparitionibus antiquitus factis 27
de angelis bonis 28
De spiritibus malis 29
de immortalitate anime rationalis 30
de fide quam homo debet habere ad deum 31
de fidelitate homini seruanda 32

de contemplacione et mentis illustracione 33
de spe et longanimitate 34
de timore dei 35
de timore quo mali tenent bonos 36
de dilectione dei 37
de dilectione proximi 38
de invidia 39
de correccione fraterna 40
de compacione habenda ad proximum 41
de hospitalitate habenda ad deum 42
de amicitia 43
de inimicitia et odio 44
de pace et concordia et unitate 45
de unitate et cum consensu 46
de discordia lite et rixa 47
de zelo bono contra peccatores 48
de zelo indiscreto 49
de prudencia et discrecione 50
de astucia et calliditate magna 51
de erudicione liberorum 52
Quod bonis consiliis non acquiescere periculosum est 53
de suspicione et falsa crudelitate 54
Quod sancti viri permittunt aliqua fieri non libenter 55
de iusticia et equitate 56
de iudiciis hominum rectis a prauis 57
de penitentia 58
de honore parentum 59
de gratiis agendis pro beneficiis dei 60
de gratitudine in beneficiis acceptis ab homine 61
de ingratitudine 62
Quod veritas odium parit 63
de mendacio 64
de proditione 65
de adulacione 66
de derisione et convicijs 67
de detractatoribus et maledicis 68
de liberalitate mea et largitate 69
de avaricia 70
de paupertate 71
de ypocrisi et simulacione 72
de munerum accepcione 73
de fortitudine et fremuitate 74
de confidencia et magnanimitate 75
de patientia et mansuetudine in iniuriis et tormentis 76
de perseverantia et constantia in propositis 77
de bello corporali et victoria ut plurimum diminutus obtenta.
de impatientia et murmure 78
de pusillanimitate 79
de fortitudine ad operandum malum 80
de homicidiis 81
de stragibus hominum diversis 82
de abstinencia et sobrietate 83
de gula et ebrietate 84
de castitate 86 6
de matrimonio 85 a

de luxuria et incontinentia 87
de incauto aspectu 88
de silentio et loquacitate 89
de affectu carnali 90
de ira hominis per zelum 91
de ira hominis per vicium 92
de humilitate 93
de superbia 94
de iactantia 95
de electionibus 96
de bonis principibus et prelatis 97
de malis principibus et prelatis 98
de ~~me~~ ambitiosis 99
de tentatione diaboli 100
de peccato in generali et variis 101
penis que ex peccato consequuntur
de confessione peccati 102
de duritia et ostinatione malorum 103
de perversitate quorundam 104
de nequitia tyrannorum 105
de oppressione bonorum per malos 106
de tribulationibus et earum profectu 107
de multitudine malorum 108
de bonis latentibus inter malos 109
de mobilitate populi 110
de operatione bona 111
de recta intentione habenda in opere 112
de accidia vel negligentia 113
de pueris bone indolis 114
de societate bonorum 115
de societate malorum 116
de prosperitate mundana 117
de curiositate humana 118
de magna fide mulierum 119
de aviditate earum 123
de pietate mulierum 121
de fallaciis earum 124
de stultiloquio ipsarum 125
de mulierum ornatu superfluo 126
de morte in generali 127
de sepulturis 128
de horrenda malorum morte 129
de pretiosa morte iustorum 130
de fortitudine mulierum c. 122
de sapientia discretione et prudentia mulierum 120

~~de iuramentis divina potestate factis~~

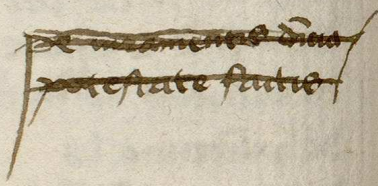

colp p^m

Creatio rerum fuit ita mirabilis · quod eius notitia non nisi per reuelationem uenire potuit ad hominem nam secundum beatum gregorium super ezechielem omelia prima de preteritis moyses moyses prophetauit dicens; In principio creauit deus celum et terram · etc. non quia predixit uentura · sed quia prodidit ut occulta; Tempore diluuii saluauit deus noe cum uxore sua et tribus filiis suis et uxoribus eorum; Item de cunctis animalibus masculum et feminam fecit seruari per archam · gen · vii; Presumptionem hominum turrim usque ad celum edificare uolentium repressit dominus confundendo linguas eorum gen · xi; Mirabiliter natus est ysaac · gen · xxi · et mirabiliter liberatus quando debuit immolari · et apparuit aries inter uepres gen · xxi; Multa miracula fecit deus per moysem quando uoluit filios israel educere de egipto · exo · vii · viii · ix · x; Grande miraculum fuit quod numquam defuit columpna nubis per diem nec columpna ignis per noctem coram populo euntem de egipto ad terram promissionis · exo · xiii; Memorandum et terribile miraculum fuit in diuisione · et ex siccatione maris rubri quando transierunt filii israel sicco pede · egiptii fuerunt in medius fluctibus inuoluti · Exodi xiiii; Per lignum ostensum moysi dulcorate sunt aque prius amare · Exo · xv ·

Misit dominus murmuranti populo coturnices et postea pluit illis manna · Exo · xvi; Item aquam de petra eduxit · Exodi xvii; Murmurantibus et desiderio carnium flagrantibus filiis israel misit dominus carnes in abundantia · iiii · xi; Occasione seditionis chore et complicum suorum facta sunt multa miracula · iiii · xvi · xvii; Percussi filii israel a serpentibus ignitis aspiciendo eneum serpentem sana

de mira[illegible] [illegible] sacra scriptura

bantur. iiii. xxi; Adduxit dns filios isrl per
desertu xl. annis et non ff attrita eorum vestimenta
nec calciamenta vetustate consumpta. Deut.
xxix; Veniens balaam ad maledicendum popu
lo dei redargutus fuit ab asina. Nu. xxii; In
gressis filiis fluuiu iordanis steterunt aq ad instar
montis intumescebant iosue iii; Post septem circui
tus filiorum isrl ceciderunt muri ierico iosue vi; Im
misit dns gladiu in omnibus castris madiam et mutua
se cede cruentantur. etc. p paucos multi debellati fue
runt. ~~Iud. vii~~ Iosue vi; Obediuit dns voci iosue
dicenti sol contra gabaon non mouearis Iud. vii; P
archam dni a philisteis captam fuerunt facta multa
miracula. i. R. iiii. v. et vi°; Ionathas et armig
eius percusserunt multos philisteos. i. R. xiiii; Ma
gnum miraculum fuit q dauid iuuenis et inhermis
interfecit goliam fortem et armatum p°. R. xiii; He
lias impetrauit siccitatem et postea pluuiam Iacob. v;
Item eidem detulerunt corui panem et carnes bis
in die et suscitauit filium matrisfamilias iii. R. xvii.
Item de igne consumente et pluuia. iii. R. xviii; Item
angelus ei apparuit ondens panem et aquam; Item
quo dns ei apparuit in monte oreb. iii R. xix; Item
quo ignis deuorauit duos quinquagenarios. iiii. R.
i. et post hec pallio diuisit aquas iordanis et in curru
igneo ascendit; iiii R. ii; Heliseus diuisit aquas
iiii iordanis. iiii. R. c. ii et augmentauit oleum mu
lieris iii. R. iiii. et fecit mulierem sunamitem habere
filium quam postmodum suscitauit. iiii Regum. iiii; Item
panes panes multiplicauit filiis prophetarum. iiii R.
iiii; Item sanauit a lepra naaman. iiii Regum. v.
Item fecit natare ferrum sup aquas iiii R. vi°; Item

absens tanquam presens multa cognouit. iiij Reg. v^to et vi;
Item currus angelorum a puero suo videre fecit. iiij Reg.
vi; Item exercitum regis syrie cecitate fecit percussit
iiij. Reg. vi. futura predixit iiij Reg. vii. viij. ix. et xiij;
Obsidente senacherib lachis percussi sunt vna nocte.
C. l. xxxv. milia tempore ezechie iiij Reg. xix; Con
gregati sunt contra iosaphat filii amon et moab et de
monte seir cum canerent autem laudes deo leuite in
exercitu iosaphat existentes. aduersarii in semetipsos
uersi mutuis se concidere vulneribus. ii. paralipo. xx;
Oratione ezechie retrocessit sol per x. lineas. iiij.
ii. xx; Thobias primo cecus per consilium angeli
lumen recepit. Thob. xi; Damel cum sociis suis
fuit liberatus a fornace ignis. damel. iij; Item
aleonibus cum quibus fuit primo vna die dan. vi. postea
vi. diebus cum eisdem damel. xiiij; Jonas vixit
in ventre ceti tribus diebus Jon. i. ii. Elyodo
rus volens spoliare templum a duobus iuuenibus
grauissime verberatus est. ii. macha. iiij; Item ii. mach.
viij. sex milia hominum peremerunt. C. xx. milia pro
auxilium datum illis e celo; Gabriel annunciauit
zacharie sibi nasciturum filium de uxore sterili qui
incredulus mutus effectus est usque ad pueri
circumcisionem. luc. i. Item beatus Jo. adhuc existens in utero
matris exultauit ad aduentum virginis benedicte
luc. i. magi nato saluatore uenerunt querere
ipsum stella duce. Math. ii; Christus in nuptiis
conuertit aquam in vinum optimum. Jo. ii. Christus transi
bat per medium illorum qui volebant precipitare luc.
iiij; Circuiens ihesus et c. Obtulerunt ei ma
le habentes et qui demonia habebant et lunaticos
et paraliticos et curauit eos. Math. iiij. Item luc.

iiij. omnes qui habebant infirmos et c. Item luc. vi. vir-
tus de illo exibat et c. De miraculis que salua-
tor noster cum hominibus conuersatus operari dignatus
est; colligitur ex euangeliis quia tres mortuos su-
scitauit. s. filiam archimagogi in domo patris. mt.
ix. marc. v. luc. viij. Item filium uidue extra por-
tam delatum. luc. vij. Item lazarum. io. xi. Item
vi leprosos mundauit de uno. math. viij. mar.
primo. luc. v. de aliis decem simul luc. xvij. Item
sex cecos illuminauit de duobus simul. math. ix. de
duobus aliis math. xx. de alio. mar. viij. de ceco
nato. io. ix. Septem demoniacos liberauit de
duobus math. viij. de quorum numero. unus cui nomen
legio. luc. viij. de uno alio qui erat mutus mt.
ix. de alio qui erat cecus et mutus. Mt. xij.
luc. xi. de lunatico qui non poterat liberari nisi in oratio-
ne et ieiuniis mt. xvij. mar. ix. Item de quodam
spiritu immundo eiecto mar. i. luc. iiij. Item de filia mu-
lieris cananee math. xv. mar. vij. Item eiecit
de maria magdalene vij demonia luc. viij.
Item sanauit socrum symonis a magnis febribus
mt. viij. mar. i. luc. iiij. Item paraliticum per tegulas
demissum sanauit. Mt. ix. Mr. iiij. luc. v. Item ydro-
picum sanauit dum comederet in domo pharisei luc.
xiiij. Item sanauit hominem habentem manum aridam
Mt. xij. Marc. iij. Item languidum per xxxviij
annos in momento sanauit Jo. v. Item mulierem in-
curuatam luc. xiij. Item seruum centurionis. Mt.
viij. Item surdum fecit audire et mutum loqui mt.
ix. Item filium reguli. Jo. iiij. Item sanauit mulierem
patientem fluxum sanguinis mt. ix. mar. v. Item
imperauit uento et mari et obedierunt s. mt. viij

mar iiij luc viij. Item ambulauit sup mare et
petrum incipientem mergi saluauit mt. xiiij. mr. vi.
Item transfigurare se dignatus fuit coram discipulis
tribus mt. xvij. Mr. ix. luc. ix. Item satiauit quinq
milia hominum de quinq panibus et duobus piscibus
et sublati fuerunt xij cophini fragmentorum mt. xiiij.
Mr. vi. luc. ix. Jo. vi. Item alia uice refecit de
vij panibus et paucis pisciculis quatuor milia
hominum et superfuerunt vij sporte de fragmentis mt.
xvi. Mr. viij. Item ficus ab ipso maledicta statim
aruit. Mt. xvi. Mr. viij. Item restituit aurem
malco luc. xxij. Item saluatore in cruce pende
te facte sunt tenebre. velum templi scissum est. terra
mota. petre scisse. monumenta aperta et multa cor
pora surrexerunt. Mt. xxvij. Resurgente uero
saluatore factus est terre motus et territi sunt custodes
Mt. xxviij. Post hec apparuit discipulis ianuis
clausis. Jo. xx. et ad mare tyberiadis quando fuerunt
capti. c. l. pisces magni nec scissum est rethe. Jo.
xxi. Et post xl dies a sua resurrectione uidenti
bus illis eleuatus est in celum. luc. xxiiij. act. p.
et multa alia signa fecit que non sunt scripta. Jo. xx.
Magnum miraculum quando fuit missus spiritus sanctus
sup aplos. vnde fuerunt ita roborati et illustrati.
act. ij. Petrus in nomine xpi saluauit claudum. act.
iij. Principes sacerdotum posuerunt aplos in
carcere et per angelum liberati sunt. act. v. Mirum
quod in plateis ponebantur infirmi. et ad umbram
beati petri curabantur. act. v. Predicante pho in
samaria curati sunt multi etiam a spiritibus immun
dis. act. viij. Eneam sanauit petrus act. ix. Item

thabitā suscitauit · act. ix; Paulus dū iret da
mascū ad capiendū discipulos xpi adeo conuersus
ē act. ix; Petrū incarceratū et cathenis uin
ctū et a. xvi militibus custoditū · eduxit angelus
act. xii; Elimam magum priuauit paulus
lumē oculorū eo q aplis predicantibus uerbū dei re
sistebat · act. xiii; Item in ciuitate listris sanauit
paulus claudū ex utero matris sue act. xiiii; Pau
lus eiecit spm phitonem a puella q diuinando
dnis suis prestabat magnū cōfectū act. xvi; Cū
paulus et silas eent in carcere et orarent lau
dantes deū factus ē terre motus et omnia hostia
aperta et uincula soluta act. xvi; Virtutes
magnas faciebat p deus p paulū multos sa
nando ad tactū sudarii sui · act. xix; Sps ne
quā dixit illis qui presumpserunt inuocare nomē
dni super illos qui hebant spus immundos ihm
noui et paulū scio uos aut qui estis et insilit
in eos ita ut nudi et uulnerati effugerent · act.
xvi; Protrahente paulo sermonē usq ad me
diam noctē cecidit iuuenis p fenestrā et mor
tuus ē quē suscitauit · act. xx; Sine lesione
euasit paulus a uipera manu eius adherente
act. xxviii · qui crederet illico morituri; Pa
trem publii febribus laborātē sanauit paulus;
pp quod omēs qui in insula illa hebant infirmi
tates accedebant ad eū et curabantur act. xxviii;

2m capm
De prouidencia dei et occultis eius iudiciis

s ciebat dns hoiem
peccaturū et tn ipm fecit peccabilem sciens
quantū bonū ex illa culpa elici potuisset · gen.
iii; Vn fratres ioseph · ipm extinguere credi
derunt · inde disponente deo ipm super se ipos ex

altauerunt · gen · xxxvii · et xli ; Labam mercede
iacob frequenter mutauit tamen de facultatibus eius diues
effectus est · Gen · xxx ; Quamante ioseph et causam
ignorante iacob posuit mas manum dexteram super
effraym · et sinistram · uero super manassem gen · xl ·
viii ; Moyses fugiens egiptum uidebatur quod
numquam auderet deinceps uidere pharaonem · tamen
postmodum intrepidus iuit ad ipsum implens iu
ssum diuinum de educendo filios israel de egipto · exo ·
ii · et iii ; Sciebat dominus duriciam pharaonis et
tamen faciebat eum requiri · exo · v · et vi ; Antequam
dominus educeret filios israel de egipto multociens
affligi eos permisit exo · i · et v · Magi domino
permittente fecerunt signa in egipto · exo · vii ;
Permittit dominus reprobos indurari et electos
affligi ut aliqua mirabilia operetur · unde amplius
diligatur · exo · ix · idcirco posui te ut ostendam in te
fortitudinem meam et narretur nomen meum in omni terra ;
Totiens promisit dominus filiis israel terram lacte
et melle manantem et tamen non intrauerunt nisi duo ·
s · caleph · et iosue · nu · xiiii · paruuli uero
ipsorum intrauerunt ; Moyses qui populum peccantem
totiens reconsiliauit deo semel peccauit ad aquas
contradictionis nu · xx · et terram non intrauit ; Hoc
ipso quod filii israel propter peccata sua quadraginta annis
manserunt in deserto amplius magnificatus
est dominus qui tamdiu pauit eos et alia beneficia con
tulit et tandem in terram promissionis mirabili
ter introduxit · iosue · ii ; De gentibus que habita
bant in terra promissionis dicitur iosue · xi · domini
sententia fuerat ut indurarentur corda eorum et pu
gnarent contra israel et caderent et non mererentur ·

ullam clementiam et perirent; Postquam gedeon huius
tam nobilem victoriam de inimicis fecit ephot quod
factum est ei in ruinam iud. vij; Iratus dns filiis israel
pro peccata eorum dixit non addam ut ultra liberem nos
ite et invocate deos quos elegistis. qui dixerunt
peccavimus et sequitur qui doluit super miseriis eorum
Iud. x; Sanson angelo nuntiante de sterili concep-
tus pluries per mulierem deceptus est et ad ultimum
ruina domus oppressus Iud. xvi; Filii israel de volun-
tate dni pliantes contra filios beniamin bis fu-
erunt bellati sed postea pene penitus deleverunt
Iud. xx; Saule non erat melior in populo antequam
esset rex et cito post peccavit et adeo fuit pro-
iectus. I. R. xv; David inter fratres eius suos
minimus et quasi contemptus postea totam
suam progeniem sublimavit. I. R. xvi. et dei-
ceps; Samuel legitur suscitatus a muliere phi-
tonissa. I. R. xviii; Et dicit augustinus tercio libro de
doctrina xpiana quod fuit ymago eius non ipse
vel eius anima; apparuit autem ymago illa arte
demonum sacrilega; Signanter locutus est dns ad na-
tham de bonitate david. et filii eius qui edifica-
turus erat templum. ii. R. vij. et tamen ambo in pecca-
tum tam turpiter corruerunt. ii. R. xxiiij; Sa-
lomoni dedit dns prosperitatem et pacem et sapientiam
et gloriam pre cunctis regibus et tandem permisit eum
infatuari depravari et ei multiplices adversarios
suscitavi. iii. R. xi; Athab sceleratissimus audi-
ens sibi penam infligendam humiliavit se et pena
fuit deleta. iii. R. xxi; Terribile fuit de igne
qui devoravit duos quinquagenarios ad vocem
helye. iiii. R. i; Manesses rex in ierusalem multa

mala facinora perpetrauit post cathenis vinctus
et in babyloniam ductus penam agens a dno
e exauditus ii. par. xxxiii; Multum mirabile
fuit ciuitatem sctam et dilectam peculiarem ppl'm
quem de egipto eduxerat per desertum deduxerat in
terram promissionis introduxerat permisit dns
per caldeos et assirios deuastari et miserabiliter
captiuari et videbatur quod de illis penitus non cura
ret; Dr aut thob. xiii. confitemini dno filii israel
quia ipse dispersit vos inter gentes que ignorant deum ut
enarretis mirabilia eius et faciatis scire eos quia
non est alius deus omnipotens preter eum; Thob. operibus
mie insistens domino permittente cecus factus est tho.
ii; Permisit dns multa regna subici illi nequis
simo holoferni Jud. ii. iii; Amam nequissimus
fuit exaltatus et in fine vilissime humiliatus
hester vii; Ad exemplum fidelium permisit dominus
iob iustum multis miseriis subiacere iob. ii. et
deinceps; Precepit dns iosue ut predicaret
xl. dies et minime subuerteretur et tamen sciebat in
miritas penam acturos et non taliter puniendos
Jon. iii; Permisit dns ut anthiocus prophana
ret templum et succenderet ciuitatem et multos
innocentes occideret i. math. i. Tempore anthiochi
qui ihrlm destruxit et multos occidit iudeos
poterat videri multis quod magna esset inordinatio
in regimine vniuersi tamen ex illis malis eliciunt deus
malorum punitionem et quorundam correctionem aliorum
vero fuerunt virtutes et merita augmentata. i. math.
vi. Judas et fratres eius fuerunt quantum ad deum
et homines fideles et strenui. tamen satis miserabiliter

miserabiliter

mortui sunt ut patet de iuda i. math. ix. de ionatha
eodem. xiii. de symone uero patet i. math. xvi. Mi
rum uidetur quomodo deus aliquam uindictam non ostendit
contra illos qui eleazarum et illos septem fratres
tam crudeliter afflixerunt ii. math. vi. et vii. Vo
luit dominus in egiptum deferri et innocentes occidi
Math. ii. in hoc bona prouidens innocentibus quia nunquam
tantum bonum fuissent adepti si herodes ipsos honora
sset quantum adepti sunt mortem pro christo tollerando. Math. ii.
Quidam scriba obtulit se ad christum sequendum et non
fuit admissus. Alium uero inuitauit ad sequendum qui
non uidebatur uoluntarius. Unde dicit permitte me pri
mum sepelire patrem meum luc. ix. math. viii. Fe
cit dominus multas uirtutes in corozaim ubi parum
profuit et non fecit in tyro et sydone ubi plus pro
fuisset si fecisset. Math. xi. Permisit dominus io
hannem baptistam ab herode uilissimo adultero de
collari Math. vi. Sed stupendum quod ad instantiam
meretricis fuit factum nec aliqua uindicta inde fuit
subsecuta. In passione dominica per hominum sceleratissi
morum iniquitatem impleuit deus circa redemptio
nem generis humani suam benignissimam uoluntatem
unde dicit petrus actuum iii. qui prenunciauit per os omnium
prophetarum pati christum suum impleuit sic. Petrus
pastor ecclesie domino permittente ter negauit saluato
rem. thomas qui confidenter dixerat eamus et com
moriamur cum eo. Jo. xi. de resurrectione dubitauit
ex quo secutum est quod petrus fuit mitior erga pecca
tores et fideles fuerunt solidati in fide aliqualiter
cespitantes. Ex hoc etiam habetur quod nullus debet se de
se presumere nec de dei misericordia desperare. Ex causa inde pro

ditorib⁹ qm̃ no⁹ suscepit a pat̃ p̃t audi q̃ mult⁹
dz de se confidẽ n⁹ altiꝰ statꝰ appetẽ · ꝑ ermeze ·
Cum aplⁱ duces ꝓh̃i fidelib⁹ fuerit · hm̃oditi
act. v. potat aliquib⁹ mstromis videri q̃ deus h̃
facẽ non deb⁹ debuisset tpe fidei nouelle ; ꝑ eo
hor secuta ẽ confirmatio fidelium et adiuuor
confutat⁹ ; Simile de pet⁹ detento ab herode act.
xij · et ab angelo miraculose delibato ; Q̃ rig⁹
fuit dignatꝰ stephm lapidare · tm̃ multiplex
bonũ mde secutꝰ q̃a modo ẽ in celo coronat⁹
et in terra honorat⁹ et cuius ꝑ cat⁹ huit ecc̃a
paulũ et reliquit mire patie et caritatis exẽ
act. vij ; lapidato stepho facta ẽ ꝑsecutio mag⁹
in ecc̃a et omes dispsi ff exceptis aplis · ꝑ hor
fuit ecc̃a ampliꝰ dilatata · act. viij ; ꝑ hor q̃
iudei repellebat iubũ dei lucrat aplis occasio
nẽ gentib⁹ ꝑdicandi · act. xiij ; vij deperit op
tebat nobis ꝓmũ loqui et ẽ · ecce conuertimur ad
gentes audientes aut gentes gauise ff et ẽ ·
propt̃ dissensionẽ m̃ paulũ et barnaba secu
tũ est q̃ pluribus ꝑdicatũ est iubũ dei act. xv ·
Et si magnũ fructũ ꝓtrahat illi qui paulum
ꝑsequant⁹ multa tm̃ mde bona secuta ff · q̃a
mde ẽiunt mutuꝰ xpianꝰ et melius ꝑdicabat ꝑ
exempla patiẽ q̃ ꝑ uba / etiam tempus ẽ tarditꝫ
strubebat absentib⁹ et plus ꝓfecit ꝑ epl̃as q̃
ꝑ uba / etiam eo hor habeat occasionẽ disputãdi
di ꝑ dulia lora et hor ꝑ appellatiõe facta m̃ sy
ria contra felicẽ et festum iudeos inuidos et cu
pidos huit occasionẽ benedi tomã q̃ sua ꝑdica
tione salubr̃ illustrauit et sua morte feliꝫ decorã.

) Omin⁹ sepe benigne tradit

m de beatitate dlad
seruos suos

abraham precanti cum instantia ut parceret sodomitis gen.
xviii; Fugienti iacob ira fratris sui apparuit sibi dominus
et redeuntem ad patrem suum ab insecutione soceri li
beravit gen. xxx et xxxi; Magna fiducia usus
est iacob dicendo non dimittam te nisi prius benedixeris mihi
gen. xxxii; Cernens dominus duriciam et maliciam po
puli sui precibus moysi se tenebat ne illos conteret
exo. xxxii; loquebatur dominus ad moysen familiariter
exo. xxxiiii et ipsum ab emulis et detractoribus
defendebat. iiii. xiii. xiiii et xv.; Obediuit dominus
voci iosue dicenti sol contra gabaon non movea
ris et c. iosue x; Balac vocavit balaam ad ma
ledicendum populum dei et dominus per illum benedixit eundem
iosue. xxiiii. et de hoc conquerebatur balaach iud. xx
iii; Gedeon bis petiit signum in vellere ut ipsum deberet
habere victoriam iudic. vi. nec inde fuit dominus indignatus;
In abiectione servorum dei reputat se dominus con
tempni ut patet in samule. i. reg. viii non te ab
iecerunt sed me et c.; Propter david bona opera pe
percit dominus posteris suis iii. reg. iiii; Ex precepto
domini corvi deferebant helye panem et carnes bis in
die. iii. reg. xviii. et post angelus panem et aquam
ostendit eidem. iii reg. xix; Angelus iussu domini
thobiam in more conduxit. demonium ab eius u
xore compescuit gaudium parentibus eius fecit
seniorem thobiam a cecitate curavit. et domum eius
bonis omnibus repleuit thob. v. et deinceps;
Benigne dicebat dominus ieremie cum vellet populum
delere propter peccata sua. Jer. vii; Tu noli orare pro populo
hoc quia non exaudiam te; Dominus sperem cum servus
suus in tribulatione vnde nabugodonosor vidit cum azaria et

sociis suis similem filio dei in fornace. dan. iii. Da
nieli existenti in lacu leonum misit deus prandium per
abacuc. dan. xiiii. Quam magnam ostendit deus
susanne quando eam per danielem liberavit daniel. xiii. Dominus
volens salvare ionam piscem paravit qui eum deglutiret
ioh. ii. Machabeus cum suis habuit auxilium a deo
quando quinque viri apparuerunt in equis quando pugnabat contra
timoteum. post alia vice euntes ad pugnam contra li
siam apparuit equus in candida veste. ii. macha. xi.
Salvator a deo benignus est quod circuibat per civitates
sanando omnem langorem. quia multi ad ipsum accedere
non potuissent. Mt. iiii. et ix. et luc. viii. Leproso
dicenti si vis potes me mundare. respondit benigne
volo et c. Mt. viii. nota quod tetigit leprosum quando eum
curavit. Post vocationem mathei statim discubuit
dominus in domo eius. mt. ix. luc. v. A muliere flu
xum sanguinis patiente se benigne permisit tangi et
eam curavit. mt. ix. mr. v. Dicentibus discipuli
ad ihesum dimitte turbas tanquam liberalissimus dicit
date illis vos manducare. Mt. xiii. Salvavit
xpus petrum incipientem mergi. Mt. xiiii. Ma
riam magdalenam pie defendit contra phariseum
luc. viii. et contra discipulos propter effusionem unguen
ti. Mt. xiiii. Dominus illos recipit. quos mundus
abicit. unde cecus natus a deo illuminatus. a synagoga
eiectus a domino receptus est. io. ix. Magna xpi
pietas qui se invitavit in domum zathei ipsum vide
re cupientis. luc. xii. Magnam benignitatem ostendit
iohanni quando permisit ipsum super pectus suum recumbere.
io. xiii. Apostolis tristibus de suo recessu promi
sit paraclitum. io. xiiii. quod impleuit in die penthec.
act. ii. Venientibus tyrannis ad capiendum eum

dixit · sinite hos abire pcēs eis · s discipulis qr
sciebat ipos nūd paratos ad mrtiū sustinendū io·
xviii; latroni promisit q esset secū in paradiso luc·
xxiii; xpus petrū qui eū t negauerat non repu
lit · sz benigne respexit · luc · xxii; Jhūs thome
palpād se pbuit io · xx; Item paulū psecutorē
conuertit act · ix; Item stephō stans apparuit dum
lapidaretur · paratus ipm iuuare act · vii; Itē jo
hānē in pathmos insula exntem multipliciter
p apparitionē et angli missionē consolatus ē apoc · j ·
et deinceps

De consolatione dīna

Qm

Postq abrahā exierat de tra sua consola
tus ē a dno multis apparitionibus et reue
lationibus · gen · xii · xv · xvii · xviii; Appa
ruit dns exulanti moysi quod non fecit i domo
pharaonis · exo · iii; Dos dedit filiis isrl mana
in deserto · exo · xviii; Item carnes et aquam
pluries; Confortatus ē moyses dīno eloquio qn
in monte xl · diebus et noctibus ieiunauit · exo ·
xxxviii; Efficaciter e consolatus ē dns eze
chiam qn p angelm occidit centū et octoginta qm
milia de exercitu assyriorū · iiii R · xix; Consola
tus dns pplm suū timentē olofernem p vnā mu
lierē · judith · x; Conuertit dos luctū iudeorū i
gaudiū qn p hest · de hostibus suis se uindicaue
runt · hest · ix; Tempore captiuitatis babylonie
huit pplus plures pphas q tempe salomonis ·
qn fuit psperitas · nam ieremias fuit in iudea eze
chias et daniel in caldea; Oī loco et tempore
adest pietas dīna ut patet in daniele et sociis
eius · danielis · iii; Danielē confortauit dns p an
gelm q conclusit ora leonū · dan · vi · et p prandiū · et

p abacut s missu dam xiiij; Paulus dicebat
h ad cor i sicut abundat passiones xpi in nobis ita p
xm abundat consolatio nra; et ead vij Repletus
sum consolatione superabundo gaudio in omni tribulatione
nra; Ecclia habebat pacem et edificabatur ambulans
in timore dni et consolatione spus sci reple
batur act x; Cum paulus esset in custodia clau
dii detentus nocte assistens ei dns ait constans
esto paule sicut enim de me testificatus es in ierlm
sic oz te rome testificari act xxvij; Confor
tauit paulus socios in naui p uerbum quod dixerat
ei dns p angelum s ne timeas paule cesari te
oz assistere et ecce donauit tibi dns omnes qui naui
gant tecum actuum xxvij;

Creauit deus hominem ad ymaginem et similitu
dinem suam bndixit qz ei dicens crescite
et multiplicamini et replete terram gen j;
Dns dixit ad abraham egredere de terra tua se
quitur et bndicam tibi gen xij; Item bndixit
ysmael ge xvij; Item ysaac et locupletatus
est et ibat proficiens gen xxvi; Item ad aduen
tum iacob ad laban bndixit laban et diues effectus
e gen xxx; Item iacob fuit bndictus ab an
gelo in lucta gen xxxij; Item bndixit noe
et filiis eius gen ix; Item bndixit dns domui
egipti pp ioseph et multiplicauit tam in edibus
qm in agris substantiam eius gen xxxix; Item
pp archam bndixit dns obede do ij R vj; Item
iob i operibus manuum eius bndixisti; de eod xlij
bndixit dns nouissimis iob magis qm prioribus;
Saluator ascensurus in celum eleuatis manibus
bndixit discipulis luc xxiiij; Desideranda e

hm

de bndone qua dns bndixit hoi

benedictio quam dabit dominus in die iudicii · venite benedicti et c. Mt xxv

De maledictione quam dominus maledixit homini 6m

Serpens primo legitur a deo maledictus gen. iii. ad penam hominis dictum est maledicta terra in opere tuo gen. iii; Item propter occisionem abel maledixit dominus caym · gen. iiii; Repulit dominus altare suum maledicit sanctificationi sue · tren. ii; Item dicitur dani. ix. stillabit super nos maledictio et detestatio; Nota maledictio dicitur stillare sed benedictio inundare · ecclesiastici xxxix benedictio illius quasi fluvius inundabit; Dominus loquens sacerdotibus malis dixit maledicam benedictionibus vestris malis · ii; Ficus sine fructu a deo maledicta est Mt xxi · mr xi; Terribilis et pavenda maledictio erit in die iudicii; Ite maledicti in ignem eternum · mt xxv

De severitate divina delinquentes 7m

Gravius punivit

Deus peccatum primorum parentum gen. iiii; Item pene totum mundum diluvio delevit · gen. vii; Quinque civitates propter peccatum contra naturam fetenti conflagratione consumpte sunt gen. xix; Egyptii insequentes filios israel submersi sunt in aquis vehementibus quasi plumbum · exo. xiiii; et xv; Quia populus amaleth voluit impedire filios israel ne irent ad terram promissionis dixit dominus delebo amalec de sub celo exo. xvii; Propter vitulum quem fecit populus et adoravit ceciderunt in una die · xxiiii milia hominum exo. xxxii; Ignis devoravit naba nadab et abiu filios aaron quia ignem alienum et incensum obtulerunt domino levitici x; Iussit dominus blasphemum extra castra educi et lapidari a populo · levitici xxiiii; Propter inordinatum appetitum carnium percussit dominus populum plaga magna nu. xi; Percussit dominus mariam lepra quia contra moysen murmuravit nu. xii; De sexcentis

nulibus virorum numerati sunt. nu. i. nullus intravit
terram promissionis nisi caleph et iosue nu. xiiij.
Colligens ligna in sabbato fuit iussu domini lapida
tus nu. xv. Morte terribili occisi sunt chore et com
plices eius nu. xv. Moyses hesitans ad aquas
contradictionis dure punitus est nu. xx. cum tamen tam
fideliter se gessisset ad populum et ad deum. Misit dominus
serpentes ignitos contra illos qui penitebant quod
exissent de egipto nu. xxi. Percussit dominus
achor quia tulerat de anathemate ierico iosue
vii. Propter peccatum in uxorem levite commissum pene
tota tribus beniamin deleta est iudicum xx. Heli
negligenter filios corripiens in eis et cum eis graviter
est punitus. i. R. ii. et iiij. Quid ergo de illis qui
filios non corripiunt sed potius eos ad malum
excitant verbis et exemplis. Quia saul obtulit
holocaustrum contra mandatum domini reprobatus
est. i. R. xiii. Item quia agat regem amalech
reservavit. i. R. xiiij. Propter peccatum saul puniti
sunt illi de domo sua etiam post mortem suam. ii.
R. xxi. Dominus percussit ozam quia temere immundus
voluit archam tenere ne caderet et mortuus est ibi. ii.
R. vi. Septuaginta duo milia hominum mortui sunt
propter elationem david quando fecit populum numerari. ii. R. xxiiij.
Quia xlii.ta iuvenes illuserunt heliseo dicentes
ascende calve et c. lacerati sunt a duobus ursis. iiij. R.
ii. Si tam graviter punitum fuit peccatum giezi qui
accepit munera munera anaaniam satis voluntarie da
ta quid erit de illis qui accipiunt multa fraudu
lenter exacta vel violenter extorta. iiij.ti R. v. Eze
chias quia incaute ostendit suos thesauros nuntiis

regis babilonis perdidit illos · iiij · Re · xx · ergo
non est in omnibus confidendum; Pro eo quod elevate sunt
filie syon sequitur erit pro suavi odore fetorum et cum
pulcherrimi quoque viri tui gladio cadent et fortes
tui in prelio ysa · iij; Heliodorus fuit graviter flagel
latus eo quod viduarum et pupillorum deposita voluit
asportare · ij · mach · ij; Anthiocus rex fuit tam gravi
plaga percussus ut de corpore impii vermes staturirent
et eius fetore exercitus gravaretur · ij · Ro · ix
Servum nequam iussit dominus tradi tortoribus Ro · xxv; Ser
vus qui talentum non multiplicavit missus est in
tenebras exteriores Ro · xxv; Fraus quam commisit
ananias conscia saphira uxore sua gravi fuit ultio
ne punita · actuum · v; Herodes vestitus veste re
gali quia non dedit honorem deo cum populus acclama
ret dei voces percussus ab angelo consumptus
a vermibus expiravit act · xij

de ira dei vel furore

8m

Attende quod secundum augustinum xv° de civitate dei
ira dei non perturbatio animi eius est · sed iudicium
quo irrogatur pena peccato; Cogitatio vero et recogitatio
eius · mutandarum rerum est immutabilis ratio; neque enim
sicut hominem ita cuiusque facti sui penitet cuius est de
omnibus omnino rebus tam fixa sententia quam certa prescientia ·
sed si non utatur scriptura talibus verbis non se quodam
familiarius insinuabit omni generi hominum quibus vult
esse consultum ut perterreat superbientes et excitet
negligentes et exerceat querentes et alat intellectus ·
quod non faceret si non prius se inclinaret et quodam
modo descenderet ad iacentes; Quia moyses plu
ries recusavit ducatum populi · propter hoc iratus fuit dominus
contra illum exo · iiij; Contra egyptios iratus fuit
qui volebant filios israel detinere in egypto · exo · xv;

Iratus fuit dominus

Iratus fuit dns cont̄ ꝓphm̄ ꝙd dixitq̄ que fe
cerat. sed moyses ꝓstruit ira ei⁹ dicens quare do⁹ ira
sotur furor tuꝰ et c. ecce ccccvij. Contra flagra
tes desiderio carnium iratus ē furor dō. mu. ꝑ. ste
ꝓ chore dyrexit moyses et aaron fortissime dei
spūum non uno ꝓmente desenuet ira tua. mu. ꝯbꝫ
Item de ira eius dr. un ꝯbꝫ. Item mu. ccpb. qn
fert suspendi ꝓnapes ꝓ fornicac̄ cū filiabus
moab. Ste cōminabat moyses ne deꝰ laudet
celū filiꝰ ysꝛl si retrederent a cultu dei sui. deut. ꝯ
Item iratus ē cont̄ filios ysꝛl qm usurpauerat de
anathemate iosue. bn. Item cont̄ salomone eo q
auſa est eius mens adeo. m. regū. ꝯ. Ste qꝛ
ysꝛl eo q dauid ꝓphm̄ munerauit. n. ꝑ. ccccm. ste
mu. ꝯbꝫ. Sophonias hieu dixit iosaphat regi iu
da qm̄ merear ad ꝓlium ei⁹ achab rege ysꝛl. ipse
ꝓbes ampliꝰ et hic qui odit dnm̄ amicꝯa ni
ſtetus et idcirco iram dei meretaris. sed bona opa
inuenta ſt̄ mte. n. ꝓal. ccxc. Ioas rex iuda et ꝓn
cipes eius seruierunt lucis et sculptilib⁹ et facta
ē ira dei cont̄ iudā ꝓ hoc ꝓcm. n. ꝓal. ccmij. A
masias rex iuda diuino ſtetus auxilio ydumeos
ſuperauit in bello et attulit deos eorū et adorauit
eos ꝙobrē iratus ē deꝰ cont̄ eū et iudā et ihſlē
n. ꝓal. ccccxij. Comederunt et saturati ſt̄ et i
pinguati ſt̄ et abundauerunt. in deliciis et in boi
tate tua magna prouocauerunt te ad iracundiam
magnā nec. ꝯ. mchi. xp. Omia siant t̄m legis
dei deo altissimo ne forte ꝙuertat ira in regno
regis et filiorū eius ita ꝓcepit artaxerses ꝙrē
lio. n. esd. bm. quid ꝙ debet fieri ꝑ quam. Cont

ſeruū nequā qm nolunt cōſeruo miſereri ꝛatus
ſunt dō nr̄o ꝑbm; Cont illos qm ad cenā bem
ze nolucrāt ꝛatus paſſamilias luc. xiiij; Qꝫ
credit in filiū dī hꝫ vita ēnā qm aut incredulꝰ
ē filio non videbit vitā ſed ꝛam dei manet ſup
eū. Io. iij; Qꝫ ultū timēda ē ꝛa q̄ ondet in die
udicij de qua apo. vj. reges ꝛre et ꝓncipes etc.
dicent mōtibꝫ et petris cadite ſup nos et abſcō
dite a facie ſedentis in ꝛono et ꝛa agni
p dō plg ꝛedebat ad ꝓmiſſū q̄ ad xpm
9m
r agm et abel obtu
lerūt dns et dō reſpexit ad abel ad agm
bo non ꝛgen nr̄; Ꝺmiſſo abrahe filio naſciturꝰ
de ſarra riſit abrahā et cuius riſus non ē reꝑhe
ſus riſit etiam ſarra quaſi derisōe et eꝫ riſus re
ꝑhē ſus ē ꝛgen ꝺō et ꝺm; Chore tū ſuus
hēbat turibula forte eꝫ bona metalli ſicut tu
bulū aarō! tñ eorū incēſiōne dns non accep
tauit ut ꝑz nr̄; ꝺō; Saul qñ fuit nō pro
phās ꝓphaūt ſe et ꝓphāuit! tñ ō parū fuit
i. ꝑ. ē; Oza tenēs archam ne caderet a dno
ꝓtinus ē. n. ꝑ. bj. Reprobauit dō oblatōē q̄s
ō ſieri inſtituerat et hoc ꝑ offerentū ꝓuita
tē; quo nichil multitudicm victimarū bra
dr. dns plens ſuis. q̄ dicat non cero q̄ mang
uē ſanguīe plene ſut. ꝑſal. l; Ꝓretulit dō
oblatōē vidue q̄ poſuit era minuta nr̄azoph
latui oblationibus diuitū. luc. xxi; Herodes
ꝺpīm videre cupiebat et eo uſo ꝓtinus ē
tñ ꝓpm ſtudiū inde conſecutꝰ ē. q̄ curioſitas
uel vanitas erat in causa non pietas uel cari
tas luce xxiij
de tētatōe q̄ dō tēta
uit ſē ꝑbat hoc
10m
t Tentauit dō abrahā ſc̄ immolatōe filij ſui

ysaac. gen. xxvi. Dixit dns moysi ecce
ego pluam vobis panes de celo. egrediatur ppls
et colligat q sufficiunt p singulos dies ut te
ptem eu utrum ambulet in lege mea aut non
exo. xvi. Quando filii isrl pp illa q videbat
territi fuisset. dixit illis moyses nolite tre
re. ut eum probaret vos dns. venit et ut terror
illius esset in vobis et non peccaretis exodi. xx.
Tentacone permisit dns thobie accidere ut poste
ris daret exemplu pacie. Thobie. ii. Dixit
iudic de filiis isrl memores esse debetis quia
tentati sunt patres nri. ut probaretur si vere co
lerent deu. iudich. viii. Dicebat iob post
gravissimas tentaones. pbavit me quasi aurum
quod p igne transit iob xxiii. Petebat david
a dno proba me dne et tenta et c. Quesi
vit salvator a philippo. vn emerunt panes et
dicebat tentans eu. Io. vi. 11m

de tentacone qua homines tentant deum

Multociens tentaverunt deu filii israel in de
serto et male eis accidit. iii. xxiiii. Sci
ebat david se inunctum in rege et q deberet re
gnare post saul tn non se exposuit discrimini
sed faciebat ad sui custodiam quod debebat. i.
regum. xvii. et deinceps. Thobias iunior q
piscis eu invasisset non expectavit q angelus
eu liberaret. sed viriliter apprehendit branchia eius et
traxit in siccum. thob. vi. Ozias cu pplo sta
tuit ut transactis quinq diebus redderent civitate
holoferni nisi hrent adiutoriu. adeo quibus quibus
dt iudich. et qui estis vos qui tentatis dnm
non e iste sermo qui iniam dei provocet. iu
dich. viii. Dixit salvator tentatori suo scilz

dyabolo non tentabis dnm deu tuu Ecc iiij; In
crepat phariseos querentes vtrum licet dari tri
buta cesari dicens. quid me tentatis ypocrite:
Ecc xiij; Dure increpans petrus saphiram.
vxorem ananie dixit. quid conuenit vobis te
tare spm dni. act v; Non ex expectabat pau
lus miraculum de re q p humanam industriam po
terat facere; vn exns apud damascum cum in
sidiarentur ei iudei fecit se p murum in sporta
demitti. act ix; Item cum astrictum loris loris
vellet tribunus eum facere torqueri dixit se esse
ciuem romanum. act xxij; Item dixit se phari
seum ut poneret dissensionem inter iudeos actuum
xxiij; Item cum haberet iniquum iudicem. cesarem
appellauit act xxv.

De voto

12m

1 Iacob post visionem sibi adeo onerosam votum vo
uit gen. xxviij; Rex arad pugnauit
contra israel et habuit victoriam quod videntes filii
israel obligauerunt se voto domino et vicerunt iiij xxi
Pugnaturus iepte contra filios amon votum vo
uit iudich iudicum xi; Anna flens largiter
emisit votum q si masculum conciperet consecraret
eum domino i. p. i. et postea concepit et peperit sa
muelem; Asa rex iuda ea q vouerat pater suus
obtulit in domum dni aurum et argentum. ii. paral
xv; letatus est populus cum sponte voto dno pro
mitteret. quia corde toto conferebant ea domino
sed et dauid letatus est. i. paralip xxix; Rex
artaxerses precepit esdre ut ferret munera
dno domino israel. i. esdre vij; Viri existentes in periculo
cum iona timentes immolauerunt victimas et vota vo
uerunt. Jon ij; Virgo beata videtur vouisse

ligitate cū dr̄eit quomodo fiet istud qm̄ vi
rū non cognosco luc̄ ¶ Crudele uotū fecerut
iudei et ipsi qm̄ dr̄ēt deuotiō deuomin̄
nos mch̄ gustaturos ꝺ dom̄ ostendam̄ paulū
act̄ xxiij et ꝙ

de orōe et eiꝰ effectu

ℨ

h iuliꝰ et instant orauit abrahā dnm̄ ut p
cēt sōdm̄ gen̄ xviij ¶ Orauit ysaac p
uxore sua stili gen̄ xxv ¶ Multotiēs orauit
moyses dn̄m ut plagas a ꝑpl̄o suo et expaudiret
sunt : iuret illi male esset exodi viij et ꝙ
Judas machabeꝰ et ꝺ cū eo erat deꝑtrabā
t̄ dnm̄ ut eruet eos de ꝑsa mathanore ꝺ mi. mach.
vm̄ ¶ Orabat scelestꝰ authorꝰ dnm̄ a quo nō
erat impetraturꝰ ii. mach. xv ¶ Sacha
nor et ꝺ q rpō erat cū tubis et cāticis admo
nebant Judas eo et ꝺ cū rpō erat auxiliato dō ꝑ
ordines ḡssi ſt manu ꝺde pugnātes sed cor
dibus dnm̄ orates ꝑstrauerunt non minus xp̄
ō. multa prōta dei magnificē delectati ii. mi. mach.
dō ¶ Humilē modū oradi habuit leprosꝰ ꝺ genu
flexo dr̄eit dne ſi vis potes me mundare et
t̄. mi. vm. Ch̄ ꝙ luc̄ v ¶ ita etiā habuit centurio
ꝑ sanando pūo qui male torquebat. Ch̄ viij ¶ Ita
etiā maria et martha ꝑ lazaro iā sepulto. Jo xi
dne si fuisses hic frr̄ mei et t̄ ¶ Etiam de hīs ꝺ dō ꝑpo
nit facē mult̄ qui a nobis rogari rogauit dn̄m
nr̄m et t̄. luc̄. x ¶ Cū orare volumus etiam
debem̄ fugere exp̄ ꝙ ꝺ astrēdit solus i mōte Ch̄ ꝙ
m ¶ Salvator docuit nos orare mt̄. vi. pr̄ nr̄ q
sic̄ premissō adiunxit luc̄. xi petite et accipietis t̄.
Jo. xvi ¶ si quid petieritis patrem i nō meo hoc fa
ciā. Item informauit exp̄. rpō cui ꝺ potat ipse
orabat Ch̄ dnm̄ Ch̄ ꝙ luc̄. xp̄. magnō istante

sua passione orauit et orare monuit. Mt. xxvi.
mrc. xiiii. luc. xxii. vigilate et orate ut non in
tretis in tentacionem; Maria magnitudine oracionis in tali veniam
impetrauit luc. vii; Ad instanciam oracionis nos inducit
dominus exemplo amici qui media nocte venit ad amicum
luc. xi etiam exemplo vidue que ab iniquo iudice vindictam
petebat luc. xviii; Ad humiliter exorandum et ia
ctanciam fugiendum nos inducit dominus exemplo phariseorum et pu
blicani luc. xviii; Post ascensionem domini erant
omnes apostoli perseuerantes in oracione vnanimiter act. i.
Apostoli volentes eligere vnum apostolum loco iude
proditoris! orantes dixerunt tu domine qui nosti cor
da omnium ostende quem elegeris et c. act. ii; In primi
tiua ecclesia erant omnes fideles perseuerantes in doctrina
apostolorum et communicacione fractionis panis et oracionibus
actuum ii; Cum orassent discipuli vnanimiter
motus est locus in quo erant. et repleti sunt omnes
spiritu sancto et cum fiducia loquebantur act. vii; Orauit
stephanus pro illis qui illum lapidabant ne statuas
illis hoc peccatum et c. act. vii; Petrus et Jo. orauerunt
pro illis de samaria ut acciperent spiritum sanctum! quod
factum est per impositionem manuum act. viii; Saulus
excecatus venit damascum. et cepit orare! et visum
recepit act. ix; Oraciones et elemosine cornelii
ascenderunt in memoriam in conspectu dei act. x; Pro
petro seruato in carcere fiebat oracio sine intercessione ab ecclesia
ad deum pro eo act. xii; Volens orare petrus ascendit
in superiora domus ne impediretur act. xi; Pergens
paulus ad oracionem expulit spiritum phitonem a puella
act. xvi; Orans in templo paulus factus est in stu
porem mentis et vidit dominum ihesum xpm dicentem sibi festina
et exi velociter de ierusalem act. xxii; Sanauit paulus

p orone patre publii laborante febribus. act. xxviii.
Paulus qui sine intermissione orandi monebat. i. thess.
v. sine intermissione orate. hoc ipsum faciebat. Ro. i.
sine intermissione memoriam vestri facio semper in orationibus meis;
Grande et arduum opus est orare. ad quod ipse pau
lus dicebat se sufficientem non esse. Ro. viii. quid oremus
sicut oportet nescimus; propter quod orationes aliorum frequenter
flagitabat. i. thess. ultimo fratres orate pro nobis;
Petebat autem paulus orationes fieri et pro malis amo
nendis et pro bonis obtinendis. de primo. Ro. xv. ob
secro vos fratres ut adiuvetis in orationibus ad deum ut
liberet ab infidelibus et c. Qui autem aliorum orationibus
crederet se iuvari. dicit ii. cor. i. de tantis periculis eri
piuit nos deus in quem speramus. quia adhuc eripiet
adiuvantibus et nobis in orationibus pro nobis; Quan
tum ad secundum dicit coll. iiii. orantes pro nobis ut deus
aperit nobis ostium sermonis ad loquendum ministerium
xpi; Item ii. ad thess. iii. fratres orate pro nobis ut
sermo dei curat. paulus orat ut eos possit videre
et in eis fructificare. ut patet Ro. i. Item ii. thimotei. item
ut deus eos ad viam salutis vocaret ii. thess. i.
oramus semper pro vobis ut dignetur vos vocare vo
catione sua sancta deus noster et c. Item ut ipsi semper
de bono in melius proficerent. philipp. i. oro ut cari
tas vestra magis ac magis abundet; Item ut plenitu
dinem divine cognitionis haberent. colos. i. pro vobis non cessamus
orantes et postulantes ut impleamini agnitio
ne voluntatis eius; Apostolus iacobus dicit orationem
valere pro obtinenda corporali salute. iacobi v. oratio alle
viabit infirmum; Item pro eterna que est salus simplex et
vera; orate pro invicem ut salvemini. iac. v. nota de oratione
helye quod non pluerit super terram et c. Iac. v. In bello

quod huerunt filii israel contra amalech plus fecit
moyses orando quam iosue pugnando exo. xvii. Per
orationem moysi absortus est ignis deuorans castra
murmurantium et dolentium pro labore iiii. xi.
Petiit populus carnes iiii. xi. et dominus dedit eis per
quod liquet quod non semper exauditio orationis est signum
diuine dilectionis; Curata est maria alepra per orationem
moysi iiii. xii. Pugnaturi filii israel contra philiste
os dixerunt samueli ne cesses pro nobis clamare
ad dominum ut saluet nos i. re. vii. Dicebat esdras
ieiunauimus et rogauimus dominum nostrum et euenit nobis
prospere i. esdre viii. In omni loco licet orare, neemias
enim dum daret regi bibere orauit deum celi cum debu
it ad interrogata respondere nee. ii. Iudith volens ire
ad holofernem et multum de orationibus aliorum confidens
dixit presbiteris orate ut firmum faciat consilium meum
deus. sequitur nichil aliud fiat pro me nisi oratio ad dominum
iudith. a viii. Azarias stans in medio fornacis
orauit sic benedictus es domine et c. daniel. iii. Videns
susanna sibi omne auxilium humanum deesse. recurrat
ad orationis suffragium et exaudita est et saluata est
da. xiii. Orauit ionas ad dominum de uentre ceti et
dixit clamaui et c. ione ii. Iudas machabeus
commissurus prelium contra gorgiam orauit. et dixit
benedictus es saluator israel et c. i. mach. iiii. Item
vii eiusdem videns iudas exercitum nicanoris dicit qui
missi a rege sennacherib et c. In duobus principiis
bellis non legitur orasse. primo contra anthiocum eu
patorem et tunc non uicit sed diuertit. i. mach. vi.
Secundo contra bachidem et alchimum. et in bello ce
cidit. i. mach. ix. per hoc apparet virtus orationis
et efficacia in periculis.

De lacrimis et fletu

e uilatu magno fleuit esau ut benedicerem patris
haberet. gen. xxvii. Abraham fleuit uxorem
suam defunctam ge. xxiii; Scissis uestimentis iacob
indutus est cilicio lugens filium suum ioseph multo tempore
ge. xxxvii; Eleuauit uocem ioseph cum fletu
et dixit fratribus suis. ego sum ioseph gen. xlv. Item fle
uit super patre mortuo gen. xlix; Item fleuit
fratribus suis rogantibus ut obliuisceretur peccati in eo
commissi. gen. l. Fleuit populus pro desiderio carnium
iii. xi; Item xiiii cum dixerunt utinam essemus mor
tui in egipto dolebant de exitu; Pugnaturi fi
lii israel contra beniamin fleuerunt coram domino iudicum
xx. et obtenta victoria fleuerunt propter destructionem fra
trum suorum; Recedente noemy mirus eius flere
ceperunt ruth i; Noluit dauid flere pro pro mortuo fi
lio suo et tamen fleuit pro infirmo. ii. regum. xii; fle
uit ezechias fletu magno orans dominum propter mortem
quam sibi imminere putabat iiii. p. xx; Cum audi
sset neemias miserabilem statum ciuitatis ierusalem
fleuit diebus multis et ieiunabat et orabat ante faciem
dei celi. neemie i; Cum thobias iunior a parentibus
recessisset cepit flere mater eius et dicere baculum se
nectutis nostre et c. Thob. v. Item quia redire tardabat.
Heu me ~~filii~~ fili mi ut quid misimus te peregrinari
lumen oculorum nostrorum. Thob. x; Flebat iob non solum
pro miseriis propriis sed pro alienis; iob xxx flebam
condam super eo qui afflictus erat; Rex dauid habebat
de lacrimis lauacrum. lauabo per singulas noctes et c. Item
cibum fuerunt mihi lacrime mee panes et c. Item potum da
bo uobis in lacrimis et c. Unde huic lacrime lauacrum potus quoque
cibus quoque fuerunt; plorabat etiam uitam suam recolendo deus
uitam meam annunciaui tibi et c; Item celestis patrie ~~[illegible]~~

recordando super fluvia babilonis cum etiam domino orando au
ribus percipe lacrimas meas; flebant amici susanne
pro iniusta condannatione eius. dan. xiii; Maria magdalene
fleuit ter. primo pro peccatis suis ad pedes domini luc. vii. ii.
pro morte fratris sui. Jo. xi. 3o pro passione domini nostri ihesu christi
io. xx; Saluator inuenitur ter fleuisse super lazarum
quando eum suscitauit. Jo. xi. super ciuitatem ierusalem quam ruitu
ram sciebat luc. xix; et in cruce quando pro peccatis nostris
seipsum hostiam offerebat. heb. v. preces cum clamore
ualido et lacrimis offerens; Petrus post terciam negatio
nem egressus foras et fleuit amare luc. xxii; Eun
te saluatore ad mortem ~~sebant~~ sequebantur deuote
mulieres que plangebant et lamentabantur eum luc. xxiii;
Paulus cum lacrimis populos admonebat et eos ad
lacrimas prouocabat. actus per triennium non cessaui mo
nere vnumquemque vestrum nocte et die cum multis lacrimis sequitur
magnus autem fletus factus est omnium; Item philippenses iii.
multi ambulabant quos ~~cepe~~ sepe dicebam uobis
nunc autem flens dico;

De iuramento ihesu

Iuramentum in multis locis scripture inuenitur. Item alia
dicitur iii. R. i. dauid iurauit bersabee matri salomo
nis quod salomon regnaret post eum. Presumptuose
iurauit rex benadab quando dixit hec faciant mihi dii et hec
addant si sufficerit puluis samarie pugillis omnis
populi qui sequitur me. iiii. Regum. xx; Simile iuramentum fecit
impia iezabel quod occideret helyam. iiii regum. xix; Na
bugodonosor iurauit per thronum suum quod defenderet se
et nullus eum inuadebat. Judic. i; Rex anthiocus misit
ad iudeos facere pacem et iurauit. sequitur et rupit ticius
iuramentum. primo math. vi; Herodes iurauit puelle sal
tanti et cetera. Mathei vi; Petrus cepit detestari et iurare
dicens quia non nouisset hominem math. xxvi; Paulus in
epistolis suis iurasse legitur. ii. ad cor. xi. deus et pater

dñi nr̄i ihu x̄p̄o · scit q̄ non mētior; Jte gal'. J. cete
cor̄a d̄o q̄ nō mētior; Jte testē deū duco i̊ auxilium meū

de obſeruāne ſabbi

o bſeruatio ſabbi traxit
origine ex eo q̄ d̄s gen̄. ii. benedixit die septime et q̄ de⁹ cessauit ab oī ope quod patrarat
ffelix ipſ' septa die colligebat mānā i̊ duplū q̄ te. ut
ſabbo vacaret ab oī ope ego. dbi; Die ſabbi offe
rebat̄ duo agni · alijs vō diebus vnus tm̄ n̄ i ſole
nitatibus ad designand' q̄ nos festus deū debem⁹ re
budantis laudare nos. ex dbis; Colligēs ligna
die ſabbi fuit p̄cepto d̄i applo lapidatus numeri
dic; Videns neemias homes torcularia calcātes
et onera portantes et uēd̄ benalia emētes i ſab
batis · obmurmurauit eos tā q̄ diem ſabbi pphanā
tes · neemie · cpm; Ob reuētia ſabbi nolue
runt se quida iudei deffendē ꝛ voluerunt ipsa
m⁹ sua simplicitate · i · mac · ii · tū postmod' sanct⁹
hntes consiliū pugnauūt p̄ lege dei et p̄ uita
sua tuenda; Saluator multa miracula fecit i ſab
batis · cui⁹ tā ꝓplex ē · ꝓma ut se dñm legis on
dēt · ex · cpm; dom⁹ ē filius hois · etiā ſabbi · Sed
ut illius p̄cepti daret veā intelligētiā · nō em
ab oī ope cessāt ē · m · cpi uta lucē ſabbis bñfa
cere · et ſimile · luc · vi · Tertia ut plures homes
iudētes eū et audientes edifaret · luc · cpm · dice
bat turbe sēp̄ ff dies et ē; Mulieres sancte q̄
parauerāt aromata ad unḡendū corp⁹ dñi uta di
ffite seruabant ſabbm ut nollet tā die tā ſtm o
pus fatē · luc · cpm · et ſabbo quid' ſiluerūt ſedm
mandatū; Dies ſabbi erat cōuētus ſpalis ad
audiēdū legē dñi · act · cpm · voces ꝓphārū q̄ per
oē ſabbm legunt̄.

de reuēc. tēplo cohn. di. vi

3 Ego demetrius statuit q̄ fugeret m

templum quod est ierosolimis in omni negocio dictatur. Mac.
x; Sacerdotes ante altare cum stolis sacerdotibus invocabant
de celo eum qui de depositis legem posuit ut his qui
deposuerant ea salva custodiret; Euntibus iudeis
ad bellum contra incanorem erat pro uxoribus et fi
liis. Item pro fratribus et cognatis iunior sollicitudo
maximus vero et primus pro sanctitate templi timor. ii. mac.
xv; Quadragesimo die voluit salvator in templum
deferri. luc. iii; Item cum huius xii annos fuit
iuventus disputans in templo luc. ii. postea ven
dentes et ementes de templo eiecit Math. xxi. luc.
xix. Jo. ii; Item in templo frequenter docuit et miracula
quedam fecit Math. xxi Mar. xi. luc. xx. Jo. vii. Re
cepto spiritu sancto petrus et Jo. ascendebant in templum ad
horam orationis nonam; et tunc fuit factum primum sanita
tis miraculum et post ascensionem act. iii; Angelus
domini per noctem aperiens ianuas carceris et educens
apostolos dixit; Ite et stantes in templo loquimini ple
bi omnia verba vite huius act. v; Commendatur eu
nuchus regine ethiopum qui venit adorare in ierusalem
actuum viii; Quamvis iudei gravi odio et furore
persequerentur paulum tamen in templo noluerunt occidere
eum sed traxerunt extra act. xxi; locutus est dominus ad moy
sem dicens facies labium eneum ad lavandum et missa
aqua lavabunt aaron et filii eius manus et pedes
cum ingressuri sunt tabernaculum domini exo. xxx; Pau
cis licebat intrare tabernaculum et vasa eius tangere
ut patet iiii. iiii; Diligentior fuit salomon de edi
ficatione templi quam de edificatione domus proprie; Nam
domum dei compleuit septem annis. domum vero suam
xiii annis; Item citius incepit eam edificare
quam suam iiii. Reg. vi; Magnam solemnitatem fecit salo
mon in templi dedicatione. iii Reg. viii; Precepit

uiada pontifex ut athalia educeretur extra templum
et non occideretur in templo iiii. R. xi; Reuersi iudei de
babilonica ciuitate captiuitate primo ceperunt edificare
templum quam muros ciuitatis. I. esdre iii; Commendatur
thobias. quia ibat in ierusalem ad templum domini! et ibi
dominum orabat thob. i.

de or adoratione et cultu dei

18

Cayn et abel obtulerunt domino munera in signum cul
tus et adorationis. gen. iiii; Noe edificauit al
tare domino et obtulit holocaustum domino de cunctis vo
lucribus et pecoribus mundis. gen. viii; Paratus fuit
abraham offerre ysaac filium in holocaustum. gen. x
xii; Audientes filii israel quod dominus visitasset eos et re
spexisset afflictionem ipsorum! proni in terram adoraue
runt. exo. iiii; Precepit dominus fieri tabernaculum cum va
riis utensilibus et ministros ac ministeria ordinari ad
cultum ipsius. exo. xxv. et deinceps; Primum preceptum
decalogi est non habebis deos alienos etc. exo. xx;
Grande erat peccatum filiorum heli quia retrahebant
homines a sacrificiis dei. ii. R. ii; Rex dauid solici
te cultum dei incantationibus et sacerdotibus studuit amplia
re sicut patet i. paralipomenon xv. xvi. xxv. xxiiii. et
ecclesiastici xlvii. et in omni tempore; Rex salomon
obtulit in gabaon domino mille hostias in holo
caustum et ibi apparuit sibi dominus per somnium. iii R. iii;
Cum audisset iob verba nuntiorum dicentium sibi perditio
nem rerum suarum surrexit et corruens in terram ado
rauit et dixit. nudus egressus sum de utero matris
mee et c. iob. i; Magi uenientes puerum cum ma
tre eius procidentes adorauerunt eum Mt. ii. ecce
magna humilitatis deuotio; Quid ergo deberent
facere christiani domino iam regnanti! si sic fecerunt gen
tiles puero vagienti. Cecus natus a domino illuminatus
procidens adorauit ipsum. Jo. ix;

de ydolatria

19m

v idens populus quod moram faceret moyses descendendi de monte dixit aaron fac nobis deos qui nos precedant. exo. xxxii; Cum iam esset senex salomon depravatum est cor eius per mulieres ut sequeretur deos alienos nec erat perfectum cor eius iii. R. xi; Jeroboam fecit duos vitulos aureos et dixit ecce dii tui israel iii. R. xii; Sennacherib reversus in niniuem ab impugnatione ezechie regis iuda adoravit deum suum in templo et filii eius interfecerunt eum. ys. xxxvii; Holofernes dixit quod non esset deus nisi nabugodonosor. iud. vi; Erat ydolum in babilone quod rex adorabat quod cum daniel subvertisset babilonii adoraverunt dracones. daniel. xiiii; Darius rex persarum fecit editum ut nullus infra xxx dies peteret aliquid a quoque deo vel homine nisi ab ipso. dan. vi; Cum paulus maneret athenis incitabatur spiritus eius in ipso videns civitatem ydolatrie deditam actuum xvii;

de blasphemia contra deum 20m

i Ille fuit lapidatus qui nomen domini blasphemavit leuitici xxiiii; Dixit heli filiis suis si peccaverit vir in virum placari potest ei dominus si autem in deum peccaverit quis orabit pro eo. i. R. ii; Natam multum exasperavit peccatum david ex eo quod blasphemare fecerat inimicos nomen domini iii. R. xii; Nequissima iezabel fecit imponi blasphemiam nabot et fuit lapidatus iii. R. xxi; Multum displicuerunt domino blasphemie quas dixit sennacherib; vnus angelus interfecit de exercitu suo. c. lxxx. v. milia iii. R. xix; Nabugodonosor dixit sociis danielis qui statuam eius noluerunt adorare quis est deus qui eripiat vos de manu mea. dan. iii; Dixerunt iniqui quidam ex israel ex quo recessimus a

genib⁹ dicentib⁹ nob⁹ multa mala · J · mat · J ·
Obsidente uida quodd̄ ꝑsidiū quida mtus eqn
tes ⁊ba nephenda iactabant qui cito post fuerut
contemati · i · mat · ꝙ; Cum uhs eiceret demoi
a ꝓhisa blasphemabat dicentes xpm in ꝑnci
pe demoniorū eicē · m · ꝙii · luc · ꝙi; Sedente i cau
re saluatore blasphemabit iudei mouentes capi
ta sua ⁊ ꝙ ꝙbii; Contradicebat iudei his q̄
a paulo dicebant blasphemates act · ꝙiii ꝙ ꝙbi;

--demonia

ℨi^m

de ꝑcepto di et obſuā

ꝓ receptui leue ad
implendū et breue ad retinendū dedit dñs
ꝑmo ꝑcepti · ꝙ omni ligno paradisi comede et ꝙ ge
n · quod tm̄ trisꝛtissus ē et magna pena ꝛtrit
vm̄ cius ꝓnitus fuit; Hoc fecit oia q̄ mandauc
rat ei deus · gen · viii; Balaam arioluꝫ dixit bala
ch regi moab nome dixi tibi q̄ quecūq̄ mihi dēs
imꝑtaret hoc facere · i · m · ꝙm; Ecce quanta rēue
rā malus homo habuit ad impiū dei; Non ꝓtimu
isse de vnius mandatū dñi nr vnū quidē ꝓbri
osue; ꝙi; Saul ꝓ trisꝛtissione dñi ꝓcepti ꝛ
reuocabitur ꝓiectus ē · j · regū · ꝙv; Rex dauid
struens salomoni dixit ei ꝑfice potius ꝑ custo
diens mandata q̄ ꝓcepit dns moysi · u; ꝑal · ꝙm;
filius regis teneris legem in manu constitutus
ē rex · ꝛ · ꝑal · ꝙviii; Salut⁹ iustoꝝ ex deō ⁊ man⁹
homm ꝓ delictis legē dei exponens ꝓculdubi
tat et stimam · dan · ꝙm; Sub antiocho multi le
ge seruantes trucidati sunt ꝓ mac · J; Due mulie
res q̄ filios suos circūciderāt suspensis ad vbera ꝓ
fantibus ꝓ muros ꝓiectate sūt · ꝛ · mac · vi; Ele
azarus dixit coīb⁹ iust⁹ ex circūcisus ꝓnolunt⁹ q̄
legem cauces porcinas comedē nec etiā fingē
ꝛ · mac · vii; Propt̄ legē xp̄i stetes cū mat̄ sua

gravia tormenta passi sunt. ii. mat. vii; Adolescenti quere-
ti quid faciendo vitam eternam possideret. Respondit salvator
si vis ad vitam ingredi serva mandata. Ca. xix; Ad obser-
vandum precepta dei nos inducunt alie creature; de bonis
angelis non est dubium quin sint ministri eius. ii. paralipo. xxi
Imperavit dominus angelo qui percutiebat; Item de mal.
luc. viii. precipiebat spiritui immundo ut exiret ab homine
et exierunt demones a multis; Item precipit soli
et non oratur. Job. ix; Item precepit corvis ut pasce-
rent helyam. iii. R. xvii. et generaliter omnes creature sibi obediunt

de obedientia et inobedientia.

22m

v Olens deus hominem vi-
vere sub obedientia statim preceptis astrinxit. gen. ii.
et eum contra obedientiam facientem severe puniuit. ge.
iii; Prompte obediuit noe domino instante diluvio
gen. vii; Quarius preceptum de circumcisione esset asperum
tamen abraham non distulit usque in crastinum. gen. x
vii. Item obediuit de immolando filium. gen. xvii;
et inde quam mirabilis fuit illa obedientia; Obedi-
uit moyses de ducatu populi! sed quinquies excusavit se
exo. iii. et iiii; Magnam obedientiam promiserunt filii is-
rael dicentes omnia que locutus est dominus faciemus et
erimus obedientes sed operibus contrarium fecerunt exo
xxiiii; Hidem ad mandatum domini ad terram promissio-
nis ascendere timuere et postea domino prohibente ascendere
conati sunt et male successit eis. nu. xiiii; Quando
ipsi ad mandatum domini ibant ad bellum pauci vincebant
multos. nu. xxxi. et quando ibant contra obedientiam
multi a paucis vincebantur. nu. xxiiii; Quia a-
chor transgressus est mandatum iosue populus fuit in pre-
lio superatus iosue. vii; Saul offerens holocaustum
contra mandatum samuelis reprobatus est. i. R. xiii; Si-
militer quia pepercit amalech et gregibus et c. tunc dicit

samuel melior est obediencia quam victime; Commendatur
obediencia interdum etiam in his que sine racione videntur precipi.
Unde servi naaman dixerunt pater et si rem grandem
dixisset tibi et c. iiii. regum v. Quicquid precipie
bat mardocheus observabat hester et ita cuncta facie
bat ut eo tempore quo eam parvulam nutriebat. hester
ii; Mathatias dixit nuncio regis anthiochi ego
et filii mei obediemus legi patrum nostrorum. I. mat. ii.
Exemplum perfecte obedientie habemus in salvatore
qui erat subditus matri sue et ioseph. luc. ii.
et postea factus obediens usque ad mortem. philip.
ii; Cito obedierunt illi apostoli qui a domino vocati sunt con
tinuo relictis retibus secuti sunt eum Mt. iiii; Si
liter matheus surgens secutus est eum. luc. v; Etiam
prelatis malis obediendum esse precipit dominus. Mt. xxiii.
que dicunt servate et facite; Salvator le
gis dominus voluit obedire in circumcisione in oblacione
in templo facta luc. ii. et in esu agni pascha
lis Mt. xxvi; Principes sacerdotum comminati
sunt petro et Johanni ne ultra loquerentur in nomine
ihesu qui responderunt eis Si iustum est in conspectu
dei vos potius audire quam deum iudicate. non enim
possumus que vidimus et audivimus non loqui. act.
iiii; Item act. v. obedire oportet deo magis quam hominibus;
Saulus prostratus audiens verba ihesu prompte ren
dit domine quis me vis facere. act. ix; Cornelius
dixit beato petro omnes nos in conspectu tuo sumus audi
re parati omnia quecumque precepta sunt tibi a domino actuum. x;
in agnam reverenciam debemus

de sacra scriptura

Ihesus ad sacram scripturam quam ipse deus voluit scribere
et tradere specialiter et docere exo. xxxii; Reversus
moyses de monte portans duas tabulas lapi
deas scriptas opere dei. ipse enim dominus ihesus xpus dixit

se missum fuisse ad euuangelizandum et misit disci
pulos ad hoc ipsum. Mt. x. mr. j. et iij. luc. iiij. et x.
Jo. iiij. Sicut ergo patet dicendum quod lex vetus fuit data a domino
moysi mediantibus angelis gal. iij. et beatus stephanus
hoc idem testatur actuum vij. accepistis legem in dis
pone angelorum. Reliqua vero pars veteris testamenti
data fuit in spiratione sancti spiritus ij. pet. j. non enim
voluntate humana humana allata est aliquando prophetia sed spiritu
sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. Novum
autem testamentum continet verba et facta domini ihesu christi
in euangeliis verba apostolorum in epistolis in apocalipsi.
Item facta eorum in actibus. Christus ergo verus deus et
homo partem euangeliorum protulit per seipsum. alia vero
verba dixerunt apostoli et euangeliste instructi per spiritum sanctum
actuum ij. Repleti sunt omnes spiritu sancto et ceperunt loqui
variis linguis prout spiritus sanctus dabat eloqui illis.
Sapientiam omnium antiquorum exquiret sapiens et c.
ecc. xxxix. quasi dicat. sapientiam sapientium debet
sapiens exquirere et c. Salvator tentatus per scripturam
respondit et tentatorem confudit Mt. iiij. luc. iij. Ma
gnam auctoritatem tribuit dominus veteri testamento dicens
Mt. v. donec transeat celum et terra. iota unum aut apex
unus non preteribit a lege. Item Jo. x. non potest solui
scriptura. non est autem minoris valoris ymo maioris au
ctoritatis novum de quo luc. xxi. celum et terra transi
bunt. verba autem mea non transibunt. Arguit dominus sa
duceos dicens erratis nescientes scripturas et c. Mt.
xxij. Petrus in predicatione post spiritus missionem aucto
ritatem iohelis exponens tria milia hominum convertit
ad christum actuum ij. Eunuchus commendatur qui in cur
ru legebat ysaiam prophetam et hac occasione philippus
predicavit ei ihesum christum et eum baptizavit conversum per

auctoritate ysaie quam legebat actuum viii; Veniens
paulus beroam intrauit sinagogam iudeorum. quidam
autem susceperunt verbum cum omni auditate quotidie scrutan
tes scripturas si hec sic se haberent et crediderunt multi ex
eis et gentilium mulierum honestarum et viri non
pauci actuum xviii; Apolo iudeus vir eloquens et
potens in scripturis contulit multum his qui cre
diderunt; vehementer enim reuincebat publice ostendens
per scripturas esse ihesum act. xviii;

Iustus loth pie admonebat sodomitas dicens
nolite fratres mei nolite hoc malum facere. cui illi
continuaciter renderunt recede illuc et cetera gen. xix;
Hinc patet quia perversi difficile corriguntur; Prospere
cessit iacob qui acquieuit consilio matris sue. ge.
xxvii; Ruben et iudas dederunt consilium ut ioseph
venderetur ut vel sic minus peccatum malum committeretur
gen. xxxvii; Soror moysi bene suasit filie pha
raonis ut mulier hebrea vocaretur pro puero
nutriendo. exo. ii; Consilium bonum dederunt senio
res boam. et ille in malum suum acquieuit consilio
iuniorum. iii. Regum. xii; Quamdiu vixit ioiada pon
tifex qui bene instruebat regem ioas tamdiu fuit ille
bonus quo mortuo factus est ioas pessimus. iiii
R. xii. ii. paralip. xxv; Adhortatione neemi hi qui
vsuras accipiebant a populo et acceptas reddere et
vltra non accipere consenserunt. neemi. v; Thobias
exiens in captiuitate pergebat per omnes et monita
salutis dabat eis thob. iiii; Vtiliter consuluit
daniel nabugodonosor dicens ei. peccata tua elemo
sinis redime daniel iiii; Iudas machabeus
pugnaturus exhortabatur suos sermonibus bonis

de exhortatione boa et predicatione verbi dei

i. mac. iii. et iii. et ii. mac. viii. et xvi. vbi dicitur
quod singulos armauit non clipei et haste munitio
ne sed sermonibus optimis; Mater illa efficaciter
hortabatur filios mori pro lege dei. ii. mach. vii.
Petrus in die penthecostes conuertit tria milia hominum act.
ii. et alia uice quinque milia actuum. iiii; Recessurus
de asia paulus dixit maioribus natu per triennium
non cessaui nocte et die cum lacrimis monens unum
quemque vestrum actuum xx;

de consiliis et persuasionibus malis

Zhm

Eua dedit uiro suo de ligno uetito et comedit
et deceptus fuit. gen. iiii; Balaam docuit
balaach quomodo posset filios israel per mulieres ad
peccatum trahere etc. contra se dominum prouocare. nu. xxiii.
Filii amon male suaserunt regi suo ut dehonesta
ret nuncios dauid. ii. regum. xiii; Jonadab ne
pos dauid malum consilium dedit amon ut deflo
raret sororem suam de quo multa mala euenerunt
ii. R. xiii; Detestabile consilium dedit athitophet
absaloni et tamen erat consilium quod sibi dabat in die
bus quasi si quis consuleret dominum; Sapientes
consiliarii pharaonis sibi dederunt insipiens con
silium; Quia Jeremias prophetabat capiendam esse ciui
tatem ihrlm a caldeis rogauerunt principes populi
sedechiam regem ut interficeretur. qui stulte acquiescens
dicit. ecce in manibus vestris est; non enim fas est regem
uobis quicquam negare. Je. xxxviii; Tantum sua
sit menelaus andronico quod ille occidit oniam summum
sacerdotem ii. mac. iiii; Cum aduersus menelaum iu
dicium agitaretur coram anthioco tholomeus pecunia
corruptus per menelaum persuasit regi et eum a sen
tencia deduxit qui menelaum absoluit et iustos
eius accusatores morte condemnauit. ii. mach. iiii;

Iniquum consilium dedit herodias filie dicens · michi
aliud petas · ii · caput · Jo · ba · Mt · xiii · Mr · vi ·
Proconsul desiderabat audire verbum dei quod pau
lus predicabat · elimas autem magus resistebat que
rens avertere proconsulem a fide actuum · xiii ·

De audiendo verbum dei

26m

Dixit moyses coram
domino ecce filii israel me non audiunt et quomodo
audiet me pharaon · Exo · v · Moyses assumens
volumen federis legit audiente populo qui dixerat
omnia que locutus est dominus faciemus · Exo · xxiiii · Et
glon rex moab sedebat in estivo senaculo dixit
quod ad eum aioth verbum dei habeo ad te qui statim sur
rexit de trono · prius dixerat ei verbum secretum habeo ad
te orex · ille autem non movit se sed cum addit verbum
dei ille de trono surrexit quasi reverentiam exhibens
verbo dei · Judicum · iii · Hesdras legit librum legis
aperte a mane usque ad mediam diem et aures omnis
populi erant erecte ad librum · sed flebat omnis po
pulus cum audiret verba legis · Dicebat iob · xlii
auditu auris audivi te et c · et ago penitentiam
in favilla et cinere · Dictum est ieremie · xxvi · no
li sustrahere verbum si forte audiant et convertatur
unusquisque a via sua mala et peniteat me mali quod
cogito facere eis propter maliciam studiorum eorum · Di
xit dominus ezechiel · iii · domus israel nolunt audire
te quia nolunt audire me ·

27m

De appropinquantibus antiquitus factis

Ante peccatum locutus est dominus ad adam · gen · ii ·
et post peccatum ad evam et serpentem et ad caym
gen · iii · et iiii · Precepit dominus noe ut archam
edificaret · gen · vi · Apparuit dominus abrahe egresso
de terra sua · gen · xii · et dixit semini tuo dabo terram
hanc · Item quando dedit preceptum de circumcisione ge ·
xvii · Item apparuerunt ei tres viri et unum adora

uit gen. xviii; Apparuit etiam abimelech
dom. en morieris pp mulierem quam tulisti gen. x
x; Apparuit etiam ysaach. gen. xxv. Item multo
ciens iacob. xxviii. gen. cum ibat ad labam etiam
ipsi redeunti. gen. xxxi; Quociens apparuit moy
si longum esset enarrare. exo iiii et deinceps; Item
pluries locutus est cum iosue j. iiii. et deinceps; An
gelus apparens gedeoni dixit dns tecum virorum
fortissime. Judic. vi; et eodem libro capo xiii apparuit
manne et c; Quando dauid debebat committere
prelium consulebat dominum et ei dns rudebat j. R. et
et ii. R. pluries; Multas mirabiles visiones
viderunt prophete diuersi et longum esset exponere;
Volente helidoro spoliare templum et deposita
asportare apparuit quidam equus terribilem habens sesso
rem. ii. mac. ii; Cum pugna vehemens esset
inter thimoteum et iudam machabeum apparuerunt
viri quinque in equis frenis aureis decori. ducatum
iudeis prestantes equibus duo machabeum me
dium habentes armis suis circumseptum incolumem con
seruabant. ii. mach. x; Angelus leuiter apparui
sse ioseph; primo cum adhuc xpus puer esset
in utero. Mt. i. Secundo cum natus esset math.
iii; Tercio cum esset in egipto Mt. iii; Resur
gente dno multa corpora sanctorum surrexerunt et appa
ruerunt multis mt. xxvii; Item surgens ihus ap
paruit primo magdalene. post hoc duobus disci
pulis euntibus in emaux. Nouissime recumbenti
bus xi discipulis et exprobrauit eorum incredu
litatem mt. xvi; Item per dies quadraginta appa
rens et c. actuum. j; In die penthecostes apparuerunt lin
gue ignee. act. ii; Quadam nocte dixit dominus pau
lo constans esto paule; sicut enim de me testificatus

es in ihrlm. sic et rome oz testificari act. xxiiii;
Jo. apostolus in pathmos vidit xpm in me.
vii. candelabrorum aureorum; et ille lib. totus plenus
e mirabilibus revelationibus

28m de angelis bonis

a ngeli apparuerunt abrahe et erga eum se fami
liares exhibuerunt gen. xviii; Angelus pro
hibuit abrahe ne filium immolaret gen. xxii; Item
loth qui eum traxerunt de periculo gen. xix; Nota id
exo. xxiii. ecce ego mitto angelum meum qui precedat
te et custodiat in via et introducat ad locum
quem paravi; fugientem helyam iezabel angelus con
fortavit et etiam solo cibo refecit iii. R. xix;
Angelus una nocte interfecit c. octoginta quinque milia
hominum de exercitu regis assiriorum iiii. R. xix; An
gelus conclusit ora leonum ne devorarent danielem.
daniel vi. et postmodum dixit abacuc ut prandium
ferret ei danielis xiiii; Ad annunciandum conceptionem
io. ba. et etiam salvatoris missus fuit gabriel luc.
i; Item nato salvatore stetit angelus iuxta pa
stores et cum eo multitudo et c. luc. ii; Post ten
tationem xpi accesserunt angeli et ministrabant
ei Mt iii; Item in eius resurrectione Mt xxviii.
Mr. xvi luc. xxiii. Jo. xx; Angelus domini descen
dit de celo; Item in eius ascentione ecce duo vi
ri et c. actuum i; Dormiente petro in carcere
astitit angelus et lumen refulsit et ipsum libera
vit actuum xii;

29m de spiritibus malis

s pus dei malus exagitat te dictum e sauli. i.
R. xvi; et dicuntur spiritus dei quia sunt in potestate
dei et per deum possunt quicquid possunt; Demoni
um occidit vii viros sarre. tho. iii; Satham ha
buit potestatem super animalia iob. et domum in qua fi
lii sui comedebant et super corpus ipsius iob; Demonum

de ꝺmortalitate aīe
rationis

Jo^{m}

ſicut horum ſurdū et mutū math^{i} xp^{o} luc. xi. ꝑ
ua ē ptas demonū qua nō ꝑ poterāt potuerūt
nitrare nſi a dnō ꝑmiſſi. ⁊ ꝯ viii
℣ Et hoc quod dr̄ gen xxxv.
de abraha cōgruit eſt ad ꝓpha ꝙ ꝑ
m alio ſtlo hēret ꝓphā ⁊ homies qui bñ vixe
rāt ſicut xp̄ē. ſimile hꝫ de yſaac apparuit ē ꝑ
pulo ſuo gen. xxvi. et de iacob. l. Dixit dns
m rubo exo. m. ego ſum dns abraha yſaac et ia
cob ⁊ et ꝑ hoc probat ſaluator reſurrectōnē mortuo
rū. non eſt mḡnus deus mortuorū ſed viuētiū.
Chore et complices ſui deſcenderūt viui in ifer
nū. nu. xvi. Ex hoc ꝑz ꝙ malū vitat ꝑ infernū
ſdm̄ aīas. Si ſaul credidiſſet ſamuele penitus
extinctū ꝗrū ad aiam non petiuiſſet vtrū ſuſci
tari. ꝑ regū. xxviii. Dauid ꝑ puero mortuo
non ploraut ſed dixit ego vadam ad eū ille no
reuertet ad me ii. ℟. xii. Thobias dicebat filiis
ſanctorū ſumꝰ et vita illa exꝑtanꝰ qua deꝰ
daturꝰ eſt. hoc qui fidē ſuā nūq̄ mutat ab eo.
tho. iv. et ꝓpea dr̄. Ꝛepe in pace recepi ſpm̄ meū
tho. iii. Addidit dns omnia quecūq̄ fuerūt iob du
plicia. xlii. et hoc non dedit ei niſi vt̄ filios et
tres filias ſicut ꝓꝰ ut et hi qui iam exꝑimēti
fuerāt huic cōprobent̄. ſdm̄ qđ. moraliū. vbi.
Ex vbis q̄ dicit damnati. ſup. v. ondūtur ta
bomi ꝙ mali in alio ſtlo huic. Cum eleazarꝰ car
nes porcinas comedē cogr̄etur. dixit et ſi ꝑ
ti tpe ſupplicīs hoīm eripiar manū ꝑotētis nō
huius nō defūctus effugia. iv. math. vi. Ezechias
complexꝰ intestina ſua ꝓrūt ſe ſup turbas ꝺ
uotas dnatorē vite at ſpūs ut hoc ille rēū reddet

iv. math. xxvi.

ii. math. xiiii; Monens et munens xpus discipulos
dicebat nolite timere eos qui corpus occidunt animam
aut non possunt occidere mt. x. timete eum et c. Item nota
de diuite et lazaro xvi luc; Item luc. xvi. facite
vobis amicos de mamona iniquitatis ut cum defeceri
tis recipiant vos in eterna tabernacula! quod nichil esset
dictum si anima post separationem a corpore non haberet receptacu
lum; Dicebat stephanus. accipe spiritum meum. actuum
vii; Paulus doctor egregius dicebat ii. cor. iii; Sci
mus quoniam si terrestris domus nostra dissoluatur. quod edifi
cationem ex deo habemus domum non manufactam. sed eternam
in celis; Idem phil. i. desiderium habens dissolui et esse cum
xpo. Item Ro. vii. Infelix ego homo quis me liberabit
de corpore mortis huius. certe numquam paulus diceret
talia nisi de vita aliqua certus esset

Credidit abraham deo: et reputatum est ei ad iusti
ciam gen. xv; et credidit rem valde difficilem;
Moyses qui firmiter crediderat ad aquas contradic
tionis aliqualiter hesitauit. iiii. xx; Pugnaturus
dauid contra goliam dicebat tu venis ad me cum
gladio et hasta! ego autem venio ad te in nomine dei
i. regum. xvii; Verbum magne fidei dixit asa. ii.
par. xiiii. domine non est apud te ulla distantia utrum
in paucis auxilieris an in pluribus; Rex iosaphat
dixit. exercitui suo credite in domino deo nostro! et securi
eritis. credite prophetis eius! et cuncta euenient pro
spera. ii. par. xx; Dixerunt pueri nabugodonosor deus
noster quem colimus potest eripere nos de camino ignis
et de manu tua; quod si noluerit notum tibi sit rex
quod deos tuos non colimus. daniel. iii; Dixit iudas
machabeus sociis timentibus. facile est concludi multos
in manu paucorum. et non est dicta in conspectu dei
liberare in multis aut in paucis. quia non in multitudine

31 in de fide quam homo debet habere ad deum

exercitus est victoria belli · sed de celo fortitudo est · J.
math. iii; Ex abundanti fide procedebant verba illorum
septem fratrum et matris ipsorum · ii; mac. vii; Pro eo
quod azarias non credidit verbis angeli mutus effectus
est · luc. J. Elizabeth commendat beatam virginem dicens
beata que credidit vel credidisti luc. J. Magna fi
des magorum qui ab oriente venerunt puerum ihesum ado
rare et c. math. ii; Multum valet fides propria si
tantum valuit paralitico aliena · de qua math. ix luc.
v. confide fili remittuntur tibi peccata et integre sa
natus est; Multum valuit sua fides mulieri
fluxum sanguinis patienti que dicebat si tetigero fim
briam vestimenti eius salva ero · Mat. ix; Non fecit
ihesus multas virtutes in patria sua propter incredulita
tem eorum Mat. xiii; Arguit dominus petrum de defectu
dei fidei quando incipiebat mergi Mat. xiiii tamen
post dixit petrus verbum maxime fidei tu es xpus
filius dei vivi Mat. xvi; Mira fuit fides ma
gdalene · luc. vii · que audivit fides tua te salvam
fecit; Dominus dixit thome noli esse incredulus
Jo. xxi; Elegerunt apostoli stephanum virum plenum
fide et spiritu sancto act. vi; Proconsul videns quem ad
verbum pauli fuit elymas excecatus qui resistebat cre
didit admirans super doctrina domini actuum xiii; Custos
carceris in quo detinebatur paulus et silas videns
terre motum fieri et carcerem aperiri · tremefactus pro
cidit ad pedes eorum dicens domini quid me oportet facere
ut salvus fiam · at illi dixerunt crede in deum ihesum
xpm et salvus eris actuum xvi; Cum paulus
disputasset athenis super ydolatria · quidam viri
adherentes ei crediderunt inter quos fuit dyonisius
ariopagita et multi alii actuum xvii;

Servus abraham

fideliter egit nuncium quando iuit pro rebecca gen. xxiiii; Fideliter servivit iacob avunculo suo labam quando pascendo oves suas die noctu que estu urebatur et gelu gen. xiii. xxxi; Joseph fideliter domino suo servivit qui eius uxorem tangere noluit gen. xxxix; Item in consilio quod pharaoni et in ministerio quod ei exhibuit gen. xli; Raab fideliter egit erga nuncios quos iosue miserat ei et ipse cum ea postea fideliter egit. iof. vi; Magnam fidem exhibuit ionathas david indicans sibi iram patris sui et ipsum pro viribus excusans. Noluit david dominum suum licet malum et persequentem se occidere eum cum tamen potuisset si voluisset. i. R. xxiiii et xxvi; Magnum fidelitatis signum licet indiscrete egerit ostendit armiger saul quando videns dominum suum esse mortuum noluit ultra vivere sed irruit super gladium suum et mortuus est cum eo; Quid ergo debemus facere pro domino pro nobis crucifixo. i. R. xxxi; Urias etheus nolebat esse in deliciis quamdiu ioab dominus suus laborabat in exercitu ii. R. xi; Cum david fugeret absolonem dixit illi ethay vivit dominus quoniam in quocumque loco fueris domine mi rex sive in morte sive in vita ibi erit servus tuus ii. R. xv; Noluerunt servi david quod exiret cum eis ad prelium dicentes tu unus pro decem milibus computaris in quo apparet quod ipsi fideliter diligebant eum ii. R. xviii. Item eodem xxi; Tres viri fortissimi viriliter defenderunt david pugnantem contra philistum. i. paralipomenon xi; Onias et alii sacerdotes laboraverunt fideliter viduarum ac pupillarum deposita se custodire. ii. mt. iiii; Commendat dominus fidelitatem

32 in de fidelitate hominum servanda

seruorum qui multiplicauerunt talenta domini sui Ro
xxv. luc. xix; Cum multa fidelitate procurabat
paulus fieri collectas pro necessitatibus pauperum de iu
dea j. cor. xv. ii. cor. ix; ffideles et affectuosas lit
teras misit paulus philomoni pro onesimo ser
uo eius fugitiuo; Discretum et fidele consilium de
derunt paulo quidam de asye principibus rogantes
eum ne sedaret in theatrum actuum xix;

de contemplatione et mentis illustratione 33m

p Ostiq exiuit abraham
de urbe caldeorum frequenter apparuit ei dominus et
diuersis reuelationibus visitauit. gen. xii. xiii et
xv; Item in conualle mambre sedenti in ostio tab
naculi. gen. xviii; ysaac egressus fuit ad me
ditandum in agro ut melius posset contemplationi
vacare gen. xxiiii; Jacob supposuit lapides ca
piti suo et uidit in somnis scalam ge. xxviii;
Item cum esset solus luctabatur uir cum eo ge. xxx
ii; Dominus apparuit moysi cum esset in interioribus de
serti. exo. iii; Dixit ietro moysi esto populo
in his que ad deum pertinent sic deberent esse prelati exo.
xviii; Dominus uocauit moysem in cacumine montis et
ibi reuelauit precepta et ea populum docere debebat
exo. xix; loquebatur dominus ad moysem sicut loqui
solet homo ad amicum suum exo xxxii. et xxxiii;
dicitur quod fuit moyses cum domino xl. dies et xl.
noctes panem non comedit et aquam non bibit.
Dixit dominus ad moysem ascende in montem abarim et
contemplare inde terram quam daturus sum filiis israel
iiii. xxvii; Samuel dormiebat in templo domini
et uocauit dominus samuelem. i. R. iii; Quando elise
us uoluit attente orare pro mortuo filio suna
mitis non fecit hoc coram aliis sed clausit ostium
iiii R. iiii; Sara filia raguelis audito graui

obprobrio prexit in superius cubiculum domus sue
et ibi cum lacrimis in oratione persistens dominum preca
batur. tho. iii; Judith. videns populum in arcto con
stitutum ingressa est oratorium suum! et prosternens
se clamavit ad dominum. Judith. ix; Hester pavens
periculum quod imminebat confugit ad dominum cum quod
deposuisset vestes regias fletibus et luctui indumen
ta apta suscepit. et deprecabatur dominum dicens
domine mi qui rex noster es solus adiuva me soli
tariam etc. hester. xiiii; Post multas tribulationes
dominus dicebat quis dabit michi pennas etc. et
subdit modum acquirendi ecce elongavi fugiens
et c. Dixit angelus danieli ferventer oranti e
gressus sum ut docerem te et intelligeres! quia
vir desideriorum es. daniel. ix; Dixit abacuc
super custodiam meam stabo et figam gradum super
munitionem et contemplabor quid dicatur mihi
quid respondeam ad arguentem me. abacuc ii;
Dimissa turba ascendit dominus in montem solus
orare nobis in hoc dans exemplum Mt. xiiii;
Apparuit angelus in templo zacharie ponenti
incensum luc. i; Quis pium et devotum esset
ministerium marthe tamen preferetur ei quies et devota
audientia divini verbi marie luc. x; Miro et ineffa
bili modo fuerunt edocti et illustrati discipuli in
adventu spiritus sancti actuum ii. quia loquebantur
postea variis linguis etc; Paulus postquam fuit ex
cecatus vidit multas revelationes actuum. x; Idem
raptus usque ad tertium celum audivit archana ver
ba etc. unde eius altissima sapientia apparet in
suis epistolis quasi per omnes et ubique R. i. ix. x. et
xi; Item epistola i. et ii; Item collocen. i. ii; Item

dabit mihi
acquirendi

hebr. i; Johanni sequestrato a tumultu et consolatione
mundi reuelauit deus secreta celestia. apoc. i.
et deinceps per totum

De spe et longanimitate

Zelus

Multis annis expectauit abraham filium quia iam centa
rius erat quando natus fuit ysaac gen. xxi; A pri
ma promissione facta abrahe ad ingressum seminis sui
in terram promissionis fluxerunt anni plusquam qua
dringenti quadraginta; Permisit dominus filios israel
flagellari et in deserto tentari. xl^ta annis antequam
venirent ad terram repromissam patribus sicut pa
exo. et iiii. quasi per totum. Sperabat dauid virtute dei
victoriam obtinere de golia. i. R. xvii; Afflictus
corde orbatus filiis derisus ab amicis et rebus
omnibus spoliatus dicebat sanctus iob et si me
occiderit in ipso sperabo iob xiii; Irridentibus parentibus
thobie et dicentibus ubi est spes tua. Respondit nolite
ita loqui vitam illam expectamus et c. thob. ii; Cum esset
susanna testimonio duorum sacerdotum condempnata.
tamen cor eius erat fiduciam habens in domino daniel
xiii; Iuuenis qui cito linguam protulit dicebat
e celo ista possideo. sed propter dei leges nunc hoc despicio
quoniam ab ipso me ea recepturum spero ii. mac. vii; Iu
das nisi speraret eos qui ceciderant resurrecturos non
fecisset oblationem fieri pro defunctis ii. mac. xii;
Symeon iustus expectabat consolationem israel luc. ii;
Precepit saluator discipulis quod expectarent promissio
nem patris actuum i; Paulus se pharisei nominans
dicebat de spe et resurrectione mortuorum ego iudi
cor. actuum xxiii; Monet apostolus thimoteum ut
precipiat diuitibus huius seculi non sublime sapere nec
sperare in incerto diuiciarum sed in deo viuo et c.
primo thimoteum vi

Sperabat golia

De timore domini

34m

v sqz ad btitudinē non pt ee securitas nā et
angli in celo empireo et primi parentes i terre
stri paradiso peccauerunt gen. iii. et ii pet. ii. angelis
peccantibus non pepercit; loth inter peccatores fuit bo
nus. tamen post inebriatus cum filiabus peccauit
gen. xix; Defectus dīni timoris ē cā pcti. io dt
abraham abimelech cogitaui me cū dicens forsitā
non est timor dei in loco isto et interficient me ge.
xx; Voluit dns filiis isrl multū timorē incu
tere et io cum tonitruo et igne et signis terribi
libus legem dedit exo. xx; Abdias dispensator
domus achab timebat dnm deū isrl quia cū iter
ficeret iezabel prophas dn abscondit ille c. prophas
et pauit in R. xviii; homines quos misit rex ba
bilonis ad habitand samariā non timebat dnm et
immisit eis dos leones qui interficiebat eos in R. x
vii; Constituit iosaph iudices in cunctis ciuitatibus
iuda precipiens eis inter cetera. sit timor dn vobiscū.
et cum diligentia cuncta facite; Non ē enī apud
dnm deum nrm iniquitas. nec acceptio psona
rū. nec cupido munerū ii. paralip. xviii; Thobi
as filiū suū ab infantia deū timere docuit thob. i.
Idē timentes deū ad conuiuiū conuocari fecit thob
ii. Ibidē thob plus timens deū q regem rapie
bat corpa occisorū et sepeliebat ea; Judich famosi
ssima timebat deū valde nc erat qui loqueretur de ia
verbum malū. Judich viii; Job fuit vir simplex et
timens deū. Job. i; Mulier timens deū ipā lauda
bitur. pu. xxxi; Eleazarus diros corporis sustinebat
dolores et libenter portabat pp timorē dn. ii. Mat.
vi; Qui sn timore ē non poterit iustificari; Time
dus ē deus qr summa bona pt dare. multa hēdimus si

timuerimus deum. tho. iii. Item pt multa mala in
ferre timete eum et c. iii. x. Grauiter puniuntur qui
mala perpetrauerunt et ita confundentur qui opera mie non
fecerunt. Ro. xv. Ite maledicti et c. Viri timorati
fecerunt planctum magnum super stephanum lapidatum
actuum viii. Occasione cornelii deum timentis dixit
petrus actuum x. in omni gente que timet deum et operatus
iustiam acceptus est illi

de timore quo mali timent bonos 36

Dixit abimelech ad abraham deus tecum est iura
go mihi per deum ne noceas mihi ge. xxi. Dixerunt
egiptii fugamus israelem dominus enim pugnat pro
eis exo. xiiii. Videns saul quod dominus esset cum dauid
cepit timere eum. i. Re. xiiii. Cecidit timor iude ac
fratrum eius et formido super gentes in circuitu eorum
et peruenit ad regem nomen eius. i. mac. iii. Postquam
lisias fuit debellatus a iuda voluit pacem facere cum
eo et promisit consensurum se in omnibus que iusta erant
quasi ad voluntatem iude. ii. mac. xi. Herodes metu
ebat Ihesum sciens eum virum iustum et rectum. mr. vi.
Post terribilem mortem ananie erant omnes discipuli
in porticu salomonis. ceterorum autem nemo aude
bat coniungere se illis sed magnificabat eos populus act. v.

de dilectione dei 37m

Daturus dominus legem moysi
dicit ego sum dominus deus tuus et c. faciens misericordiam
in milia his qui diligunt me et custodiunt precepta
mea exo. xx. Precipuum mandatorum dei est dilectio
dei nam post precepto populo repetita dicitur. Diliges dominum
deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex
omni fortitudine tua. deut. vi. Item. x. dicitur et nunc
israel quid dominus deus tuus petit a te nisi ut timeas dominum
deum tuum et ambules in viis eius et diligas eum.
Longeuus etate iosue monuit omnem israel dicens

hoc diligentissime precauete ut diligatis dnm deum
nrm iosue xxiii; Dauid de oi corde suo lauda
uit deum et dilexit dnm qui fecit illum. ecc. xlv.
ii. Apls tribulem fert sniam. I cor. xvi. Si quis
non amat dnm ihm xpm anathema sit ma
ranatha; Magnum amorem hebat paulus ad
xpm cui cfixus erat gal. ii. et pz q xpus erat
ei sua sapia I cor. ii. non iudicaui me scire aliquid
inter uos nisi ihm xpm et hunc crucifixum; Item
sua sba phil. iii. omnia detrimentum feci et arbitror
ut stercora ut xpm lucrifaciam; Item xpus in eo
loquebatur. ii. cor. xiii an experimentum queritis huius
qui loquitur in me xpus; Item in eo operabatur. Ro.
xv. non audeo aliquid loqui eorum que per me non
efficit xpus; Item in eo uiuebat. gal. ii. uiuo
aut iam non ego et c. ut xpus uiuere e; Item
erat seruus xi et apostolus et legatus et adiutor
et pugil et cursor et imitator. I. cor. x. imitato
res mei estote sicut et ego xi; Pulcram conclusio
nem facit bs Jo. dicens nos ergo diligamus deum
quoniam prior ipe dilexit nos. I. io. iii.

38 in
de dilectione xxi

Reprehensus e caym et grauiter punitus
a dno quia contra fratrem suum iniqua egit et se
non esse custodem dixit numquid custos fratris et c. ge.
iii; Tantam dilectionem hebat moysi erga pro
ximos quod orabat dnm dicens dimitte eis hanc
noxam aut dele me de libro tuo. exo. xxxii; Item
optabat omnes prophare licet honor eius per hoc
diminui uideretur. nu. xi. Item nolebat maius
dominium habere super alios propter affectum quem hebat ad
illos quibus preerat nu. xiii; Fratrum israel fleue
runt post occisionem filiorum beniamin quia eos dilibat

iudith xxi quare dñe factu est hoc malu. Jo
nathas dilexit dauid quasi aiam suam. J. R. x
viii. Ondit dauid diligere inimicu suu in planctu
saul. ii. R. J. Item amicu in planctu ionathe ibid
et simpliciter proximu in planctu ~~abuer~~ abuer ii. R.
iii. Thobias a multis diligebatur quia multis opa
caritatis exhibebat tho. i. Vult saluator q
proximo dimittamus offensa septuagesies sep
ties Ca. xviii. Magnam dilectione hiuit sa
maritanus illi qui incidit in latrones luc. x.
Beatus stephanus deuotius orabat p illis
qui eum lapidabat q p seipso actuu. vii. qr p
illis genua posuit et clamas p se aut simplici
ter. Inestimabiliter diligebat paulus quia tanq mr
parturiens nam dicebat gal. iii. filioli quos iterum
parturio donec formetur in uobis xpus. Item tanq
pr corripiens i. cor. iiii. in xpo ihu p euangeliu
ego vos genui post iniurga veniam ad vos. Item
p a thess. ii. tanq pater filios suos deprecantes nos
et consolantes testificatissimus. Item tanq nutrix
blandiens i. cor. iii. tanq si nutrix foueat filios su
os. Item tanq doctor erudiens. J. thimo. J. positus
sum predicator et aplus et magr gentiu in fide et
veritate. Item tanq fr et socius colaborans et co
adiuuans phil. iii. fratres mei dilectissimi etc. Rogo
te germane compar adiuua illas q mecu labora
uerunt. Item i. heo vos in confirmatione euangelii
socios gaudii ~~ne~~ mei omnes vos ee. Item p multa
alia se feruentissimu amatore proximoru. s. qa
eis tam utiliter predicabat et ncia procurabat et
huius. Item mira fecit de cor suo proxis conuertendis
ad fide predicando disputando discurrendo a dama
sco in ihrlm in anthiochia. deinde iuit iussu sps

sancti de anthiochia in cyprum cum barnaba inde na
uigantes in persiliam et post euntes in persidiam yconium
licaoniam redierunt de his constituerunt presbiteros per
omnes ecclesias et post multiplicem fructum anthiochiam
redierunt de his habetur plenius act. xiij. et xiiij.;
Postmodum uolens visitare fratres suos quibus predi
cauerat assumpto sila in socium profectus est in siriam
ciliciam. inde transeuntes frigiam et galathie
regionem venerunt misiam. et postea uocatus in ma
cedoniam nauigauit et tunc philippis thessalau
nice et in multis aliis ciuitatibus regionis
illius multum fructum faciens consequenter peruenit
athenas ubi cum philosophis curiosis salubriter disputa
uit; Ex quo transtulit se corinthum. et ibi mul
tum populum domino acquisiuit; Inde profectus est
ephesum et ingressus synagogas disputabat
cum iudeis; Unde egressus descendit cesaream venit
anthiochiam regionem et frigionem confirmans
omnes discipulos; Postea peragratis superioribus
partibus iterum venit ephesum ibi quoque biennio com
moratus disputans et suadens de regno dei
fecit ut omnes qui habitabant in asia audirent
verbum domini tam gentiles quam iudei. inde reuersus
per macedoniam et troadem et miletum et per plu
res alias ciuitates et insulas transiens applicuit
tyro. et de tyro per tholomandam et cesaream iter
faciens deinde iherusalem cum multa fatigatione
peruenit ubi comprehensus. a Iudeis tractus
et verberatus et coram diuersis iudicibus nequiter
accusatus a magnifesto grauamine compulsus
est appellare cesarem; traditus autem centurioni pro

naufragia et innumera pericula ad urbem romam ca
thenis vinctus accessit ibique predicationi insistens
ire etiam in hyspaniam proponebat; Ecce quomodo
illos amabat pro quibus tot faciebat ii. cor. xii;
Omnia karissimi propter dilectionem nostram ii. thimo. ii;
Omnia sustineo propter electos ut et ipsi salutem consequen
tur; Magnam dilectionem habuit io. euangelista ad
proximos quod patet per hoc quod dilectionem et caritatem
totiens repetit i. Jo. iiii; ex abundantia enim cor
dis os loquitur

De invidia

39m

Invidia dyaboli mors intravit in orbem terrarum
quia scilicet dyabolus vidit hominem in statu felici
esse et ad illum posse aff ascendere. unde ipse corrue
rat ideo tentavit ipsum. et vicit gen. iii; Invidia
motus caym contra abel fratrem suum occidit eum
quia vidit eius munera acceptari gen. iiii; Quia
dominus benedixerat ysaac et locupletatus erat ob
hoc invidebant ei palestini gen. xxvi; per quod
patet quod sic prosperitas hominis causat occasionaliter invi
diam in aliis; Rachel invidit sorori fecunde gen.
xxx; ecce quomodo invidia nec propinquis parcit; Quia
ioseph a patre preceteris amabatur invidebant ei
fratres sui, et nota ad quantum facimus ex invidia
illa proruperunt gen. xxxvii; Maria et aaron
aaron murmurabant contra moysen dicentes non per
solum moysen locutus est dominus nu. xii; tamen per illum
multum honorabantur; Saul non poterat equani
miter audire commendationem de david. i. R. xviii;
Videns athitophet quod non factum fuerat secundum
consilium suum abiit in domum suam et suspendio
interiit ii. R. xvii; Principes sacerdotum viden
tes mirabilia que ihesus faciebat indignati sunt
Mt. xxi. luc. xix; Frater filii prodigi audiens

quod faciebat ei pr̄ suus festū indignatus nole
bat introire luc. xv; Iudei qui viderūt lazarū
a dn̄o suscitatū abierūt ad phariseos et dixerūt q̄
ihūs faciebat et tunc colligerūt ~~conf~~ concilium et
c. Jo. xi; Sciebat pylatus q̄ principes sacerdotū
ex invidia tradiderāt dn̄m ihūm xp̄m. Mt. xv;
Dolebant saducei sup̄ hoc q̄ petrus et Johānes
docebāt ꝓplm̄ actuū. iiii; Principes sacerdotū vi
dentes signa q̄ ꝑ petrū fiebāt repleti sūt zelo et
miecerūt manus in aplos et posuerūt in custo
dia publica. act. v; Audientes verba stephani iudei
dissecabantur cordibus et stridebāt dentibus dolē
tes q̄ non posterant resistere actuū. vii; Convenit
pene universa civitas audire verbum dn̄i quod
paulus p̄dicabat et barnabas videntes autē
iudei repleti sūt zelo. actuū xiii; Ex tessaloni
censibus iudeis et gentilibus crediderūt multi vi
ri et mulieres nobiles non pauce; zelantes
aut̄ iudei concitaverūt civitatē actuū xvii

Orrepe proxim̄ op9

ē mīe vn̄ postq̄ iuravit abrahā ab ime
lech. gen. xxi; Mansuete compescuit abrahā
iurgiū quod erat int̄ fr̄es suos et nepotis sui
loth gen. xiii; Dulcit̄ increpabat loth sodomi
tas. xix. gen; Ruben et iudas temperaverunt
furorē fr̄m suorū ne occiderent ioseph gen. xxx
vii; Moyses iniuriantē ~~he~~ hebreū caritative
corripuit licet pro malo hūerit. exo. ii; Jetro
utiliter suasit moysi ut iudices inferiores cōsti
tueret ne populus in expectando iudiciū molesta
retur. exo. xviii; Jonathas increpando saul pr̄em
suū pro iniqua ꝑsecutione david aliqualr̄ tēpa

Or. correc. fr̄na

uit iram et furore ipius in principio. I. R. xix. Abiga
il non corripuit nabal virum suum quandiu fuit e
bius sed distulit in crastinum. I. R. xxv. Discrete
arguebat natham dauid cum adulterium et homicidium
commisisset. ii. R. xii. non enim dixit ei cum furore
pessime fecisti. sed assumpta similitudine congrua
illaqueauit eum verbis oris sui. Cum magna mansuetudine
helias arguebat populum dicens si dominus
est deus sequimini eum. iii. R. xviii. Cum magno ardo
re corripuit esdras filios transmigrationis qui duxe
ant uxores alienigenas contra legem esdre. ix
et x. Irridebant thobiam parentes eius et ipse
increpabat eos dicens. Nolite ita loqui quoniam filii
sanctorum sumus etc. tho. ii. Discrete reprehendit
iudich illos qui tempus statuerunt reddendi
se assiriis iudich. viii. Daniel discrete reprehen
dit regem balthasar exemplo patris sui et ipse
eum audiuit et postmodum honorauit magnifi
ce daniel. v. Dicebat Jo. magno feruore accen
sus geminum iuparum quis demonstrauit nobis
fugere a uentura ira mt. iii. luc. iii. Veram regulam
dedit xpus petro de correctione fraterna mt. xviii. si peccaui
uerit in te frater tuus corripe eum etc. Vnus de
latronibus blaphemabat xpm. sed alter socium suum
increpauit dicens neque tu times deum etc. luc. x
iiii. Nota quomodo cecus natus pulcre increpabat
phariseos a seculo non est auditum etc. Jo. ix. Durissi
me increpauit petrus ananiam et saphiram uxo
rem eius pro defraudatione precii agri quem uendide
rant actuum. v. Dicebat stephanus dura ceruice
et c. quem prophetarum non fuerunt persecuti patres uestri actuum
vii. Paulus intuens elimam magum qui nitebatur facere

facere subuertere proconsulem a fide. dixit illi o plene
omni dolo et omni fallacia fili diaboli et inimice
omnis iustitie non desinis subuertere vias domini rectas
actuum. xiii. Terribiliter increpauit symonem ma
gum pro dono dei pecuniam offerentem. dicens pecunia
tua tecum sit in perditionem actuum. vii. Paulus in
suis epistolis multos caritatem et aliquos dure super
suis defectibus reprehendit et precipue galathas vo
lentes post acceptam euangelii veritatem. ad lega
les obseruantias reuerti gal. iii. O insensati ga
late quis vos festinauit et cetera. Item mandabat quosdam
de thessalonicentibus argui qui nichil operabantur. sed
curiose agebant. i. thess. v.

Audiens abraham captum esse loth nepotem suum
celeriter et viriliter succurrit ei gen. xiiii.
Ruben et iudas resistebant ceteris fratribus suis vo
lentibus occidere ioseph. gen. xxxvii. Lugebat
saul samuel licet sciret eum a domino proiectum. i. R.
xv. Doluit dauid de occisione dauid absalon
quamuis multum offendisset eum. ii. R. xviii. Helias
compatiens mulieri vidue efficaciter orauit
pro filio eius mortuo. iii. R. xvii. Pie compassus
fuit helyseus vidue debitis obligate et aug
mentauit ei modicum olei quod habebat iiii. R. iiii.
Audiens eneemias miserabilem statum ciuitatis
ierusalem fleuit et tandem apposuit auxilium opor
tunum neem. i. et ii. Thobias pergebat per omnem co
gnationem suam et consolabatur eos. esure esurien
tes alebat. nudis quoque vestimenta prebebat et mortu
is atque occisis sepulturam sollicitus exhibebat
tho. i. et ii. Beatus iob. dicebat xxix. auris
audiens beatificabat me eo quod liberassem pauperem
et cetera cui non erat adiutor. Audientes tres amici

Ad iii de compassione iudea ad proximum

iob esse malum quod accidisset ei venerunt ut consolarentur
eum iob ii; Videns ysaias calamitatem superventuram propo
suo dicebat recedite a me amare flebo nolite incumbere
ut consolemini me super vastitate filii populi mei ys. xxii; do
lens abdemeleth quod ieremias missus erat in lacum in
quo non erat aqua sed lutum procuravit apud regem
ut extraheret illum ieremie xxxviii; Rex darius sciens
danielem positum in lacum leonum pre dolore dormivit
incenatus insuper et somnus recessit ab eo dan.
vi; Multum doluit omnas quando vidit templum debere
per heliodorum spoliari et deposita viduarum ac pu
pillorum auferri ii mac. ii; Antiochus rex dictus
nobilis licet simpliciter esset malus audiens tamen
omnam summum sacerdotem in quo fuisse occisum flexus ad
miam lacrimas fudit ii mac. iiii; Discipuli roga
bant dominum pro muliere cananea dimitte eam etc. mt.
xv; Nota de servo nequam qui cum servo suo noluit com
pati. Mt. xviii; Ad hoc quod homo libenter proximo
compatiatur multum facit s. quod disceptatio fiet in
iudicio de operibus misericordie Mt. xxv; Salvator videns
viduam pro defuncto filio flentem misericordia motus est
et c. luc. x; ~~Videns salvator civitatem ihrlm~~ vii.
Item misertus est turbe sequenti se in deserto mt. x
v. Mr. viii; Samaritanus misericordia motus super sau
ciato egit curam illius etc. luc. x; Videns salvator
civitatem ihrlm flevit super eam considerans mala
que postea factura erant et passura luc. xviii; Item
videns mariam plorantem et iudeos qui cum ea
erant lacrimatus est io. xi; Etiam cruce pendens
matri sue compassus est sciens eam in anima crucifi
gi io. xix; Barbari multam humanitatem exhibue
runt paulo et sociis eius quando tempore hyemali de co

fracta naue euaserat; nota ibi actuum xxvii. et
xxviii; Cum tanta spes anxietate compatie
batur paulus fratribus et cognatis suis pereunti
bus quod dicebat Ro. ix. tristicia est mihi magna et con
tinuus dolor cordi meo; Optabam enim ego a
nathema esse a xpo pro fratribus meis qui sunt cog
nati secundum carnem; Item gall' iiii. filioli mei quos
iterum parturio donec formetur xpus in uobis; uobis

Nota quam celeriter et quam

Letanter abraham recepit angelos in hospi
tio gen. xviii; Item nota quomodo loth angelos quos
homines putabat deuote suscepit et honorauit
et quantum bonum inde consecutus est gen. xix;
Prompta ad hospitalitatem erat uidebatur rebecca
que dixit seruo abrahe palearum et fenum plurimum
est apud nos et locus spatiosus ad manendum
et paulo post dixit eidem labam preparaui domum et lo
cum camelis gen. xxxiiii; Testatur moyses di
cens deut. x dominus deus noster amat peregrinum et dat
ei uictum et uestitum et uos ergo amate peregri
nos quia et ipsi fuistis aduene etc.; Explo
ratores quos misit iosue recepit liberaliter raab
et eos tutata est fideliter iosue ii. Helyas suscita
uit filium mulieris apud quem sustentabatur
in R. xvii; Mulieri sunamiti apud quem helyseus
transeundo manebat filium et ipsum post modum
suscitauit iiii. R. iiii; Bonus hospitalarius erat
iob qui dicebat foris non mansit peregrinus. hostium
meum meum uiatori patuit iob xxxi; Dicebat
saluator discipulis qui uos recipit me recipit
et cetera math. x. luc. x; Martha laudatur quia xpm
cum discipulis frequenter recepit et refecit luc. x.

Quaestio de hospitalitate humana

io. xii; Gaudens suscepit ihm zacheus no luc x
ix; Duo discipuli coegerunt xm manere apud eos in
emaus luc. xxiiii; Apostoli hospitabantur ut plurimum
in domibus artificum et mediocrium hominum actuum x dicitur
de petro hic hospitabatur apud symonem quendam corria
rium cuius domus est iuxta mare; Obnixe ere deprecata est
lidia purpuraria paulum et socios eius ut mane
rent apud eam in domo sua actuum xvi. et coegit
nos dicitur ibi hebreos induxit paulus ad hospitalita
tem heb. xii. hospitalitatem nolite oblivisci per hanc enim
placuerunt quidam angelis hospitio receptis

De amicicia 43m

v Gratis multis amicorum

turbis ad convivium laban fecit nuptias et de
dit iacob filiam suam gen. xix. et hec facta fuerunt in
signum amicicie; loquebatur dominus ad moysen sicut loqui
solet homo ad amicum suum exo. xxxiii; Intantum
dilexit ionathas david quod expoliavit se tunica sua
et dedit eam david i. R. xviii; Signum magne ami
cicie licet indiscrete ostendit armiger saul videns
dominum suum mortuum ii R ii; Misit abner nuncios ad
david fac mecum amicicias et erit manus me tecum
et reducam ad te universum israel ii R iii; Propheta ieu dice
bat iosaphat regi iuda impio prebes auxilium et
his qui oderunt dominum amicicia iungeris ii paralip.
xix; Tres amici iob venerunt ad consolandum eum iob
ii de ipsis tamen dixit postea subvertere intimum amicum
vestrum; Rex alexander epistolam misit ionathe dicens
audivimus de te quod vir potens sis viribus et aptus
es ut sis amicus nostro i. mac. x; Vidit ionathas quod
tempus eum iuvat et misit viros romam statuere
et renovare cum romanis amiciciam i mac xii; Propter
amiciciam veterem quam habebant ad eleazarum quidam
astantes attulerunt carnes ut simularet se de sa

crificii carnibus manducare et posset mortem eva
dere ii. mac. ii; Villicus acquisivit discrete ami
cos de mamona iniquitatis nota luc. xvi. Per hoc
docet nos deus quod nos debemus amicos facere
qui nos recipiant quando nos deficere oportebit; Po
nit dominus exemplum de illo qui media nocte vadit
ad amicum ut petat aliquid ab eo. luc. xi; In pas
sione salvatoris facti sunt amici herodes et pilatus
luc. xxiii; Commota civitate epheso et confusa
quidam erant amici pauli miserunt ad eum rogantes
ne se daret in theatrum actuum xix

2 Ixati sunt pastores deierare adversus
pastores ysaac pro puteo quem foderant; idcirco
appellavit ysaac puteum inimicicias. gen. xxvi
Oderat super esau iacob pro benedicione qua benedixerat
ei pater. dixit quoque in corde suo venient dies luctus
patris mei et occidam iacob fratrem meum gen. xxvii;
Symeoni et levi dixit iacob turbastis me et odio
sum fecistis cananeis et phariseis habitatoribus terre
gen. xxxiiii; fratres ioseph oderant eum nec poterant
ei quicquam pacifice loqui gen. xxxviii; Oderunt
filios israel egiptii et affligebant illudentes eis atque
ad amaritudinem perducebant vitam illorum exo. i; Di
xit dominus ad moysen hostes vos sentiant madianite
et pertutite eos quia et ipsi hostiliter egerunt contra
vos et deceperunt insidiis per idolum phego. iiii.
xxxv; Per Prexerunt maiores natu de gala
ad ad repte dicentes; Esto princeps nostri quibus
respondit nonne vos estis qui odistis me et eiecistis
de domo patris mei et tunc venistis ad me necessitate
compulsi. Judic. xi; Videns saul in omnibus pro
ficere david factus est ei inimicus cunctis diebus. i. R. x

Ad m de lite odio discordia et rixa

viij; Thou rex amath audiens quod dauid expu
gnasset ad dadezer hostem suum misit ad eum fi
lium suum et gratias egit ei. ij. R. viij; Postquam amon
filius dauid oppresserat sororem suam thamar exo
sam habuit. ij. R. xiij; Tres aduersarios suscitauit
dominus solomoni postquam per peccatum suum adeo recessisset
iudz ad ad ydumeum zaron filium hehyada et iero
boam seruum suum. iij. R. xi; Cum hehyas argueret
achab pro iniqua morte naboth et ait achab ad
eum non inuenisti me inimicum tibi qui dixit inueni
iij. R. xxij; Achab odibat micheam dicens odi
eum quia non michi prophetat bonum sed malum iij. R.
xxij; Amputato capite holofernis dicit iudich.
laudate dominum qui non deseruit sperantes in se et inter
fecit in manu mea hostem proprio sui et proferens
caput holofernis ostendit illis. iudich. xiij; Tho
lomeus rex egypti noluit dolo obtinere regnum
alexandri et manifeste facte sunt inimicicie eius
i. macha. xi ante passionem saluatoris erant pi
latus et herodes inimici luc. xxiij;

Ex pace et concordia et unitate

Ex hoc

Alia animalia fecit deus in
principio diuersa scilicet masculum et feminam. hominem uero
fecit. unum. gen. j. et ex illo sunt omnes et singuli
procreati. ut scilicet unitatem pacis et concordie com
mendaret in homine; Copia diuitiarum temporalium
interdum sunt causa et occasio iurgiorum ut patet in pastoribus
abraham et loth gen. xiij; Item de ysaac et pa
storibus gerare gen. xxvi; Gratanter faciunt homines
pacem et meruit fedus cum potentibus. unde abi
meleth venit ad ysaac quando uidit eum prosperari ge.
xxvi; Cedendum est quandoque furori alterius sicut fecit
iacob quando fugit ab esau donec requiesceret furor eius
gen. xxvij; Finees et ceteri legati ad filios

ruben missi audientes excusationes eorum placati sunt
et verba ipsorum libenter susceperunt Josue. xxii; Quan-
uis absalon nimis nequiter egisset contra patrem
suum. tamen David melius uolebat pacem quam eius mor-
tem nam dixit. est ne pax puero absalon. ii. R. xviii;
Cum esset David sanctus et placens deo noluit tamen deus
ut edificaret sibi domum. sed filius pacificus. iii. R.
v^to. Multum laudandus est dominus quando dat statum
pacificum sicut fuit tempore salomonis iii. R. v^to. Dixit
salomon. Requiem dedit michi deus per circuitum et non
est satham neque occursus malus Sequitur benedictus deus.
Boni homines habent pacem ad inuicem. sed mali pug-
nant contra bonos et etiam contra malos alios. unde
inter roboam et ieroboam fuit bellum cunctis diebus
iii. R. xiiii; Vult dominus pacem: quia in pace factus
est locus eius; Misit ionathas legatos ad bachi-
dem componere pacem cum eo et tamen bachides fuerat
dux exercitus in quo occubuit iudas frater ionathe
i. mac. ix; Cum pacis que fuit tempore omnis summi
sacerdotis pulcre describitur. ii. mac. ii. videlicet ydoneitas
prelati prudentis et pii et bonitas subditorum; Vult
dominus proximis delinquentibus remitti septuagesies se-
pties Mt. xviii; Pacem annunciauerunt angeli na-
to domine luc. ii; Item dominus precepit discipulis pacem habere
Mt. ix; Item per ipsos annunciari. luc. x; Item pacem
eis reliquit io. xiiii; Item post resurrectionem pacem
eis obtulit. luc. xxiiii; io. xx; Quantum bonum sit
pax perpendi potest per paulum qui illud tam sollicite
in omnibus epistolis suis quibus scribebat optabat excep-
ta illa ad he. iii; qua illa nec nomen suum ex certa causa
nec saluationem premittit. non tamen quod dicturus pax vobis
preponit gratiam dicens gratia vobis et pax per quod

De unitate et coi consensu 96m

manifeste datur intelligi quod sine gratia dei pax vera
nunquam potest haberi impiis non est pax domino ibidem;

e Ex uno homine deus humanum
genus instituit ad commendandum hominibus quantum
ei grata sit etiam in pluribus unitas ut dicit augustinus
xii de ciuitate dei et subdit postea factus est homo
unus sed non relictus est solus; Auditis a moyse
verbis legis exo. xxiiii. respondit cunctus populus una
voce omnia verba que locutus est dominus faciemus; Ad fa
ciendum opus tabernaculi obtulit omnis multitudo
omnia necessaria mente promptissima atque deuota exo. x
xxv; Congregati sunt pariter omnes filii israel quasi vir
unus ad vindicandum flagitium erga uxorem leuite com
missum Iudicum xx; Inuasit timor populum et egressi
sunt quasi vir unus. s. succurrendum fratribus suis in iabes ga
laad obsessis. I. R. xi; Conuenit ad regem salomonem u
niuersus israel et tunc fuerunt archa et uasa delata in
templum solemniter dedicatum iii R. viii; Congregatus
est populus quasi vir unus in ierusalem. s. ad reedifi
candum templum quod fuerat a rege babilonis de
structum ii. esdre. ii; Congregatus est omnis populus
quasi vir vir unus ad plateam et dixerunt esdre ut
afferret librum legis moysi Nee. viii; Cum ex
posuisset athior omnia que dixerat holoferni omnis
populus cum lamentatione et fletu unanimes preces
suas domino fuderunt iudich. vi; Post mortem iude con
gregati sunt omnes amici eius et dixerunt ionathe ex quo
frater tuus defunctus est et c. nunc itaque te eligimus
hodie pro eo nobis principem et ducem ad bellandum
nostrum bellum. I. mac. ix; Post ascensionem domini erant
omnes perseuerantes unanimiter in oratione cum mulieribus

et maria in re ihu et ita inuenit eos spus sanctus
actuum i. et ii; Punitis ad vocem pet. terribiliter
anania et uxore eius saphira factus est timor ma
gnus in vniuersa ecclia. et erant omnes vnanimiter
in porticu salomonis actuum v; Multitudinis crede
tium erat cor vnum. et aia vna nec quisquam eorum q
possidebat aliquid suum esse dicebat sed erant illis
oia conuiuia cha act. iiii

Primam discordiam inter homines mouit inuidia
inter chaym et abel gen. iiii. quia opa abel
iusta erat fris a iniqua et maligna. Pp multam
sbam abraham et loth fuit rixa inter pastores et
c gen. xiii; Viri sodomite qui vallauerunt domum
loth vim faciebant vel vehementissime. volentes co
gnoscere illos angelos in spe humana apparentes gen.
xix; Tumens iacob cum iurgio dixit ad labam q.
ob culpam meam sit exarsisti in me et scrutatus
es omnem supelectilem meam gen. xxxi. Occasione
dine facta est discordia magna inter filios iacob
et habitatores illius terre gen. xxxiiii; Multo
ciens iurgati sunt filii israel contra moysen in de
serto p° pro defectu potus exo. xvi. postea habito v°
cibo desideraverunt alium extediati enim manna petierunt
carnes iiii. xi. Item ad aquas contradictionis. iiii xxi;
Pro vxore leuite factum fuit magnum bellum inter israel et
filios beniamin. Judicum xx. Occiso per dauid philisteo
iratus est saul contra eum nec extunc cessauit persequi
eum. i. R. xv; Nimis inhonesta facta est discordia inter
absalon et patrem suum qui eam mouit suspensus fuit. ii
R. xviii; Due mulieres litigabant coram rege sa
lomone occasione vnius infantis quem vtraque pete
bat. iii R. iii; Mortuo salomone petiit populus a

Mlii
De discordia lite
et rixa

roboam filio eius alleviationem et non acquieuit ro-
boam et fecerunt sibi regem ieroboam et extunc facta sunt
multa bella inter reges israel et iuda iii. R. iii et deinceps.
Inter discipulos facta est contentio quis eorum videretur
esse maior. luc. xxii. et non placuit deo; litigabant ergo
iudei ad invicem dicentes quomodo potest hic nobis carnem
suam ad manducandum. Jo. vi. Murmur erat de domino
ihesu quidam dicebant quia bonus est et c. Jo. vii. Paulus
et barnabas in yconio predicantibus et multa miracula
facientibus divisa est multitudo civitatis et quidam
erant cum iudeis. quidam vero cum apostolis. actuum xiiii. Ex
casione iohannis marchi quem paulus nolebat ad
ministerium euvangelii recipere facta est dissentio inter pau-
lum et barnabam ita ut discederent ab invicem. actuum totum
pervenit ad profectum euvangelii. actuum xv. Item occasio
ne predicationis pauli commota est civitas tota et fa-
cta est concursio populi actuum xxi. Cum exclamasset
paulus in consilio viri fratres ego phariseus sum de
spe et resurrectione mortuorum ego iudicor facta est
dissensio inter phariseos et saduceos insoluta est multitudo
actuum xxiii.

De bono zelo contra peccatores

Quiebant filii israel iacob ad stuprum divine soro-
ris eorum oppresse gen. xxxiiii. Moyses fre-
git tabulas audiens voces cantantium et dire pu-
nivit delinquentes exo. xxxiii. Multum placuit
zelus deo phinees quando perfodit virum cum muliere
madianitide licet esset magni et nobiles nu. xxv.
Filii israel voluerunt dimicare contra filios ruben
et gad propter altare quod edificaverant. ios. xxii. Con-
fidenter arguit helias populum errantem et sacerdotes
baal fecit occidi. iii. R. xvii. Spiritus domini induit za-
chariam filium ioiade et stetit in conspectu populi stultis

servientes et dixit eis

seruientis · et dixit eis quare transgredimini preceptum
dni quod uobis non prodit et deliquistis dnm · ut
delinqueret vos · ii · pal' xxiiii; Neemias quosd' du
centes uxores alienigenas verberauit et c · Neem · x
iii; Mathathias zelo feruenti accensus trucidauit
virum sup altare · i · mac · ii; Johannes miro zelo di
cebat gemmina iuparum et c · Gt iii; Item quando
arguebat herode math xiiii · Gr vi · Increpans scri
bas et phariseos dns dixit eis · septies · ve Gt x
xiii · ~~actuum v~~; Pluries eiecit dns emites in
templo et verbo et facto · Jo ii; Nota de zelo petri contra
anamam actuum v; Stephanus bn erat accensus du
drent dura ceruice et c · vos sp spiritui sancto resi
stis actuum vii

de zelo indiscreto

Videns iosue famulus moysi duos homines in
castris prophare dixit dne mi moyses prohibe ios
at ille quid inquit emularis pro me · nu xi; Jo
nas indiscrete doluit sup hoc q ninive non fuit de
structa · Jon · i; Indiscrete licet feruenter dixit petrus
saluatori se passurum predicenti absit a te dne non erit
tibi h math xvi; Multum zelabant iudei pro obser
uatione sabbati qn videbant dnm die illo curantem infir
mos Gt xii · luc · vi · et xiii Gr iii · Jo · ix; Item
qn videbant discipulos eius spicas uellentes et ma
nibus confricantes Gt xii Gr luc · vi; Scribe a
plius zelabant pro traditionibus suis q pro diuinis
mandatis · Gt xv · Gr vii; Quidam de discipulis
infremebant contra mariam pro effusione unguenti
Gr xiiii; Audientes iacobus et iohannes q samaritani
non receperant nuncios dni dixerunt dne vis
dicimus ut ignis descendat de celo et consumat illos.

et conuersus dominus increpauit illos et dicit nescitis cuius
spiritus estis luc. ix; Nota de petro qui auriculam
amputauit seruo math. xxv luc. xxii; Item de
discipulis io. bap. io iii; Emulator erat paulus
per ternarum tradonum etc. no. actuum xviii; Iudei vi
dentes quod pene vniuersa ciuitas conueniat audire
verbum dei repleti zelo condicebant his que a paulo
dicebantur blasphemantes actuum xiii; De multis
dicit paulus ro. x. testimonium quod perhibeo illis quod emu
lationem quidem dei habent sed non secundum scientiam

De prima et discretione

40m

Abraham caute celauit veritatem quando dicit de vxore
soror mea gen. xii; xx; Prudenter separauit
a loth ne pastores adinuicem litigarent gen. xiii; Item
discrete diuisit filiis suis dum viueret portiones ne
post mortem suam adinuicem concertarent gen. xxv;
Sagaciter instruxit rebecca filium suum iacob ut bene
dictionem patris consequerentur et illum fecit recedere de
partibus illis donec requiesceret furor fratris
sui esau gen. xxvii; Pulcra arte deluisit sibi
dare mercedem pro seruicio competentem gen. xxxi;
Item sagaciter voluit compescere iram fratris per
munera que premisit et res diuisit ne simul totum per
deret et res minus dilectas maiori periculo expo
suit gen. xxxii; Prudenter locutus est ioseph
coram pharaone et somnium exponendo et dando con
silium contra futuram famem gen. xliii; Bonum
et discretum consilium dedit ietro moysi si de iudi
cibus constituendis exo. xxiii; Misit moy
ses exploratores qui considerarent terram promissionis
antequam illam inuaderet nu. xiii; Finees et alii nun
cii ad filios ruben missi discrete locuti fuerunt

et illi eos verbis prudentissime placauerunt. Jos
xxii; Dicentibus quibusdam de saule non poterit
saluare nos iste et despicientibus eum ille dissimu
labat se audire. J. R. x; Egrediebatur dd' ad omnia
quecumque misisset eum saul et prudenter se agebat. J.
R. xviii; Abigail prudenter placuit dauid iratum
contra nabal virum suum. I. Regum xxv; Sapiens mu
lier de abela fecit recedere ioab ab obsidione ciuita
tis. II. R. xx; Audiens bersabee quod adonias uole
bat regnare pro patre suo discrete locuta est ad da
uid pro se et salomone filio suo III. R. i; Multum
placuit deo quod salomon sapientiam postulauit III.
R. iii; Male accidit roboam qui discretorum viro
rum seniorum consilio non acquieuit. III. R. xii; Stu
diose egit iheu prophetas baal destruxit III. R. x;
Ezechias intelligens regem assiriorum contra
ierusalem aduenturum obturauit capita fontium extra
urbem reparauit muros ciuitatis bellatores suos
optimis sermonibus confortauit et deinde ad precan
dum dominum se conuertit II. paralip xxxii; Verbum
merito approbatum dixit zorobabel quod dicit super
omnia vincit veritas. II. esdre iiii; Thobias dedit
filio suo magna prudentie documenta et inter
alia dixit consilium a sapiente perquirere thob
iiii^to. De iudich dicebant serui holoferni, non
est talis mulier super terram in aspectu in pulcritudi
ne et in sensu verborum iudich xi; Sapienter
exposuit daniel visiones nabugodonosor da
nielis II. et III. et mira prudentia deprehendit illos
presbiteros qui contra susannam dixerant falsum testimonium

dan. xiiij; Innotuit iude machabeo q̄ nichanor
veniat cum dolo et q̄ uolebat eum rapere caute
et sustraxit se iudas et noluit amplius uidere
eum. j. mac. vij; Septem illi fratres cum pia matre
sua in uerbis q̄ inuicem et tiranis dicebant miram
sapiam se habuisse demonstrant. ij. mac. vij; Constitu
ta fuit dies in qua iudas cum nicanore loqueretur
quod precepit autem iudas armatos esse in locis o
pportunis ne forte ab hostibus repente aliquid
mali oriretur. ij. mach. xiiij; Mire discretionis ver
ba habuit virgo beata loquens cum angelo cogitabat
qualis esset ista salutatio et quomodo fiet istud quoniam
virum non cognosco luc. j; Mirabantur doctores
super prudentiam et mensis saluatoris luc. ij; Lau
datur villicus qui prudenter egit. luc. xvi;
Pulcre delusit xpus curiosam interrogationem sacer
dotum querentium in qua potestate illa miracula fa
ciebat et ille ait interrogabo uos et ego et cetera mt.
xxi; Prudentia pauli in multis locis apparet quando
declinauit insidias actuum xx; Item quando dixit se
phariseum xxiiij; Item quando fecit nunciari tribuno
uota iudeorum xxiij; Item quando ipse aduertens
malicias iudeorum et iudicum suorum cesarem ap
pellauit actuum xxvi;

De astucia et cali
ditate mala

hi^m

Primum magistrum malicie et caliditatis patet
fuisse diabolum in serpente qui cum esset calidi
or cunctis animantibus primam mulierem seducit non
enim voluit aggredi virum primum quem sciebat ma
iori discretione dotatum gen. iiij; Multociens
voluit labam seducere iacob mo in uxore mo in

mercede gen. xxix et xxx. sed dominus in fraude cui
uenientium illi affuit sap. x; Rachel delusit patrem
suum gen. xxx; Callide suaserunt filii iacob
sementes obstuprum dine sichem et populum ciuitatis
circidi quo facto eos feliciter occiderunt gen. x
xxiiii; Diuersas astutias excogitauit pharaon
filios israel delendi totaliter exo. i. et eos in egip
to retinendi exo. v; Videns balaat quod filios israel
non poterat fortitudine vincere voluit eos male
dicere balaam superare nu. xxii; Gabaonite cal
lide euaserunt ne penitus delerentur iosue. ix;
Cauerant philistini ne faber ferrarius inueni
retur in omni terra israel ne forte hebrei facerent
gladium aut lanceam iii. R. xiii; Malitiose
dedit saul michol filiam suam ut patet i. R. xviii;
Magnam fraudem consuluit amon filio dauid
ionadab quando dixit ut langorem simularet et per hoc
haberet occasionem habendi thamar sororem suam solam ii.
R. xiii; Absalon volens vindicare stuprum
sororis sue parauit conuiuium et amon inuitauit
et ibi eum occidi fecit ii. xiii; Ambiens absa
lon regnum patris malitiose adulabatur populo ii.
R. xv; Malitiose fecit ieroboam duos uitu
los aureos ad retinendum populum ne sacrificaret in
ierusalem iii. R. xii; Callide colloquauit giezi pe
titionem suam quando dixit naaman dominus meus misit me
ad te dicens modo venerunt duo adolescentes ad me
de filiis prophetarum et c. iiii. R. v; Scelerata iezabel
crudeli astutia vsa est ut acquireret vineam naboth
viro suo iii. R. xxi; Dolose regnauit athalia
mater athaie regis iuda que videns mortuum filium

suum interfecit omne semen regium et regnauit sex
annis iiij R. xi; Scribus aman iudeos quod mardo-
cheus nolebat ipsum adorare occasione eius suasit
regi per mendacia ut totus iudeorum populus deleretur
hester iij; Quia satha non poterat coram domino vir-
tutes sancti omnino negare voluit intentionem eius de-
prauare callide dicens numquid frustra iob timet deum
iob i; Nota etiam quod vna die totum ei abstu-
lit et sic nuntios venire fecit ut ut multi dolo-
re per impaciam frangeretur; Principes et satrape
regis persarum procurauerunt fieri decretum contra quod cogi-
tabant danielem venire ut hac arte ipsum a re-
ge auerterent daniel vi; Nota dolum et nequiciam
duorum senum prebendarum contra susannam daniel xiij;
Qua intentione herodes miserit magos in bethleem
et cetera apparet in occisionibus puerorum math ii; Nota
quod phisei conabantur ihesum capere in sermone.
Quod xxij magister scimus quia verax et cetera; Varios
circuitus fecerunt phisei ut possent facere confiteri
illum cecum natum quod esset illuminatus a christo Jo ix; Judei
dederunt custodibus sepulcri pecuniam copiosam ut
dicerent de nocte sublatum math xxviij; Ana-
nias de pretio agri fraudauit act v; Quoniam verbum
domini per paulum et barnabam disseminabatur concitaue-
runt iudei religiosas mulieres et honestas et
excitauerunt persecutionem in illos et de suis finibus eiecerunt
act xiij; Cum paulus et barnabas essent in ciuita-
te lisstris et tantam haberent graciam quod homines ipsis tamquam
diis sacrificare voluerunt superuenerunt quidam iudei qui taliter
persuaserunt turbis quod paulus fuit hic lapidatus et
extra ciuitatem tractus putabatur esse mortuus act xiiij; Judei

malitiose cogitauerunt petere a tribuno ut paulum pro
duceret in medio qui ad certum inquisitum essent ab eo. Insi
diabantur autem ei multi qui uolebant eum statim interficere
et ad hoc etiam obligauerant se per uotum actuum xxiiii.

Audiens iacob somnia

Ioseph increpabat eum ne fratrum suorum contra se inui
diam suscitaret gen. xxxvii. Blasphemus
fuit in deserto lapidatus filius mulieris israeli
tidis de viro egiptio generatus tales filii male fre
quenter instruuntur leuit. xxiiii. Precepit dominus per
moysen ut filii israel docerent filios suos ea que
ipsi uiderant deut. iiii. Contumax filius et proter
uus et parentum imperio obedire contemnens precipitur
a moyse per populum lapidari deut. xxi. Heli sacerdos
male corripuit filios suos. i. R. ii. ideo tam ipse quam
illi sunt a deo puniti. i. R. iiii. Adonias filius agith
male fuit a patre suo dauid correptus. et idcirco
in superbiam elatus regnare uoluit. iii. R. i. et
tandem a fratre suo regnante occisus fuit. iii. R. ii.
Appropinquans ad mortem dauid diligenter instru
xit salomonem filium suum qui post eum regnare
debebat ii. paralip. xxviii. Thobias senior
filium suum ab infantia sua deum timere docuit et
abstinere ab omni peccato. Thob. i. iiii. xiiii. Parentes
sare uxoris thobie iuniores instruxerunt eam mo
nentes honorare socros. diligere maritum. regere fa
miliam gubernare domum et se ipsam irreprehensibilem
exhibere thob. x. Sollicite curabat iob de liberis
suis qui cum simul comedissent offerebat holocausta pro
singulis ne forte peccassent. Iob. i. Parentes susan
ne cum essent iusti erudierunt filiam suam secundum legem

Hic
De eruditione liberorum

moysi. daniel' xiii; Mathathias monens fili
os suos instruxit salubriter et contra impios a
nimauit. j. mac. ii; Supra modum mr mira
bilis q̄ pereuntes. vii. filios sub vnius diei tpe co
spiciens singlos hortabat voce patria dicens nescio
qualiter in utero meo et c̄ ii mac. vii;

q bonus consilius no
acquiescere periculosum est

h3m

a ngli dederunt loth bonum co
silium q̄ s exiret de sodomis et gm̄ sui q̄
exire noluerunt perierunt cum sodomitis. vxor
aut eius retro respiciens vsa est in statuam salis.
Ipse ei lot qui iuxta consilium angli noluit stati
ascendere in monte cum ppriis filiabus peccauit gen. xix.
Quale accidit filiis israel qui contra preceptum dni ascen
derunt in monte nu. xiiii; Stulte fecerunt filii be
iamin qn̄ no tradiderunt ipos q̄ id flagitium perpetrauerunt
in vxore leuite q̄ pro ea pene fuerunt omnes oc
cisi iud. xxii; Roboam magnam ptem perdidit
ppli q̄ sano consilio seniorum acquiescere noluit. ii. R.
xiii; Fidele consilium dedit athior holoferni quod
ille contempsit et paulopost fuit occisus et eius exercitus
cum damno et confusione fugatus Iud. v. Fideliter
nunciauit iohannam filius caree godolie q̄ hismael fi
lius mathanie volebat eum interficere q̄ rndit ei flm̄ loq
uis de hysmaele. in mense aut septimo venit hys
mael et occidit godoliam postq̄ comedit cum eo. Jeremie
xli. Consilium meum tibi placeat et peccata tua elemosinis
redime dicit daniel nabugodonosor regi q̄ no acquieuit
et mutus est in bestiam daniel' iiii; Vadens in galaad iu
das machabeus reliquit iosephum et zachariam duces
ppli et dicit eis nolite bellum committere aduersus gens donec re
uertamur illi uero noluerunt facere sibi nomen et perdiderunt res et

nom̄ n. mat. v. / Judas machabeꝰ hebat ſcm̄ ottinge
tos uxos tm̄ adiſaziꝰ ilo ꝛat ꝓpn̄ nulla et aute
bat cū ſorꝫ ſm̄ ne ꝓpugnaret et r. ſꝫ alias cōſiga
to ꝯꝛatu qm̄ noluit acceſſe cor cōſilio et ī illo bello
cecidit et cet̄ fugerunt / mat. v. Nonne cōſiliū de
dit pilato uxor ſua ſꝫ non acqeuit mat̄ timēs re
ſaze offendē p̄ uſtm̄ ſanctm̄ qdēnare m̄. ꝓpn̄ Jo ꝓpe
ſ uſpiratꝫ ē labia
p̄ iacob furatꝫ fuiſſet ydola ſua et obꝫ ſtau
tatꝫ ē oēm ſuppellectile ſuā ꝛpn̄ ꝓpe / Jacob vi
dens veſtim̄ ioſeph putauit eū a fera deuoratū
ꝛpn̄ ꝓpe / Credidit ſtcs ioſeph p̄ vellet eos
ſubire ſeruitutī tm̄ faciebat eos introduci ad re
medd̄ ꝛpn̄ ꝓpe / ffilii iſr̄ multū turbati fue
runt p̄ altore p̄d turbente et traddite edifica uerat
ingratos tam et putates p̄ ipi vellet ſe ab eoꝝ
cetu penitꝫ ſeparare ceſſue ꝓpn̄ / Heli videns an
nam labia mouē et mētē ꝑfice eſtimauit ea temu
lētam ſ. pl / Satrape dixit ad achis p̄ ꝓpel
lēt dd̄ ne forte tranſfugaret ad ſaulē / Cū muſ
ſꝫ dauid mitios ad conſolād̄ animꝫ ſō morte pa
tris ſui principes illiꝰ putauerunt p̄ veniſſet ad
explorād̄ ciuitatē et dehoneſtauerunt eos n. p
d. et diſpluit dd̄ / Impoſuit aſſuerus aman p̄
ipd̄ p̄ncipe vellet regina ozīnē hebr. vii / Tor
tores helcazari putauerunt iuba q̄ dixerat dra p
arrogā n. mat. vi / Videtes diſcipli ꝓpn̄
ambulāte ſup̄ mare putauerunt fantaſma ee
et clamauerunt p̄ ꝓpn̄ / Symon fuit ſtā dum
ꝛatꝫ videns mulierē iacētē ad pedes dm̄ lut.
vii / dd̄ q̄ nullꝫ male ſentiat de alio valet

Dē ſimplicitate male
cogitātiū medulla

exemplum quod adduxit xpus de phariseo iactante se
et humili publicano luc. xviii; Apostoli repleti spiritu
sancto a multis ebrii reputabantur actuum ii; Omnes
discipuli xpiani timebant saulum post conversionem suam
non credentes quod esset discipulus donec barnabas duxit
illum ad apostolos et narravit eis quomodo in via videsset
dominum act. ix; Videntes barbari viperam ad manum
pendentem reputabant homicidam actuum xxviii;

Iacob permisit ben
iamin filium tenere dilectum duci in egiptum pro
necessitate victualium gen. xliii; ~~Constituit david super~~
~~populum~~ Moyses permisit dari libellum repudii uxori
bus odiosis iudeorum quia timebat maius malum, s.
uxoricidium deut. xxiiii; Constituit david super populum tribu
nos et centuriones et dixit egrediar vobiscum et ren
dit populus non exibis quia tu unus pro decem milibus
computaris; melius est igitur ut sis nobis in urbe presidio
ad quos rex ait quod vobis videtur bonum hoc faciam ii. r.
xviii; Cognovit symon quod tripho cum dolo loqueretur pe
tens duos filios ionathe et centum talenta argenti
iussit tamen dari argentum et puros ne forte adversum
se populus inimicitiam concitaret i. mac. xiii;

Abraham volens separari a loth nepote suo dedit
optionem ut eligeret quamcumque partem vellet gen. xiii;
sic potest pulchre partitio fieri maior dividat et minor eli
gat; Testimonio domini iustam rem postulaverunt filie sa
phaad que in hereditate paterna succedere a moyse peti
erunt nu. xxvii; Rex adombesech comprehensus a filiis
israel dixit septuaginta reges amputatis manuum
et pedum summitatibus colligebant sub mensa ciborum
reliquias sicut feci ita reddi mihi dominus iudicium i; Dixit david

Quod sancti viri permittuntur aliqui furiosi non liberi

44m

De iustitia et equitate

46m

ad saul qui eum persequebatur. dns retribuet unicuique
secundum iustitiam suam et fidem i. R. xvi; Noluit dauid
gratis accipere. a reuma iebusto aream quam habere
uolebat sed iusto pretio mediante ii R. xxiiii; Timuit
thobias edere de illo agno timens ne furtiuus esset; thob.
ii; Aman suspensus fuit in eodem patibulo quod parauerat
mardocheo. hest. vii et viii; Viri qui accusauerunt da
nielem iussu darii regi missi sunt in lacu leonum et non
peruenerunt usque ad pauimentum laci donec acciperent eos
leones daniel. vi. Simile alia vice xiiii; Fecit
populus illis duobus presbiteris sicut facere cogitauerunt susan
ne daniel. xiii. nota; In eodem loco quo andronicus
occiderat summum sacerdotem fecit eum purpura exutum
anthiocus uita priuari ii. mac. iiii; Impius iason qui
in sepultos abiecerat multos ipse inlamentatus et in
sepultus abiecit. nec patricia nec peregrina habuit sepul
turam. ii. mac. v. Anthiocus homicida et blaphe
mus pessime percussus et ut ipse multos tractauerat
peregre in montibus miserabilis uita defunctus est
ii. mac. ix; A seruo qui noluit dimittere conseruo suo
c. denarios merito repetiit dns uniuersum debitum
quod liberaliter illi prius dimiserat mathei xviii;
c ausam quam nescit
iudex debet diligenter inuestigare iob xxx; Vn
deus quem latere nichil potest dicitur descendisse ut videret
ciuitatem quam edificabant filii adam gen. xi. Item
xviii. Descendam et uidebo utrum clamorem qui ad me
uenit opere compleuerint; Iniuste precepit iudas
thamar nurum suam comburi gen. xxxviii; Dominus
ioseph nimium credulus verbis uxoris misit eum
in carcerem gen. xxxix; Quomodo per mendres iu

hm
De iudiciis hominum
rectis aut prauis

dices et maiora p maiores debet diffiniri iuxta
illud quo consuluit ietro moysi exo. xviii; De duo
decim bobus et sex plaustris nullum dedit moyses fi
liis cahath licet essent sibi propinquiores sed totum dedit
aliis leuitis eo quod isti amplius indigebant qui grauio
ra portabant. iiii. vii; Dixit dominus moysi homo cum
mortuus fuerit absque filio ad filiam eius transibit heredi
tas iiii. xxvii; De filiis samuel dicitur i. regum viii;
declinauerunt post auariciam acceperunt quoque munera
et peruerterent iudicium; Iniuste protulit dauid sententiam
contra mifibozeth absentem ad verbum sibe ipsi dauid
offerentis exemplum. ii. R. vi; et nota quod postea cognita
veritate noluit iniquam sententiam penitus reuocare. ii. R. xx
ix; Constituit iosaphat rex iuda iudices terre pri
cipiens eis iudetis iudete quid faciatis; non enim
hominis exercetis iudicium sed domini quodcumque iudicaue
ritis in uos redundabit sit timor domini vobiscum
et c. ii. paralip. xix; Ad suggestionem aman rex
assuerus iniuste dixit de populo quod placet hester. iii. de
iudicibus israel. ysaye i. et quasi per totum principes
infideles socii furium et c.; Principes populi roga
bant sedechiam ut occideret ieremiam quia dicebat
eis veritatem. s. de capienda ciuitate a caldeis iere
mie xxxviii; Nabugodonosor precepit ut omnes
perirent sapientes babylonis propter hoc quod non potue
runt ei iudicare sua somnia daniel ii; ecce quam
pessime motus erat; Quamuis darius rex persarum
sciret danielem esse innocentem tamen ad instantiam satra
parum fecit eum mitti in lacum leonum dan. viii; Si
mile accidit. xiii; Discrete examinauit daniel
duos senes qui contra susannam iniquum tulerant testimonium

daniel' xiii; Menelaus fuit p pecuniam liberatus
et accusatores eius in qua morte dampnati .ii.
mac. iii; Item de in qua morte onye eod'; Crude
le iudicium tulit herodes contra innocentes Ro. ii; Ad
petitionem unius saltatricis herodes ihesum decollari
fecit cum tamen sciret eum virum iustum et sanctum. Ro.
vi; Dixit nichodemus phariseis numquid lex
vestra iudicat hominem nisi audierit prius ab ipso et co
gnoverit quid faciat .. io. vii; Nequissimum fuit iudi
cium quando pilatus dimisit barrabam homicidam
et ihesum tradidit voluntati iudeorum Ro. xxvii;
luc. xxiii. Jo. xix; Princeps sacerdotum precepit
percutere os pauli tam paulus ait percutiet te deus
paries dealbate et tu sedens iudicas me secundum le
gem et contra legem iubes me percuti actuum xxiii;
Dixit festus prises non est consuetudo romanis
damnare alium hominem priusquam is qui accusatur
presentes habeat accusatores locumque defendendi ad
abluenda crimina act. xxv; Paulus volens in quem
iudicium festi evadere cesarem appellavit act. xxvi; 48m

Quamdiu maria mansit

De penitencia

extra castra non processerunt filii israel per desertum
nu. xii; Non enim est bonum ire per desertum huius vite
sine amaritudine penitencie; Audiens populus dominum iratum
propter murmurationes eorum luxit nimis et in mane volue
runt plus facere quam dominus preciperet eis nu. xiii; Ad vo
cem angeli in properantis populo beneficia dei elevaverunt
omnes vocem suam et fleverunt; Judic. ii; Dixerunt
filii israel ad dominum peccavimus tu redde nobis quicquid
tibi placet et omnia ydola proiecerunt, sequitur qui doluit
super miseriis eorum iudicum x; Cito penituit dd

qn̄ natham ipm̄ de crimine reprehendit ii. R. xii; Ach
ab sceleratissimus operuit carnem suam cilicio ieiunauit
q̄ et dormiuit in sacco et ambulauit demisso capi
te et immorata est pena illi digne pro crimine infligen
da iii. R. xxi; Manasses rex iuda vinctus cathe
nis et in babylonem ductus egit pniam valde coram
dno et reduxit eum dns in ihrlm̄ in regnum suum ii.
paral' xxxiii; In laude iudich dr̄ q ieiunabat om̄
bus diebus vite sue pt̄ sabbata et neomenias et
festa domus israel iudic. viii. et hebat cilicium sr̄
lumbos suos; Job quamuis iustus et simplex et
rectus tn̄ agebat pniam in fauilla et cinere
hoc est q multos qui sunt magni peccatores tn̄ nolunt
pniam amplecti; Niniuite crediderunt dno ad p
dicationem ione et pdicauerunt ieiunium et vestiti sunt
sacco a minore usq ad maiorem Jon. ii; Appropinquante
exercitu thimothei machabeus et qui cum illo erant
deprecabantur deum caput terra aspergentes lumbos q
ciliciis pcincti ad altaris trepidiem pvoluti
vt sibi esset propicius et inimicis eorum inimicus ii.
mac. x; Johannes ex iustis parentibus natus in vtero
sanctificatus fugit in desertum ibi tam austeram vitam ducens
q dicebatur neq comedens neq bibens Mt. xi; et addit
bernardus plane neq vestiens quia pili camelorum non
sunt vestis humana; Quam libenter saluator recipiat
peccatores ad pniam pz q sua pdicatio a pnia incep
Mt. iiii; Item ad hoc asserit se venisse luc. v; Item
hoc ipm̄ p opa demonstrabat exemplum de maria matheo
petro. Item zacheo; Item p similitudines quas pone
bat de oue q periit de dragma perdita de filio prodigo

luc. xv. Comminatur saluator penitentiam negligentibus
et dicentibus si non penitentiam egeritis omnes simul peri
bitis luc. xiii. Ad exemplum ouis et dragme dixit dominus
gaudium est in celis super vno peccatore penitentiam agente
luc. xv. Leue et breuem penitentiam iniunxit dominus mulie
ri in adulterio deprehense vade et amplius noli pec
care Jo. viii. Judas penitentia ductus retulit xxx.ta
argenteos dicens peccaui etc. Mt. xxvii. Petrus
xpm negauit et postea fleuit amare mathei xx
vi. Mr. xiiii. et non quod luc. xxii addit conuersus dominus
respexit petrum. Querentibus quibusdam iudeis cor
de compunctis quid faciemus viri fratres ait petrus
penitentiam agite et baptizetur vnusquisque vestrum act.
ii. Auditis rationibus petri quare uierat ad cornelium
et eum baptizauerat tacuerunt fratres et glorificauerunt
deum dicentes ergo et gentibus dedit deus penitentiam ad
vitam actiuum xi.

49m
de honore patris

Beni et iaphet benedictionem patris meruerunt quia
nudato obsequium prebuerunt. Chani uero maledi
ctus fuit quia patris nuditatem derisit. gen. xi. Ma
gne reputationis erat apud antiquos benedictio patris
ut patet in iacob et esau gen. xxvii. Quis esau
esset malus homo reprobatus a deo et odio haberet fratrem suum
tamen nolebat eum occidere viuente patre. vnde dicebat ve
nient dies luctus patris in hoc defferens pater et
timens offensam eius. gen. xxvii. Ad magnam penam
se obligabat iudas dicens patri suo de beniamin nisi
reduxero et tradidero tibi ero peccati reus iuste omni tempore
gen. xliii. Nota quod xlii capitulo dixerat ruben duos
filios meos interfice si non reduxero illum tibi tamen pater non
acquieuit ei sed potius iude. Item ipse iudas postea

supplicans ioseph nolebat ad prem sine puero redi
re gen. xliiii; Jacob benedicens filios suos dicit. rube
non crescas effusus e sicut aqua quia ascendisti cubile
patris tui et maculasti stratum eius gen. xlix; Nota
de filio contumace deut. xxxi; Reddit dominus malum
quod fecerat abimelech contra prem suum interfectis septua
ginta fratribus suis Judic. ix; Non audierunt filii he
li prem ipsos filios corripientes; ideo divinam ultio
nem experti sunt. i. regum. ii. et iiii; Et ionathas gu
stavit paululum mellis contra inhibitionem patris fu
it morti condemnatus sed a populo liberatus. i. R. xiiii;
David a facie saul fugiens et in magna necessitate
existens habuit curam parentum suorum et recommendavit
eos diligenter apud regem moab. i. R. xxii; Absa
lon prem de regno expellere laboravit. sed sibi pessi
me postea successit ii. R. xv. et deinceps; Veni
enti matri salomonis assurrexit rex adoravit quia
eam et positus e tronus matri eius etc. iii. R. ii;
Duo filii senuacherub interfecerunt eum tamen neuter eorum
regnavit post eum iiii. R. xix; Thobias filium suum
instruens dicebat cum acceperit deus animam meam corpus
meum sepeli et honori habebis matrem tuam omnibus diebus
vite tue thob. iiii; Eitiens dominus de templo ementes
et vendentes etc. dicebat. Nolite facere domum patris
mei domum negotiationis. Jo. ii; In hoc et aliis ho
norem patris querens; Puer ihesus descendit cum matre sua
et ioseph et venit nazareth et subditus erat illis.
luc. ii; Ipse etiam dixit. Jo. viii. honorifico prem
meum; Item dominus in cruce pendens matrem suam dilecto
discipulo commendavit. Jo. xix; In quo apparet quale
sollicitudinem gerebat de ipsa qui in tali articulo
existens de ea taliter cogitabat etc.

57

De gratiis agendis pro beneficiis dei

Sollicite agebat gratias
deo iacob dicens gen. xxxii; domine minor sum
cunctis miserationibus tuis; Voluit dominus ut liberatio filio
rum israel numquam excideret a memoria eorum. exo. xiiii;
erit quasi signum in manu tua et quasi monumentum
ante oculos tuos ut lex domini semper sit in ore tuo;
Post transitum maris rubri cecinit moyses et filii
israel exo. xv; Obtenta de inimicis mirabili victoria
venerunt ad moysen principes exercitus israel dicen
tes quod nullus fuerat de filiis israel in bello occisus. et
tamen hominum et animalium rapuerunt magnam predam nu.
xxxi et ob hanc causam magna donaria domino obtule
runt; Precepit dominus ut post transitum iordanis mira
culosum ponerentur xii lapides duri in perpetuum momi
mentum ios. iiii; Orauit et laudauit anna dominum pro
filio sibi dato. i Reg. ii; Quamuis filii israel in preliis vbi vin
cebant fortiter dimicarent. dicebatur tamen dominus percu
tere inimicos. ut laus deo attribueretur. Iudic. xx; Au
diens dauid reuelationem factam nathan de regni
sui duratione gratias egit valde humiliter et deuote
ii Reg. vii. Quod multum laudandus est dominus qui dat populo bonum
principem uel prelatum. iii Reg. v. benedictus deus qui
dedit dauid filium sapientissimum super hunc populum pluri
mum; Cum thobias recuperasset uisum uxor eius
et omnes qui sciebant glorificabant deum Thob. xi;
Omnis populus post victoriam de exercitu holofernis habita
uenit in ierusalem adorare dominum iudich. xvi; De
uote exsoluerunt laudes alii tres pueri de incendio
liberati. non Daniel. iiii; Iudas machabeus et populus
ierosolimorum scripserunt aristobolo dicentes de
magnis periculis liberati a deo. magnifice gratias agi
mus ipsi. ii mach. i; Item in hymnis et confessionibus

benedicebat dnm et c. ii. mac. x. In uoce deuotissime
laudis prorupit virgo beata qn dixit Magnificat et c.
luc. i. Hoc etiam faciebat saluator qn aliquod magnum
opus uolebat facere ut pz in panum multiplicatione Mt. xiii.
iii. Jo. vi. In lazari suscitatione Jo. xi. et in eucaristie in-
stitutione Mt. xxvi. luc. xxii. Noto Jo. ba. laudauit
deum pr eius dicens benedictus dominus deus israel et c. luc. i.
Accepit symeon puerum ihm in ulnas suas et bene-
dixit deum luc. ii. Sic faciebat turbe paralitico curato
luc. vii. Mt. ix. Item filio uidue suscitato luc. vii.
Item unus de decem leprosis mundatis cecidit regressus
in faciem ante pedes eius gratiam agens luc. xvii. Clau-
dus a petro sanatus ambulans et exiliens laudabat
deum actuum iii. no. Gratias agebat paulus pro beneficiis
sibi et aliis collatis a deo. sibi quidem in sua conuersione thi-
mo. i. gratias ago deo qui me confortauit in xpo qui
prius fui blaphemus et persecutor et contumeliosus. sed misericordiam
dei consecutus sum. Item in sua conuersatione i. cor. ii. deo
gratias qui semper triumphat nos in xpo ihu. et c. Item pro benefi-
ciis aliis collatis Ro. i. primum quidem gratias ago pro omnibus
uobis quia fides uestra annunciatur in uniuerso mundo. Item
gratias agere in omnibus admonebat. eph. v. gratias agen-
tes semper pro omnibus

De gratiis agendis pro beneficiis ab hominibus receptis
Sm

Ex sodomorum multa obtulit abraham. sed ille
non recepit. tamen uoluit ut socii sui partem habe-
rent de preda tanquam eorum suffragio non ingratus ge-
xiii. Videns laban iocalia que seruus abraham de-
derat rebecce filie sue dixit ingredere benedicte domine mi. Jo.
gen. xxiiii. Dixit laban ad iacob gen. xxix. nunquid
quia frater meus es gratis serues mihi. Pharao multum fuit
gratus ioseph pro expositione somnii gen. xli. Valde sollicitus

fuit iosue ne raab q̄ nuncios abscondat ciuitate ie
rico ruente periret iosue vi; Et cineus bn̄ se hiuit
ad filios isrl̄ pepercit ei saul qn̄ destruxit amalech i.
R. xv; Dixit dauid ad abiathar cuius pat̄ dilexerat
dauid mane mecū et ne timeas si quis q̄sierit
aīam tuā et q̄ret et meā i. R. ii; Pp̄ amorē io
nathe cōstituit dauid mifiboseth filiū eius cōiuiuā
mense sue ii. R. x; Regina saba multa munera
obtulit salomoni ille uo dedit ei omnia q̄ petiuit
et c̄. iii. R. x; Helyas compassus fuit uidue apud
quā sustentabat̄ et eius filiū suscitauit iii. R. x
viii; Allegauit abdias benefi^m quod cōtulerat
prophetis dn̄i qn̄ q̄rebat̄ ad mortē ad hoc q̄ hely
as nuncium periculosū ei nunciare non deberet iii. R. x
viii; Ascensurus in celū helyas bn̄ remunerauit dis
cipulū suū helyseū iii. R. ii; Benigne se obtulit
helyseus sunamiti ut pro eo loqret̄; Itē filiū i
petrauit et suscitauit iiii. R. iiii; Naamā munda
tus alep̄ obtulit munera helyseo sz non recepit
iiii. R. v; Accusatores iudeorū erat ~~mi~~ meores
etiam salis quod comedant i palatio et c̄. i. esd̄.
iiii; Thobias minor cū multa gratitudine re
tulit pat̄ bn̄ficia p angelū recepta Thob. xii;
Hester regina non fuit ingrata mardocheo nu
tritori suo. hest̄ iiii et v. Nabugodonosor p sōnij
expōe honorauit danielē; Bz̄ balthasar pro
expōe scripture quā uiderat in pariete dan̄ ii. et v;
Seniores iudeorū dixerunt ihū de centurio p seruo
suo rogante dignus ē ut h̄ illi prestes diligit
enī gentē nr̄am et ~~signagoga~~ sinagogā edifi
cauit nob̄ luc̄ vii; Pie recognoscebat paulus

beneficia ꝛ gal' iiii. sicut angelum recepistis me. Item
phil' iiii. repletus sum acceptis ab epifrodito que
misistis in odorem suavitatis. Item thimo. i. regra
tiatur onefifori qui sepe eum refrigeravit. Item one
simo qui sibi ministravit in carcere etc.

De ingratitudine

62

Prepositus pincernarum succedentibus prosperis oblitus
est ioseph. gen. xl. Dixerunt filii israel ad a
aron moram faciente moyse descendendi de monte
fac nobis dominos etc. exo. xx. xii. cito videbantur
obliti beneficiorum que receperant a vero deo. Item cibus
eis de celo datus vertebatur in tedium ut videbatur
nu. xi. Angelus improperavit eis beneficia a deo sibi col
lata. Judicum ii. Multa beneficia recepit saul a dd
et modis quibus poterat ipsum occidere conabatur. i. R.
xvii. et post quasi per totum. Pro honore reddiderunt filii
amon contumeliam nunciis dd. no. ii. R. x. Multum
fuerunt ingrati david et ioab fidelitati urie quorum
primus litteras mortis dedit et alter crudeliter excecu
tus est. ii. R. xi. Postquam david pepercit filio suo
absalon super homicidio quod commiserat in fratrem suum
surrexit tamen postea contra patrem suum. ii. R. xv. Non
fuit david bene memor amicicie quam contraxerat cum
ionatha quando nimis cito filium eius exheredavit. ii.
R. xvi. Sublimavit dominus ieroboam super x tribus
et ille libidine dominandi elatus populum avertit a cul
tu dei iii. R. xii. Helyseus multa bona fecerat
regi israel et toti populo tamen propter caristiam voluit et pre
cepit caput amputari. iii. Regum vi. Conquerendo
dicit dominus de populo iudeorum filios enutrivi enutrivi et
exaltavi ipsi autem spreverunt me. ysa. i. et coniuncit eos
esse nimis gratos bestiis subdens. cognovit bos
possessorem suum et asinus presepe domini sui israel autem me

non cognouit dixit dominus; De decem leprosis munda
tis est unus tantum reversus gratias egit. luc. xvii; In
grati fuerunt paulo domini puelle phitonisse a qua paulus
spiritum malum eiecit; magis doluerunt de questu amis
so quam gauisi sunt de demone expulso actuum xvi;

b alaath rex moab

multum dolebat quando balaam bona dicebat
de filiis israel. nec eum honorauit sicut fecisset si
sibi uerba placentia dixisset. nu. xxiiii; decreueram
magnifice honorare te etc. Iratus est saul contra
ionatham excusantem dicendo in ueritate tamquam innocentem. i.
Reg. xx; Achaz oderat mitheam quia dicebat sibi ueri
tatem; ego inquit odi eum quia non prophetat mihi bonum
sed malum. ii. regum xxii; Ad imperium regis ioas
lapidatus est zacharias filius ioaide qui regem
et principes arguebat pro quod dominum reliquissent
ii. paralip. xxii; Contra achior dicentem ueritatem
de potentia dei indignati sunt et holofernes et prin
cipes eius. iudicum v. et vi; Clausit ieremiam
in domum carceris sedechias rex iuda dicens quare
vaticinaris etc. ieremie xxxii; Cum baruch le
gisset uerba que scripserat ex ore ieremie coram ioa
chin rege iuda fecit proici uolumen in ignem etc.
Ier. xxxvi; Postmodum cum ipse ieremias prophetaret ca
ptionem ciuitatis missus est in lacum ubi non erat aqua
sed lutum ier. xxxviii; Pro eo quod daniel probauit
bel et drochonem non esse deos missus fuit in
lacum leonum dan. xiiii; Quia io. dicebat he
rodi non licet tibi habere uxorem fratris tui fecit eum
incarcerari et postea decollari Mt. xiiii Mr.
vi; Quia saluator de multis increpabat ypocri
tas phariseos obseruabant eum et insidiabantur ei ut

quod ueritas odium parit
Gz

accusaret luc. xi. Ipsi eiecerunt cecum natum extra
synagogam quia veritatem constanter affirmabat. Jo. ix.
Principes sacerdotum audientes doctrinam apostolorum de
xpo denunciaverunt eis ne amplius loquerentur in nomine ihu
et illi ibant gaudentes et c. actuum v. Audientes
iudei verba stephani dissecabantur et c. eicientes eum
extra civitatem lapidabant actuum vii. Multos
et magnos adversarios habuit paulus pro verbis veri
tatis et sobrietatis que hominibus loquebatur actuum ix.
deinceps. Item gal. iiii. quod inimicus factus sum vo
bis verum dicens.

De mendatio

Sexta

Primum mendacium fuit a serpente prolatum
dum dixit mulieri nequaquam moriemini gen. iii. Sa
ra perterrita mendacio se excusavit dicens non risi
gen. xviii. Etiam fornicatores dedignantur di
cere mendacium sicut iudas qui dixit mendacii nos
arguere non potuit gen. xxxviii. Mendacium
obstetricum habuit remunerationem temporalem non eternam
licet illud mendacium fuit officiosum exo. i. Flen
tes filii israel dicebant recordamur piscium quos
comedebamus in egipto gratis tamen minus carere e
niebant. iiii. xi. Numquam licet mendacium dicere sed
veritatem habet et expedit quandoque tacere sicut samuel di
cens i. R. xv. ad immolandum domino veni ad aliud enim
principatus venerat michoas hoc facere proponebat. Occi
so unico filiorum david fama pervenit ad ipsum di
cens percussit absalon omnes filios regis ii. R. xiii.
sic faciunt frequenter homines nunciando rumores.
Officiose mentitus est cusi absalon dicens sicut fui
cum patre tuo sic perebo et c. ii. R. xvii. Duo falsi te
stes causa lapidationis nabaoth iii. R. xxi. Spiritus
mendax more prophetarum malorum decepit agab ut

ret ad pugnam et ibidem percussus fuit ad mortem
in p. xxii; Per verba iudith deceptus holofernes
licet excusetur propter intrinsecum quam habuit iudith. x. xi.
xii; Pessimum mendacium adinuenit aman ut posset
confundere mardocheum qui illum nolebat adorare he
ster iii; Detestabile mendacium dixerunt duo senes presbiteri
contra susannam daniel. xiii. illam tamen de maxima
et constantissima castitate commendasse debuissent;
Cum obsideret anthiocus eupator ierusalem nec posset
eam capere misit ad illos qui erant intus pacem
facere et receperunt illam et iurauit illis rex et prin
cipes. sed rupit citius iuramentum et mandauit destrui
murum etc. i. mac. vi; Misit symon triphoni c.
talenta argenti et duos filios ionathe pro liberatio
ne ipsius quia triphon promiserat remittere ionatham
si hoc fieret ei sed mentitus est quia argentum retinu
it et pacem cum filiis interfecit; Mentiti sunt contra
dominum ihesum xpm et phisei qui inuidentes ei di
cebant eum esse peccatorem potatorem. mendacem. voracem
prohibentem tributa dari cesari. gentis subuersorem et
turbarum seductorem. demoniacum et blaphemum;
Nequissimum mendacium excogitauerunt iudei quando corrupe
runt custodes sepulcri domini ut dicerent quod discipuli
nocte furati fuerant corpus domini mt. xxviii; Ana
nias cum uxore mentitus est de precio agri quod dure pu
nitum fuit act. v; Contra beatum stephanum statuerunt
iudei duos falsos testes dicentes homo iste non
cessat loqui verba aduersus sanctum locum et legem act. v;
Contra paulum multa pernitiose fuerunt recogitata
mendacia sicut patet act. xv. occasione phitonisse; Item
xvii. Item xxi. quando iudei iniecerunt manus in eum.

De proditione Sh^m

Item coram felice p̄side xxiiii; et de iupa manui sue herenti xxviii

Saul promisit se daturū filiam suā dauid ut p hanc occasionē posset a philisteis occidi. j. R. xviii; Postq̄ saul fleuerat quasi doleret de p̄secutione dauid et ei iurauerat p̄secutus ipe saul dauid ita nequit̄ et acrit̄ sicut p̄mo fecerat. j. R. xxiiii; et deinceps; Urias detulit ad ioab lr̄as mortis sue. ii. R. xi; Ammon uocauit thamar sororē suam q̄i vellet de manu ipius cibū et ipe oppressit eam. ii. R. xii; Vocauit ad conuiuiū absalon ammon fr̄em suū et ibi occidit eū ii. R. xiii; Cū salutasset ioab amasā quasi volens osculari eum p̄cussit eū in latere et effudit intestina illius. ii. R. xv; Sellum filius iabes conuiuauit cū zachariā regem isrl̄ dn̄m suū et interfecit eū et regnauit v° mense tm̄. iiii. xv; Duo iamto regis assueri qui in p̄mo palatii limine residebant voluerunt i regem resurgere et occidere eū. hest̄ ii; Videns tuphon q̄ ionathas venit cū exercitu multo iussit retineri paucos et alios remitti et cū factū fuisset captus ē ionathas cū mille viris quos retinuerat et alii ff̄ reuersi. i. mac̄ xii; Cum ambularet tuphon cum rege anthioco adolescente dn̄o suo dolo occidit eū et regnauit loco eius i. mach̄ xiii; Cum venisset apolonius ierosolimā pacem simulans quieuit usq̄ ad diem sabbi et tc̄ feriatis iudeis in gentē multitudinē p̄uenit. ii. Mac̄. v; Omnes alias proditiones in nequicia et p̄uersitate supat illa q̄m faciorissimus iudas cōtra dn̄m p̄curauit q̄ dn̄m et magr̄m suū vendidit pro tantillo p̄cio et in manus hostiū tradidit osculando Mt̄ xxvi; Mr̄ xiiii luc̄ xxii. Jo. xviii;

Accesserunt quidam ex

accesserunt quidam de iudeis ad principem sacerdotum et se
niores dicentes eis ut facerent quod tribunus adduceret
paulum in medio tamquam essent de eo aliquid certius cogni
turi ipsi vero statim parati erant interficere illum act. xxiiii;

c hore et complices sui cum

stetissent adversus moysen et aaron dixerunt suffi
ciat vobis quod omnis multitudo sanctorum et in ipsis est dominus
in quo patet quod captabant populi beneuolentiam. iiii. xvi; Ado
lescens nuntians dauid mortem saul interfectus fuit. tamen
putabat prospera nuntiare. ii. Reg. i. Nota quod absalon in por
ta adulabatur. propter ii. Reg. xv; Quali prophete dicebant ach
ab de bello futuro scilicet prospera. Ratio quod sciebat ille velle
audire; Nabugodonosor dixit principibus suis cogitatio
nem suam esse ut omnem terram suo subiugaret imperio
quod cum omnibus placuisset etc. Iudith. ii; Rex assue
rus interrogauit sapientes consiliarios suos cui
sententie vaschi subiaceret qui non temperauerunt
furorem regis. nec excusauerunt absentem. sed respondit
vnus iusta est indignatio regis. hester. i; Ami
ci amam et uxor eius aduertentes pessimum animum quem
habebat erga mardocheum non increpauerunt eum! sed
dixerunt iube parari excelsam trabem hester. v; Phi
sei volentes christum accipere in verbis laudauerunt eum
magister scimus quia verax es etc. Mt. xxii; Vero
des qui iam iacobum occiderat videns quod placeret iu
deis apposuit apprehendere et petrum actuum xii;

v ira sochot et phanuel

deriserunt gedeonem zebedee et salmana persequen
tem. sed non male accidit eis quia eos male trauit
iudith vii; Contempsit nabal verba nuntiorum dicens
stomachando dicens quis iste filius ysay hodie in
treuerunt serui qui fugiunt dominos suos. i. Reg. xxv;

Sc^m
De adulatione

De derisio
S. A^m

Michol derisit dauid virum suum dum saltaret ante archam
dni et despexit eum dicens quam gloriosus fuit hodie rex
israel et c. ii. R. vi; Quia pueri deriserunt helyseo dicen
tes ascende calue duo ursi laceraverunt xlii ex eis
iiii. R. ii; Sanabalach et thobias audientes quod murus
ihrlm edificabatur irridebant edificantes nee iii. et iiii;
Parentes thobie excecati deridebant vitam eius dicentes
ubi est nunc vita tua pro qua elemosinas faciebas Tho
ii; Anthiocus crudelis tyrannus ex verbis septimi
fratris accensus ira in illum super omnes crudelius desevit in
digne ferens derisum se ii. mach vii; Derisus fuit
multipliciter ihesus xpus require rubrica de patientia et
mansuetudine; Quidam iudei videntes apostolos loqui
variis linguis irridebant dicentes eos musto ple
nos esse actuum ii; Cum audissent athenienses resur
rectionem mortuorum quam paulus annunciabat quidam
irridebant quidam vero dixerunt audiemus te iterum de
hoc actuum xviii;

De detractione

68

Impie detraxit ioseph innocenti dnam suam apud
virum suum gen xxxviii; Cui dubium est quin
pessime cogitetis. Dicit pharao moysi exo x
per quod patet pessimos homines quandoque viris bonis
iniqua imponere et falsa affirmare; Maria et
aaron locuti sunt contra moysem modica occasione
assumpta et cito secuta est ultrix pena nu xii; De
traxerunt filii israel terre promissionis in malum suum nu
xiii; Post mortem terribilem chore et complices com
plicum suorum multitudo murmuravit contra moy
sem et aaron dicentes vos interfecistis populum dni
nu. xvi; Quamvis balaam esset malus tamen maledicere
nolebat populo cui benedixerat dominus nu xxii. et multi sunt
peiores illo quod ad hoc qui libentius detrahunt bonis

q̄ p̄uersis; Occasione detractoris doeth dicentis
sauli q̄ achimeleth confortauerat dd̄ occidit saul .l.
xxxv viros portantes ephor et multos alios .j.
R̄ xxii Satrape fecerunt dauid amoneri de honesto
officio in quo erat in domo achis regis geth .j R̄
xxix; Absalon ambiens regnum dicebat habenti ne-
gotium coram rege. non est qui te audiat constitutus
a rege .ii. R̄ xv; Siba seruus miphoboseth nequit
detraxit domino suo apud dauid qui nimis cito credidit
verbis eius .ii. R̄ xvi; Nequam coluciu dixit ancilla
sare filie raguelis domine sue thobie .iii. vocans eam interfe-
tricem virorum suorum; Tm̄ detraxit aman mardo-
cheo volenti eum adorare et populo iudeorum q̄ omnes fue-
rant morti adiudicati. domus vero alter ordinauit hester
.ii. et deniceps; Principes et satrape darii
regis inuidentes danieli accusauerunt eum q̄ ipse ado-
rabat alienos deos q̄ darium dan. vi; Nota quod
illi duo fratres senes iniuste diffamabant castam su-
sannam dan. xiii; Per detractores fuerant iudas
machabeus et fratres eius multum afflicti ut patet in
spicienti hystoriam liber machabeorum .j. mach. vii p̄
alchimum. p̄ viros pestilentes x. p̄ illud qui dixit
erarium pecuniis innumerabilibus esse plenum .ii. mac. ii; Qui
etiam omnia affirmabat regni insidiatorem .ii. mac.
iii. qui erat ita bonus homo. etiam p̄ illum qui dice-
bat quamdiu superest iudas impossibile est pacem dari
negociis .ii. mac. xiiii; Pharisei contra dominum mur-
murabant. nunc pro matheo cum quo comedit. Mt. ix
luc. v. nunc pro zacheo luc. xix; De io. ba. multum
ieiunantes dicebant demonium habet. de ihesu comedentes
dicebant ecce homo vorax et potator vini c.

Ecc. xi; Viso miraculo de ceco nato inchoabant detrahe
bant domino nos scimus quia hic homo peccator est. Jo. ix;
Nota qualem reputabant saluatorem s. samaritanum
demoniacum blasphemum. peccatorem mendacem. voracem pota
torem. prohibentem tributa dari cesari. gentis sub
uersorem. seductorem; hec omnia possunt colligi ex di
uersis locis euangeliorum; Questuarii dolentes
quod questum amiserant imponebant paulo quod contur
baret ciuitatem act. xvi. et ad eorum mala uerba con
currit plebs aduersus illos et scissis eorum tunicis
iussi sunt virgis cedi et in carcerem mitti. Item multa
alia grauia sustinuit per tales ut patet actuum xviii et
xix. et xxi. et xxiiii. Item xvii. Item rex imponebat
paulo quod esset homicida act. xxviii;

De liberitate

Sg^m

Rebecca liberaliter rendit famulo abraham dicens
bibe domine mi. gen. xxiiii; Audiens moyses
quod socer eius ietro veniret ad eum occurrat illi et
ipsum multipliciter honorauit exo. xviii; Filii
israel mente promptissima obtulerunt ad faciendum
tabernaculum et quicquid ad cultum et uestes sanctas
necessarium erat exo. xxv et xxvi; Artifices uenire
compulsi sunt. dixerunt moysi plus offert populus quam
necesse sit exo. xxv; Male accidit iuris sochot et
phanuel qui renuerunt dare panes gedeoni et con
militonibus suis iudicum viii; Nabal illiberaliter se ha
buit ad nuncios dd. et male sibi accidit. i. R. xxv;
Dauid fecit miphiboseth conuiuam mense sue et c. ii
R. ix; Curiales se habuerunt ad inuicem regina saba et
salomon. iii. R. x; Rex arthazersis liberaliter se habuit ad
neemiam venientem in iudeam et dedit epistolas quales
petierat neemie ii; Thobias omnia que habebat fratribus

conceptiuis imperturi studebat. esurientes alebat.
nudis quoque vestimenta prebebat. tho. j. lo hanc lectionem
docebat filio suo si multum tibi fuerit et c. Thobie iuni
or non ingratus beneficiis que per angelum receperat li
beraliter obtulit ei medietatem omnium bonorum suorum tho
xij. Rex assuerus fecit fecit conuiuium per magni
ficum per conuictione et nuptiis hester. et c. ac dona
largitus est iuxta magnificentiam principalem hester. ij. Idem
rex dicit hester v. quid vis et que est petitio tua etiam
si dimidiam partem regni petieris impetrabis. Item
curialiter se habuit ad mardocheum pro fide quam er
ga ipsum habuerat. hester. vi. Filij iob erant curiales
quia vocabant sorores suas quando conuiuia faciebant
Job. j. Pius et misericors fuit iob pauperibus qui
dicebat Job xxix cor vidue consolatus sum pater
eam pauperum. Item xxx. Si comedi bucellam meam
solus quia ab infantia creuit metum miserationis. Ma
gi apertis thesauris non loculis obtulerunt domino mu
nera Math. ij. Magnificus remunerator est dominus
qui relinquentibus propter eum temporalia bona reddit centuplum
in hoc seculo et vitam eternam in futuro Mt. xix.
Mr. x. luc. xviij. Factus liberalitatis christus peccatores
recipiebat ad conuescendum ut patet in matheo math. ix.
luc. v. ad colloquendum ut patet in zacheo luc. xix. ad
osculandum ut patet in magdalena que osculabatur pedes eius luc.
vij. et de iuda mt. xxvi. mr. xiiij. luc. xxij. propter
quod signum benignitatis cicius infelix resipiscere
debuisset. vnde phariseus quasi indignati dicebant hic pec
catores recipit. luc. xv. Ipse iussit discipulis ut
darent turbe que eum secuta fuerat in deserto ad manducandum.
Mt. xiiij. largus fuit zacheus et restituendo et distribuendo.

luc. xix; Valde largus fuit saluator latroni pen
denti cui dicit hodie mecum eris in paradiso etc. luc. x
xiiii; Magnam liberalitatem et benignitatem ostendit
dominus quando iuit ad pauperes nuptias. et conuertit aquam in
vinum ut exhilareret pauperes discumbes. Jo. ii; Ma
gna dei liberalitas in parabola apparet de seruo nequam
cui dominus omne debitum dimisit. Mt. xviii; Audientes
discipuli qui erant anthiochie quod fames futura
erat in vniuerso orbe proposuerunt in ministerium mittere
fratribus habitantibus in iudea. quod et fecerunt mitten
tes ad seniores per manus barnabe et pauli act.
xi; Quedam mulier purpurana nomine lida
baptizata ad predicationem pauli deuote rogauit in
mo et coegit paulum et socios eius manere in domo
sua actuum. xvi; Barbari magnam humanitatem
prestiterunt paulo et sociis eius qui tempore hyemali
euaserunt de mari actuum xxviii; largitas beati pau
li in multis locis apparet quia sollicite procurabat nego
cia pauperum ut patet in collectis quas fieri facie
bat. i. cor. xvi. Item ii. cor. ix. qui pre seminat
parcet et metet; Magnam liberalitatem ostendit onesimo
seruo philemonis fugitiuo pro quo scripsit ita effica
ces karas in epistola ad philem. Si habes me socium
ait suscipe illum sicut me. Si autem aliquid nocuit tibi
aut debet hoc mihi imputa etc.

De ma.

Ad m

Multa possunt poss. notari in hoc quod caym qui
interpretatur possessio occidit abel fratrem suum gen.
iiii; Caym primus legitur edificasse ciuitatem
non abel quia sancti non habent hic ciuitatem manentem
sed futuram inquirunt ut testatur apostolus hebre. xi.
abundantia bonorum temporalium frequenter est grauium occasio
peccatorum ut patet de sodomitis peccatis pessimis gen. xiii

et ꝓp; Odñi auaricie plusq̃ reꝯoꝝ bñoꝝ de
bent hẽ iudices et ꝓlati · ꝯ signat̃ ietro dr̃ de m
dubus ego · ꝙbm · qui ederent auaricia; Sauu
ſ hodie deum qui faciat ablones ꝑ̃ phibeꝝ! ſic
fecerut illi qui oꝑib̃ tabñaculi ꝑsidebat ego · ego
bi · Nũq̃ balaath ꝓcessit ad balaam hñtes ꝓm
diuinaꝝ ꝝ manib̃ et uta sunt cupiditate cor
rupty · nn · ꝙm; Cupiditate seductꝰ achor de a
nathemate ieruo sumpsit/ sed pro illo lucro damñ
tibi reportauit · Josue vñ; Sdro ꝓmia a phi
listeis ꝑ promissa dadis bñi sui sapiẽ eis tradi
dit iudicii ꝙbi; De filiis samuelis dr̃ I ꝑ bm ·
declinauit post auaricia · acceptis munꝰa · et per
uertit iudicia; Principus tꝝ uel ortꝰ regnꝰ
saul iudeꝝ fuisse cupiditas qua hmit ad ꝑdã ama
lech; vñ dr̃ ei samuel · quare nõ audisti bocẽ dñi
ſ reuersus ad ꝑdã es et fecisti malũ in oculis dõ ·
I ꝑ ꝙbi · Natal minꝰ fuit tenax extra dauid I
ꝑ ꝙbi · Nõ de vinea naboth m · ꝝ ꝙpi; Giezi q
accepit munꝰa a naaman lep̃ prussus ẽ · mm · ꝝ v ·
Tempe neemie erat alq̃s de optimatibꝫ uta usuraꝝ
oppssi q̃ uolebat filios suos et filias uendẽ i ser
uos et ancillas · sed neem illos diuites q̃ uter et bri
uit increpauit neem · v; Dꝛ iudas cõmilitom
bꝫ suis nõ cupiditatis spolia q̃ bellũ q̃ nob ẽ et
uoluptas et ẽpnus eius in monte ꝑe nob · I mac
iii · Obtenta uictoria de arphaxat nabugodo
nosor fratꝛ a: regna acquirit · Iudith I; Q̃ene
laus ꝓmeꝛtꝰ q̃ ꝓmisit amlnoro obtinuit sũ
mũ sacdotiũ · dem ꝓfana aurea de templo furtiue
ablata q̃ dedit ꝑ adronico erat omnꝝ otodi · tãdẽ
accusatꝰ apud regẽ athenoꝝ · tholomeꝰ corrup

eum per pecuniam et contra accusatores fecit ferri sententiam
mortis. ii. mach. iiii. Post bellum contra gorgiam commi
ssum venit iudas cum suis prostratorum corpora sepe
lire invenerunt autem sub tunicis interfectorum denari
os ydolorum a quibus lex prohibet iudeos. i. mac. xii. ob
hanc causam creditum est eos corruisse. Adolescens qui
quesivit a domino quomodo vitam eternam haberet multas posses
siones habebat. Unde abiit tristis cum audivit consi
lium perfectionis. Matth. xix. luc. xviii. Sacerdotes iude
orum volentes quod homines frequenter offerrent permitte
bant quod ea que offerri poterant venderentur in templo
Matth. xxi. luc. xix. Jo. ii. hac etiam de causa dicebatur
aurum templi sanctius esse templo et domini quod erat in altari
maioris esse reverentie quam ipsum altare Matth. xxiii. Cupi
ditas videtur esse principale quare iudas prodidit dominum Matth.
xxvi. quid vultis mihi dare etc. Per pecuniam fue
runt corrupti custodes dominici sepulcri. matth. xxviii.
Christus legislator noluit se intromittere de divisione
hereditatis terrene luc. xii. Contra aggregantes divitias
et in illis diutius delectari putantes proposuit
dominus parabolam de divite cuius ager uberes fructus
attulit luc. xii. Contra malos divites edaces
menda tenaces utentes vestibus preciosis dicit dominus
exemplum de divite epulone luc. xvi. et nota quod non pa
rabola sed hystoria fuisse videtur. Item nota ibi. si ita
puniuntur ille qui non dedit propria quid fiet de illis qui
rapiunt aliena. Excusaverunt se ne venerunt ad mag
nam cenam ad quam vocati erant emptores boum
et villarum. s. mobilium et immobilium quia sepe per
talia homines a celesti patria retrahuntur luc. Terri
biliter fuit punita avaricia ananie act. v. Cum esset
paulus apud presidem felicem vinctus audiens tamquam ho

seditiosus accusatus sperabat felix quod ei pecunia daretur
a paulo propter quod frequenter eum accersiens felix loquebatur
cum eo actuum xxiiii. et quia non ita fuit factum
ipse iudex iniquus non absoluit eum sed reliquit eum
festo successori suo vinctum

Patriarcha iacob recedens a parentibus suis et
iens ad labam auunculum suum nec ad animal nec
famulum legitur habuisse sed in baculo suo transiuit iordanem
et quadam vice volens requiescere tulit de lapidibus
et supponens capiti suo dormiuit in eodem loco ge-
xxviii. Moyses pascebat oues ietro soceri sui
exo. iii. per quod videtur quod proprias non habebat. Ruth non
multis abundabat diuitiis quando iuit ad colligendum
spicas. Ruth ii. talia ad pauperes pertinebant. Da-
uid fuit inter fratres suos quasi nullius reputationis
ut patet primo Regum xvi et xvii. nota. Magnam et ar-
duam paupertatem patiebatur helyas quando petiit a iu-
dua sarreptana paululum aque et bucellam panis iii.
Regum xvii. Filii prophetarum sub helyseo viuebant in magna
paupertate qui parum de pane et insapidum pulmentum
habebant iiii Regum iiii. Uxor thobie ibat ad textrinum
opus cotidie. Item dicebat thobias suo filio nec
quidem pauperem vitam gerimus etc. thobie iiii.
Nabuzardam aliquos pauperes dimisit in terra iuda
diuites vero occidit vel captiuos in babyloniam duxit
Ieremie xxxix. Exemplum perfecte paupertatis habende
vel amande habemus in saluatore qui fuit de paupere
matre natus et a paupere fabro nutritus. pannis
villibus non pellibus inuolutus in presepio reclinatus
et in purificatione gloriose virginis oblationem pauperum
fecerunt luc. ii. et cito fuit portatus in egipto luc.
ii. Cum factus esset annorum duodecim remansit solus

De xxiiii tit.
Al[m]

in ierusalem per quod apparet quod mater eius magnam familiam
non habebat ad associandum puerum vel ad serviendum ipsi luc.
ii. Civitates et castella non habebat ubi caput re-
clinaret. Mt. viii. In fine nudus appensus fuit in
cruce. io. xix. Discipuli pro maiori parte fuerunt de
fratu paupertatis assumpti. Mt. iiii. Jacobus et Jo. re-
ficiebant rethia sua. et luc. v. lavabant rethia sua.
In sermone domini in monte primo commendatur paupertas
tamquam totius edificii spiritualis fundamentum. Pau-
peres evangelizantur dicitur math. x. Adolescenti perfectionem
querenti dictum est si vis perfectus esse vade et vende omnia
que habes et da pauperibus math. xix. Mirabilem remu-
nerationem promittit ihesus propter nomen suum tempora relinquentibus.
Mt. xix. Mr. xi. luc. xviii. De illo famoso pau-
pere lazaro in sinum abrahe deportato nullum aliud
opus iusticie vel tamen glorie scriptura videtur alle-
gare nisi quod ipse receperat mala in hac mortali vi-
ta. et ideo deus volebat eum consolari in alia luc.
xvi. Pauperes et debiles fuerunt ad cenam intro-
ducti luc. xiiii. In primitiva ecclesia erant omnibus omnia
communia qui possessiones habebant vendebant illas et pretium
in communi ponebant actuum ii. Petrus dicit pauperi ele-
mosinam petenti argentum et aurum non est michi. act.
iii. tamen erat pastor totius ecclesie. Valedicens
fidelibus de achaya paulus dicit inter cetera argentum
et aurum aut vestem nullius concupivi ipsi scitis. quoniam
ad ea que michi opus erant et his qui mecum sunt ministra-
verunt manus iste actuum xx. Idem i. ad cor. iiii. esu-
rimus et sitimus ii. xi. in fame et sitis frigore
et nuditate etc.

De ypocrisi et simulacione

12

Amon filius david simulavit langorem ut po-
sset decipere thamar sororem suam quam libidinose

anabat · n · ꝓ ꝯm · Giezi simulauit dñs suus ꝺ
ꝑe ꝺui uestē ꝙ duobꝫ adolescentibꝫ ep̃ filiis ꝓphā
tar im · ꝓ · v · et fuit lepra uestit; Appolonius
qñ venit ihrlm̃ pacem simulans sensit stragem
magnā ꝑ illa simulatiõ n · mac · v · Saluator
sicpt̃ ypocritas arguebat et detestabat ꝺicẽs ve
vobis ypocrite · cꝫ ꝯpti; Item ꝯm quid me tẽ
tatis ypocrite · Quidam magna ꝓmittẽtes
minora deuitat alij simulant ꝓncipes sacerdotes qui
plus timuerũt uxorẽ in ꝓtrahi ꝙ pruzare ꝺ
me hominẽ · Jo ꝯm; Magna ypocrisim cõmi
sit ananias fingens se ee fidelẽ et et fideliter
attulisse totũ pciũ agri sui actui vi · Limma ma
gum grauit notauit paulꝰ de ypocrit et fallꝫ
te ꝺicens o plene oi dolo et omi fallacia filꝫ dia
et inimice uste non desinis ꝯ vias ꝺñi ꝑuertere
rectas actuum ꝯm ·

Ego sodomoꝝ obtulit abrahã munia · sed nõ
receptꝫ ea quus optime meruisset · gen
ꝯm · Munia misit iacob frẽ suo ut compesceꝫ
ꝛa eius gen ꝯpti · Nota de balã balaam ut
ꝯ titu · de auaricia · Item desanson vt ꝯ eod titu ·
Item de filiis samuelis eodem titulo non fuit
impositũ samuelꝫ · q ꝯ a nis ꝑdñi ipsũ mdra
uerat ꝙ unqꝫ munꝰ ab aliqꝰ receptiss · i · ꝓ ꝯpti · pau
ci sũt hodie tales; Epdema q ſyba obtulit ꝺauid
videntꝫ mlmassẽ eũ ad rõ dempnãdũ absentẽ · n ·
ꝓ · ꝯm; Nota de salomone et regina saba q ſbi
iuste larga munꝰ sũt largiti m ꝓ ꝯ · Ahenna
voluit aream gratis ꝺare ꝺauid vo recipe noluit
n · ꝓ ꝯm · Nota de giezi m · ꝓ v · Jn mcõrũ le
tice quam hñerũt iudei de mẽsectione ama
ſtauerũt pauperib̃ munuscula largiri hẽs ꝛc ·

De mundi cast.
13

Conquerendo loquitur dominus per ysaiam principes tui infide
les socii furum omnes diligunt munera sequuntur retribu
tionem ysa. i. Balthasar rex promiserat multa
donaria danieli qui respondens ait munera tua
sint dona domus tue alteri da. dan. v. Videns
triphon ionathan venisse ad eum cum exercitu mul
to timuit eum et cum honore accepit eum et mu
nera dedit ei et ita decepit eum. nam remissis mili
tibus ipsum cum paucis retinuit et occidit. i. mat
xii. Nota de menelao titulo de avaricia s. Cu
piens alchimus summum sacerdotium obtinere proditor
ipsius et detractor obtulit de metrio regi coronam
auream et quedam alia. ii. mac. xiiii. Magna munera
obtulerunt magi domino math. ii. Nota de custodibus
sepulcri domini Mt. xxviii. Domini vidue paup
cule que duo era munera minuta obtulit in gazophi
lacium prefertur oblationibus divitum. luc. xxi. Cum vidi
sset symon quia per impositionem manuum apostolorum dare
tur spiritus sanctus obtulit pecuniam dicens date mihi
et hanc potestatem et cetera actuum viii. Nota s. titulo de a
varicia de paulo quia felix vinctum tenebat et cetera
actuum xxiiii.

De fortitudine

Ad m

a udiens abraham captum loth nepotem suum stre
nue liberavit eum gen. xiiii. Nota strenuum
et audacem facit hominem bona conscientia. hinc quia
cob timens cum iurgio ait ad laban quod ob culpam
meam et ob quod peccatum meum sic exarsisti post me.
gen. xxxi. Audacter stetit moyses coram phara
one arguens eum quia non dimittebat populum dei exo
v. et deinceps. Armati ascenderunt filii israel de
terra egipti exo. xiii. finees cum duodecim milibus
pugnatorum debellavit madianitas. Quorum
pars viros et mulieres qui occisi sunt fuerunt xxxii.

nulla virginum in preda animalium. vo maxima multitudo
nec aliquis de suis mortuus est. iiii. xxxi. Pergens
ad bellum iosue contra hay erat in fronte exercitus
vallatus auxilio pugnatorum iosue viii. Nota
de fortitudine caleph quamvis iam esset longevus
ios. xiiii. Sanson leonem manibus interfecit iudic.
xiiii. et post hoc fecit multa opera fortitudinis
xv. et xvi. Audiens obsidionem iurorum iabes
galaad saul audacter et festinanter succurrit eis. i. R.
xi. David interfecit leonem et ursum et goliam. i. R.
xvii. De eius audacia dicitur etiam xxvii quando venit
ad castra saul. Nota de illis qui attulerunt david
de aqua cisterne bethleem quam audaces. ii. R. x.
xiiii. Inimici filiorum transmigrationis terrebant qui
edificabant muros cogitantes quod cessarent ab opere.
Sed dicit neemias quam ob causam magis confortavi manus
meas neem. vi. Audacter et viriliter preparaverunt se filii
israel contra superbum holoferne. Iudich iiii. Mirabilem
strenuitatem habuit iudich eundo ad holofernem et
occidendo eum in tentorio suo. iudich xi. et xiii.
Socii danielis dixerunt nabugodonosor deus noster potest
nos eripere de camino quod si noluerit notum tibi sit
rex quod deos tuos non colimus daniel. iiii. Ma
thathias cum filiis suis non sine magna fortitudine
totiens contra antiocum restiterunt et prevaluerunt to
tiens contra eum. i. mach. ii. et deinceps. Strenui
tas iude machabei in multis factis relucet.
Eleazar filius saura cucurrit audacter ad elephan
tem et supposuit se ei et occidit eum et cecidit
in terram super ipsum et mortuus est. i. mac. vi. Elea
zarus dicit tortoribus suis fortiter vitam excedendo
senectute dignus apparebo. adolescentibus autem exemplum

forte relinquam si prompto animo ac fortiter pro gravissi
mis ac sanctissimis legibus honesta morte per
fungar ii. mac. vi. Nota de audacia iude et socio
rum eius in bello contra lisiam. i. mac. xi. Vir
tute magna reddebant apli etc. actuum iiii. Ste
phanus plenus gratia et fortitudine etc. cuius for
titudo apparet in eo quod iudeis constanter resistebat
et diram mortem sustinebat cum magna patientia act.
vi et vii. Apparet fortitudo beati pauli in hoc quod tot
et tanta pericula pro xpo sustepit et tales labo
res sustinuit ut patet ab xi act. usque ad finem ipsi
etiam enumerat in laboribus plurimis ii. cor. xi.

De confidentia et magna
nimitate

Ah^m

iii Gyses stetit multotie
ens coram pharaone et arguebat eum exo iii
et deinceps in multis ca. Confidenter licet re
verenter arguit natham dauid post adulterium et ho
micidium ab ipso commissum. ii. R. xii. Dixit helyas
ad achab non ego turbaui israel sed tu et domus
patris tui qui deliquistis mandata domini et post
hoc fecit ~~quadrag~~ quadringentos prophetas occidi iii
R. xviii. Item postea dicit othozie regi israel iii. R.
i. de lectulo super quem ascendisti non descendes cum
achab rex israel dicit helye non inuenisti me inimi
cum tibi. qui ~~aut~~ aut inueni eo quod venum datus sis ut
faceres malum in conspectum domini iii. R. xxii. Mi
re magnanimitatis fuit iudith que fuit ausa inter
ficere holofernem iudith x. xiii. Mardocheus ma
gnanimiter renuit adorare amam licet sciret regem
hoc precepisse. hest. iii. v. Nota de daniele et so
ciis eius danielis iii et viii. Signum magne
magnanimitatis dedit thimotheus exercitu suo
de iuda si transiret fluuium et veniret audacter
ad hostes. i. mac. v. et sic fecit iudas et magna

victoriam habuit; Idem iudas dicit J. mac. ix. absit istam
rem facere ut fugiamus et si appropinquauerit tempus
nostrum ut moriamur et c. Idem dicit in facile est conclu
di multos in manus paucorum et non est dicta in
conspectu dei liberare in multis aut in paucis. quia
non in multitudine exercitus victoria belli. sed et de
celo fortitudo est; ipse iudas ad ea que amplius
urgebant pugnas se conuertit ii. mac. x. Machabeus
et qui cum ipso erant videntes auxilium de celo sibi mis
sum conualuerunt animis non solum hominibus sed et bestias
ferocissimas et muros ferreos parati penetrare J.
mac. xi; Crucifixo domino ioseph ab arimathia in
troiit audacter ad pilatum et petiit corpus ihesu Mt.
xv. Cecus a domino illuminatus voce libera veritatem de domino
fatebatur io. ix; Petrus ad vocem vnius ancille christum
negauerat recepto spiritu sancto fuit tanta virtute
inductus ut coram omnibus ipsum cum omni fiducia pre
dicaret actuum ii. iii. iiii. et v. Stephanus plenus
gratia et c. non act. vii; Petrus et apostoli dixerunt obe
dire magis oportet deo quam hominibus actuum v. Paulus
nullam penam verebatur actuum xx. et semper erat
securus in quibusque periculis precipue quando nauis fu
it fracta actuum xxviii; de paulo dicit aug. xiiii.
de ciuitate dei illum inquit fortissimum et optimum
virum qui in suis infirmitatibus gloriatur qui plus
omnibus suis coapostolis laborauit illum inquam virum
beatum paulum athletam christi doctum doctum ab illo unctum
de illo crucifixum cum illo gloriosum in illo intheatro
huius mundi spectaculum factus est et angelis
et hominibus legitime magnum agonem certantem
oculi fidei libentissime spectant gaudere cum gaudenti
bus flere cum flentibus foris habentem pugnas et intus timores

De pacia et mansuetudine

16

ij ansuete ferebat ysaac
cum pater suus eum immolare uellet gen.
xxij. Joseph facinus qd in eum commiserunt fratres
sui gen. xxxvij et pacienter tulit et clementer
indulsit gen. xlv et l. Cito orauit moyses
pro maria que ita inque contra eum locuta fuerat iiij. xij.
Saul noluit sustinere quod viri qui detraxerunt ei occi-
derentur. i. Reg. xi. Potuit dauid sed noluit pluri-
es occidere saul ipsum actualiter persequentem. i. Reg. xx
iiij. xxvi. Euphiboseth pacienter sustinuit
inquam suam contra se latam ij. Reg. xix. Homines qui
ueniant ad capiendum heliseum non permisit ipse aliquid
mali habere. sed precepit mensam apponi iiij regum vi. Tho-
bias miram paciam ostendit erga diuinum flagellum
et irrisionem amicorum et proprie uxoris. tho. ij. Job
paciens fuit perdendo sua suos. et quasi seipsum
nota eius pacientiam affligebatur nec ab uxore. modo
ab amicis qui plus desolationis quam consolationis
afferebant ei. Alacrem paciam ostendunt socii da-
nielis in fornace ardente dan. iij. Sarra filia
raguelis audita quasi uiri portabili contumelia non
rendit. sed ad orationem se conuertit thob. iij. Cum pla-
gis permeretur eleazarus dicit domine tu scis quia cum po-
ssem a morte liberari duros corporis sustineo dolores
secundum animam uero propter timorem tuum libenter hoc patior ij
mac. vi. Septem illi fratres cum matre sua alacri animo
horrenda tormenta sustinebant. ij. mac. vij. Ad
pacienter sustinendum iniurias hortatur christus quando
dixit petro usque septuagesies septies Gen. xviij.
Cum uidissent iacobus et iohannes quod samaritani non
receperant nuncios domini dixerunt domine uis dicimus ut
ignis descendat de celo et consumat illos et dominus
increpans eos dicit nescitis cuius spiritus estis luc. ix.

Mulier in adulterio deprehensa nichil accusatoribus respondebat
et dominus pro ea verbum assumpsit et liberavit benigne
eam Jo. viii. Cedendum est quandoque furori persequentium exemplo domini
qui non timidus sed providus et hora passionis ex-
pectans rabiem iudeorum pluries declinavit luc. iiii.
Ihesus autem transiens per medium illorum ibat Jo. viii. et
xii. abscondit se et exivit de templo. Dominus non
sustinuit patienter iniurias illatas verbis factis
verbis quidem detractoriis et derisoriis et contumelio-
sis. detraxerunt enim sibi occulte de ipso loquendo intra
se luc. vii. hic si esset propheta et c. math. ix. luc. v. hic
blasphemat. Magnifeste quando dicebant discipulis
phariseis quare cum peccatoribus et publicanis manducat
magister vide Mt. x. luc. v. Item quando eius miracula
depravabant Mt. xii. luc. xi. In belzebuth principe
demoniorum eicit demonia et io. ix. non est hic a deo
qui sabbatum non custodit. ibidem nos scimus quia hic
homo peccator est. Item dicebant eum habere demonium.
Item derisoria verba quando dicit quod puella non erat mor-
tua mt. ix. luc. viii. et xvi. Item verba contumeliosa
nonne benedicimus quia samaritanus es. et c. io. viii.
quis est qui loquitur blasphemias luc. xiiii. specialiter
tempore passionis ante crucem in domo anne et cayphe pyla-
ti et herodis. et dum penderet in cruce multa talia au-
divit. Item in factis magnas iniurias passus est quia vo-
luerunt eum precipitare luc. iiii. et etiam sustulerunt
lapides ad ipsum lapidandum Jo. viii. et ix. Item samari-
tani noluerunt nuncios suos recipere luc. ix. nota
etiam que in passione sustinuit ipse dixerat Mt. xx. quod esset de-
lusus flagellatus et derisus. Fuit derisus in domo
cayphe luc. xxii. viri qui tenebant eum illudebant

ei ~~dicentes~~ cedentes. Item in pretorio pilati Gen. xx
vii genu flexo illudebant ei dicentes. Aue rex
iudeorum similiter herodes spreuit illum et illusit cum exer
citu suo luc. xxiii. Item in patibulo a militibus
luc. xxiii. illudebant ei milites accedentes et acetum
offerentes. Item principes sacerdotum cum senioribus et
scribis illudebant ei dicentes alios saluos fecit etc.
math. xxvii. Pretereuntes etiam blaphemabant
eum mouentes capita sua Gen. xxvii. Etiam latro
nes improperabant ei mar. xv. conuiciabantur ei. illusus e
tiam fuit quando fuit spinis coronatus et sputis detur
patus nec veste purpurea nunc alba uestitus. Item
saluator mansuetudine ostendit proditori quem amicum
uocauit Gen. xxvi. lictori cuius aurem curauit. luc.
xxii. Item anne et cayphe et pilato coram quibus fuit
falsissime accusatus tamen semper tamen mansuete respondebat
io. xviii. et xix. in aliis euangelistis. Item cruci
fixoribus pro quibus orauit luc. xxiii. Item latroni
cui tam benigne respondit luc. xxiii. flagellatus fuit
in capite Gen. xxvii percutiebant caput eius harun
dine. in facie luc. xxii. percutiebant faciem eius
et io. xxviii. unus ministrorum assistens dedit ei ala
pam. Item collo Gen. xxvii colaphis eum ceciderunt. Item in toto corpore Gen. xv. tradidit illis ihesum fla
gellatum cesum ut crucifigeretur. Item bene fuit flagella
tus bocibus acclamantium dicentium crucifige crucifige
eum Gen. xxvii. Ad omnis uerbum cumulum facit quod ipse
fuit captus et ligatus tamquam latro. Jo. xviii. ministri iudeorum
comprehenderunt ihesum et ligauerunt eum. Item fuit latro
postpositus quia petierunt iudei barrabam latronem dimit
ti ihesum uero crucifigi. testantibus omnibus euangelistis. Item
fuit positus inter latrones tamquam sceleratior omnibus. Jo. xix

Pensand' e ulterius q ipe fuit afflictus afflictus in omni
parte sui corporis benedicti; oculi videbant illos tortores rabi
dos et crudeles et etiam piam matrem suam in aia cru
cifixam et dilectum discipulum et mulieres devotas
q compatiebantur ei; aures audiebant verba insultationis bla
phemie derisionis et improperii; nares etiam loci rone s mo
tis calvarie in quo rei decapitabantur potuerant fetore gra
vari; Gustus in h q fuit potatus vino mirrato
vel aceto cum felle mixto ex quo pz q illud poculum
fuit amarissimum. Sensus aut tactus p totum corpus dif
fusus in q dolore sensit; Nota etiam q salvator passus
est dampnum in rebus quas rm hominem habuit qr fuit spo
liatus io. xix. et ab amicis derelictus Mt xxvi Mt
xiiii. discipuli vero eo relicto fugerunt; Item in opinione
dampnum sustinuit qr cum seductore affirmabat Mt
xxvii; Notand' etiam q sua pa benedicta fuit turpi
ssima rone loci qr in ihrlm vero miracula multa fecerat
et vero erat notus et honoratus; Item rone tpis qr in die
solemni qn ad diem festum magna convenerat multitudo. Item
hora quasi sexta fuit ductus ad crucem ut ab omnibus
possit videri et sciri. Item rone generis mortis qr tali mor
te puniebantur maledicti et malefactores; Item rone mo
rendi ad patibulum exivit enim ihus bavilans s' cru
cem Jo xix. q de duobus neq non legitur q' ducebantur cum eo
Item rone consortii s duorum latronum et ipe fuit medius;
medium a ihm Jo. xix; Acerbitas etiam cambatur ex sui
tenerrima complexione q fuit optima utpote organi
zata ope spus sci. Unde fuit sine aliquo vicio nre t erro
re; Item caro sua nullam habebat ad spm rebellionem;
et io spus magis diligebat eam qm alterius spus vel
aia debeat diligere corpus suum; Item ex diuturnitate
tpis aggravatur qr sua pa duravit qi ab instanti sue

conceptionis usque ad horam mortis. Namque certissime prescivit quicquid sua humanitas ~~passio~~ passiva erat specialiter. Tamen et precipue duravit continue ab illa hora post cenam usque ad sexte ferie horam nonam. Item ex qualitate membrorum quia in pedibus et manibus que sunt membra nervosa et doloris perceptiva. Item sudor eius fuit sicut gutte sanguinis ex apprehensione ymaginationis luc. xxii. Eius vero passio redditur gratiosa quia ad iam se sponte obtulit mt. xxvi. Item vivit obviam querentibus eum. Jo. xviii. In omnibus his meram paciam et habuit et ostendit. Denique ista propter non propter se. Sed pro nobis passus est. Animam enim suam posuit pro ovibus suis tamquam pastor fidelissimus. Jo. x. Pro nobis quippe liberandis voluit comprehendi; pro nobis redimendis voluit vendi; pro nobis honorandis voluit confundi et in cruce suspendi. Vinculatus est ut absolveremur; vulneratus est ut sanaremur; flagellatus est ne flagellaremur; mortuus est ne eternaliter moreremur. Gal. ii. In fide filii dei vivo qui dilexit me et tradidit semetipsum pro me. I. cor. xv. Christus mortuus est pro peccatis nostris. Item I. Petri ii. Christus passus pro nobis vobis relinquens exemplum. Ysa. liii. Ipse vulneratus est propter iniquitates nostras attritus est propter scelera nostra tollenda. s. et delenda. Item Io. x. Animam inquit pono pro ovibus meis. De apostolis cesis dicitur act. v. Ibant apostoli gaudentes a conspectu consilii quoniam digni habiti sunt pro nomine Ihesu contumeliam pati. Stephanus bene fuit patiens erga suos lapidatores pro quibus devotius orasse videtur. Quia flexis genibus quem pro seipso actuum vii. Paulus et Silas positi in carcere media nocte orabant deum et laudabant act. xvi.

De [illegible] et [illegible] [illegible]

On est respicere

Retro post egressum de societate malorum sicut fecit uxor Loth que ipsa est in statuam salis gen. xix. Si

gulis diebus molesta erat ioseph dnā et tn̄ ille pse
uerant̄ restitit opi nephario gen̄ xxxix; Nūq̄ po
tuit vinci moyses q̄ uel in egipto imolaturus dno
remanet uel paruulos aut iumenta pp̄li dimitteret pha
raoni exo viii ix et x; Thobias h̄ cecitate percussus
tn̄ semp̄ in timore dō ~~pre~~ pmansit thob ii; Socii
Danielis constant̄ dixerunt regi babylonis q̄ deos ip
sius non colebant daniel' iii; Non dimisit daniel
pp̄ crudele editū darii regis qui oraret t' in die sicut
an̄ consueuerat dan̄ v; Constant̄ restitit susanna
duobus p̄bris dan̄ xiii; Nota cōstantiā eleazari ii mac
vi et illorū septē fr̄m cū mr̄e sua ii mac vii;
Firmissimū ppōm virginitatis hn̄t virgo m̄a q̄ noluit
consentire in concepcione tanti filii don̄ intellexit
q̄ h̄ fieret virtute spūs sancti luc̄ i; Cecus illuminatus
constant̄ asserebat ueritatē de xp̄o confundens p hoc
phariseos Jo ix; Omnes discipuli erant pseuerantes
in oroē cū mulieribus et maria mr̄e ihū act̄ i;
Paulus et barnabas suadebant fr̄ibus ut pmane
rent in gratia dei act̄ xiii;

Agar ancilla sare non ferens correptionē dōe sue
q̄ affligebat eā pp̄ illius superbiā fugā iniit
gen̄ xvi; Murmurabant cont̄ moysē et aaron
filii isr̄l' exo v qui tn̄ liberationē eorū desiderabant No
Item dicebant forsitan non fuisse sepulcra in egi
pto ideo tulistis nos ut moreremur in solitudine exo
iii; Murmurauerunt p̄o pro defectu potus exo x
v Quid bibemus. Deinde pro cibo exo xvi nota
cur induxistis nos in desertū ut occideretis oēm
multitudinem fame. Item postq̄ miserat eis co
turnices et manna murmurauerunt p̄sitis angusti
a exo xvii; Nota q̄ recordabant̄ carnium quas coe

De ipsa et murmure

18m

derant in egipto sed non pessime seruitutis. Item
dixerunt aaron fac nobis deos qui nos precedant exo
xxxii. Item fuit ortum murmur inter eos iii. xi. Item
nota de murmure eorum ad quas contradicionis. Alchi
tophet per impaciam suam se suspendit ii. Reg.
vii. Cum diceret thobias xpo uxori de edo ne forte
esset furtiuus illa impatienter rendit. thoe iii. au
diens herodes natum esse regem iudeorum turbatus
est mt ii. Discumbente xpo in domo mathei murmura
bant contra eum phisei luc v. Nota indignacionem
fratris filii prodigi qui nolebat introire luc xv.
Phisei indignabantur super miraculis xpi. Mt xxi.
luc xix. Item factum est murmur grecorum aduersus
hebreos eo quod despicerentur in ministerio iudue eorum
actuum vi. ff.

De pusillan.

Cum dixisset angelus loth in monte saluum
te fac ille non possum in monte saluari ne for
te apprehendat me malum gen. xix. et peius ei
accidit. Auditis rumoribus quod terra promissionis
habebat cultores fortissimos dixerunt filii israel utinam
mortui essemus in egipto iii. xiii. et xiiii. et dixerunt
nuncii terruerunt nos deut. i. Videns balaach omnia que
fecerant filiis israel amorreo et quod timuisset populus eius
plus confusus in verbis quam in armis misit nuncios
ad balaam ut veniret et maledicret filiis israel
iii. xxii. Nunciis iosue dicit raab noui quod tradiderit
dominus vobis terram etenim irruit super nos timor vestrum et lan
guerunt omnes habitatores terre. Io. ii. Cum haberet ge
deon in exercitu suo xxxii. milia clamatum fuit
qui formidolosus est et timidus reuertatur et reuersa
sunt ex populo xxii. milia. Iud. vii. Saul nimis
timebat singulare certamen cum goliad i. Reg. xvii. Con
gregauit saul vniuersum israel et venit in montem

rendit Mg

gelboe et vidit castra philistinum et timuit et expa
uit cor eius nimis. j. Regum xxviii. Roboam rudis
et corde pauido non potuit resistere exercitui
quem ieroboam congregauerat. j. paralip. xiii. De
collato holoferne fuit eius exercitus territus sicut patet
iudith xv. Principes populi rogauerunt sedechiam
regem ut occideret ieremias qui prophetabat ihrlm
esse capiendam et dixit eis ecce in manibus vestris est
nec enim fas est regem vobis quicquam negare. Jeremie
xxxviii. Darius rex fecit decretum quod daniel
transgressus missus in lacum leonum et displicuit
regi sed satrapis non audebat contradicere. dan
vi. Videns machabeus quod defluxit exercitus suus et
bellum perurgebat eum. confractus est corde et in bello
cecidit nec legitur iudas aliquando timuisse. j. mach. ix. Am
bulans petrus super mare timuit cum vidisset ventum
validum. math. iiii. Gen. Pusillanimus fuisse videtur
nichodemus qui venit ad ihm nocte. quasi non au
deret venire de die. io. iii. Videntes discipuli xpm
ligari relicto eo omnes fugerunt petrus autem sequebatur
a longe quia de prope non audebat. Gen. xxvii. Nimis
pusillanimis fuit petrus qui ad vocem vnius an
cille post tante audacie verba xpm negauit. Gen.
xxvi. Gen. xiiii. luc. xxii. Jo. xviii. Similiter
adolescens amictus syndone qui relicta syn
done nudus aufugit. Gen. xiiii. Parentes cecul
liuiati tepide responderunt phariseis eo quod timebant extra
synagogam fieri. io. ix.

Caym fuit fortior quam abel et interfecit eum ge
iii. Abimeleth multum laborauit occidendo lxx
fratres suos et postea synchimitas oppugnando et satis

De fortitudine ad operandum malum

cito post fuit miserabiliter occisus. Judicum ix. Gal
tis periculis se exposuit saul persequendo dauid. j
R. xviii. et deinceps. Absalon volens prem
suum expellere arripuit grande negotium et pe
ssime successit ei ii R. xv. xvi. et xvii. Terras
multas perambulauit holofernes et deuastauit ut
illos imperio suo subiugaret / et ab vna muliere
decapitatus fuit. iudith quasi per totum. Mali quoque
feruentiores et potentiores sunt ad malum quam boni ad
opera virtutum. Nam discipulis dormientibus. iudas
procurando traditionem domini sollicitus vigilabat Math. xx
vi. Principes sacerdotum cum multa sollicitudine et
labore conati sunt extinguere nomen quia custodes se
pulcri pecunia corruperunt ut dicerent corpus furatum fu
isse math. xxviii. Item discipulos nunc carceribus
nunc sermonibus arctauerunt. nunc verberibus et continue
his ut non loquerentur in nomine ihesu act. iii et iiii
Plusquam quadraginta iudei vouerunt se nichil gustatu
ros donec occiderent paulum act. xxiii.

Gl. in de homicidiorum punitione

Grauiter puniuit dominus homicidia a caym commi
ssum tamen mundum erat prohibitum aliqua lege scripta ge
nii. Occidit caym abel fratrem suum. moyses egiptum
dd. goliam. ioab abuer. et amasam. salomon semey
et adoniam herodes iohannem bap. sed considera varias in
tentiones et causas. Ut homo homicidium abhorret prohibu
it carnem cum sanguine comedere gen. ix. Si zebedee
et salmana fratres gedeonis non occidissent neque
ab ipso fuissent postea occisi iudic. viii. Nota de
abimeleth qui occidit fratres suos. Jud. ix. Occidi fecit
dauid uriam per ioab ii R. xi. Absalon mutatum a
mon fratrem suum ad conuiuium occidit ii R. xiii. Tantus
horror est fundendi sanguinem humanum quia licet dauid al
cet optimus tamen noluit dominus ut edificaret sibi templum

sed salomon filius

sed salomon filius eius. ii. R. vii. Joab quamvis mi
les strenuus et domino suo fidelis quia tamen occidit duos
viros omnes gratie sue fuerunt quasi perdite. Unde fecit
occidi eum salomon licet teneret cornu altaris in R. ii.
Senes qui mortem susanne nequissime cogitabant con
iuncti per danielem a populo sunt occisi danielis xiii. Occi
dit triphon ionathan et duos filios eius cum tamen re
cepisset a symone centum talenta argenti pro libera
tione ionathe et duos eius filios pro obsidionibus. i.
Mac. xiii. Tholomeus filius aboli fecit convivium
symoni summo sacerdoti et duobus filiis eius et cum inebria
ti essent proditorie occidit eos. i. mac. xvi. // De diversis stragibus hominum

Terribilis hominum et aliorum

animalium strages fuit tempore diluvii quando omnes homines
preter octo perierunt ge. vii. Multi et in egipto et in
mari rubro perierunt ut patet in exo. De sexcentis mi
libus hominum bellatorum a xx. annis et supra qui numera
ti sunt nu. i. nullus intravit terram promissionis excep
tis caleph et iosue sed omnes interierunt variis cala
mitatibus in deserto. Tempore iosue in ingressu terre
promissionis tam in civitatibus quam in campis fuit quasi
infinitus numerus occisorum. Occasione uxoris levite
fuerunt occisa lxv. milia hominum bellatorum preter mulie
res et parvulos qui omnes in tribu beniamin perierunt Judi.
xx. In diebus heli quando fuit archa capta ceciderunt
de israel xxx milia peditum pugnatorum i. R. iiii.
Pro peccato elationis david in numeratione populi ceciderunt lxx ta
milia virorum ii. R. xxiiii. Una vice fuerunt centum
milia occisa de siris iii. R. xx. Rex israel facee filius ro
melie occidit de iuda centum milia virorum pugnato
rum in die una eo quod dereliquissent dominum ii. paralipomenon xxviii.
Occasione serbi amam occiderunt iudei in regno assueri lxx

82m

De abstinentia et sobrietate

Dominica

v milia hominum hester ix. Maxima fuit strages in ihrl
quando antiochus cepit eam ii. mac. v. Adversus gala
thas in babyloniam sex milia hominum perimerunt centum vi
giti milia hominum propter auxilium illis datum de celo ii
mac. viii. et cetera

Precepit dominus adam dicens ex omni ligno paradisi co
mede de ligno scientie boni et mali ne comedas
gen. ii. in quo abstinentia commendatur dum non omni cibo voluit
dominus uti etiam in paradiso. Moyses ieiunavit
xl. diebus et xl. noctibus quando fuit cum domino in monte
exo. xxiiii. ibi revelavit multa ei dominus. Nota. Ad
commendandum sobrietatem que est in esu piscium et in abstinentia
a carnibus multum facit exemplum quod dominus pluries
multiplicavit pisces non carnes luc. v. Ad precep
tum domini concluserunt piscium multitudinem copiosam
preterea panes et pisces vis legitur multiplicasse nunquam
carnes Mt. xiiii. Mr. vi. luc. ix. Jo. vi. et math.
xv et marci viii. Petrus ostendebat quod discipuli non
erant ebrii cum esset diei hora iii. i. act. ii. Nota. Cum
huiusmodi david de aqua cisterne bethleem noluit bibere
quia nimis avide concupierat illam. ii. R. xxiii. Te
nuis victus sufficiebat helye qui non petebat
nisi paululum aque et bucellam panis iii. R. xvii.
Notabile quod helyam paverunt corvi carnibus in die
iii. R. xvii. sed angelus domini ostendit ei panem et vas
aque semel tantum iii. R. xix. Audiens achab com
minationem factam sibi per helyam ieiunavit et dormivit
in sacco iii. R. xxi. Esdre viii. dicitur ieiunavimus et
rogavi dominum et venit nobis prospere. Josaphat rex
iuda totum se contulit ad dominum rogandum et predi
cavit ieiunium in universo iuda et habuit victoriam
contra filios israel ii. paralipomenon xx. Dixit angelus thobie
bona est oratio cum ieiunio. Audientes filii israel terra

bilem potentiam holoferni humiliauerunt animas suas
ieiuniis iudith. iiij; de ipsa etiam dicitur quod ieiu
nabat omnibus diebus et c. viij; Nota locutura
hester cum assuero mandauit mardocheo ut congre
garet omnes iudeos in susis et orarent pro ea non
comedatis et non bibatis tribus diebus. et ego cum
ancillis similiter ieiunabo. hester iiij; Commendatur a
domino abstinentia recabitarum qui non biberunt vinum
sicut preceperat eis pater eorum ieremie xxxv; Panem
et multum pulmentum misit dominus per abacuc danieli
existenti in lacu leonis leonum daniel. xiiij; Elea
zarus maluit mori quam carnes porcinas manducare
ii. mac. vi. similiter de vij fratribus et matre sua
ii. mac. vij; Esta io. bap. erat locusta et mel sil
uestre Math. iij. qui propter multam abstinentiam dicebatur
quasi non manducans nec bibens. mac. xi; Anna
non discebat de templo ieiuniis et obsecrationibus
seruiens die ac nocte luc. ij; Saluator post bap
tismum ductus est in desertum et ieiunauit donec e
suriit Math. iiij. luc. iiij. quia multos qui ieiunant
cum feditate conscientie vel qui nolunt tempore ieiunii
esurire sustinere; filii israel de xi. tribubus primo et
secundo a filiis beniamin debellati postea fleuerunt co
ram domino et ieiunauerunt illo die et sic preualuerunt
in eos. Iudic. xx; Post resurrectionem saluator dedit
discipulis pisces. io. xxi; Populo autem iudaico de
dit carnes tamquam carnali ad vescendum licet in ma
lum eorum vel ipsius exo. xv. nu. xi; Multum va
let abstinentia ad hoc quod homo possit vigilare et o
rare. nam post cenam increpauit dominus discipulos
suos non potuistis vna hora vigilare mecum. Math.
xxvi. Gen. xiiij. luc. xxij; Saluator cuius actio nostra
est instructio numquam legitur carnes manducasse nisi de
agno paschali. de piste et oblato comedit luc.

xxiiii Jo xxi; Mittens saluator discipulos ad predica-
dum dixit luc x in quacumque domum intraueritis etc.
edentes et bibentes que apud illos sunt hec est ut essent
contenti cibariis que haberent et non curiose alia quererent;
Petrus quamuis esuriens noluit comedere illa que im-
munda iudicabat act x; Thobias ieiunus venit
ad corpus illius quem audierat iugulatum tamen prandium
bonum in domo sua paratum Thobie ii; Baruch lege-
bat ilba liber legis ad aures ieconie et universi po-
puli qui audientes plorabant et ieiunabant et
orabant in conspectu domini baruch j

De gula et ebrietate

8 p^m

Primum peccatum hominis vicio gule completum est
gen iiii; noe bibens vinum inebriatus est et nu-
datus in tabernaculo suo gen ix; loth inebriatus cum
filiabus incestum commisit gen xix; Esau prole-
tis edulo vendidit primo genita gen xxv;
Sedit populus manducare et bibere etc. exo xxx
ii; Quicumque in lege nolebat se in domino consecrare
a vino et omni quod inebriare potest abstinebat
iiii vi; flagrauit populus desiderio carnium iiii xi
prima tentatio in deserto fuit in potu exo xvii et mul-
totiens in epulis sunt homines audaciores et loqua-
tiores Judic ix; Inter epulas et pocula maledi-
cebant abimelech; Epulantibus philistiis et le-
tantibus domus cecidit super eos iud xvi; Vo-
lebant filii heli carnes crudas ab offerentibus
accipere ut eas lautius preparent j R iii; Amon filius
dauid in conuiuio temulentus fuit occisus ii R x
iii; Prevalet vinum etc. seducit mente ii esdre iiii;
Volofernes multum vinum dedit bibit et sequitur quo
iudich illum occidit Judich xiii; Noverat iob multa
in conuiuiis sepe committi peccata idcirco postquam epula-
ti fuerant filii eius consurgens diluculo offerebat
holocausta per singulos Job j; Egressus fuit amen

a conuiuio letus et alacr. sed in crastino fuit tristis tristis
et confusus cum decem filiis patibulo crucis affixus
hest. v. Dicebant illi come comedamus et biba
mus cras enim moriemur. Sacerdos et propheta nescie
runt pre ebrietate ysa. xxviii. absorti sunt a uino erra
uerunt in ebrietate. Primi parentes per esum ligni
peccauerunt gen. iii. Herodes natalis sui cenam fecit.
filia uero herodiadis ibi saltauit et ipsi placuit quia
occasione decollatus est Jo. ad petitionem ipsius saltatricis
Ro. vi Ro. xiiii. Nota ille qui habebat legionem in
corpore habitabat in sepulcris luc. viii. et demones
rogabant ut mitterentur in porcos non in boues
et agnos que sunt animalia mundo uescentes cibo. Con
tra edaces valet exemplum de diuite epulone
luc. xvi. Non est mirum si post magnas cenas multi
non uigilant uel orant. quia discipuli post cenam
non potuerunt una hora uigilare Ro. xxvi. Ro.
xiiii. luc. xxi.

De matrimonio 84m

Quod uxor debeat esse uiro socia et equalis patet quia
eam formauit dominus de costa non de capite et
pede. Item patet quod uir caput est uxoris quia fuit ei
principium essendi et facta est mulier de uiro non econuerso
erunt duo in carne una dicit dominus. Ante diluuium solus
lameth legitur habuisse duas mulieres gen. iiii. Sa
ra maritum suum dominum uocabat gen. xii et xviii.
et i pet. iii. ipse etiam abraham eius uotis interdum
condescendebat. gen. xvi. et xxi. Consensus ad
matrimonium exigitur. gen. xxiii. uocemus puellam
et queramus eius uoluntatem. Nabal stultus habuit a
bigail speciosam et sapientem. i Re. xxv. dd commisit
adulterium cum bersabee cum tamen multas uxores haberet ii.
Re. xi. Joram rex iuda fecit malum coram domino et ambu
lauit in uiis achab. et subditur causa. filia enim achab erat

uxor eius · iiii · R · viii · Dixit angelus thobie in eos qui
coniugium ita suscipiunt ut deum a se et a sua mente
excludant et sue libidini vacent sicut equus et
mulus · habet potestatem demonium thobie vi · Honestam
causam ducendi uxorem exposuit angelus thobie accipi
es virginem cum timore domini et amore filiorum ma
gis quam libidine ductus · Thobie viii · Parentes sarre
monuerunt eam honorare · soceros dilige maritum
regere familiam · gubernare domum et seipsam irreprehen
sibilem exhibere Thobie · x · Mulieres translate de
terra iuda in egiptum que sacrificabant regine celi excu
sabant se per viros suos Ieremie xliiii · Pro servanda fide
et castitate matrimonii fuit susanna infamie et
morti exposita nisi eam dominus liberasset daniel xiii ·
Christus in convivio nuptiarum voluit interesse io · ii ·
Io · fuit decollatus quia herodem de adulterio arguebat
Matthei xiiii · Marci vi · Inter illos qui ad cenam fuerunt
vocati et non venerunt ille qui uxorem duxerat non ro
gavit se excusatum habere quia status ille hominem ve
hementer allicit et retrahit a divinis luce xiiii ·

De castitate 86m

Quamdiu primi parentes fuerunt
in paradiso fuerunt virgines sed ipsis eiectis dicitur
gen · iiii · cognovit adam eva uxorem suam · filii iacob
gravissime vindicaverunt violationem sororis sue dine ·
gen · xxxiiii · Iudas qui castus non erat detesta
tus est fornicationem thamar gen · xxxviii · Mun
di esse debebant maxime a mulieribus qui panes
sacerdotales comedebant ii · R · xxi · Nota · Maluit
ioseph in carcere retrudi quam perdere castitatem gen · xx
xix · Cum mulier sunamitis hospita helysei vo
lebat ei loqui mittebat ad eum helyseus puerum
suum quasi vitans colloquia mulierum · iiii · R · iiii ·
Sara in oratione dicebat thobie iii · Tu scis domine quia

nunquam concupivi virum et cetera; Judith mortuo vi
ro alium nescivit sed semper castitatem adamavit et
cum puellis suis clausa morabatur Judith viii; Su
sanna castitatis sue non famam nec vitam proponendam
esse putavit. Danielis xiii; Virgo gloriosa ab angelo
venerabili salutata non est oblita voti et propositi casti
tatis licet angelus ei promitteret quod ex ea filius altissimi
nasceretur Luc. i; Per hoc quod salvator dicit quod in illo seculo
nubunt nubentur. patet quod virgines illi vice bene spa
liter appropinquant Luc. xxii. Luc. xx; Castitatis
arcus fuit in bono stephano quia ipse ab apostolis fuit
deputatus ad ministerium vel custodiam mulierum act. vi
causa principia propter quam
Deus diluvio delevit mundum videtur fuisse
peccatum carnis gen. vi. omnis caro corruperat viam suam; De luxuria et incontinentia 81
Nota quot et quanta mala evenerunt pro ardenti amo
re sichem filii emor qui dinam violenter oppressit
gen. xxiiii; Nota de uxore levite quot milia hominum
occisa occasione ipsius scilicet xl milia iudicum xx; Captus
amore bersabee David cum illa adulterium et cum proditione
homicidium perpetravit ii. Reg. xi; Nota quod dixit angelus
thome titulo de matrimonio quid ergo est de fornicatoribus
et adulteris qui non intendunt nisi fedam suam explere
libidinem. Visa Judith concussum est cor holoferni.
erat enim ardens in concupiscentiam eius Judith xii; Tem
pore antiochi templum luxuria erat plenum et
commessationibus et cetera et mulieres se ultro ingerebant
ii. Mac. vi; Exemplum filii prodigi qui dissipavit
substantiam suam vivendo luxuriose patet quod peccatum istud
depauperat. unde dicitur Luc. xv; quod ipse cepit egere; Item
multum vilificat quia ipse pascebat porcos et
prima mulier viso ligni De incaritato aspectu 88
vetiti fructu pulcro tulit de illo et comedit gen.
iii; Multitudo visa mulierum fuit occasio multorum

malorum gen. vi; Videntes filii dei filias hominum quod essent
pulcre postea fuit mundus per diluvium deletus; Timuit abra
ham ne visa sara uxor sua que erat pulcra interficerent
eum egiptii gen. xii; Visa fuit dina et corrupta ge.
xxxiiii; Judas vidit thamar in bivio et cum ea pecca
vit gen. xxxviii; Domina cui serviebat ioseph oculos
iniecit in eum quia pulcher erat gen. xxxix; Vidit
david mulierem lavantem se et tulit eam et post virum eius
dolose fecit occidi. ii. R. xi; holofernes videns iudith
statim captus est in oculis suis iudith. x; Videbant
duo senes susannam cotidie deambulantem et exarse
runt in concupiscentiam eius daniel. xiii; Quia filia he
rodiadis saltando placuit herodi stulte promisit quod
crudeliter adimpleuit

De silentio et loquacitate

89 m

Eua prius lesit cum serpente quam cum viro habuisse collo
quium quod sibi et posteris dampnosum fuit gen. iii;
et nota quod male repetiit preceptum a domino homini datum. Cha
Cham cui vidisset patrem noe nudatum nunciavit fratribus
suis et in maledictionem incurrit gen. ix; Postquam locu
tus est dominus ad moysen impeditioris lingue fuit; ex
quo innuitur quod spirituales viri qui sepe cum domino locu
tur debent esse tardi ad loquendum exo. vii; San
son secretum quod parentibus dicere suis noluit uxori
dampnum suum exposuit iudic. iudic. xiiii; Item xvi
quando dalida revelavit perdere fortitudinem suam; Samu
el visionem sibi offensam noluit heli revelare donec ad
miratus fuit ab illo. i R. iii; Saul dissimulabat
se audivisse ex quo patet quod caute tacebat i R. x; Tho
bias auditis verbis contumeliosis ab uxore non legitur
respondisse sed cepit plorare cum lacrimis Thobie ii et iii;
Cum ancilla sare domine sue dixisset gravis contumelie
verbum tacuit illa et ad orationem se convertit. thobie iii; Dr
celavit hester patriam suam ne a rege exposita heretur

hest. ii et iii. Uxor iob stulte cum eo locuta est iob
ii. Idem iob seipsum redarguebat quod leuiter locutus
fuerat iob xxxix. Jeremias in utero sanctificatus dicebat
aaa domine nescio loqui quia puer ego sum. Jeremie
i. Adducta susanna in iudicium suspexit ad celum sed accu
satibus suis non legitur respondisse dan. xiii. Iudei agricul
ture opera dabant et michanor et quidam alii non sinebant
eos in silencio agere et quiete. ii. mac. xii. Virgo benedi
cta legitur in euangelio fuisse locuta cum angelo luc. i. cum eli
zabeth ibidem. cum filio suo 2o. filii quid fecisti nobis
sic. Item io. ii. vinum non habent. Item quando iniustos nu
ptiarum instruxit io. ii. quodcumque dixerit vobis facite.
Quamuis autem elizabeth eam magnifice commendasset nichil
tamen ei directe respondit sed ad laudandum deum se conuertit.
Maria magdalene ad pedes ihesu veniens nichil dixisse refertur
sed cepit et c. luc. vii. nec etiam sorori conquerenti luc.
x. nec etiam discipulis in eam frementibus mt. xiiii. et
quia benetacuit dominus pro ea verbum assumpsit et excusauit.
Similiter deprehensa in adulterio nichil legitur respondisse et salua
tor eam misericorditer absoluit. Dixit moyses ex filiis
israel timentibus exercitum pharaonis dominus pugnabit pro vo
bis et vos tacebitis exo. xiiii.

Dr affectu carnali 90m

Non legitur moyses aliquem de filiis suis in magno offi
cio posuisse. licet ipse apostolo in tanta reuerencia he
retur. idem morturus sollicite dominum rogauit ut populo de
duce ydoneo prouideret nullum tamen de genere suo nominauit
nu. xxviii. Distribuens iosue terram filiis israel ita par
uam porcionem dedit illis de tribu sua quod de hoc fecerunt spa
lem querelam et nota responsionem quam fecit eis iosue xvii.
Audiens heli mortem duorum filiorum suorum non multum
visus curare. sed cum nuncius dixisset archam dei esse captam
excidit de cella et mortuus est i. Reg. iiii. Quia dauid in

mis flebat absalon filium suum mortuum dixit ioab quod non
tantum doluisset si totum exercitum amisisset ii. Reg. xx. Su
pra modum mater mirabilis et bonorum memoria digna que per eun
tes vii filios sub unius diei tempore conspiciens bono
animo ferebat ii. mac. vii. Euntibus iudeis ad bellum contra
nichanorem erat pro uxoribus et filiis. Itemque pro fratribus
et cognatis minor sollicitudo maximus autem et primus
pro sanctitate timor erat templi ii. mathei xv.
Loquente ihesu ad turbas dixit ei quidam ecce mater
tua et fratres tui foris sunt querentes te. qui respondit quis
est mater mea et qui sunt fratres mei. quicumque fecerit
voluntatem patris mei etc. Mt. xii. Matrem christi secundum
carnem petenti ut duo filii sui sederent iuxta eum in re
gno suo respondit dominus ita dure ac si fuisset aliena et
ita bonum forum de regno suo tibi facere separatus sicut
illis mathei xx. Quamvis iohannes et iacobus essent ma
gne sanctitatis nulli tamen eorum generalem curam ecclesie
commisit sed petro qui nichil ei attinebat io. xxi.
Approbans salvator responsionem petri dicentis tu es christus
filius dei vivi. consequenter adiunxit caro et sanguis non
revelavit tibi innuens quod caro multas malas revela
tiones facere consuevit. Mt. xvi. Paulus postquam
adeo fuit convocatus continuo non acquievit
carni et sanguini gal. i.

De ira hominis per zelum 91

Dum loquebatur moyses pharaoni et ille nolet
audire exivit a pharaone valde iratus exo
xi. Item iratus fuit contra illos qui manna
reservaverunt exo. xvii. Item quando vidit vitulum con
flatilem exo xxxii. Item videns rebellionem cho
re et complicum suorum iratus valde ad dominum ait ne
respicias sacrificia eorum nu. xvi. Considerans io
nathas filius saul nequiciam patris sui contra david

surrexit a mensa in ira furoris et non ~~coe~~ comedit pa
nem in die illo. I. Reg. xx. David fuit iratus indignatio
ne audita parabola nathan adversus hominem et dixit vi
vit dominus quia filius mortis est vir qui fecit. ii. Reg. xii.
Audiens neemias clamorem populi propter usuras quas exi
gebant optimates iratus est nimis nee. v. Audita
querimonia quam dixit hester de aman qui omnes iudeos procla
maverant occidere rex assuerus surrexit iratus de loco
convivii hester vi. Eius respexit dominus cum ira iudeos qui
observabant eum et contristatus est super cecitatem cordis
eorum marci iii. Gen. x.

Respexit dominus ad abel sequitur iratus est cayim vehe-
et concidit vultus eius. Gen. iiii. Iratus balaac contra
balaam complosis manibus ait ad maledicendum inimicis
meis vocavi te quibus e contrario benedixisti nu. xx
iiii. Audiens saul post victoriam commendari david iratus
est et displicuit in oculis eius sermo. I. Reg. xviii. Iratus
fuit idem saul contra ionathan filium suum qui dicitur innocentem
excusabat. I. Reg. xx. Fili inquit mulieris virum ultro ra
pientis. Venit achab in domum suam indignans super
verbum quod locutus fuit fuerat ad eum naboth in Reg. xxi.
Anam propheta increpavit asa quia confisus fuerat in bena
benadab rege sirie. iratus quoque asa adversus videntem iu
ssit eum mitti in nervum. ii. Paralipomenon xvi. Irata uxor thoe
dixit manifeste vana facta est spes tua. Audiens ho
lofernes quod filii prepararent se ad resistendum ei furore nimio
exarsit in iracundiam magnam iudith v. Quia aman vi
debat quod mardocheus non adorabat eum iratus est nimis
contra eum hester iii. Nabugodonosor rex in ira magna
precepit ut omnes sapientes babylonis perirent pro eo
quod somnium suum non poterant indicare. Dan. ii. Idem
etiam postea in ira et furore precepit ut tres viri

92 De ira hominis iucundi

adducentur in conspectu eius dan. iii. Arguit dominus ionam
quia vastebatur super edera. ion. iiii. Factum est cum audi
rent gentes quod altare edificatum esset et sanctuarium sicut
prius irati sunt valde. i mac. v. Tortores eleazari audien
tes verba constantie eius in ira versi sunt qui paulo ante
fuerant mitiores. ii mac. vi. Post septimum fratris verba
rex anthiocus accensus ira in illum super omnes crudelius
desevit. ii mac. vii. Herodes videns quod illusus esset
a magis iratus est valde et mittens occidit omnes pueros
et cetera mat. ii. Cum audissent illi de nazareth dominum
dicentem nemo propheta acceptus est in patria sua! repleti
sunt omnes in sinagoga ira luc. iiii. Contra paulum di
centem quod hii non sunt dii qui manibus fiunt repleti sunt omnes
ira et cetera actuum xix.

De humilitate

93 Dixit angelus ad agar revertere ad dominam tuam et humi
liare sub manu ipsius gen. xvi. Humiliter loquebatur
abraham ad dominum. loquar inquit ad dominum cum sim cinis
et pulvis gen. xviii. Multum humiliavit se iacob e
sau! et cetera compescuit ira ipsius gen. xxxii. Moyses re
cusavit quinquies ducatum recipere. quem dominus sibi imponebat
nec acquievit recipere donec intelligeret dominum esse iratum
exo. iii et iiii. iratus dominus in moysen. Quamvis moyses
loqueretur ita familiariter domine! tamen utile consilium hominis pa
gani non despexit sed ei humiliter acquievit exo. xviii.
Gedeon angelo dicenti sibi vade in hac fortitudine tua li
berabis israel. respondit ecce familia mea infima est in mana
sse et ego minimus in domo patris mei iudic. ii. Di
xerunt omnes filii israel ad gedeon dominare nostri et filius
tuus. quibus ille ait non dominabor vestri nec dominabitur in vos
filius meus sed dominabitur dominus iudic. viii. Dictum fuit
saul i. reg. xv nonne cum parvulus esses in oculis tuis
caput in tribubus israel factus es. David humiliavit
se coram saule quam debebat fieri gen. regis i reg.

xviii. Item coram dno qn saltauit an archam ii. R. vi. et
qn venit nathan ad eum nuncians ei voluntatem dni sr
perpetuitate regni ii. R. vii. Humiliter rndit imphiboseth
mique accusatus a seruo suo et exheredatus iniuste ii. R. x
ix. Item coram seruo suo semey audiens p maledi
ceret ei ii. R. xvi. Achab sceleratissimus rex israel audi
ens penam iuste sibi infligendam p crimibus suis humilia
tus est coram dno. et pp hoc dns illam penam aliqua
liter minorauit iii. R. xxi. Princeps qui humiliter locu
tus est ad heliam non fuit tactus ab igne sicut illi
duo qui uenerant ante illum iiii. R. i. Semeias pphta
dixit ad roboam et ad principes eius hec dicit dns vos
reliquistis me et ego reliqui vos qui consternati
dixerunt iustus est dns scilicet quia humiliati sunt mei ca
non dispdam eos. ii. paralipomenon xii. Audientes filii israel
terribilem potentiam holoferni clamauerunt ad dnm
cum instantia magna et humiliauerunt animas suas. Iu
dith viii. Hester confugit ad dnm et cor suum humilia
uit ieiuniis et dixit tu scis dne quia abhominor
signum superbie hester xiiii. Nabugodonosor ambulans in
aula babylonis arrogantiam locutus est deinde eiectus ab
hominibus et in bestiam mutatus recuperauit sensum et re
cognouit q omnes habitatores terre apud deum in ni
chilum reputati sunt. daniel iiii. Anthiocus a deo per
cussus dicit iustum est subditum esse deo et mortalem non
paria deo sentire. ii. mac. ix. Joseph humilis re
putans se non esse dignum consortio bte me voluit
occulte dimittere eam Mt. i. Quia humilitas apparet
fuisse in illis tribus magis qn inuenerunt puerum cum
maria matre procidentes adorauerunt mt. ii. Cum
tante reputationis esset ihoes ba. ut pplus crederet
eum xpm esse. dixit ueniet fortior post me cuius

non sum dignus corrigiam calciamenti solvere. Luc. iii. Simile
hr. Math. iii. et Io. i. Non erubuit Xpus dei virtus et
dei sapiam ab eod' theumate predicatione suam incipere a quo
suam inceperat Io. bap. Math. iii. et iiii. Pnam agite et
c. Virgo bta quamvis tanta apud deum ancillam se vocavit
Luc. i. Item dixit quia respexit humilitatem ancille sue
no. Item humiliter ivit ad Elizabeth cognatam suam
non mandavit pro ea. Humiliter rndit centurio dno
dicens dne non sum di. et c. Math. viii. Item dixit
petrus exi a me quia homo peccator sum dne Luc. v.
Salvator publicari miracula sua prohibebat ut do-
ceret fugere iactantie vicium et daret vere humilitatis
exm. sicut pz in leproso mundato Mt. viii. in duobus
cecis illuminatis ab eo Math. ix. Item in surdo et mu-
to sanato Mr. vii. Item de sua transfiguratione dixit
nemini dixeritis visionem et c. Math. xvii. Humiliter locu-
ta fuit cananea etiam dne nam et catelli edunt de
micis et c. Math. xv. Querentibus discipulis quis esset
maior in regno celorum. rndit dns quicumque humiliavit
se sicut parvulus iste. hic e maior regno celorum Math. x-
viii. Nota de superbo phariseo humili pl. publicano Luc. xv-
iii. Humilitas Io. ba. in multis apparet et quia de se humi-
liter sentiebat Io. iii. non sum ego xps et loquebatur
ego vox clamantis in deserto Io. i. in vestibus et in victu
et in loco videlicet in deserto. Humilitas magnitudine apparet
quia frequenter iuxta pedes dni se ponebat Luc. vii et x.
Io. xi. et Mt. xxviii. Querenti dno an petrus diligeret
eum rndit tu scis dne quia amo te non dt plus
aliis Io. xxi. Precipua humilitatis exa possumus
accipere in dno ihu xo in hoc quod voluit concipi in pria
despectas galilea Io. vii. scrutare et inde vide quia
propha a galilea non surgit. Unde dicebat nathanael

quasi admirando a nazareth pt aliquid boni ee. Jo. I. Ite
de humili matre fuit. Item in civitate parva et in loco
humilimo reclinavit eum in presepio. Item latuit quasi
per annos xxx nisi qn xii annorum remansit et inventus
est in templo audiens et interrogans non docens non de
terminans. contra multos presumptuosos qui nimis festi
ne ad officium prorumpunt; sequitur ibi descendit cum ma
et ioseph et erat subditus illis luc. ii. Item humiliter ve
ad iohannem ut ab ipso baptizaretur mt. iiii. Item humi
les discipulos elegit Gt. iiii luc. v. et cum eis humiliter
conversatus docuit eos precipue humilitatem discite et
c. Gt. xi. Item se filium hominis frequenter nominabat contra
multos qui semper de magnis amicis iactant se qn
habent; Item dignatus fuit pauperibus nuptiis interesse
Jo. ii. Item fugit in montem qn voluerunt eum facere
regem Jo. vi. Item soluit didragma quasi servus Gt.
xvii. Item non habebat ubi caput reclinaret luc. ix.
Item circuiens per castella pedes ibat fatigatus sedit
super fontem et a muliere samaritana bibere postulavit
Jo. iiii. Item sedit super ~~castellum~~ asellum. Gt. xxi. Gt.
xi. luc. xix. Jo. xii. Item transiturus ex hoc mundo ad pa
trem lavit pedes discipulorum postea dixit. exemplum dedi
vobis et c. Jo. xiii. Item maxime se humiliavit in passione
qn obediens factus est usque ad mortem crucis phili. ii.
Circa quod notari pt quod mundi amatores et superbi
circa vii versari solent vel appetere vel in adeptis gloria
ri quibus omnibus xpus caruit; Illa vero septem pnt dici
terrena affluentia carnalis leticia. mundana sapientia. popu
laris fama. turba famulorum. deiectio inimicorum et
numerositas amicorum; Ipse vero in cruce fuit pauperi
mus quia vestimentis nudatus. Jo. xix. fuit stultus
et insipiens reputatus nam verbum crucis pereuntibus stulticia

est J cor. J. Item diffamatus fuit et seductor populi appellatus
math. xxvii. Recordati sumus quia seductor ille etc.
In cruce etiam quod mo. victus quia occisus. Jo. xix. In
clinato capite emisit spiritum. Ibi etiam amicum non habuit
torcular calcam solus et de gentibus non est vir mecum elon
gasti a me amicum et proximum. Item famulis et servito
ribus in cruce caruit. Math. xxvii. discipuli eo relicto
omnes fugerunt. factus sum sicut homo sine adiutorio
inter mor. et c. ps. Cum introisset in cesaream petrus
obvius venit ei cornelius et procidens ad pedes eius ado
ravit. petrus vero levavit eum dicens surge et ego
ipse factus sum homo actuum x. Audientes paulus
et barnabas quod homines de civitate listris dicebant ho
mines deos esse et eis sacrificare volebant. conscissis tuni
cis dicebant viri quid hoc facitis etc. et nos mor
tales sumus similes vobis et c. et tandem vix sedaverunt
turbas ne sibi immolarent actuum xiiii. Paulus manibus
propriis operabatur ut haberet necessaria pro se et sociis suis. propter
quod morabatur cum aquilla et priscilla qui erant sce
nofatorie artis act. xviii. Humiliter sentiebat de se
paulus qui in fratrum orationibus confidebat col. J. adiu
vantibus vobis in oratione pro nobis. Item romanos xv. ob
secro fratres per dominum nostrum ihesum xpm et per caritatem
spiritus sancti ut adiuvetis me in orationibus. Item di
cebat ego sum minimus apostolorum et c. Item alios ad
hoc sollicitabat. R. xiii. non alta sapientes sed humi
libus consentientes etc.

De superbia 94

Eva propter appetitum excellentie cum audisset a serpente
eritis sicut dii de ligno vetito comedit gen. iii.
Superbia volentium edificare turrim usque ad celum dampna
ta fuit per confusionem linguarum gen. xi. Agar con
cepisse se videns dominam suam despexit gen. xvi. Con
tra gliantes de primogenitura. Nota quod caym fuit natus

ante abel gen̄ nr̄. et esau ante iacob gen̄ xp̄i et
iudas fuit q̄rto genit̄ inter filios isr̄l' gen̄ xp̄i. et
manasses filius ioseph natu fuit an̄ affligam̄ qui tm̄
unit bndem̄ depte gen̄ xp̄i nr̄m. et dauid fuit mūm̄
mt̄ fic̄ suos .l. x̄p̄i. et adonias fuit natu an̄ ab
salon .ij. yc̄ nr̄. et̄ de multis alijs. Sup̄be nimis cū
dix̄ pharao nesciō dn̄m et isr̄l' non dimittā eos ꝙ
ssō sup̄bā chore et thorū nr̄. xp̄i. Saul petiit a sa
mule ut et eū adoraret coram senioribꝫ ꝓpl̄. x̄p̄i
nr̄. Grauiter fuit punitū patrē elatus q̄n̄ dauid fec̄t
ꝓhīm̄ uiru nr̄m xp̄m. sed̄ desiderū dn̄andi fecit
ieroboam. utulos aureos ne ꝓpl̄s reuert̄ ad domū
dauid nr̄m. xp̄m. Nabugodonosor uitauit sup̄be ꝙ de
fide se ab illis qui eū nupto nolebant subiugari q̄ n
murā fuisset passus ab eis iudich .j. Nota de sup̄bia
amā hest̄ nr̄. et v̄. Se Signa sup̄bie detestā dn̄s
p̄ ysaiā dicens pro eo ꝙ ambulat̄ extento colo et r̄ñs
nr̄. nō. De nabugodonosor dr̄ ad ihām ysai. xp̄m.
direbas in corde tuo conscendam in celū et r̄. sic
diuinā sup̄bam. unde sup̄bus ē balde sup̄bia eius et
arrogā eius et indignatio eius plusq̄ fortitudo
eius ysa. xp̄i. Balthasar filius nabugodonosor non
humiliauit cor suū sed adiuuis dnatore cēli elenatus
est. et id mīfectus est. et darius medꝫ suaesit in regn̄
dan. v. Archiros uitauit sanctissīe cū sup̄bia et
accepit altare aureū et r̄. j. mac. j. Alchimus
qui uolebat fieri sūmꝫ sacdos et quidā alij iniqui
merunt ad demetiū et accusauit iudā et ꝓhīm̄ fu
derunt j. mac. vij. Nicanor existimabat ꝑ sup̄bia
trā adnauigad pelagꝫ eos ad iter aspē deducturū
ꝓ mētis elatiē. w mac. v. Nichanor ueniens ad pu
gnā contra iudā et sorores eius reddit uta cē secu
rꝫ de uictoria ꝙ uidebat uideo eius iudet eos in

campo ii. mach. viii; Fugatus turpiter antiochus
de perside superbie locutus est venturum ierosolimam et
congeriem sepulcrorum iudeorum eam facturum et dominus
percussit eum insanabili plaga ii. Mac. ix; Nichanor
iudeis dicentibus est dominus potens in celo qui iussit agi
diem sabbati et ego inquit potens sum super terram
qui impero sumi arma et negocia regis impleri de
etiam subdit quod cum summa superbia erectus cogita
bat contra thopheum fracture de iuda! a quo tamen cito
postmodum victus fuit ii. mach. xv; Superbia phariseorum
qui se iactabat et proximum condempnabat damnatur
luc. xviii; Noluit dominus quod discipuli elevarentur de hoc
quod demonia subiciebantur eis luc. x; Herodes vesti
tus veste regali sedit pro tribunali et concionabat
ad populum populus autem acclamabat dei voces et non hominis
Confestim autem percussit eum angelus domini eo quod non dedi
sset honorem deo et consumptus a vermibus expiravit act. xii;

De iactantia

Gaal filius obed dicebat so
ciis; Quis est abimeleth et que est sichem ut ser
viamus ei. utinam daret aliquis populum istum sub ma
nu mea ut auferrem iudic. et ix; Adomas filius
agith elevabitur dicens regnabo in. R. i. sed parum dura
vit regnum ipsius; Benadab fuit rursum sic ne gloriet
accinctus eque ut discinctus in. R. xx; Aman invitatus ad
convivium hester vocavit amicos et uxorem suam et ex
posuit eis magnitudinem divitiarum suarum et suorum
filiorum et quod apud reginam solus procedere debebat he
ster v; sed nota quod in crastino fuit suspensus in eadem
trabe quam preparavit mardocheo hester vii; De nabugo
donosor dicitur ad litteram illud ysa. xiiii; super astra exaltabo
solium meum etc.; Qui se iactant et dilatant maxime
si mentiuntur specialiter diabolum imitantur qui dixit salvatori
omnia regna mundi mihi tradita sunt et cui volo do ea

luc· m; Magne arrogantie ibum dr̃ait reto il
ludato in pr̃is totus natꝰ es et tu dores nos· Jo xp;
Arroganter dr̃t prlatꝰ saluatoꝝ nr̃oꝝ qa hec pr̃a
tem cucurrisse te· et r̃ so· xp;

Consilio ieth̃ro moysses vsus humiliter elegit
iudices viros potentes et timentes deū in quib;
erat v̄itas et qui oderat auariciā· eos· pbm; Moy
ses adūtens se ingētu voluntatē dñi mortuoꝝ orauit
dñm deuote dicens prouideat dns deus spūs omis
carnis hominem qui sit sup̄ hanc multitudinem etc·
Ordinauit aut̄ dns q· prosit esse successor· ipi· et
duc· ppli· loco eius nu· expdm; Videntes filii isr̃l·
q· gedeon pro eis strenue pugnauit dr̃ait omes
ad eū dnāre nō et r̃ iudic· vm; Saul erat electꝰ
et bonus et non erat vir de filiis isr̃l· melior illo;
huic· reuelauit dns samuel ut̄ gedeū fore et diligendꝰ
sup̄ ppl̃m isr̃l· i· regū xp; De voluntate dñi ait sa
muel dauid m regē i· r̃ pbr· mortuo eo saule vn̄
de tribu iuda vngit̄ eū sup̄ se regē n· r̃ n; Dem
misse ast̄ tribꝰ isr̃l· uenerūt ad eū et vngit̄ eū
sup̄ totum ppl̃m isr̃l· n· r̃ v· Approp̄nquāte dauid
morti dixit manꝰ de isr̃l· de filiis meis elegit dns
salomonem ut sedet in trono regni sup̄ isr̃l· n· pa
li· expdm; Elegite meliorē et eū qui vobis pla
cuerit de filiis dñi vr̄i et ponite eū sup̄ sdm̄ pa
tres ſm et pugnate p domo dñi vr̄i nr̃i· r̃ xp; Con
gregati sūt omes cives inde et dr̃ait ionathe ex
quo fr̃es tuos iudas defūctꝰ et vbi similit̄ ad nos est;
Sum utrāq; eligimus te hodie pro eo ē̄ p̄ncipem
et ducē ad bellandū bellū unum· J· mac· xp; Vo
cauit dns discipulos et elegit xp̄m ex ipis q·os
nominauit apl̃os apostolos luc· vi; Discipli
orantes dr̃ait tu dne q· nosti corda omiū onde

que eligis ep̃m duobus vnū autpe lorum ministrū
hmō aptatus actuū i; Sermo que dꝛ̃xit apl̃i placit
oīi multitudi et elegerūt stephanū vrū plenū fi
de et spū scō actuū vii
6 Omnis plat⁹ fuit moyses qui toties nitraut ad
plazonē ut ꝓpl̃m liberet de ecclesiastica seruitute
ep̃o vi vn vm; re et re; Confortabat ꝓpl̃m timere
nolite timere; dñs pugnabit pro vobis ep̃o pm
clamabat ad dñm p ꝓplā qui minuebat cont eū ep̃o pl
Omnia retorsit dꝛ in deo bonus plat⁹ vn moyses
dicebat ep̃o pl̃o n⁹ eū cont nos murmur vrm ē sed
cont dñm nos eū quid sumꝰ; Petessuꝝ apl̃o et i
turus ad montē bono uultuoso deliquit ꝙ aaro et vr
ep̃o pcpi; Intessant orabat pro ꝓplo ep̃o pcpi
et nō quata seruitute puniuit ꝓpl̃m pro quo in stat
oraut; ipe desiderabat q omes de ꝓplo ꝓphetarent; h
honor suus in hor minui uidet̃ mi re; Post redit⁹
exploratorū dt dom ad moysē mu pm vsq; deficiet
multi ꝓplm iste; Ferā ignē eos emis pestilencia te
cuit faciēs ꝓnpē suā gentē magnā et fortiore
ꝙ h est sed rpe nolunt ad maiore plāne trāsferri; Se
uiunt ist̃ dñs cūctis diebꝰ Jo pcpm bonus ei plat⁹
multū confert ad ꝓpl̃m in via dñi dirigēd Sa
muel uidebatur ist̃ circuens bethel et galgala et ma
phat ut illi qui eo indigebant facilius hrent accessū
ad eū J ꝓ vri Videns dauid angl̃m pruriente
ꝓpl̃m obtulit se pro eo pugnand n re ep̃o; Iratus ab
scondo manū tuā q me; Signū est q deꝰ diligit ꝓpl̃m q
dat ei bonū ꝓnpē uel plat̃; vn regina saba dt Salo
moni quia dilexit ꝓpl̃m; idēo posuit te regem sup eū
n pal re; Josaphat rex iuda constituit iudices
sup ꝓpl̃m et eos valde diligenter instruxit n pal
ep̃o dicens iudete timete quid faciatis non enī hoīb
exercetis iudiciū sed deo et quodcūq iudicaueritis i

nos redundabit sit timor dni vobiscum et cum diligentia
cuncta facite; Non est enim apud dnm deum nostrum iniquitas
neque personarum acceptio nec cupido munerum. Prelatus
debet esse loco patris populo sibi commisso; nam de eleachim quem
substituit dns loco sobne dicitur ysa. xxii. erit quasi pater
habitantibus in ierusalem; Eam pacis et boni status sancte
civitatis pulcre dicitur fuisse prudentia et pietas onye
summi sacerdotis et bonitas subditorum ii. mac. ii; Sal
vator noster ubi dicit se bonum pastorem subiunxit causam. bo
nus pastor animam suam ponit pro ovibus suis. Jo
x. in quo dat intelligi quid ad bonum prelatum requiritur.
Volens salvator petrum constituere pastorem ecclesie primo Jo. xxi. primo
examinavit eum dicens Symon io. diligis me plus
his. et nota quod examinavit eum de dilectione non
de cognitione. de practica non theorica de facto non
de iure. nota quod dns dicit ei tibi pasce non occide vel tonde
quia bonus pastor prelatus debet pascere gregem sibi commissum
verbo et exemplo et temporali subsidio; Videns petrus admi
rantes iudeos et male de discipulis sentientes ele
vavit vocem et locutus est eis viri iudei etc. ubi gre
gem suum constans defendit et adversarios salubriter
superavit actuum ii. Nota bonas condiciones que fuerunt
in illo bono pastore paulo quia ad exemplum salva
toris subditos ferventissime diligebat ii. cor. xii. ego
libentissime impendam et superimpendar ego pro animabus
vestris. licet plus vos diligens minus a vobis. Item
efficaciter instruebat de humanis et divinis cum
parvulis in christo lac potum dabat et inter perfectos loquebatur
sapientiam i. cor. ii. excellentissimam cognitionem eius habebat
ut pote qui raptus usque ad tertium celum ubi audivit
archana verba et c. ii. cor. xii. Item dicebat aliis
prelatis qui preest in sollicitudine Ro. xii. et ipse multum

erat sollicitus ii. cor. xi. preter illa que extrinsecus sunt instantia
mea cotidiana sollicitudo omnium ecclesiarum. Item colloc. ii.
volo vos scire qualem sollicitudinem habeo pro vobis. In
ipso fuit impletum illud ie. iii. dabo vobis pastores
iuxta cor meum qui pascent vos scientia et doctrina quia
et verbo et scripto. I thimo. ii. doctor gentium in veritate
ii. cor. ii. Item bonus prelatus debet officia disponere inter
subditos. sicut moyses qui constituit centuriones
quinquagenarios et decanos sic faciebat paulus
in ecclesia. I cor. xi. cetera cum venero disponam. Item
debet pusillanimes et timidos confortare sicut moyses
ut supra. et apostolus hoc faciebat ephe. vi confortamini
in domino et in potentia virtutis eius. heb. xii. recogita
te illum qui talem adversus semetipsum sustinuit contra
dictionem ut non fatigemini animis vestris deficientes. Item debet
bonus prelatus oppressos defendere sicut onyas qui con
ster restitit helyodoro volenti templum domini spolia
re ii. mac. ii. et paulus hoc idem faciebat qui tam
fortiter pseudo apostolis resistebat ut patet actuum xiii. et
deinceps. unde dicebat se pugnare sic pugno etc. I.
cor. ix bonum certamen certavi. I thimo. iiii. Idem conso
lari afflictos ut elyachim vidit iiii. et paulus benedictus
deus et pater domini nostri ihesu christi qui consolatur nos etc. ut
possimus et ipsi consolari eos qui in omni pressura sunt ii.
cor. i. Item pigros excitare sicut iacob quare ne
gligitis etc. gen. xlii. et paulus hora est tercia surge
qui dormis etc. Ro. xiiii. Item indigentibus pro
curare pro possibilitate sua quod ipse faciebat quando habebat
et quando non habebat ab aliis sollicite procurabat I cor. x
vi. de collectis autem etc. Item superbos et timidos
humiliare exemplo moysi iiii. xvi. multum erigimini filii
levi et samuel dicit sauli quare non audisti vocem do

odore notitie sue deus manifestat per nos in omni loco

J. R. xv. et paulus. I cor iiij tanquam non venturus sum ad
vos inflati sunt quidam; veniam autem et cognoscam
non sermonem illorum qui inflati sunt sed virtutem; Item
discurrere sicut samuel et paulus vitam suam cursum
vocabat. ii. cor. ix. qui ab ierusalem usque ad illiricum
mare repleuit euangelium xi. R. xvi; Item debet populum
delinquentem punire sicut fecit moyses quando populus
vitulum conflatilem adorauit exo. xxxii. sic et pau
lus ii. cor. x. in promptu habentes vel scisti omnem inobe
dientiam; Item debet contumaces de populo extirpare et
pestiferos sicut fecit moyses de chore et his qui
sibi adheserunt nu. xvi. Tu inquit et omnis congre
gatio tua state seorsum; deinde dicit ad alios recedi
te a tabernaculo hominum impiorum et c. Item paulus
de illo qui tenebat uxorem i. cor. v. ego iudicaui tradi
huius sathane in interitum carnis et post expur
gate vetus fermentum et c. ymeneum etiam et alexan
drum tradidit sathane ut discerent non blaphema
re. i. thimo. i. Postremo dicitur semper pro ipsis orare
sicut moyses exo. xxxii. Moyses autem orabat dominum
et samuel. J. R. xii. et hoc faciebat paulus sine intermissio
ne vestri memoriam facio semper in orationibus meis; Item
hoc ipsum fieri hortabatur thimotheum obsecro primo omnium fieri
obsecrationes et orationes

98

de malis principibus et prelatis

Precepit dominus moysi dicens tolle cunctos principes
populi et suspende eos in patibulis nu. xxv. Dixit
moyses ad aaron. quid tibi fecit hic populus ut indu
ceres super eum peccatum maximum quasi multum peccaret
prelatus in subditos quando eorum prave acquiesceret voluntati
exo. xxxii. Male et lente sub verbo non manu cor
ripuit heli filios suos quod multum displicuit domino.
Propter peccatum dauid quando numerauit populum mortui sunt ex

ppl̄o septuaginta milia virorū ii R̄ xxiiii p hoc pz
q malus princeps frequēter est cā vel occasio ruine ppl̄i.
Roboam voluit gravare ppl̄m iii. R̄ xiii. Malorum
principū et prelatorū condōnes exprimit ysa. dicens prin
cipes tui infideles socii furū omēs diligūt munera
sequuntur retribuōnes ysa i. De nabugodonosor principe
pessimo dicitur ysa xiiii. tu terram tuam disperdidisti
tu ppl̄m tuū occidisti. Tepidus et modice audacie
et virtutis rex erat sedechias iuda qui dicit prin
cipibus ieremiā occidi petentibus ecce in manibus vr̄is
est. Non enim fas ē regē nobis aliquid negare Jer.
xxxviii. videbatur q non auderet eos turbare.
Malis prelatis cōminatur dn̄s p ezechielē xxxiiii
ne pastoribus qui pascebant semetipsos. Nonne greges
pascuntur a pastoribus. postea describit actus malorum
prelatorū. lac inquit comedebatis. et lanis operiebamini.
et quod crassū erat occidebatis. quod infirmū fuit
non consolidastis. et egrotū non sanastis. quod fra
ctum est non alligastis. et quod abiectū est non re
duxistis. quod perierat non quesivistis sed cū austeri
tate imperabatis eis et cū potencia. Elegit bachides
viros impios et constituit eos dn̄os regionis. et
expugnabant amicos iude. et adducebant eos ad
bachidem et c. i mac. ix. Jason frater onye qui summū
sacerdotiū emerat ab anthioco statim ut obtinuit prin
cipatū ad gentilē ritū contribulos suos transferre
cepit ii mac. iiii. De malis prelatis dicit dominus math. x
xiii. super cathedrā moysi et c. Item Jo. x. mercenarius
fugit et c. Sciebat pilatus iudeorū iniudiā et
salvatoris innocenciā tn̄ pp̄ favorē ppl̄i et timorem
cesaris tradidit eū voluntati eorū Mt xxvii. Jo
xix. Nota quō princeps sacerdotū prohibebat a p̄los
ne in nomine dn̄i nr̄i ihū xpi loquerētur act. v.

Cū pntia principis sacerdotū

In prima ꝓmaꝑe sac̄dotū fuit stephanus lapidatus
cum se fidelē exercuisset stephanus. nr̄ ille ꝓceps on
dit aliquod signū dissimile act. vi. et vii. productus
paul⁹ in conciliū cepit loqui ad abrahā sed ad ꝓmū vbū
quod dt. sent ꝓtū eū ꝓceps sac̄dotū. tūc paul⁹ dt
ꝓtuet te deus ꝓies dealbate. et ſ tu sedens iudicas
scdm̄ legē. et contra legē iubes me ꝓtui act. xxiii.
Gallos ꝑsides et iquos habuit paul⁹ fehice et festū
qui volebat iudeis gratiam ꝓare et idcirco rogatus
a festo appellare ait xpm̄.

Cuꝑbe locutis ſ maria et aaron cont̄ moysen
dicentes nūne et nobis locutꝰ e dns. ꝑ her
ba videbat⁹ ambroe ducatu ꝓphē nr̄i xpi. Chore
et complices sui anelantes ad regimē ꝓphē cōmoda
bant ꝓphē accusantes moysē et aaron. sufficiat vo
bis q̄ omnis multitudo sanctā e. et in ipis e dns. cur
eleuamini sup̄ ꝓplm̄ dn̄i. nr̄i xpi. Abimeleth filius
gedeonis callide protulit se eligi ꝑ amitos exclte
matris sue. sed postea pessime sucessit vnde iudic. xo
Parabola illa quā ꝓposuit iotham q̄ oliua iuncus et
ficus noluerunt sup̄ ligna accipere primatum ramus
non arbor modica et vilis regnū vsurpare ꝓsumpsit
potest ad ambitiosos aptari iudic. xo. Absalon hor
tatus ad iudicii beneficiū regis dauid blandiendo et de
trahendo simul et ambiendo dicebat iudex ih ser
mones tui boni et iusti sed non est qui te audiat
constituti a rege. quis me constituat iudicē super
terram et c. ſ nō quid addidit ei n. xp̄e xpe. et xpi. ado
nias eleuabat⁹ dicens ego regnabo m. xp̄i. Joboā
adeptus regnū sup̄ deteris ꝓbus pessime se habuit m. xp̄e
xpi. Zamb iudex hela dmn̄ suū regē ſpl̄ te temu
lentū audit eū et regnant ꝓgeni septē diebus tm̄
m. xp̄e xpi. Gellum filius iabes rebellauit cont̄

99

de ambrosio

dnm suu zachariam regem isrl' et interfecit eu et re
gnauit pro eo vno mense iii. R. xvi. Nabugodo
nosor uoluit oem terram subiugare s' sed non obti
nuit, iudich ii. Plus turbantur ambitiosi de pau
cis qui s' precedunt uel non s' obediunt q de multis
q s' admitum obsecuntur glorientur. vn amā ita diues et
potens mihi se hre putabat! quādiu uideret mar
docheu an fores regias hest v. Sero volens s' fa
cere nom debellando iudā. cito fuit debellatus a iuda
I. mac. iii. Tholomeus filius ꝑ abolu hebat argē
tum et aurū multū et exaltatū ē cor eius et vo
lebat obtinere regionē qua occasione occidit pdiciose sy
monē summū sacerdotē et duos eius filios I mac. v. Cū
audisset symon quia per impoem manuū aplorū da
retur spus sanctus! obtulit eis pcuniam dicens da
te michi hanc ptatē ut cuicūq imposuero manus!
accipiat spm scm. petrus aut dt ei pcuniā tecū sit
in pdonem actuū viii.

De tentacione dyaboli

199

Serpens calidus i. dyabolus ad tentād humanum genus
a parte debiliori incepit. Non enim adā prius tenta
uit sed euā. Item explorando alonge incepit! non
statim ex arrupto comedē fructū uetitū suasit. Itē
negauit penā secuturā pro mandati transgressione
et magna bona affutura asseruit pro tali comestione
Item non tentauit mulierē de pccis ad q nullā inclinā
nē hebat. sed de comestione fructus suauis et sapi
di. de curiositate sciendi et de dignitate maiori gen.
iii. Spus mendax semp in tentacione mentitur. vn
dt eue nequaq moriemini gen iii. Item dt saluatori
michi tradita sunt omnia regna mundi! et cui volo
do ea. luc. iiii. Consurrexit satha cōtra isrl' et incita
uit dauid ut numeraret populum I. paralip. xxi. Petiuit sa
tha a dno ut iob tangeret in rebus et liberis et pa iob

l. et n; Non expedit tentaões suas detegé homi
que tẽtatũ credit de simili ꝓmo sed magis alicui dis
creto vro et sto qui confortet eũ ne bono: vñ duo
senes qñ d̃s mittẽ edapiam suam indutauit penes
puoram fuerũt damelis dñi Tenta° saluatorus nos
instruit ad vincendũ omẽ genus tentaõis sant
cũ tentatꝰ de tbꝰ ad q̃ omia ꝑt reduci tẽtada. et
nota q̃ non ꝑ potentia sed ꝑ sptuã tẽtatorẽ vtut
Rꝰ luc iiij. Deprt dñs petro instante passione et
re sathã expetuit uos ut cribraret sant ẽtuũ. ego
aũt rogaui pro te. ut non deficiat fides tua luc ꝯ
ꝑ Drabolus ĩmisit in cor Iude ut tradet dñm ihũ
xpm. Io. xiij; Deprt petrus a mane cũ tẽtant
sathanas cor tuũ mentiri te spũ sto. actuũ v;

q uod parũ causet ĩ hore

Erubescẽa ꝑ; qua in statu ĩnocentie erat ꝑmi
pentes nudi et non erubescebat. ꝑ parũ ĩo sequit
status ꝯ oꝑmita gen̄ nr. Parũ mistimat patrẽ
vñ adam post ꝑm redebat se abscondẽ a facie dñ
gen̄ nr. Item facit homiẽ timidũ; vñ deprt adã
timui eo q̃ essem nudus et abscondi me; Enormi
tas sceleꝝ clamat pro vindicta usq ad aures dei
gen̄ nr. Vox sanguis fratis tui et c. gen̄ xxx clamor so
domorũ et g. etiam pena tpalis puniunt dñs ꝓ
ratũ ut ꝑ nr adam et eua et cayn nr sodomitis; Ite
nr filiis isrl' multiplicemini. Item. co. v. carn nolite ꝑta
re ne deus tibi aliquid cõtingat; Pharao recognos
cebat se a dñs flagellatũ ꝓ parũ dicens. ego. p. ꝑ
ratũ nr dñm et ĩnocuos; secuti filii isrl' malũ ĩ cospectu
dñi noiatꝰ q̃ dñs tradidit eos in manibꝰ dimicantiũ
qui rapuit eos et vendiderũt hostibꝰ nr. ꝑ
ratũ xpm ꝑtante questẽ non ꝑmittit; vñ ꝑcussit
cor dauid eũ ꝑsq̃ numeratus ẽ ꝑplũ nr. ꝑ xxxvij; Sa

191 191 ℣ ꝑ ꝯ dñs

lomonem peccatum infatuauit in R. xi. ipsius etiam macu
lauit famam dedisti maculam in gloria tua ecc. xlvii.
Deserta est ihrlm et omnes vrbes iuda et nonne habitator
in eis propter maliciam quam fecerunt ut me ad iracundiam
prouocarent; consecutiue non causaliter intelligi debet
Ie. xliii. Tanta est grauitas peccati quod dicitur ie. xliii. non
poterat dominus ultra portare propter maliciam studiorum vro
rum. Peccatum hominem debilitat; tren. i. peccatum peccauit
ihrlm propterea instabilis facta est. Vnde seruulus salomonis
ausus est insurgere in dominum suum post peccatum ipsius in
R. xi. Mulieri in adulterio deprehense dicit saluator
vade et noli amplius peccare. Item peccatum hominem qui
ligat et inuoluit. Scitote quia peccatum vestrum apprehendet vos
in Onebat dominus adam post

de confessione peccati
192

peccatum recognoscere culpam suam et ille quodammodo retorsit
in deum et mulier in serpentem gen. iii. Caym culpam
suam recognouit dicens maior est iniquitas mea et c.
gen. iiii. Item pharao dixit peccaui exo. ix. et x.
Item dicit saul. i. R. xxvi. Idem iudas math. xxvi.
nullus tamen ex eis veniam consecutus est quia non recto
corde dixerunt. dauid autem humili corde recognouit pec
catum suum et audire meruit illud ii. R. xii. transtu
lit dominus peccatum tuum. Afflicti filii israel per serpentes igni
tos venerunt ad moysen atque dixerunt peccauimus quia locu
ti sumus contra dominum et contra te iiii. xxi. Humiliter reco
gnouit peccatum suum dauid quamquam fecerat populum numerari
ii. R. xxiiii. Dixit neemias confiteor pro peccatis
filiorum israel quibus peccauerunt tibi. et ego et domus pa
tris mei peccauimus inque egimus dan. iii. Non ambu
lauimus sinceriter coram te Thob. iii. Non conquerebantur
nec murmurabant tres socii danielis. cum iniuste pate
rentur. sed humiliter dicebant peccauimus inque egimus da
nielis iii. Orans deum daniel confitebatur peccata sua
et propter peccauimus iniquitatem daniel. ix. veniebant

ad iohannem bap. omnis iudea et omnis regio circa ior-
danem confitentes peccata sua Math. iii. Mr. i.

193 De diuicia et obstinacione malorum

c Alym post increpacionem
dni peior fuit et fratricidium perpetrauit gen. iiii. Cor
pharaonis nec per verba blanda nec per dura flagella potuit
emolliri exo. v. usque ad x. filii israel dicuntur a domino propter du
re ceruicis. heli filios suos sermonibus corripuit
sed nichil eis profuit i. Reg. viii. Denabal dicitur quod erat
durus pessimus et maliciosus i. Reg. xxv. Mittebat
dns viris iuda prophetas ut reuerterentur ad eum. quos illi
audire nolebant primo zachariam filium ioiade increpantem
illos crudeliter occiderunt ii. paralip. xxv. Crude
lissimi fuerunt illi qui comprehenderunt dnm ihm xpm.
qui postquam fuerant in terra prostrati et vidissent auri
culam malco restitutam. non fuerunt moti nec ex
miraculi maiestate nec eius ex beneficii pietate luc. x
xii. Jo. xviii. Stephanus iudeos ardenter argue
bat dicens dura ceruice et circumcisi corde et aura
bus vos semper spiritui sancto restitistis actuum vi.

194 De perversitate quorundam

p Rima mulier peruertit ordinem
nature. quando de fructu vetito viro dedit gen. iii.
et ille comedit. cum ipse vir eam debuisset docere quid
illa deberet comedere vel vitare. dns de spoliis egip
tiorum ditauit heb. exo. xii. et multi sunt qui ditant
egiptios de filiis hebreorum. filii israel in deserto pe
nuriam patientes dicebant se super ollas carnium in
egipto sedisse. et nullam faciebant mentionem de gra
uissima seruitute exo. xvi. Item flagrabant in de
serto desiderio carnium. cum tamen haberent cibum sapidissimum
a deo sibi datum de celo nu. xi. Narrantibus explora
toribus condones terre promissionis voluit propter con
uoluntatem dni in egiptum redire et nequaquam ultra

procedere; cito vero post voluit contra dei voluntatem
nimium festinare nu. xv; Nota perversitatem dathan et
abiron nu. xvi; Humiliter petiit moyses a rege edom
dicens obsecramus ut nobis liceat transire per terram
tuam non ibimus per agros sed via publica gradiemur
respondit tamen ille non transibis per me alioquin armatus
occurram tibi etc. Nu. xx; Simile accidit de seon
rege amorreorum sed qui voluit concedere pauca a
misit multa nu. xxi; Noluit balaam maledicere
populo quem credebat a deo benedictum; sed fuit multi qui placet ma
la dicunt de bonis quam de malis nu. xxii; et mirum
fuit quod qui noluit eos occidere maledicere voluit eis
malefacere quia finaliter dedit eis malum consilium per
quod a mulieribus est seductus. Nu. xxiiii; Filii israel
audientes mandata dei omnia fecerunt contraria
iudic. ii; Non poterat saul flecti ad misericordiam erga
david qui tamen ita utiliter servabat ei sed pluries
eum voluit interficere i. reg. xviii et xix; Absalon populum
contra patrem suum maliciose commovit ad concubinas
patris suis videntibus intravit ipsum patrem vita et re
gio privare voluit ii. reg. xv; Quia unus solus s. mar
dochei super beatissimam animam procuravit apud regem assu
erum omnes iudeos debere interfici; magna perversitas. he
ster iii; Duos senes qui viderunt susannam propter suam consta
tissimam castitatem morti se exponere debuissent propter
hoc diligere et honorare et ipsi econtra conati sunt eam condem
nare morti danielis xiii; Cum anthiocus vellet per
simpolim spoliare et multitudine ad arma concur
rente fuisset turpiter fugatus voluit iniuriam
in iudeos retorquere ii. mac. ix; Nec austerus victus
iohannis nec condescensiva manducatio salvatoris placuit
phariseis Mt. xi; Phariseis dicebant christum demonia
eicere in belzebub Mt. xii luc. xi; Nimia fuit

inde pusitas qui pro xxx argenteis tradidit sal
uatorem mathei xxvi

Varias adinuenit nequicias et malicias pharao
ut posset extinguere uel ad paruum numerum reducere
filios israel exo. i. Primo enim precepit eos duris labo
ribus affligi. Deinde masculos occidi. post eos in flu
men proici et feminas reseruari. primo dicit simpliciter nescio
dominum et israel non dimittam exo. x. Deinde concessit dicens.
Ite sacrificate in terra hac postea dimisit ut sacrificarent in
deserto uerumtamen longius ne abirent. postmodum uoluit ut
uiri irent dum tamen oues et armenta dimitterent. exo. x. Pha
rao postquam audiuit eos uelle seruire et sacrificare deo
duris afflixit eos exo. v. Magna nequicia abimeleth
qui lxx uiros fratres suos occidit super lapidem unum iudic.
ix. Saul querens occidere dauid. occasione eius occidit octo
ginta quinque uiros portantes ephoth. i. regum xxii. Na
bugodonosor rex precepit holoferni non parcat oculus
tuus ulli regno iudich ii. Uirum dei arguentem ieroboam
super altari sacrilego quod construxerat precepit ipse iero
boam apprehendi in R. xiii. Nota nequiciam achab contra
naboth in R. xxii. Idem achab misit mitheam prophetam
in carcerem et fecit eum sustentari tribulationis pane et
aqua angustie in R. xxii. Nota fortitudinem illius
holofernis. que mitigari non poterat quantumcumque exhiberetur
et reuerentia magna iudich iii. Nota crudelitatem
amam contra mardocheum et omnes iudeos hester iii. Rex
sedechias precepit ieremiam mitti in lacum in quo non erat
aqua sed lutum ieremie xxxviii. Rex babylonis occidit
filios sedel sedechie regis iuda in oculis eius in rebla
tha. oculos quoque eius eruit. et uincit eum compedibus.
ut adduceret in babylonis ieremie xxxix. Nabugo
donosor precepit omnes sapientes babylonis perire pro

Ioh
de nequicia tirannorum

eo q̄ sōpniū quod uiderat ꝯ non poterant iudicare
danielis ii; Nabugodonosor rex fecit socios daniel'
mitti in fornacē ignis ardentis danielis iii; Triphū
multū nequit' et proditorie se hiuit erga ionathā et
duos filios eius quos crudelit' occidit .i. matha. xiii; An
dronichus p̄ munera menelay corruptus occidit oniam
summū sacerdotē sacerdotē qui erat ita bonus et pius .ii.
mac. iiii; Nimiam crudelitatē exercuerunt in eleazarū
illi tirani ab anthioco missi ii; mac. vi. et in septē fra
tres et matrem ipsorū ii. mac. vii; Nota crudelitatem
herodis contra innocentes math. ii; Sciebat herodes io
hannē ēē uirū iustū et sctm̄ et tamē ad petitionē unius
meretricis fecit eū decollari. Mt. xiiii; Mr. vi; Nota
crudelitatē pilati contra ihm̄ quē sciebat p̄ inuidiā
traditū. et tn̄ tradidit eū flagellatū voluntati eorū
Mt. xxvii; Herodes desiderabat uidē ihm̄ tn̄ p̄ea
spreuit eū et illusit eidē luc. xxiii; Misit herodes
agripa rex manus ut affligeret quosd' de ecclā et occi
dit iacobū et petrū misit in carcerem act. xii;

De oppressione bonorum p̄ malos 106

Caym inuidus et nequā p̄ua
liuit aduersus abel et occidit eū gen. iiii; Sodo
mite aiam loth multipliciter affligerunt gen. xix; Ti
mens iacob furorē esau ad labam auunculū suū fu
gere compulsus est gen. xxvii; et xxviii; Ode
rant egiptii filios isrl' et affligebant illudentes atq̄
ad amaritudinem p̄ducebant vitam eorū exo. i; Da
uid multa hiuit sustinere p̄ absalō filiū suū ii. R. xv;
Fugit helyas iezeibel volentē eū occidere iii. Regum
xix; Rex ioram audiens famē ēē in terra iussit a
putari caput helysei. iiii. R. vi; Nota tribulationes
quas iudei sustinuerunt p̄ aiam superbū hest. iii. et iiii;
Socii danielis fuerunt missi in fornacē dan. iii et ipse
daniel fuit bis missus in lacū leonū daniel' viii et

xiiij; Nota tribulationes tot et tantas quas pro deo
sustinuerunt iudas et fratres eius et alii de populo dei
in libris machab. in multis locis; Saluator noster fuit per
cussus et delusus ab anna et caypha ab herode et
a pilato preside et crucifixus et a latronibus blaphematus
Mt. xxviij. Luc. xxiij. Jo. xix; Principes sacerdotum et omnes
qui cum illo erant iniecerunt manus in apostolos et posue
runt eos in custodia publica actuum v. et post eodem capitulo fu
erunt apostoli cesi et denunciatum est eis ne amplius loquerentur
in nomine ihesu; In multis locis inuenitur precipue in acti
bus apostolorum quomodo et quotiens fuerunt apostoli
diuersa tormenta perpessi;

Plus creuit ioseph in exilio in terra paupertatis
sue quam creuisset in terra natiuitatis sue. Gen. xli. Quan
to opprimebant filios israel egiptii tanto magis multi
plicabantur et crescebant exo. i. Afflicti filii israel a
serpentibus ignitis dixerunt ad moysen peccauimus contra
dominum et contra te. Nu. xxi. Ante uero nec peccatum suum reco
gnoscebant nec diuinum auxilium postulabant; Toto tempore
principatus iosue quando filii israel habuerunt prelia grauissima
non leguntur a domino recessisse. sed cito post quando fuerunt
in abundantia et quiete iudicum j. et deinceps; Fugi
endo dauid a facie absalon seruo suo maledicenti sibi
patiens fuit. ii. Reg. xvi. sed optenta victoria superbuit
quando iussit populum numerari. ii. Reg. xxiiij; Helyam fugien
tem iezabel confortauit angelus panem et aquam ei
ostendens. iii. Reg. xviii; Voluit dominus ut vra iuda af
fligeretur a rege egipti ut scirent distantiam seruitutis
tuae diuine et seruitutis regni terrarum. ii. Par. xii.
In tempore tribulationis sue clamauerunt ad te et tu de celo
exaudisti eos et secundum miserationes multas tuas
dedisti eis saluationes Neen. ix; Thobiam multi

101

De tribulationibus et eorum profectu

afflictum et a suis derisum consolatus est dominus benigne
postea thoma ii. Dicebat iudith memores esse debent
quomodo abraham pater noster tentatus est et per multas tribulacio-
nes probatus dei amicus effectus est iudith viii. Magnas
tribulaciones sustinuit iob in corpore proprio et in rebus
et in liberis suis iob i. et etiam alii viles homines
ipsum deridebant iob xxx. Sanctificatus in utero
ieremias dicebat virum rixe et discordie. et quod omnes
maledicebant sibi ie v. pro veritate vero quam predica-
bat fuit quandoque percussus xxxv. pluries incarceratus
xxxviii. et tandem a populo lapidatus. Exul ezechiel
in caldea vidit mirabiles dei visiones. per quod
patet quod in tribulacionibus frequenter deus hominem consolatur
ezechielis i. et deinceps. Bene apparet dominum
esse cum homine in tribulacione per illos tres socios danielis
cum quibus vidit nabugodonosor quartum similem filio dei
daniel iii. Susanna in condemnacione mortis posita nec
habens recursum ad humanum adiutorium flens suspexit ad
celum daniel viii. sicut avis in terra ab hominibus et
canibus circumcinctu non habet effugium nisi elevet se in
altum. Post mortem iuda facta est tribulacio magna in
israel i. mac. ix. Antiochus cum esset sanus fuit crudelis
homicida superbus. postea percussus a domino gravissima
et insanabili ~~plaga~~ plaga propositum et verba mutavit ii.
mac. ix. Natus in mundo salvator cito passus est pressu-
ram mundi. ita quod ioseph accepit eum et matrem eius
et fugit in egiptum math. ii. de multis iniuriis aliis
quas passus est requiritur in capitulo de potestate. Apostoli ibant
gaudentes et cetera actuum v. Dixit paulus ro. v. gloria-
mur in tribulacionibus et ii cor ii. libenter gloriabor in infir-
mitatibus meis ut inhabitet in me virtus christi. nota quantum
hominem sustinere supra in capitulo de confidencia. lapidato stephano
facta est percussio magna in ecclesia que erat ierosolimis. ac

omnes discessit p regiones iudee et samarie p̃t apo
stolos. Sed nō q̃ tūc erat multū ps̃ fuit addm̃ multa dñi
euāgelij. actuū vnus et nus suus epūs et m̃ar hēt̃ue
de tribulacōnibꝫ et p̃cc̃ pseuerationibꝫ bēt̃ pauli. ab ad
uentu spūs sancti m̃ discipulos vsq̃ ad tēpus illud
quo sub domiciano cohē fuit epūs celebratꝫ flu
xerūt ānis circiter ꝗnquagīta. n̄ toto tempe illo lō
gitudo rpē co. tot et tantas consolacōes diab hūa
ne! quot hūit modico tempe/ que tribulacōe equlis
pessus est sanct̃ apost̃/ i. et de tēpo ꝛ p totū 198
ꝛ unū factū fuit diluuiū
orto hoīes tm̄ saluati sūt. omnes quippe ma-
lum corrupat viam suam q̃si vt̄. In quīa ciuita
tibꝫ non fuerūt iustī. p. ueſtī. magna ergo ubi e
rat multitudo malorū et paucitas bonorū q̃si
plus. Imō fres ioseph non fuerūt nisi duo p. rubē
et iudas! qui rpm laborauīt lebare. sz̄ p̃ualue
runt mali q̃si pplm. Et ioſue misit explora
tores ad considēdā t̄ram p̃missionis. sz̄ duo tm̄
fuerūt bonus s/ caleph et ioſue. nu. p̃m. Sexcē
ta milia pugnatorū fuerūt numerata. nuī J de
quibꝫ duo tm̄ s/ caleph et ioſue ītrauīt t̄ram p
missionis; ꝑuersi fuerūt cum absalon regnum
patris usurpare nitēte/ cū dauid vī et iuste re
gnāte. n. p̃ pplm. Tanta erat mūs bellatorū regis
israel contra ysai q̃ dicebat rpē regē p̃ducere ca
mare non sufferē pugillus eorū m. p̃ pplm. In
cōtra holofernem tanta erat mūs bellatorū q̃ co
egerūt t̄ram fugere tonſte iudith n; non remā
serūt cum iuda machabeo nisi octingenti vīi et
erant in exercitu balchidis et alchimi p̃ditoris
pp. milia virorū et duo milia equitū. J. mac. xp̃i
Cum esset in christi tpē pascali quo passus est

198
d- multitudo malor

de fratribus latentibus
inter malos

199

dns maxima ppli multitudo non e ibi inuentus vi
qui se opponeret morte tam nequiter procurati Jo. xix
clamauerunt omnes hunc sed barrabam c
q uanius omnis caro corru
pisset viam suam gen. v. tamen dicit dns ad noe
te vidi iustum coram me et c. gen. vii; Loth iustus
habitauit in medio sodomorum gen. xiii; Joseph in egip
to casta et fideliter vitam duxit gen. xxxix;
Samuel inter pessimos filios heli fuit sanctus
et innocens i. R. ii; Sub achab et iezabel heli
as omnes preter se ydolatras reputabat ii. R. xix;
Thobias in captiuitate positus viam veritatis non
deseruit Tho. iii. tamen multi ibant ad vitulos et c.
Cum qui omnes adorarent aman superbum non tamen mardo
cheus hester iii. v; Sanctus iob gentilis fuit et de
esau dicitur descendisse quem. tamen constat fides et mori
bus mirabiliter clarissime Job. i. et qui per totum; Jeremi
as erat cum populo qui remanserat in iudea post de
structionem ierusalem et c. ie. xlii; Dixit dns eze
chiel ii. filii hominis ne timeas eos. quia incredu
li et subuersores sunt tecum et cum scorpionibus habi
tas; Daniel et socii eius habitabant cum caldeis y
dolatris. qui eos ad ydolatriam inducere et a cultu veri
dei retrahere laborabant. daniel iii. vi et xiii; Su
sanna fuit castissima in babylone vbi senes presbiteri e
rant impudici et iudices iniqui danielis xiii; Tem
pore anthiochi videbatur quod iudei essent adritum gen
tilium translati. sed inuenti sunt mathathias et filii eius
eleazarus et multi alii in lege dei valde stabiles
et firmi. i mac. in multis locis; Nichodemus prin
ceps iudeorum. venit de nocte ad ihm Jo. iii; post
hoc venit ad sepeliendum eum portans centum libras
vnguenti preciosi. Jo. xx; Joseph de curio nobilis
discipulus ihu h occultus propter metum iudeorum. deposito

tn̄ metu audact' introiit ad pilatū petens corpus
ihū ab indeuoto et crudelissimo tyranno. Gen. xv.
Honorabilis doctor gamaliel erat phariseus et dedit
romale consiliū pro aplis principibus sacerdotū act. v.
Vir quidam erat in cesarea nomine cornelius religio
sus et timens deum cū omni domo sua faciens ele
mosinas plebi et deprecans dnm semp actuū x.
Moyses narrauit filiis
Israel omnia p quibus dns miserat eū et credidit
pplus. audierunt qz q visitasset eos dns et pm ado
rauerunt exo. iiii. Postea uero cum afflicti essent ab ex
actoribus pharaonis dixerunt moysi et aaron fetere
fecisti odorē nrm coram pharaone et p̄buisti eis
gladiū ut occideret nos exo v. Timentes egiptios ve
nientes post se dixerunt ad moysē. forsitan nō e
rant sepulcra in egipto id tulisti nos ut morere
mur in solitudine postmod' uero confortati p moysē
cum dns mare diuisisset crediderunt dno et dixerunt ca
temus dno et c̄ exo. xv. Cito post murmurauerunt
pp aquas amaras et pro defectu cibi. utinā mortui
essemus in egipto cū sedebamus sup olas carnium
et c̄ et misit dns coturnices et pluit manna de celo
exo xvi. Post cum daturus eet eis legē dixerunt
cuncta q locutus est dns faciemus. xix simile. xx
iiii. Cū aut ~~cora~~ moram faceret moyses in monte
dixerunt aaron fac nobis deos qui nos p̄cedant et
c̄ nō xxxii. exo. Postmod' audita relatione ex
ploratorū murmurauerunt et fleuerunt nu. xiii et
xiiii. et dixerunt constituamus nobis ducem et reu
tamur in egiptū. audientes uero q murmur eorū di
spliciuisset dno uoluerunt ascendere et contra uoluntatem
moysi pugnare et tunc fuerunt ab hostibus debel
lati nu. xxiiii. Nota quō ad aquas contradictionis

110

de mutabilitate pp

urgatu ſt ad moyſē et aāron ita ꝙ ipi moyſes et
aaron diſſiluſt de dīna uirtute nu xx. Poſtea fornica
ti ſt cum filiabus moab qui inuitati ſt beelphegor! et
p̄cepit dns ꝓceres ſuſpendi contra ſolem in patibu
lo cru xx. Cum tyrannū liberaſſet yſrl de manu ma
dyam dixit ad eū diuitie tue mī et filius tuus ett
p̄d mī mortuus cum hred. l xx. Filios nullū de ullis aſſu
mere in dnm uel ꝓnūpē cognouit uidit tm ihc cō
tra uoluntatē dī petiuit ō regem. j ꝟ tm. Qui
dauid ita bñ yſrl regeſſet et tot uictorias huiuſ
mī cito ſatis poſt facta eſt coniurō ualida contra eū
yſrl ꝙ rouerentiā augebat cum abſalon. ii. ꝟ xx
Iudā iō redierat dauid in yhrlm et ꝓplus illuc ita
tm uidebat reduce ad honore nō. Sub ſalomone
ypalim regū abūdantiā hnerūt et honore maximo flo
ruerūt! tm a filio ſuo occaſione bm bbi diuī rōnm
regeſſerūt in. ꝟ xx. ihc audientes potentā holof
ni timuūt ſe ad pugnam poſtmodū uero uoluerūt
loqui pacifice cum aſſuerō. i. Iudith. bm. Cito redi
yſrl duobus ſembꝰ ꝓbris cito poſt miſerat eos da
mel nu. Quando ſanctificat dns ꝑ mā muha hmōi uolue
runt eū facē regē et tuto poſt dixit qd ſignū facis ut
credamus tibi. Io. bi. Videntes uidi lazarū reſtituta
tum et alia miracula q̄ faciebat uenerūt obuiā ei
cum magno honore. atq; ingreſſus omnes non inuenit
qm cum ad hoſpitiū mutaret. xp̄s xx. luc xxiii
et io. xx. Per ebdomadā poſt ramos palmarū omn
yſrl erat ſuſpenſa ad bba ſaluatorē et mane ue
nient ad templū audire eum. Feria uo ſexta clama
uerūt crucifige eū luc xxiii et io. xix. Facta hac uo
ce ruerunt multitudo et mente confuſa ē. quā di
rexerant diſcipulos ce ebrios. petrꝰ uo allegans bba
ioelis conuertit eos ita ꝙ dixit compuncti corde

quid faciemus etc. et baptizati sunt illo die circiter tria milia
actuum ii de. Nota tali inobliitate actuum xiii xiiii xvi
xxiiii. Item xxviii qui dixerunt paulum esse homicidam
et postea mutaverunt opinionem dicentes deum esse.

III
De operatione boni

Posuit deus abraham in paradiso voluptatis ut operaretur terram de qua sumptus est gen. iii. et ita dominus voluit eum operari et in statu innocentie et post peccatum. Tempore quo solent reges ad bella procedere david in domo sua remansit et in illo occio adulterium cum perditione commisit ii Reg. xi. Salomon edificavit domum dei et suam sed prius domum dei iii Reg. vi et vii. Ezechias rex iuda operatus est bonum et rectum et verum coram domino volens requirere dominum in toto corde suo fecit quoque et prosperatus ii paral. xxxii. Josedeth et fratres eius instabant super eos qui faciebant opus vidit deus opera innumerarum et misertus est eorum Jo. ii. Occiosi arguuntur sed operarii ad mercedem vocantur math. xx. Servus qui acceperat a domino suo quinque talenta et operatus est in eis et lucratus est alia quinque merito commendatur. Math. xxv. Illi discipuli qui dominum coegerunt secum manere quamdiu fuerunt cum eo in verbis non cognoverunt eum sed in opere hospitalitatis et fractione panis lu. xiiii. Opus bonum operata fuit magdalena ungendo dominum tamen discipuli male portaverunt Math. xiiii. Laudabilia opera patrum sunt a filiis imitanda Jo. viii. si filii abrahe estis opera abrahe facite. Contra occiosos dixit paulus ii thess. iii. qui non vult operari non manducet. Thabita erat disciplina christi plena operibus bonis et elemosinis quas faciebat act. ix. In omni gente qui timet deum et operatur iusticiam acceptus est deo act. x. Apud corinthum manebat paulus cum aquilla et priscilla quia eiusdem artis erat et operabatur actuum xviii.

De recta intencione

112

o ccidit caym abel · dauid go
liad · ioab abuer et amasam · herodes antipas io
hannem bap · agrippa iacobum · petrus solo verbo ananiam
et saphiram ! sed considera varias intenciones et causas ;
Risit abraham in promissione filii nasciturus risit et sa
ra · sed risus abrahe fuit commendatus sare reprobatus ge
xvii xviii ; Dixit pharao peccavi exo ix et x dicit
saul peccavi i R xii manasses dixit hoc ipsum · ii pa
li ultimo et iudas math xxvii sed affectiones et inten
ciones cordium fuerunt valde diverse ; Similia fere verba
dixit moyses in raphidis quando petiit propter aquam ad
bibendum exo xvii et aquas contradictionis nu xx ;
sed prima vice non hesitavit in corde ut patet ex pena
que secuta fuit ; Commendat dominus voluntatem dauid quam
habuit de edificando templum ii R vii ; Misit dauid
pro uria qui erat in exercitu non ut ille quiesceret sed
ut peccatum quod cum uxore eius commiserat facilius oc
cultaret ii R xi ; Ornavit se iudith valde curio
se illa compositio non ex libidine sed ex virtute pende
bat sed ad liberandum populum de manu inimicorum ; Quia mar
docheus amam adorare nolebat non ex contemptu
provenit ! sed ne honorem deo debitum homini mortali de
ferret ut ipse testatur hester xiiii ; Dixit hero
des magis ut cum puerum invenissent renunciassent
ei et c · nota math ii ; Signanter addit dominus finem vel in
tencionem quam quilibet debet habere in bona faciendo vel
mala paciendo Mt v · luc vii beati eritis cum male
dixerint vobis homines et c propter me vel propter nomen meum ·
Item math x · quicumque potum dederit et c · Item math x
ix ; Omnis qui reliquerit damum et c propter nomen meum
Ef Eleemosinam dare ieiunare orare precepit dominus non
propter homines fieri ne contingat tam bona opera prava

intentione corrumpi. Mt. v. vi. Quidam sequebantur dominum
ut eum nequiter observarent Luc. xiiii. alii ut de eius
panibus manducarent Jo. vi. ipsi vel eorum amici a lango
ribus sanarentur Jo. vi. Luc. vi. Herodes multo tempore cu
pierat videre ihesum non causa pietatis, et idcirco nichil pro
fuit videre eum Luc. xxiii.

Audiens Iacob quod alimenta venderentur in egipto
dixit filiis suis quare negligitis. descen
dite et emite nobis necessaria Gen. xlii. Acci
dia vel tedium boni est causa impatientie et carnalis desi
derii sicut patet nu. xi. recordamur piscium etc. Id
fecit filii israel de monte hor et cetera cedere cepit populum
itineris et laboris locutus quoque contra dominum et moysen
ait anima nostra iam nauseat super isto cibo levissimo
quo obrem misit dominus in populum ignitos serpentes nu.
xxi. Nota de dauid tempore quo solent reges et cetera
Reg. xi. Abiit negligenter custodiebat dominum suum quando
saul quando dauid venit ad castra eius et neminem re
perit vigilantem. I Reg. xxvi. Cum dormirent homines
venit inimicus et super seminauit zizaniam in medio
tritici. Mt. xiii. Arguuntur otiosi et remunerantur
operarii Mt. xx. Facta tempestate in mari ionas
descendit ad inferiora navis et dormiebat sopore
graui et accessit ad eum gubernator et dixit ei quid
tu sopore deprimeris. surge inuoca deum tuum Jo.
i. Dure reprehendit dominus seruum illum pigrum et ma
lum qui multiplicare neglexit talentum sibi traditum Mt.
xxv. Virgines dormitantes quarum lampa
des ornate non fuerunt a nuptiis fuerunt excluse Mt.
xxv. Valde videntur fuisse accidiosi discipuli hora
illa post cenam qua rogati a domino vigilare continuo
dormiebant Mt. xxvi Mt. xiiii Luc. xxii.

alii

113

de accidia vel negli

de puris bone indolis

ii

Non legitur ysaac murmurasse
uel fugisse quando pater eius ipsum noluit immola
re gen. xxii; Joseph accusauit fratres suos apud pa
trem crimine pessime quod erat in eo signum detestationis
peccati; idem dixit patri eum ad fratres mittenti presto sum
gen. xxxviii; Samuel adhuc puer ministrat erat in
conspectu domini ubi archa dei i. R. iii et iii; Quando dauid
debuit mungi in regem pascebat oues tamquam patri obe
diens humilis i. R. xvi; Joas filius ioram regis iuda
puer vii annorum erat cum regnare cepisset. ~~fecit quod~~
~~quod placitum erat coram domino iiii R. xxii et tamen pessimos~~
et fecit quod bonum erat coram domino cunctis diebus ioai
de sacerdotis iiii R. xii. ii. paralipomenon xxiiii; Octo annorum erat
iosias cum regnare cepisset. fecit quod placitum erat
coram domino iiii R. xxii et tamen pessimos patrem et auum
habuerat; Thobias cum esset ~~minor~~ minor omnibus in
tribu neptali nichil tamen puerile gessit in opere thobie i. et idem
filium suum ab infantia deum timere docuit et abstinere
ab omni peccato thobie i. Sive propheta sacerdote et magistro da
niel et socii sui legem dei obseruantes sobrie iuste et
pie uixerunt inter prauos gentiles dan. i. Fratres illi
vii adolescentes miram sapientiam in responsionibus et pa
tientiam in tribulationibus habuerunt ii. mac. viii. Jo. ba. pu
crescebat et erat in deserto et c. luc. ii. Saluator in
xii annorum secundum carnem inuentus est in templo audi
ens et interrogans. deinde descendit cum maria et ioseph
et erat subditus illis luc. ii.

De sanctitate bonorum

iii

Confundum est ualde quod si inuenti fuissent in quinque
ciuitatibus x. iusti dominus propter illos uniuersis pepercisset
gen. xviii; Dixit iacob ad labam modicum
habuisti antequam uenirem ad te et nunc diues effectus es bene
dixit quod tibi dominus ad introitum meum gen. xxx; Item benedixit

dñs domui ctryptii ꝑp ioseph/ et multiplicauit dñs
m cdibꝫ q̄ m agris et ꝑ ꝑm ꝓcep/ Bene fiat
assotiatꝫ iacob q̄dꝫ ꝑm ꝓcep/ fabricauit altare dñ
qui ꝓcaudiuit me ī die tribulacōis mee et fuit socꝫ
itineꝝ mei/ ꝑp honorē iosaphat regis iuda deū celebrēt
helyseꝫ impetrauit aquas dauid ꝙntus m q̄ erat a
duo mali reges in p̄ n/ Homines dei timentes uolu
bat hñe thobiam filiū suū ꝛ cōsanguineū .tho. n/ et hortabat̄ de
ducat filiū suū ne uolu mandūcare cum pane/ et etiā
diligentē uoluit seruē cū quo iturꝫ erat filius suus
thob/ Quē ducebat saza uxor thob nutrieꝝ nup
cum iudeis/ ne mistui ert thob n/ Ostrāne damelis
seruus dei ꝓcessit rex magnꝰ et sapientibꝫ babylonis
dans ī/ Cōdiu petrꝫ fuit cum discipulis fuit fir
mus et seruēꝫ et q̄n fuit m aula sūmi sacerdotis cum
militibꝫ ceperūt ihm negare math/ ꝓcedē ch̄s ꝑmi
luē ꝓcessi io. cōsum/ Cum essent omnes discipuli ꝑt
ꝑsecutes dimiserūt n/ ordine bene sup eos spūs
sanctꝫ actuū n/ De fidelibꝫ qui fuerūt in p̄mitiua
ecīa dr actuū n/ omnes qui credebāt erant pū. et
erant illis omnia cōmunia · sequēt̄ sumebat cibum
cū exultōne et simplicitate cordis collaudantes
deū et habentes gratiā ad omnem plebē/ ꝑost cōuersionē
sui veniens paulꝰ ierosolimā tentabat se misse
discipulis et omnes timebant eū non credentes q̄
esset discipulꝰ · et barnabas apprehensū illū duxit
ad apl̄os actū n/ Homines q̄ erāt cū paulo in nau
ꝓpe tempestatē grauissime ortāne ꝛ̄ꝰ paulꝰ qui
hebant sed̄ fuerūt salutati · Nam dr ei angelus
dñi erre donauit t̄ dos omnes qui nauigāt tecū aīa
ſ ulubter exiuit abijs

116

q̄ sp̄ietatē malop

de caldea ubi erant homines corrupti ydolatria gen. xi;
et hoc dns sibi pro beneficio commemorat dicens ego
dns qui eduxi de ur caldeorum gen. xv; Non solum
corpore sed cogitatione et affectione est prima relinquenda; unde
dixit dns ad abraham cum iam corpore exisset egredere
de terra tua; non promissiones ibi factas gen. xii;
Quamdiu ipse abraham fuit cum parentibus in ur non legitur
ei dominus apparuisse licet bonus fuisse credatur. sed postquam
inde exierat multotiens fuit a dno visitatus ge.
xii. xv. xvii. et xviii; Iniurias et iacturas passus
est loth a sodomitis cum quibus habitabat vel ipsorum
occasione gen. xiii. et xix; Quam difficile sit malo
rum consuetam societatem dimittere patet per loth quem
de medio sodomorum angeli vix extrahere potuerunt
gen. xix; Ludus ysmael cum ysaac sare displicu
it gen. xxi; Noluit ire iacob cum malo fratre. licet eum pla
casset muneribus; et ille satis instaret et signa dile
ctionis ostenderet gen. xxxiii; Dixit moyses ad
turbam filiorum israel recedite a tabernaculo hominum impiorum.
et nolite tangere que ad eos pertinent. ne involvamini
in peccatis eorum nu. xvi; Dns dixit moysi precipe filii
israel intrantes terram chanaam dispergite cunctos habitato
res regionis illius. si autem volueritis interficere qui
remanserint erunt vobis quasi clavi in oculis et
lancee in lateribus nu. xxxiii; Occasione achor qui
tulit de anathemate ierico fuit populus in prelio sta
tus. Josue vii; Propter quosdam filios belial qui in uxo
rem leuithe detestabile flagitium perpetravit. omnes filii
beniamin paucis exceptis fuerunt trucidati Jud. xix;
Noluerunt filii israel delere habitatores terre sicut preceperat
sed fecerunt cum eis fedus et male eis accidit Judic.
i et ii; Amicitia quam habuit amon cum ionadab dedit

ei viam ad hoc q̄ sororē suam opprimeret n. R. xiii. Rex
iuda iosaphat fere fuit occide occisus vadens cum
achab ad p̄lium in R. xxii. et fuit reprehensus p̄
pphām dicentē impio p̄bes auxiliū et his qui
oderūt dn̄m amicitia iungis idcirco iram dn̄i mere
baris et c̄ n. pali. xix. Ocozias rex iuda fecit
malū corā dn̄o et cā huius subdit. erat enī gen̄ achab
in R. x. Venit homo dei ad amasiam regē iuda
et ait o rex ne gradiatur tecū exercitus isrl. non enī
est dn̄s cum isrl. q̄ si putas in robore exercitus bel
la consistē superari te faciet dn̄s ab hostibus n. pali.
xxv. Edificantibus templū filiis iuda p̄s redi
tū de babylone hostes eorū voluerūt edificare
cum eis. illi vero bono vsi consilio renuerūt j. esdre
iii. Cum dixisset ysayas v̄ pollutus labiis ego sum
cām nisi mīas subdidit in medio popli poluta labia
habentis ego habito ysa vi. Mali nocent sibi inuicē. nā
duo senes ex hoc acceperūt audaciā accusandi susan
nā quia in eād̄ maliciā conuenerūt dan̄ xiii. Quā
diu iudas machabeus confidens de dīno auxilio ge
sit bella p̄ ppo. bn̄ ei successit. cū vero constituit amici
ciam cū gentilibus romanis licet tunc potentissimus ci
to superatus fuit et in bello cecidit j. mac. ix. Si
mile accidit ionathe frī suo n. mach. xii. nō de pe
tro quādiu fuit cum discipulis et c̄. Plures mali
interdū concordant in vnā malā societatē ut bonis i
ferant nocumentū. ita concordauerūt balac et balaā
ad maledicēd̄ isrl. nu. xxi. Sic adonibezech rex
ihrlm̄ et alii quatuor reges aduersus gribaonitas
eo q̄ illi fecerant pacem pacē cū iosue. Item iabin
rex azor et alii reges xxx. contra iosue et filios
isrl. Item quinq̄ satrape phimistinorū chananei

sydonii et euei Iudic iii. Item madiam et amaleth
et ceteri orientalium nationum iudic vi. Rursus et
in passione dni pilatus et herodes facti sunt amici
luc xxiii. Philippenses commendat apostolus dicens in
medio nationis praue et peruerse inter quos lucetis sicut
luminaria in mundo et c. philipp ii. Petrus dixit
quibusdam iudeis audientibus verbum dei act ii saluemini
a generatione ista praua. Proconsul desiderabat audire
verbum dei sed erat cum eo elimas magus pseudo pro-
pheta iudeus qui resistebat paulo et barnabe querens
auertere proconsulem a fide act xiii. Ciuitate listris
homines erant tante simplicitatis quod ipsi paulum et
barnabam deos ad terram descendisse putabant. cum
autem uix sedasset eos paulus et cepisset eis ostendere
viam veritatis. superuenerunt quidam iudei qui ita
suaserunt turbis quod paulus fuit ibi lapidatus et quasi pro
mortuo derelictus actuum xiii.

De prosperitate mundana

117

Abundantia rerum temporalium sepe fit occasio multo-
rum malorum. sicut illa que irrigabatur sicut paradi-
sus dni in qua habitabant sodomite pessimi. Saul
antequam esset rex fuit bonus. et postquam factus fuit rex
intumuit et mandatum dni preteriuit. i. R. xv. Post
multa bella et multas victorias obtentas remanens
dauid quietus in iherusalem commisit adulterium domini secu-
tum est homicidium ii. R. xi. Antequam ieroboam haberet
dominium super decem tribus erat adolescens bone indolis.
statim uero ut regnum adeptus fuit fecit uitulos au-
reos et auertit adeo ut auertetur ab eo iii. Regum
xiii. Cum roboratum fuisset regnum roboam et con-
fortatum deliquit legem dni et omnis israel cum eo
ii. paral. x. Manasses rex in iherusalem fuit pessi-
mus. postea in babylonem vinctus et coangustatus

orauit dnm et egit pniam valde coram dno ii. paral
xxiiii. Prosperitas multiplicat carnales amicos
quos aversitas sepe fugat ut pz in thos xi. no ibi
histo. Quamuis amam esset a rege assuero sedes et
haberet multas diuicias et filios et amicos. tn ita
torquebatur ex eo q mardocheus ei genua non flecte
bat q nichil se reputabat habere hest v. sed no brita
tem illius prosperitatis. Quamdiu duxauit plaga dei
sup iob lz amici eius ad eum venerunt. fuerunt tn
ei consolatores honerosi. nc leguntur aliquid ei dedisse.
postq addidit dns omnia quecumq fuerant iob duplicia
venerunt ad eum omnes fres sui et cuncti qui noue
rant eum et dederunt ei unusquisq ouem unam et in au
rem unam auream iob xlii. Statua quam uidit na
bugodonosor q percussa a lapide abscisso de monte
reducta est in fauillam estiuam aree satis indicat pro
speritatem mundanam nichil esse dan ii. Filii zambri fa
ciebant nuptias magnas et venerunt iudei
ionatha duce et occiderunt multos et conuerse sunt nu
ptie in luctum et uox musicorum ipsorum in lamentum
i. mac ix. Adolescens qui quesiuit a xpo quomodo possit
habere uitam eternam multas habebat possessiones. et idcir
co abiit tristis. qn deus dedit ei consilium perfectum
perfectionis Mt xix. Ad contemnendam tpalium
abundanciam multum facit exemplum de diuite cuius ager
uberes fructus attulit et c. luc xii. Emptores
ville et boum et ille qui uxorem duxerat uocati ad
cenam se excusant tamq aliis occupati. pau
peres uero et debiles fuerunt introducti luc. xiiii. Vi
dens dns ciuitatem ihrlm pace tpali fruentem
et superuenturas miserias ignorantem fleuit sed

illam dicens: quia si cognouisses et tu supplendum
est fere fleres luce xix.

Et curiositate humana

118

Primarie transgressionis occasio ortum habuisse videtur
ex eo quod eua serpentem curiose audiuit et lignum
uetitum curiose respexit gen. iii. Egressa est dyna
ut uideret mulieres regionis illius; sequitur quod vi
sa rapta et oppressa fuit gen. xxxiiii. Precepit dominus
moysi ut diceret populo cauete ne ascendatis in montem
ne tangatis fines illius; et post contestare populum ne
forte uelint transcendere ad uidendum dominum; et pereat
ex eis plurima multitudo exo. xix. Dixit dominus
ad moysen ut filii aaron et ipsemet tantum intrarent
sancta sanctorum. alii uero nulla curiositate uiderent
que erant in sanctuario! priusquam essent omnia inuoluta
alioquin morerentur nu. iiii. Ozias rex iuda ingressus
templum domini accepit thuribulum et uoluit adolere
incensum super altare thimiamatis! quod non
ad suum sed ad sacerdotum pertinebat officium statim quoque or
ta est lepra in fronte eius ii. paralipomenon xxvi. Cum uide
rent iudei miracula a domino fieri utilia et magnifi
cata uolebant alia uidere et signum de celo querebant
luc. xi. Herodes tetrarcha uiso domino gauisus est
ualde non causa pietatis sed curiositatis. quia sperabat
signum aliquod uidere ab eo fieri; et propter hoc uisio illa domini
ihesu nichil ei profuit sed magis obfuit luc. xxiii.
Curiositatem discipulorum scire uolentium tempus ad
uentus secundi compescuit dominus dicens. non est vestrum
nosse tempora uel momenta que pater posuit in sua po
testate actuum i. Curiositas uidetur fuisse causa
quare symon magis uoluit baptizari quia vi
debat signa que plurimis faciebat actuum viii. Athe
nienses omnes et aduene hospites ad nichil aliud
uacabant nisi aut dicere aut uidere aliquid noui act. xvii.

Predicante paulo

Predicante paulo in ephesi civitate multi qui fuerunt
curiosa sectati contulerunt libros et combuxerunt coram
omnibus actuum xix. Reprehendit apostolus quosdam thessalonicen-
sem in quiete ambulantes et nichil operantes ii thess.
iii. Adolescentiores viduas monet apostolus esse vitandas
sunt enim frequenter et otiose verbose et curiose i. thimo v.

119

de magna fide mulierum

Commendat apostolus heb. xi

Fide raab que non periit cum incredulis excipiens in
domo sua exploratores iosue ii. Ruth adhesit socrui
sue dicens populus tuus populus meus et deus tuus deus meus
unde booz postea dixit sibi reddat tibi dominus plenam mercedem ad
quem venisti et sub cuius confugisti alis ruth i et ii.
Mulier vidua credidit verbis helye. Licet ille rem satis dif-
ficilem illi faciendam iuberet iii. Reg. xvii. Mundi creatorem
et corporum resurrectionem optime confitebatur illa mater mi-
rabilis que vii filios torqueri uno die vidit et mori et
ipsos ad moriendum pro dei legibus fortiter animavit ii. mac.
vii. Circa misterium dominice incarnationis fuerunt mu-
lieres promptiores ad credendum quam viri ut patet in zacharia
qui angelo fuit incredulus et elizabeth que statim in adventu
tu domini beate virginis exclamavit benedicta tu inter mulie-
res luc. i. Commendatur virgo beata que credidit angelo
etc. Item anna prophetissa loquebatur de puero nato
omnibus qui expectabant redemptionem israel luc. ii.
Marie magdalene dictum fuit a domino fides tua te sal-
vam fecit vade in pace luc. vii. nota de illa que ad ta-
ctum fimbrie vestimenti xpi sanari credebat luc. viii.
Nec longa expectatione nec dura responsione destitit cla-
mare mulier chananea que tandem audivit O mulier ma-
gna est fides tua. fiat sicut tu vis Mt. xv. Samari-
tana mulier plane dicit scimus quia messias venit
qui dicitur xpus. et postea multi samaritanorum credide-
runt in dominum ihesum propter verbum mulieris Jo. iiii. Confessio

fida marthe dicentis ego credidi quia tu es xpus
filius dei vivi qui in hunc mundum venisti Jo xi
satis similis est confessioni petri Mt xvi De
resurrectione dni multos viros legimus dubitasse et
ihm incredulitatem eorum exprobrasse Mr xvi Mt
xviii De mulieribus nichil tale legitur sed resurgens
Dns primo apparuit marie magdalene et illa currens
discipulis lugentibus nunciavit marci xvi

De sapiencia mulierum

Sarra prudenter intellexit lud
inter ysaac et ysmael non esse bonum et volt
dns ut abraham illius acquiesceret voluntati gen
xxi Rebecca fuit multum argumentosa ad procurandum
iacob bndhe a pre que debebatur primogenito ob
tineret et postea fecit eum cruce iram esau declinare
gen xxviii Raab discrete exploratores abscon
dit et per hec se et totam domum suam liberavit iosue
ii Solicite procuravit noemi ipsi ruth quomodo posset
cum booth potenti et inclito contrahere ruth iiii Dis
crete excusavit se mater samuelis apud heli qua
eam temulentam estimabat i R i Per sapientem eloquentiam
suam liberavit abigail virum suum a morte et david
ab homicidio i R xxv Sapiens mulier thecui
tes induxit david ad hoc ut filium exulem revocaret
ii R xv Mulier sapiens liberavit abela quando ioab
obsidebat eam ii R xx Bersabee mater salomonis sapi
enter verbum proposuit coram david ut filius suus
salomon post illum regnare deberet iii R i nota
de illis qui contendebant coram salomone pro infante
vivo iii R iii Regina sabba magne fuit sapiencie que
venit audire sapienciam salomonis iii R x Hospi
ta helysei prudens tenuit eum donec eius filium su
scitaret iiii R iiii Sara filia raguel prudenter orav

dnm et deuote ut eu liberaret de imperio quod audi
erat ab ancilla thoe iii. Quia prudentia et co
stantia ondit iudich alloquendo populum et decipiendo ho
loferne tyrannum tam potente ab octauo capitulo iudich
usque ad finem. Hester cum magna cautela fecit petitio
nem suam. postquam regem ad prandium inuitauit. et ille
vino incaluerat hester vii. Tam tacendo quam loquendo patet
beatam mariam mirabiliter fuisse prudentem. tacendo. quia
pauca verba dixisse inuenitur. locuta est autem cum angelo
discrete querendo et discretius acquiescendo luc. i. quomodo fiet.
Item ecce ancilla dni. Item cum sancta elizabeth ipsam
salutando. Item locuta fuit cum filio dicens fili quid
fecisti nobis sic. luc. ii. et pro verecundis pauperibus
deprecata est i. ii. vinum non habent. Item locuta est mi
nistris illos instruens utiliter quodcumque dixerit vobis
facite. Jo ii. Maria magdalene prudenter agebat.
quando ad pedes dni se ponebat ubi impetrauit veniam
pro se luc vii. vitam pro fratre io. xi. Item audiebat di
uinam sapientiam luc x. et exhibuit dno diuinam reuerentiam.
Uxor pilati bene locuta est ei et si ei credidisset py
latus prudenter egisset Mt xxviii.

121

De pietate mulierum

Rebecca videns seruum abrahe hominem peregrinum
petentem bibere sine mora respondit bibe dne mi quin
et camelis tuis hauriam aquam donec cuncti bibant ge.
xxiiii. Timuerunt obstetrices dnm et non fecerunt
iuxta preceptum regis egipti sed conseruabant mares
exo ii. Raab compassa exploratoribus qui ad mor
tem querebantur abscondit et liberauit eos ac sanos
remisit Josue ii. Nuncii euntes ad dauid absconditi
fuerunt in puteo. et saluati per mulierem. que posuit
velamen super os putei et illos qui querebant eos illusit

ii R. xvii; Corpus habuit illa que liti cedere voluit cuius
viscera super filium commota fuerunt iii R. iii; Vidua mu
lier sareptana fuit hospita helye et apud illam su
stentabatur iii R. xvii; Mulier sunamitis induxit
virum suum ad hoc ut fieret in domo sua helyseo lo
cus aptus ad manendum iiii R. iiii; Compatiens
proximo morti adeo hester magno se exposuit periculo et
apud assuerum videorum liberationem et sublimationem ob
tinuit hester vii; Pietas beate virginis multum apparet
in hoc quod ad pauperes nuptias ire noluit et de
ficiente vino non requisita ab aliquo sed sponte verecun
dorum pauperum advocata fuit et dixit filio suo vinum
non habent Jo. ii; Per etiam patet in mi pietas eius magna
et largitas quia cum a magis aurum thus et mir
ram que obtulerant recepisset paulopost in purificatio
ne non potuit habere agnum quem offerret et supponen
dum est quod illa magorum munera pauperibus erogarat mt
ii de predictis habetur luc. ii; Ambulans per mundum salvator
in domo marthe et marie hospicium specialius legitur ha
buisse Jo. xii; Mulier illa chanane miseriam filie
propriam reputabat dicens miserere mei domine filia
mea male a demonio vexatur Mt. xv; Mulieres
ministraverunt domino predicanti et per castella civitati et ci
vitates luc. viii; Astiterunt patienti et sequebantur
eundem dum ad crucem duceretur et ab apostolis derelictus luc.
xxiii Jo. xix; Item studiose ei voluerunt obsequi
in sepulcro iacenti math. xxviii; Mt. xvi luc. x
xiiii Jo. xx; Pretulit dominus duo era munita pau
percule vidue que misit in ~~gazolo~~ gazophilacium muneri
bus divitum quia illa de eo quod erat necessarium ei dederat
et quia deus plus ponderat mentis pietatem quam mune
ris quantitatem luc. xxi; Blaphemantibus et depra

uantibus miracula dni scribe et phariseis mulier quedam
deuote audiens uerba et opera extulit uocem dicens
beatus uenter qui te portauit luc. xi. Uxor pilati a quibus
conata fuit impedire dnicam passionem et iniustam
afflictionem illius quam aliquis homo de quo scriptura
testetur. Mt. xxvii. Innuit apostolus. I cor. ix. quod alii
apostoli circumducebant mulieres sorores ad eis necessaria
ministrandum. Nota de pietate et elemosinis habite quam
petrus postmodum suscitauit actuum. ix. Quedam mulier
pupuricia nomine lyda credens ad predicationem pauli
et baptizata cum domo sua deprecata est dicens.
si iudicastis me fidelem domino esse introite in domum
meam et manete et coegit nos ait lucas act.
xvi. ubi satis innuitur quod mulieres prompte et deuote
sunt audire verbum dei.

122

De fortitudine mulierum

Sarath noluit ducere exercitum contra sizaram nisi del
bora iret cum eo quod dixit ei. ibo quidem tecum sed in
hac uice victoria non repunabitur. quia in manu femine
tradetur sizara iudic. iiii. Dixit booz de ruth scit
omnis populus te esse esse mulierem uirtutis ruth iii.
Cum audisset abigail nabal uirum dure respondisse
nuntiis dauid festinauit et tulit diuersa exenia et
dauid uatum placuit I Reg. xxvi. Uiriliter saluauit
dauid michol cum quereretur ad mortem I Reg. xix. Grauem
contumeliam fortiter et patienter sustinuit sara ab an
cilla sua. Thobie iii. Hester exposuit se se periculo mo
riendi pro liberatione populi quando iuit ad regem non uoca
ta hester v. Super modum mirabilis quam pereuntes vii
filios sub uno diei tempore conspiciens bono animo fere
bat et feminee cogitationem masculinum animum inserebat
ii. mach. vii. Fortissima fuit virgo beata maria et continue
do gaudium quod habuit de filii conceptione natiuitate

magoꝝ adoraũe et ꝓpꝫ cdnatꝭ ꝑdnatꝭ miraculoꝝ
ꝑpetuũe · resurrexiõe ſue ñr̃i ſuſtinẽdo dolorẽ quẽ hñt
in ꝑpꝫ filij ꝓpꝫe; Multi etiam fuit fortis et
audax maḋalena q̃ fuit dñi ꝓpꝫ affluit · torrens
ſepulcꝝ viſitauit et ibi plorans non recedebat et
etiam dix̃t dñe ſi tu ſuſtuliſti eũ dicto in Jo. xx
ca vidit puluinꝫ lineũ
et del cetable ſc̃z q̃ ſine deliberõe ſue bñ cõſi
lio tulit de ſtructu eius et credit ꝺm̃ ſm̃ ſara
ta deſiderabat hñe filiũ q̃ ꝑ⁹ voluit hñe de ancilla
q̃ non hñe ex eo ꝺb; Interrogatꝰ rebecca an vellet ire
cum famulo abrahe rndit vadã. nõ dixit nolo nec
ſi placeat vobis vel huic ꝺm̃ xxiiii; filie loth q̃
voluerũt dẽ ꝓle liberos ſuſcipe q̃ ſine liberis ꝓ
marie ꝺm̃ xix; Rachel mudens ſororꝭ dix̃t iacob
marito ſuo da michi libos aliqñ moriar ꝺm̃ xxx
ꝺ; Male audiit dyne q̃ voluit inde mulieres
illius regionis ꝺm̃ xxxiiii; et quid de illis que
voluit inde vxoꝝ et ab illis videri. ſi male audꝭ
eis non ẽ mirũ; Dñã ioseph non ꝺceptauit q̃ ſolu
citaret ab eo; ſed rpm̃ nimis ꝓtract requiſiuit q̃
xxxix; Saluda q̃ importunitate ſuam vicit ſan
ſon ut dret in quo erat ſua maxima fortitudo inde
ꝺb; etiam revelauit oſtinã ꝙnẽ in dãnũ ſuũ
Jud xxxi; Mater ſamuelis q̃ deſiderio hñdi pro
lem ſlebat et non rapiebat cibũ ꝑ⁹ j; Jezabel au
de concupiuit vineã naboth nõ m· ꝑ⁹ xxi; Stella
ma mꝰ orhozie regis concupiſcens regnare mit
ſerit omẽ ſem regiũ ex ꝺcepto ioas infantulo q̃
furtim abſtonditꝰ fuit m̃ ꝑ⁹ xxi; Mtor thoe ciui
ſperabat cotidie et timebat vias q̃ quas ſpes
remeandi habebat; ut ſi fieri poſſet ꝓcul inde
ſilui vidente thoe xx; Mulier chananea filie

& audierat miracula
temp 123

sanitatem obtinuit precibus importunis Mt xv;
Mater zebedei non expectauit quod dns filios suos re
muneraret secundum exigentiam meritorum sed petiit ante xpus vn
poni ad dexteram dni in regno suo et alterum ad sinistram
Mt xx; Puella quedam nomine rode intelligens petrum
pulsare ad ianuam pre gaudio non aperuit! sed dimit
tens illum foris cucurrit et intus stantibus nunciauit act
xii; Herodias tanto odio persequebatur iohannem baptistam quod
magis elegit filiam suam petere caput ipsius iohannis quam
dimidiam partem regni herodis Mt vi;

Occasione eue deceptus est adam licet non fuerit in eo
in quo eua fuit seducta! sed tamen de ligno uetito come
dit ipsa suadente eua gen iii; Sara que riserat dno
se mendaciter excusauit gen xviii; Due filie loth vo
lentes ex patre concipere cum verbis eum fortassis ad
hoc inducere non auderent mediante uino proposito pe
gerunt gen xix; bene igitur alium hominem decepissent quam
nec pater proprio pepercerunt; rachel querente patrem ydola sua pal
cra adinuentione delusit gen xxxviii; Dna ioseph ipsum
apud maritum nequiter accusauit! ut se ipsam mendaciter
excusaret! et decipiens virum suum de ipso ioseph se in
piissime vindicauit gen xxxix; Obstetrices licet
pia intentione pharaonem fefellerunt! dum masculos re
seruarunt exo i; Mulieres moabite de filios israel
deceperunt contra quos balaam ariolus cum omnibus magicis
artibus suis nichil poterat operari nu xxv; Raab abscon
dit exploratores iosue et eos qui querebant illos fecit
currere usque ad uada iordanis dicens quod exierant porta
clausa iosue ii; Egressa iahel in occursum cisare dicit ad
eum intra ad me dne mi ne timeas et postmodum illum
dormientem occidit Judich iiii; Similiter decepit eum xvi;

124
de falacijs mulierum

Michol saul prem suu querente dauid delusit. dum simulacrum posuit sup lectum eius J. R. xviii. Viri qui debant nunciare nunciare dauid statum absalon fuerunt positi in puteo. et mulier quedam ponens velamen sup os putei ipos recessisse intita e n. R. xvii. Refellit holoferne iudich acuius facie terra tremere videbatur. Judich x. et deinceps quamuis illa optima intencione fecerit. s. pro liberacione ppli. Herodes metuebat iohannem sciens eum virum iustum et sanctum et audito eo multa faciebat. et tn herodias q insidiabatur iohanni tm laborauit q fecerit eum in carcere decollari. Mr. vi. Saphira uxor ananie in suam miseriam intita e de pcio agri actiuum v.

De stulti loquio mulierum

124

Qua legitur primo locuta fuisse cum serpente. q cum do et ad orandum vel cum viro suo ad aliquam erudicionem percipiendam. gen. iii. Cernens rachel q infecunda esset ait marito. da mihi liberos. alioquin moriar qui in ptate esset iacob de sterili fecundam facere gen. xxx. Uxor sanson et dalida stulte valde locute sunt qn reuelauerunt inimicis eius secreta sua. iudich et xvi. Quia dauid pro magna deuocione et reuerentia saltauerat ante archam michol quasi ironice dicit q gloriosus fuit hodie rex israel. et c. n. regum vi. Irata thobie uxor dicit ad eum manifeste vana facta e spes tua thobie ii. Stultissime et superbe minus dicit illa ancilla domine sue amplius ex te non videamus filium aut filiam sup terram infectum viuorum tuorum. tho. iii. Uxor aman audiens querimoniam q vir suus faciebat de mardocheo stulte respondit iube parari excelsam trabem ut appendatur in ea hester v. Sedenti iob in sterquilinio et sanie defluente videnti dicit uxor sua benedic dno et morere. sed ille discrete respondit qui vna de stultis mulieribus locuta es Job. ii. Petitio matris filiorum zebedei non fuit a dno approbata nota

Mt. xx. Ad vocem unius ancille negavit petrus dominum. 126
Mt. xxvi. Mr. xxvi. xxiiii. Luc. xxii. Jo. xviii.
Thamar nurus iude filii iacob
volens socerum allicere ut ex illo conciperet de pontis
iudicatis hostibus ornavit se et assumpsit teri
strum gen. xxxviii. Audito adventu iheu qui occi
derat ioram regem israel iesabel depinxit oculos
suos stibio et ornavit caput suum iiii. Testatur
iudich quod ornamenta que assumpsit deceperunt holofer
nem iudich. xvii. Induit se vestimento leticie unguento
unxit faciem suam colligavit cocinnos suos mitra
ad capiendum illum. De hest. dicitur quod non quesivit mulie
brem cultum quando debuit ad regem intrare sicut faciunt
alie mulieres hest. ii. Comminando dicitur ysa. iii. au
feret dominus ornamentum calciamentorum lunulas et torques et
monilia et arnullas et mitras et discriminalia et
multa alia ponit ibi. Reprehensibilem habitum fatue
et male mulieris describit salomon prov. vii. considero
vecorde iuvenem occurrit ei mulier ornatu meretricio
ad capiendas animas garrula et vaga quietis impa
ciens et c. Non sine causa monet sapiens qui ait
averte faciem tuam a muliere compta et ornata quia
magis incitat ad peccatum ecc. ix. Mulierum non 127
sit extrinsecus capillatura aut circumdatio auri aut vesti
mentorum cultus i. pet. iii.
Quia vera est sententia dei qua dicit homini gen. ii. quacumque
die comederis ex eo morte morieris planum est
quod statim post peccatum homo moritur. Unde homo vivens con
tinue moritur. Ro. aug. xiii. de civitate dei. Cum
tot annis viverent homines ante diluvium. tamen in fine
cuiuslibet dicitur et mortuus est. Si patres antiqui timebant
mortem non erat mirum. quia non poterant in
celum conscendere. donec salvator advenit qui ianuam ap
peruit paradisi. Etiam mali optant bene mori. Dicit.

De ornatu superfluo mulierum

De morte generali

balaam nu xxiii moriatur anima mea morte iustorum.
Quamuis moyses obedire vellet imperio dni qui noluit eum
transire iordanem. tamen satis videtur quod libenter plus vixisset
si dns voluisset deuter iii. iratus dns contra me est et
cum ecce morior in hac humo non transibo iordanem. Ma
gna pars mercedis de custodia legis moysice moysaice
in longua vita consistere videbatur deuter xxii. ponite
corda vra in omnia verba hoc que ego testificor vobis
que facientes longuo perseveretis tpe in terra ad quam
ingredienini possidendam. Cum sederet helyas subter vna
iuniperum petiuit anime sue ut moreretur sufficit mi
dne tolle animam meam in regum xix. Tedebat animam
iob vite sue Job x. Ezechias rex iudaeus licet esset
valde bonus. tamen cum fletu magno orauit dnm ut
vitam eius prolongaret ysaie xxxviii. Dicebat
thobias cum lacrimis iustus es dne et cetera. Precipe in
pace recipi spm meum. expedit enim michi mori
magis quam viuere thobie iii. Item in eodem peto dne
ut de vinculo mysterii huius absoluas et cetera nota.
Coram sedechia rege prostrauit se ieremias ne interfice
ret eum et ne iuberet eum reduci in carcerem ubi
prius fuerat ne moreretur ibi ieremie xxxviii. Ante
aduentum spus sancti multum timebant apli mortem
qui comprehenso dno omnes fugerunt et etiam petrus
negauit eum Mt xxvii postquam vero fuerunt ex al
to roborati coram principibus et tyrannis fiducia
liter loquebantur actuum xxi. Non timebat mortem
paulus qui dicebat non solum alligari sed et
mori in ihrlm paratus sum propter nomen dni ihu xpi actuum xxi.

De sepulturis

128

Cum magna diligentia emit abra
ham agrum in quo uxorem mortuam sepeliuit
gen xxiii. Noluit iacob sepeliri cum malis in egi
pto. sed adiurauit ioseph ut eum mortuum ad prim

suorū sepulcra deferret ḡnēi ḡoldm; ℣. Deposuit re
petiit postbndiē filiorū nstrante morte sua: qd
ioseph ꝑfectus nmpleuit ḡnēi ḡlie; et l. Cōme
dunt multi dauid bnas cabes ḡtalaad eo ꝙ cadaue
za saul et filiorū eius ꝙlent tradiderant sepulture
Jr ḡgri n. ꝑ; ℣. Pena bri dei qui pane cont dimi
mandatū n; domo mali ꝓphe comedit sunt bna. qnō
sunt sepulti n; sepulcro patrū suoꝝ n. ꝑ ḡm. Jhesu
rep ꝑsū qui fetat ottidi iezabel sunt eam; sepelia eo
ꝙ erat filia ꝑ regis nm ꝑ rē; Cōdaū dnbus deꝫ
q; cū pculo mte sue corpora ottorū repetebat; et se
pultura eis sollicitꝰ ꝯhibebat Thꝭ i. et n; ℣. Prima
admonitio nr illas salubres quas fecit filio suo sunt
de sua bgoꝝ sue sollicita sepultura Thꝭ nm; ℣. Post
plū contra ḡgia dimissū venit iudas machabeꝰ
ut corpa prostratorū tolleret; et cum pentib; sepeli
ret n. machi ḡm. Discipli io. bapte audito ꝙ decollatꝰ
erat ab herode venerūt et tulerūt corpus ei; et
sepelierūt illud ℟. ḡm ℣. vi; Appꝛ dnm ihm
de sua sepultura cauasse ꝑtꝫ ꝙ audit inde nimirū
de bngnēto quod ei ul ei bendari debuisset sme mgr
ut in die sepulture mee seruet illud io. ḡm; Se
pultus fuit deꝰ ꝑ ioseph et nicodemū in sepulcro
nouo excuso in petra; in quo nūq̄ quisq̄ ponꝫ
fuerat ℟. ꝯpleb ℣. ꝙb. luc ḡm et io ḡlie;
Curauit nra bnorata stephanū a iudeis lapida
ri sepelire; et fecit planctū magnū sup eū act
ℭ ayn ꝙ ottidi

vm

129

de secunda morte malorꝫ

stem sum abel ottisus ē alameth ḡnēi nm; Deꝰ
pluit sup sodomā et gomorā sulphur et ignē de
lo et subuertit ipas ciuitates detestabili ꝓcio fetoꝝ

et omnem circa regionem gen. xix; Sichem a filiis
iacob interfectus est gen. xxxiiii. Nec unus de egip
tiis evasit quia omnes fuerunt submersi in mari rubro
exo. xiiii; Nadab et abyu filii aaron offerentes i
gnem alienum devorati sunt ab igne dei et mortui leviti
x; Precepto domini filii israel eduxerunt blaphemium extra
castra ac lapidibus oppresserunt. leviti xxiiii; Cho
ra et datham et abyron et eorum complices l moysi
rebellantes descenderunt vivi in inferno humo oppri
mi xvi; Alii etiam murmurantes et diversa committen
tes peccata variis mortibus interierunt in deserto! ita
quod de sexcentis milibus pugnatorum duo tantum terram
promissionis sunt ingressi; Quia achor furtive de
anathemate ierico ab omni populo lapidatus fuit Jos.
vii; Si zebedee et salmana servassent fratres
gedeonis pepercisset eis gedeon. et quia eos occiderunt et
ipsi a gedeone occisi sunt Jud. vii; Una mulier iaciens
super caput abimeleth fragmentum mole confregit cere
brum eius qui vocavit armigerum suum et iussit se
ab eo interfici et credidit ei dominus malum quod fecerat in
terficiens lxx fratres suos Judic. ix; Cum audisset
heli archam dei esse captam cecidit de cella et fra
ctis cervicibus mortuus est i. R. iiii; Goliad superbus
adde proprio gladio fuit percussus i. R. xvii; Saul super
gladium suum ruens interiit i. R. xxxi; Amon primoge
nitus dde ab absalon percussus est; Absalon libidine
dominandi multum afflixit patrem suum! et in fine suspensus
fuit inter celum et terram ii. R. xviii; Videns achi
thophel quod non fuerat factum consilium suum quod
dederat contra david! abiit in domum suam. et sus
pendio interiit ii. R. xvii; Siba filius bocri concita
vit populum contra david et fugiens in abelam ubi

putauit hre refugiu! decapitatus fuit ibidem ii R
xx; Joab quia occidat proditiose viros duos! a
dauid moriente iussus est occidi iii R ii; Vulneratus
achab in prelio mortuus est et linxerunt canes san
guinem eius in eodem loco in quo linxerant sanguinem
naboth qui dissimulante ipso achab conuindare debe
ret et posset fuerat lapidatus ii R xxii; Cum ascen
deret helyseus in ciuitate bethel quidam pueri male e
ruditi illudebant egressi quoque sunt duo vrsi et laceraue
runt ex ipsis xl duos pueros iiii R ii; Incredulus
ad verba helysei superabundancia futura conculcatus fuit
a turba et mortuus fuit iiii R vii; Benadab rex
syrie qui multa mala fecerat filiis israel fuit demum
ab asael seruo suo iugulatus iiii R viii; Videns iheu
iezabel quod multorum fuerat causa malorum iussit eam precipita
ri deorsum quod ita fuit equorum vngulis conculcata quia
esset filia regis non fuit tradita; Athalia mater ocho
zie interfecit omne semen regium ut posset regnare super
populum et post turpiter interfecta fuit iussu ioaide sa
cerdotis; Senacherib rex assiriorum superbissimus
et in deum blaphemus postquam de terra iuda confusus
aufugit a filiis suis occisus fuit iiii Regum xix;
Sedechias malus apud deum et homines comprehen
sus est fugiens ante cuius oculos rex babylonis proprios
filios occidi fecit; deinde exoculatus in babylonem fuit
ductus et ibidem miserabiliter mortuus iiii R vlt; Vul
tas terras destruxit holofernes tandem inebriatus
fuit per mulierem interfectus Judith xiii; Superbissimus
aman suspensus est in patibulo! quod ipse parauerat mar
docheo hester vii; Balthasar rex babylonis fuit
non est correctus pro exemplo patris sui nabugodo
nor qui ante fuit mutatus in bestiam et cum esset in conuiuio

uidit in pariete scripturam manetelchel phares! eadem
autem nocte interfectus et regnum ad medos et persas
translatum dan. v. Accusatores daniel' iubente dario re
ge missi ff in lacum leonum et a leonibus deuorati da
nielis vi. simile xiiii. Postquam alexander decidit in lectum
dr quod cognouit quod moreretur. quasi antea mortis memo
riam non habuisset. i. mach. i. Alchimus proditor per
cussus paralisi mortuus est cum tormento magno i. mac. ix.
Contristatus rex anthiocus de hoc quod andronicus iniuste
occiderat onyam summum sacerdotem! iussit andronicum occidi
in eodem loco in quo in onyam impietatem commiserat. ii. mac. iiii.
Anthiocus qui multorum torserat viscera passus dirum
dolorem viscerum miserabili obitu peregre in montibus uita
defunctus est ii. mac. ix. Homo illecuius ager uberes
fructus attulit plus credebat uiuere et dictum fuit ei Stul
te hac nocte animam tuam et c. luc. xii. Ananias cum
saphira uxore sua terribiliter expirauerunt actuum. v. An
gelus percussit herodem vestitum veste regali et consump
tus a vermibus expirauit act. xii.

De preciosa morte iustorum

130

Caym interfecit iniuste abel fratrem suum gen. iiii.
Ambulauit enoch cum deo et non apparuit gen. v.
Mortuus est abraham plenus dierum congregatus quod est ad
populum suum gen. xxv. Sic ysaac ge. xxxv. ita etiam
iacob finitis benedictionibus filiorum gen. xlix. Sic et io
seph postquam adiurasset fratres suos quod ossa eius aspor
tarent gen. l. Mortuus est moyses seruus domini in terra
moab iubente domino et sepeliuit scilicet dominum et non cogno
uit homo sepulcrum eius usque in presentem diem deut. xx
xiiii. Dauid post instructionem filii salomonis et oratio
nem ad dominum pro eo et pro toto populo mortuus est in senectu
te bona plenus dierum et diuitiis et gloria. i. paralipo. x
xix. Nota de morte thome. tho. xiiii. Job mortuus est
senex. et plenus dierum Job xlii. videns iudas mil

titudine hostium et paucitate suorum aut si appropinquaverit
tempus nostrum ut moriamur in virtute pro fratres nostros. I
Mat. ix. Eleazarus post multa tormenta vita decessit
universe genti memoriam mortis sue ad exemplum
virtutis et fortitudinis derelinquens ii. Mac. vi. Septem
fratres cum pia matre sua fine miro modo laudabiliter fece-
runt et possunt ibi multa exempla virtutis notari ii. mach. vii.
Pro veritate et maritali honestate io. bap. decollatus est
ab herode thetrarcha Mat. xiiii. Mar. vi. De illo famo-
so paupere lazaro scriptum luc. xvi. factum est ut moreretur
mendicus et portaretur ab angelo in sinum abrahe et
c. Qualitercumque vixerit ille latro latro cui pendenti dixit
xpus hodie mecum eris in paradiso feliciter mortuus est luc.
xxiii. Dum lapidaretur stephanus invocabat dominum et di-
cebat domine ihesu accipe spiritum meum. positis autem genibus
exclamavit voce magna dicens domine ne statuas illis
hoc peccatum et cum hoc dixisset obdormivit in xpo act.
vii. Cui morti nostram facit similem redemptor et
salvator noster dominus ihesus xpus qui rationem augustini iiii. de trinitate
per vestram simplam mortem suam nostram destruxit duplicem qui
ut ait augustinus xiii de civitate dei tantam fidei contulit
gratiam. ut mors quam vite constat contrariam instrumentum fie-
ret per quod transiret in vitam. Quam nobis concedat
ipse qui est verus actor salutis eterne. qui est etiam via veritas
et vita. qui vite et mortis habet imperium qui cum patre et
spiritu sancto vivit et regnat deus per interminabilia secula
seculorum amen

Explicit liber de exemplis sacre scripture
scilicet biblie Benedictum sit nomen domini nostri
ihesu xpi amen

Deo gratias

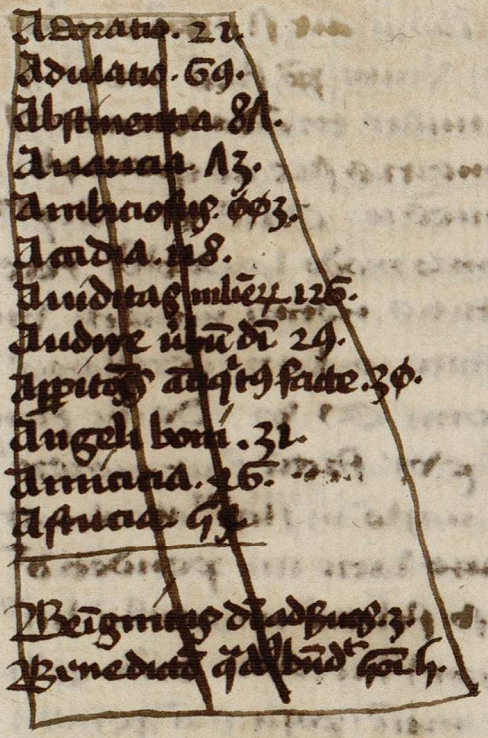

Adoratio. 21.
Adulatio. 69.
Abstinentia. 81.
Auaricia. 13.
Ambiciosus. 003.
Accidia. 118.
Auiditas mulierum. 126.
Audire verbum dei. 29.
Appetitus antiquitus facte. 30.
Angeli boni. 31.
Amicicia. 26.
Astucia. 93.

Benignitas dei ad servos. 3.
Benedictio quam adhibendi. 4.

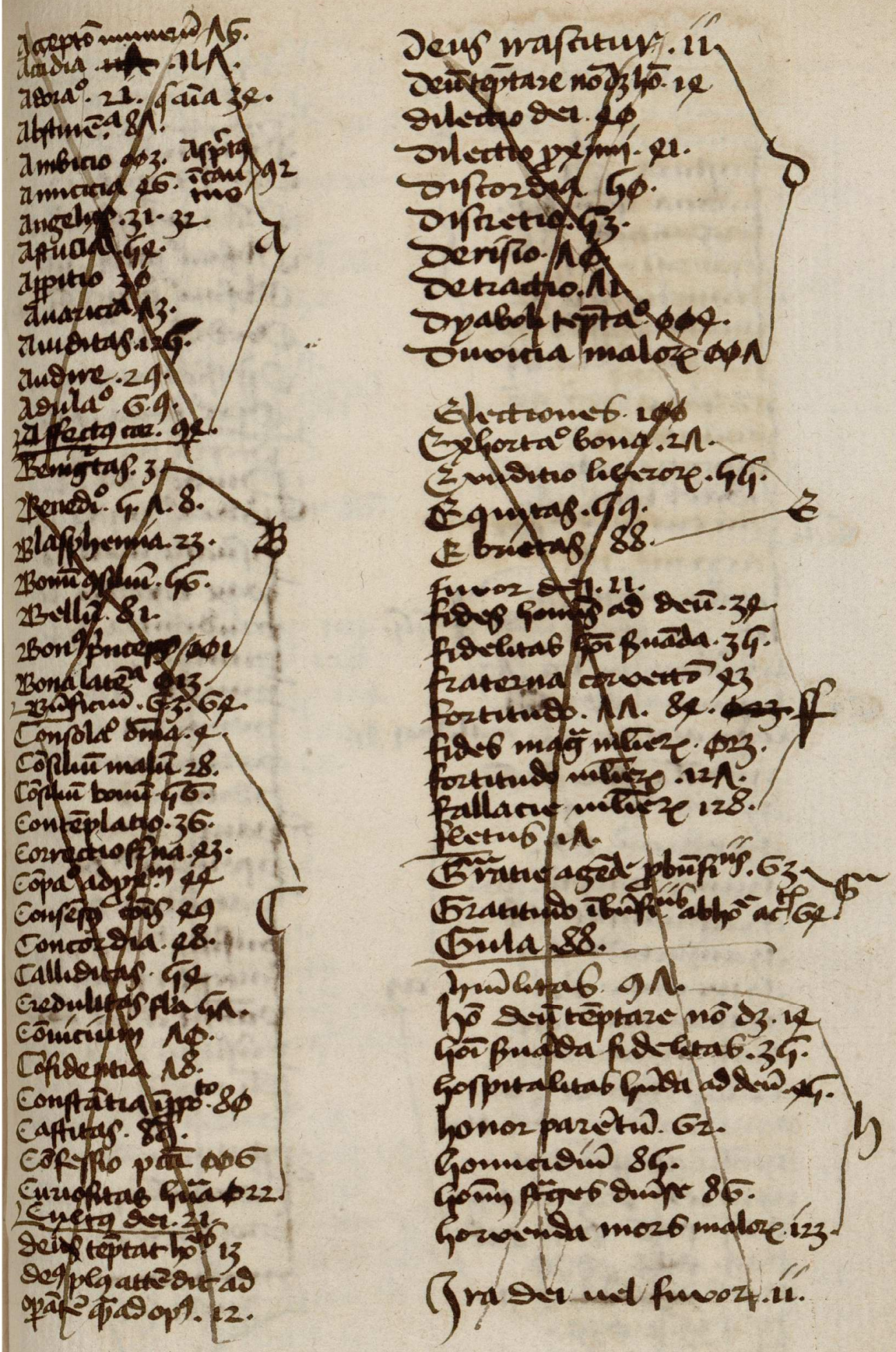

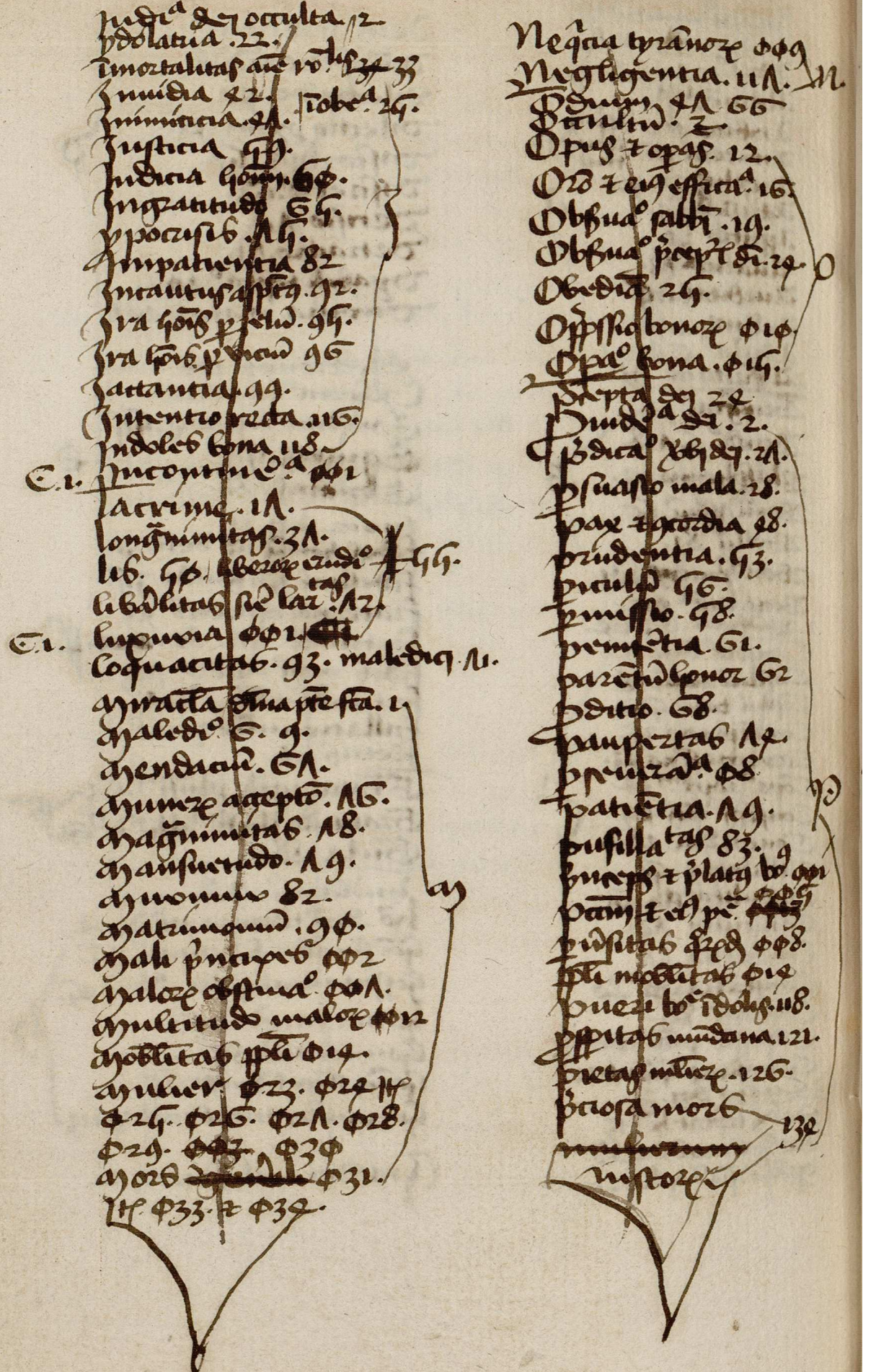

Iudicia dei occulta. 12
Ydolatria. 22.
Immortalitas anime rationalis 33
Inuidia 42. | Inobedientia 24.
Inimicicia. 41.
Iusticia 49.
Iudicia hominum. 60.
Ingratitudo 64.
Ypocrisis. 74.
Impatientia 82
Incautus aspectus. 92.
Ira hominis per felum. 94.
Ira hominis per vicium 96
Iactantia. 99.
Intentio recta. 116.
Indoles bona 118.
C.1. Incontinentia. 001
Lacrime. 17.
Longanimitas. 37.
Lib. 50. liberorum erudicio 44.
Liberalitas sive largitas. 72.
C.1. Luxuria 001.
Loquacitas. 93. maledici 71.
Miracula diuina parte facta. 1
Maledicio 6. 9.
Mendacium. 67.
Munerum acceptio. 76.
Magnanimitas. 78.
Mansuetudo. 79.
Mirabilia 82.
Matrimonium. 90.
Mali principes 002
Malorum obstinacio. 007.
Multitudo malorum 012
Mobilitas populi 014.
Mulier 023. 024 ut
024. 026. 027. 028.
029. 030
Mors 031.
ut 033. et 034.

Nequicia tyrannorum 009
Negligentia. 117. N.
Odium 47 66
Occultum. 2
Opus et operas. 12.
Oratio et eius efficacia. 16.
Obseruacio sabbati. 19.
Obseruacio preceptorum dei. 24.
Obedientia. 24.
Oppressio bonorum 010.
Operacio bona. 014.
Precepta dei 24
Prouidencia dei. 2.
Predicacio verbi dei. 27.
Persuasio mala. 28.
Pax et concordia 48.
Prudentia. 53.
Periculum 56.
Permissio. 58.
Penitentia. 61.
Parentum honor 62
Proditio. 68.
Paupertas 74.
Perseuerancia. 08
Patientia. 79.
Pusillanimitas 83.
Princeps et prelatus bonus 001
Peccatum et eius pena 005
Perversitas quorundam 008.
Populi mobilitas 014
Pueri bone indoles. 118.
Prosperitas mundana. 121.
Pietas mulierum. 126.
Preciosa mors 134
~~[illegible]~~
Pastorum

Reuerentia templo exhibenda 20
Recta intencio habenda in opere 116
Rationalis anime immortalitas 33
Rixa 50
Seueritas dei contra delinquentes 10
Sabbati obseruacio 19
Scriptura sacra 26
Spiritus mali 32
Spes 31
Suspicio falsa 51
Sancti viri permittunt aliquid fieri non libenter 58
Simulatio 15
Strages hominum diuerse 86
Sobrietas 81
Silencium 93
Societas bonorum 119
Societas malorum 120
Sapiencia mulierum 124
Stultiloquium earum 129
Sepultura 132

Tormentum 19
Temptacio 13 14
Templum 20
Timor 38 39
Temptacio diaboli 004
Tribulacio et eius profectus 011
tyrannorum nequicia 009
Votum 15
Verbi dei predicacio 21
Verbum dei audiendum 29
Vnitas et consensus 49
Vxori sancti aliquid permittunt 58
Vitas odium parit 66
Victoria diuinitus obtenta 81
Zelus bonus 51
Zelus indiscretus 52

Abstinencia 83
Acceptio munerum 13
Accidia 113 et 111
Adoracio et cultus dei 18
Adulacio 66
Affectus carnalis 90
Amicicia amor 33 et 31 et 38
Angelus bonus et malus 28 et 29
Anime racio et immortalitas 30
Apparissio 21
Aspectus incautus 88
Astucia calliditas 51
Auaricia 10
Audire verbum dei 26
Auditas mulierum 123

Benediccio dei ad hominem 5
Beneficium 60 et 61
Benignitas dei ad seruos suos 3
Blasphemia 20
Boni latentes inter malos 109
Boni principes et prelati 91
Bonum consilium non credere periculosum 53
Calliditas astucia 51
Carnalis affectus 90
Castitas 86
Compassio ad proximum 41
Concordia pax vnitas 45

Confessio peccati — 102.
Confidentia — 71.
Consensus quis vitas 46.
Consilio bono non acquiescere periculosum 43.
Consilium et persuasio mala 24.
Consolatio divina — 4.
Constantia in proposito perseverantia 77.
Contemplatio mentis illustratio 33.
Convicium derisio 67.
Correctio fraterna 40.
Credulitas et suspicio falsa 44
Cultus et adoratio dei 18.
Curiositas humana 118.
Delinquentes deus severe punit 7.
derisio — 67.
detractio — 68.
deus prostitutus 8.
deus plus attendit ad opus quam ad opus 9.
deus temptat homines 10.
deus non debet temptari 11.
dyabolus temptat 100.
dilectio dei — 37.
dilectio proximi — 38
discordia lis rixa 47.
districtio — 40 et 120
duricia et obstinatio malorum 103.
Ebrietas gula 84
Electiones — 96.
Equitas iustitia 46.
Erudicio liberorum — 42.
Exhortatio bona 24
Fallacie mulierum 124.
fidelitas homini servanda 32
fides ad deum — 31.
fides magna mulierum 119.
filiorum erudicio 42.
fletus flacrime 14.
fortitudo bona et mala 77 et 80
fortitudo mulierum 122.
fraterna correctio 40.
furor — 8
Gratiarum actio deo 60.
gratitudo homini facienda 61.
gulla — 84.
Homicidium 81.
homo deum non temptet 11.
homini servanda est fidelitas 32.
homines strages diverse 82
6 — horrenda mors malorum 119
hospitalitas — 42.
a — honor parentum — 49.
humilitas — 93.
Jactancia — 94.
ydolatria — 19.
Illustratio mentis — 33.
Immobilitas anime 70 et 30
Impatientia — 78.

Incautus aspectus — 88.
Incontinencia — 87.
Indoles bona puerorum 114.
Ingratitudo — 61 et 62.
Inimicicia 44/47/63.
Iniuria — 76.
Inobediencia — 22.
Intencio recta — 112.
Invidia — 39.
Ypocrisis — 72
Ira dei — 8
Ira hominis viciosa — 92.
Ira hominis per zelum — 91.
Iudicia dei occulta 2.
Iudicia hominis recta et prava 57.
Iuramentum — 15.
Iusticia — 46.
Lacrime — 14.
Latet bonis inter malos 109
Liberalitas — 69.
Liberorum erudicio — 52.
Lis/odium/rixa — 47.
Longanimitas — 34.
Loquacitas — 89 et 125.
Luxuria — 87.
Magnanimitas — 75.
Maledicio dei ad hominem. 6.
Maledici — 68.
Mali principes et prelati. 98.
Malorum obstinacio et duricia 103
Mansuetudo et paciencia — 76.
Matrimonium — 85.
Mendacium — 64.
Miracula diuina potestate facta. 1
Misericordia — 69
Mobilitas populi — 110
Mors — 81/ ~~126~~/ 127/ 129/ 130.
Mulier — 124/ 120/ 119/ 121/ 122/ 123/ 125/ et 126.
Multitudo malorum — 108/
Munerum acceptio — 73.
Murmur in paciencia — 78.
Negligencia et accidia 113/ 111.
Nequicia tirannorum — 105.
Obediencia inobediencia — 22.
Observacio preceptorum — 21.
Observacio sabbati — 16.
Obstinacio — 103
Occulta dei iudicia
Odium inimicicia — 44/ 47/ 63.
Operacio boni contra negligenciam 111.
Oppressio bonorum a malis 106.
Operacio et opus — 9/ et 112.
Oracio habet efficaciam. 13.
Ornatus sine fluxu mulierum. 126.
Peccati confessio — 102.
Peccati pena — 101 et 71.
Penitencia — 48.

Periculum non acquiescere bono consilio 53.
Permisso malorum a sanctis 55.
Perseverantia in proposito 77.
Persuasio mala 25.
Perversitas 104.
Pietas mulierum 121.
Populi mobilitas 110.
Precepta dei observanda 21.
Preciosa mors iustorum 130.
Predicatio verbi dei 24.
Princeps et Prelatus bonus et malus 97/98.
Prodicio 65.
Prosperitas mundana 117.
Providentia districtio 50/120.
Providentia et iudicia dei occulta 2.
Pueri bone indolis 114.
Pusillanimitas 79.
Ratio anime immortalitas 30.
Recta intentio habenda in opere 112.
Reverentia templo exhibenda 17.
Rixa discordia lis 47.
Sabbati observatio 16.
Sancti viri mala permittunt 55.
Sapientia mulierum 120.
Scriptura sacra 23.
Sepultura 118.
Severitas dei contra delinquentes 7.
Silentium loquacitas 89.
Simulatio ypocrisis 72.
Sobrietas 83/84.
Societas bonorum 115.
Societas malorum 116.
Spes longanimitas 34.
Spes bonorum et malorum 28/29.
Stragis hominum diverse 82.
Stiemitas 74/80.
Stultiloquium mulierum 125.
Superbia 94.
Suspicio falsa 54.
Templum reverendum 17.
Temptatio dei et hominis 10/11.
Temptatio dyaboli 100.
Timor 35/36.
Tirannorum nequicia 15.
Tormentum 76.
Tribulatio et eius profectus 107.
Verbum dei est audiendum 26.
Verbum dei est prandendum 24.
Veritas odium parit 63.
Viri sancti permittunt mala 55.
Unitas et consensus 45/46.
Votum 12.
Zelus bonus 48/91.
Zelus indiscretus 49.

Expectatio expositionis eius dyabolo

hic animam suam venalem habet quam in vita sua proiecit in iniquitate sua.

Omnis potentatus brevis vita. nam potentes inordinate

conter vivunt suas concupiscentias sequentes ut dicitur i. ethicorum multi etiam

machinantur in morte eorum. aliqui ex ambitione ut habeant eorum statum.

aliqui ex odio eo quod reputant se ab eis gravatos

Cum morietur homo abutens hereditabit serpentes.

et bestias i. amicos bestialiter viventes quam ad substantiam

et vermes quantum ad corpus. Initium superbie hominis

apostatare a deo i. nolle subesse eius precepto

Initium peccati est omnis superbia. Prodidit deus mediocrem

superbiorum. et reliquit mediocrem humilium sensum i. parare se reputatum

Non est creata hominibus superbia ~~sed magis humilitas~~.

eo quod formati sunt de humili materia. nam natura mulierum

servo sensato liberi serviunt quia per superbiam consolescunt

et alii hereditatem paternam servis sensatis vendunt

Melior est qui operatur et abundat in omnibus quam

qui gloriatur et egent pane i. victu quotidiano

Sapientia humiliati exaltabit caput illius et in medio

magnatorum consedere illum faciet. Non laudes virum

in specie sua. apparentie. est melior [illegible]

nec spernas hominem in visu suo. Brevis est in

volatilibus apis et initium dulcorum fructus illius habet

Multi potentes oppressi sunt valde et gloriosi traditi sunt

in manu alterius. Priusquam audias ne respondeas verbum.

De ea re quam te non molestat ne certaveris.

Ne in multis sint actus tui. et si dives fueris

non eris innocens a delicto. Est homo laborans

et festinans. et dolens et in [illegible] et tanto magis

non abundabit i. indigebit. Est homo marcidus egens

recuperatione plus defectus virtute et abundans paupertate et oculus

dei respexit illum in bono. Bona et mala

vita et mors paupertas et honestas a deo sunt.

c.22. Confusio pub̄ ꝺ ꝺeſilio ꝺeſtructo, ſilia ꝑdis hedrag
ꝺ bno ꝓpo. ayuſtra thutu tpoztuna naora. Cui
ꝺznuer loq̄ q̄ navrat ſtulto ſapiaz Cui ſtulto ſtulta
loquaz. et cū ſſbato nō abuerb Cogitatōes ſſbi
tot ꝓpt uel motu nō ꝺſpuabr̄ nec ꝙ gs alia tepta
ꝙ ſc ꝺr aut nō ꝺgetauerd nec cui ꝓpt ſtadi ꝙ metu ſtadi
ayutoꝫ lapid ꝺ volatilia ꝺcuct illa. ſic t ꝙ gutta
duo ꝺſſoluit aiam. ꝺ aiam t ſp ꝺuxō gladiꝰ
me ꝺſſperb Eſt uir cogitatō facilis ad amicu
ꝙ ꝺabit oīa meo cuſtodiā. Cū labia mea ſſtulta dnt.

ord Dñe pr et dne uite mee. ne ꝺlīq̄ quas me cogitatu
c.23. maligno. t extollat oculoꝫ meoꝝ ne ꝺcīq̄ me
et ord ꝺſideriū p̄ua aute ame. auſer a me
uetus grupab. et grubitoꝫ grupie ne ayp̄hendat
me. et aia uoluptuū et ſſumto. me tradaꝫ me.

ayenito pr̄is et mois tue. in medio ei magſtoꝝ ogſſtis.
ne ſpꝛe obſtupſtat p̄ dne. aīa
ꝙ ꝺ formicaro oꝺ paū ꝺulcib. ſapiꝰ ꝺ ꝺ mudꝫ

c.24. Ego ſto ſcis ꝺ ſtuctib ut ozuet. cui ꝺ ſtruct ꝙ ſtruꝫ ſtruꝫ
ſtruꝫ ꝺ uetus ꝙ ſta ſtruta ꝺ ꝺata expo. zp. ꝙ. ꝙ duo. aſſa. aduc ꝺ
uoua ꝙ ꝺ ſta ſtadu tp̄s ꝺ ampliꝫ
Ego mī pulc̄ ꝺ ſtructoꝝ ꝺ templatoꝝ ꝺ uxoꝝ mea mudor
et pulcaor ꝙ ſtatua pp̄ꝫ pr
zachel que erat decora facie et uenusto aſpectu. actiua
ū t hyaz ꝙ lippe erat oculi ꝺ. zp.
ꝺ ꝺſſtruct ꝺ ad ſtatū actiue rapta tp̄s bo

c.25. Gaudz plantu ꝺ ſpūs mei quę ſſ ybata coꝛa ꝺo et
ſpoſtoꝝ. grozdia fratrum. t amoꝝ ꝓpe oꝛ t uꝛ t
mulieꝝ bn ꝺ gſtemetoꝝ.
Cruc ſſpes odit ata mea ꝺ aggnoꝛ ualꝺ aīe
ulloꝝ. pauperiem ſtipha et dnute mendicitatem.
ꝙ mendicat fatuꝰ ꝺ ſſbatū. Que timuerut
tua nō odgregaſti quo ꝺ ueniet ꝺ tenuet tua.
ꝙ ꝓpoſuit ꝺ cāmere indigui. t ꝓbꝰ cogſſ
ꝺ ſtud ſc. ꝺ Corona ꝓud multa ꝓzuta.
Ve q̄ ſtatat cū ꝺ ſtulte ſſbata. Et ſtudia ſua nō
ꝺ caſſtib. Beatuꝰ qui ꝺ ueꝝ ꝺ aīa mea.

ꝺ ſtatib

ꝺ ſtatib

Sapiaz ꝙ ꝛ dñs ꝛ qm aliter nō pōt̃ ee. bōz labōz
gl̃osa ꝙ stondung. ayulwarna dñs mulctand
sup̃a ꝙ si mort̃ postmodū fuit ꝛ refugio exit
Quietꝰ et inmūnis ee. Et ē ista pena
una dimidiata / si vero fuit pr̃ bōs ipz ꝛ ꝯ cuper
de ꝑpetuo dñs ꝙ ꝑ̃ p̃ ꝑiam ꝑ h. ar. vastabit
ꝑ qꝫ ad̃ ꝙ mort̃ vsq; dum delectand
i. dñs fastinaꝰ und ingratitud̃ obs̃uat bona.
ꝑ ipz inden / ꝙ quilz qui dñs ꝛ tal̃ in
cui stabit ꝑ̃ dñs ꝙ ꝑ̃ ꝑiam ꝑ ꝑ̃ pdabit
adusq; vel qui se adiustabit ꝑ̃ dñs ꝙ ꝑ̃ nō ee
Nos ꝑ̃ vna illoz estimabam ꝙ ꝑ̃.
Cassat̃ sum ꝙ ꝑ̃ ingratitud̃ ee und ꝑ̃ plg laborat̃ dñs
de ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃ ꝑ̃ ꝑ̃ ad ꝑ̃ ꝑ̃ ꝑ̃ ꝑ̃ ꝑ̃ ad ꝑ̃
ꝙ ꝑ̃ laboribz et ꝑ̃ se ꝑ̃ ad ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃ et ꝑ̃
de ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃
ꝙ nō ꝑ̃ ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃ ꝙ ꝑ̃
ꝙ ꝑ̃ ꝙ

16. Et ait illis. Nunquid medicus debet emplastrum sanabile alligare
pro quo sanat ora. Tu vero dimitte mortuos sepelire
mortuos suos. Et cum venisset ad portas civitatis
Naym. ecce defunctus efferebatur filius unicus matris
sue. Et hec vidua erat. Et turba civitatis multa
cum illa. Quam cum vidisset dominus misericordia
motus est super eam. Et dixit illi. Ne fleas.
Et accessit et tetigit loculum. Hi autem qui portabant
steterunt. Et ait. Adolescens tibi dico surge.
Et resedit qui erat mortuus. Et cepit loqui.
Et dedit illum matri sue. Et cum timore omnes
magnificabant deum dicentes. Quia propheta magnus
surrexit inter nos. Et quia deus visitavit plebem
suam. Et exiit hec fama in universam Iudeam
et in omnem circumiacentem regionem.

Et nuntiaverunt Iohanni discipuli eius de
omnibus his. Et convocavit duos quosdam de discipulis
suis Iohannes. Et misit ad Ihesum dicens. Tu es
qui venturus es an alium exspectamus. Cum
autem venissent ad illum viri dixerunt. Iohannes
Baptista misit nos ad te dicens. Tu es qui venturus
es an alium exspectamus. In illa autem hora
multos curavit a languoribus et plagis et spiritibus
malis et cecis multis donavit visum. Et respondens
dixit illis. Euntes renuntiate Iohanni que vidistis
et audistis. Quia ceci vident claudi ambulant
leprosi mundantur surdi audiunt mortui resurgunt
pauperes evangelizantur. Et beatus est quicumque
non fuerit scandalizatus in me. Cum autem
discessissent nuncii Iohannis cepit dicere ad turbas
de Iohanne. Quid existis in desertum videre
harundinem vento agitatam. Sed quid existis
videre hominem mollibus vestimentis indutum.
Ecce qui in veste pretiosa sunt et in deliciis
sunt in domibus regum sunt. Sed quid existis
videre prophetam. Etiam dico vobis et plus
quam prophetam. Hic est enim de quo scriptum
est. Ecce ego mitto angelum meum ante faciem
tuam qui preparabit viam tuam ante te. Amen
dico vobis. Non surrexit inter natos mulierum
maior Iohanne Baptista. Qui autem minor est
in regno celorum maior est illo. Et omnis
populus audiens et publicani iustificaverunt deum
baptizati baptismo Iohannis. Pharisei autem et
legisperiti consilium dei spreverunt in semetipsos
non baptizati ab eo. Dixit autem dominus.
Cui ergo similes dicam homines generationis
huius et cui similes sunt. Similes sunt pueris
sedentibus in foro et loquentibus ad invicem
et dicentibus. Cantavimus vobis tibia et non
saltastis. Lamentavimus et non planxistis.
Venit enim Iohannes neque manducans neque
bibens et dicunt. Demonium habet. Venit filius
hominis manducans et bibens et dicunt. Ecce
homo devorator et bibens vinum publicanorum
et peccatorum amicus. Et iustificata est sapientia
a filiis suis omnibus. Rogabat autem illum quidam
de Pharisaeis ut manducaret cum illo. Et ingressus
domum Pharisei discubuit. Et ecce mulier que
erat in civitate peccatrix ut cognovit quod
accubuit in domo Pharisei attulit alabastrum
unguenti. Et stans retro secus pedes eius lacrimis
cepit rigare pedes eius et capillis capitis sui
tergebat et osculabatur pedes eius et unguento
unguebat. Videns autem Pharisaeus qui vocaverat
eum ait intra se dicens. Hic si esset propheta
sciret utique quae et qualis mulier que tangit
eum quia peccatrix est. Et respondens Ihesus
dixit ad illum. Simon habeo tibi aliquid dicere.
At ille ait. Magister dic. Duo debitores erant
cuidam feneratori. Unus debebat denarios quingentos
alius autem quinquaginta. Non habentibus illis
unde redderent donavit utrisque. Quis ergo eum
plus diligit. Respondens Simon dixit. Estimo
quia is cui plus donavit. Dixit illi. Recte
iudicasti. Et conversus ad mulierem dixit Simoni.
Vides hanc mulierem. Intravi domum tuam
aquam pedibus meis non dedisti. Hec autem
lacrimis rigavit pedes meos et capillis suis
tersit. Osculum mihi non dedisti. Hec autem
ex quo intravit non cessavit osculari pedes meos.
Oleo caput meum non unxisti. Hec autem
unguento unxit pedes meos. Propter quod dico
tibi remittuntur peccata multa quoniam dilexit
multum. Cui autem minus dimittitur minus
diligit. Dixit autem ad illam. Remittuntur
tibi peccata. Et coperunt qui simul accumbebant
intra se dicere. Quis est hic qui etiam peccata
dimittit. Dixit autem ad mulierem. Fides tua
te salvam fecit. Vade in pace. Et factum est
deinceps et ipse iter faciebat per civitates et
castella predicans et evangelizans regnum dei.
Et duodecim cum illo et quedam mulieres que
erant curate a spiritibus malignis et infirmitatibus
Maria que vocatur Magdalene de qua septem
demonia exierant et Iohanna uxor Chuze procuratoris
Herodis et Susanna et alie multe que ministrabant
eis de facultatibus suis. Cum autem turba plurima
coiret et de civitatibus properarent ad eum dixit
per similitudinem. Exiit qui seminat semen suum.
Et dum seminat quedam ceciderunt secus viam
et conculcata sunt et volucres celi comederunt illud.
Et alia cecidit supra petram et exorta aruit
quia non habebat humorem. Et alia cecidit inter
spinas et simul exorte spinae suffocaverunt illud.
Et alia cecidit in terram bonam et exorta fecit
fructum centuplum. Hec dicens clamabat. Qui
habet aures audiendi audiat. Interrogabant autem
eum discipuli eius quae haec parabola esset.
Quibus ait. Vobis datum est nosse mysterium
regni dei. Ceteris autem in parabolis ut videntes
non videant et audientes non intelligant. Est
autem haec parabola. Semen est verbum dei.
Qui autem secus viam sunt hi sunt qui audiunt
deinde venit diabolus et tollit verbum de corde
eorum ne credentes salvi fiant. Nam qui supra
petram hi sunt qui cum audierint cum gaudio
suscipiunt verbum et hi radices non habent
qui ad horam credunt et in tempore tentationis
recedunt. Quod autem in spinas cecidit hi sunt
qui audierunt et a sollicitudinibus et divitiis
et voluptatibus vite euntes suffocantur et non
referunt fructum. Quod autem in bonam terram
hi sunt qui in corde bono et optimo audientes
verbum retinent et fructum afferunt in patientia.
Nemo autem lucernam accendens operit eam
vase aut subtus lectum ponit sed ponit eam
super candelabrum ut intrantes videant lumen.
Non est enim occultum quod non manifestetur
neque absconditum quod non cognoscatur et in
palam veniat. Videte ergo quomodo audiatis.
Qui enim habuerit dabitur illi et quicumque
non habuerit etiam quod putat se habere
auferetur ab eo. Venerunt autem ad illum mater
et fratres eius et non poterant adire eum
prae turba. Et nuntiatum est illi. Mater tua
et fratres tui stant foris videre te volentes.
At ille respondens dixit ad illos. Mater mea
et fratres mei hi sunt qui verbum dei audiunt
et faciunt. Et factum est in una dierum et
ipse ascendit navem et discipuli eius et dixit
ad illos. Transeamus trans stagnum. Et
ascenderunt. Et navigantibus illis dormivit.
Et descendit procella venti in stagnum et
complebantur periclitabantur. Accedentes autem
suscitaverunt eum dicentes. Preceptor preceptor
perimus. Qui cum surrexisset increpavit ventum
et tempestatis aque impetum et cessaverunt et
facta est tranquillitas. Dixit autem eis. Ubi est
fides vestra. Timentes autem mirati sunt ad
invicem dicentes. Quis putas hic est quia et
ventis imperat et mari et obedient ei. Et
navigaverunt ad regionem Gerasenorum quae est
contra Galileam. Et egresso illo in terram
obviavit ei quidam vir qui habebat demonia
iam temporibus multis et vestimento non induebatur
et in domo non manebat sed in monumentis.
Qui cum vidisset Ihesum et exclamans procidit
ante illum et voce magna dixit. Quid mihi et
tibi est Ihesu fili dei altissimi. Deprecor te
ne me torqueas. Precipiebat enim spiritui
immundo ut exiret ab homine. Multis enim
temporibus arripiebat illum et vinciebatur catenis
et in compedibus custodiebatur et ruptis vinculis
agebatur a demonio in deserta. Interrogavit autem
illum Ihesus dicens. Quod tibi nomen est.
At ille dixit. Legio. Quia intrabant demonia
multa in eum. Et rogabant eum ne imperaret
illis ut in abyssum irent. Erat autem ibi grex
porcorum magnus pascens in monte. Et rogabant
eum demonia ut permitteret illis in illos intrare.
Et permisit eis. Exeuntes autem demonia a
homine intraverunt in porcos et impetu abiit
grex per precipitium in stagnum et suffocatus
est. Quod cum vidissent qui pascebant fugerunt
et nuntiaverunt in civitatem et in villas. Et
exierunt videre quod factum est et venerunt
ad Ihesum et invenerunt sedentem hominem
de quo demonia exierant vestitum et sanae mentis
ad pedes Ihesu et timuerunt. Nuntiaverunt autem
illis qui viderant quomodo factum esset a demonio
homine et de porcis. Et rogavit eum omnis
multitudo circumiacentium regionis Gerasenorum
ut discederet ab eis quia timore magno
conpediebantur. Ipse autem ascendens navem
regressus est. Rogabat autem eum vir a quo
demonia exierant ut cum illo esset. Dimisit
autem eum dicens. Redi in domum tuam et
narra quanta tibi fecit deus. Et abiit per
universam civitatem predicans quanta illi fecit
Ihesus. Et factum est cum rediret Ihesus
excepit illum turba erant enim omnes exspectantes
illum. Et ecce venit vir cui nomen Iairus et
ipse archisynagogus erat et cecidit ad pedes
Ihesu rogabat eum ut intraret in domum eius
quia filia unica erat ei fere annorum duodecim
et hec moriebatur. Et factum est dum iret
turbae comprimebant eum. Et mulier quedam
que erat in fluxu sanguinis duodecim annis
que in medicos erogaverat omnem substantiam
suam et a nullo potuit curari. Accessit retro
et tetigit fimbriam vestimenti eius et continuo
stetit fluxus sanguinis eius. Et dixit Ihesus.
Quis est qui tetigit me. Negantibus autem
omnibus dixit Petrus et qui cum illo erant.
Preceptor turbae te comprimunt et affligunt
et dicis quis est qui tetigit me. Ihesus autem
dixit. Tetigit me aliquis. Ego enim novi virtutem
de me exiisse. Videns autem mulier quia non
latuit tremens venit et procidit ante pedes eius
et ante omnem populum causam eius ostendit
quemadmodum continuo sanata esset. Ipse autem
dixit ei. Filia fides tua te salvam fecit vade
in pace. Adhuc eo loquente venit quidam ad
archisynagogum dicens ei quia mortua est filia
tua ne amplius vexes illum. Ihesus autem audito
verbo respondit patri puellae. Noli timere
tantum crede et salva erit. Cum autem venisset
domum non intravit neminem secum introire
nisi Petrum et Iacobum et Iohannem et patrem
et matrem puellae. Flebant autem omnes et
plangebant eam. Ille autem dixit. Nolite flere
non enim mortua est puella sed dormit. Et
deridebant eum scientes quia mortua esset.
Ipse autem tenens manum eius clamavit dicens.
Puella surge. Et reversus est spiritus eius et
surrexit continuo et iussit illi dari manducare
et stupuerunt parentes eius quibus precepit ne
alicui dicerent quod factum fuerat. Convocatis
autem duodecim dedit illis virtutem et potestatem
super omnia demonia et ut languores curarent.
Et misit illos predicare regnum dei et sanos
facere. Et ait ad illos. Nihil tuleritis in via
neque virgam neque peram neque panem neque
pecuniam neque duas tunicas habere quisquam.
In quamcumque domum intraveritis ibi manete
et inde exite. Et quicumque non recipiunt vos
exeuntes de civitate illa pulverem pedum vestrorum
excutite in testimonium super illos. Egressi
autem circumibant per castella evangelizantes
et curantes ubique. Audivit autem Herodes
tetrarcha universa que fiebant ab eo et dubitabat
eo quod dicebatur a quibusdam quia Iohannes
surrexit a mortuis. A quibusdam autem quia
Helyas apparuit. Aliis autem quia propheta
unus de antiquis surrexit. Herodes autem dixit.
Iohannem ego decollavi. Quis autem est iste
de quo ego audio talia. Et quaerebat videre
eum. Et reversi apostoli narraverunt illi quanta
fecerunt. Et assumens eos secessit seorsum in
locum desertum civitatis qui vocatur Bethsaida.
Et cum hoc scissent turbae secutae sunt illum.
Et suscipiens eos coepit loqui illis de regno dei
et eos qui curatione indigebant curavit. Et
cum hora coepisset declinare accedentes duodecim
dixerunt ei. Dimitte turbam ut euntes in castella
et villas que circa sunt divertant et inveniant
escas quia hic in loco deserto sumus. Ait autem
ad illos. Date illis vos manducare. Et dixerunt
non sunt nobis plus quam quinque panes et duo
pisces nisi forte nos eamus et emamus in omnem
hanc turbam escas. Erant enim quasi viri quinque
milia. Dixit autem ad discipulos suos. Facite
illos discumbere per refectiones singulas. Et
fecerunt ita et discumbere fecerunt omnes.
Accepit autem quinque panes et duos pisces
et respiciens in celum benedixit illis et fregit
et dividebat discipulis suis ut ponerent ante
turbam. Et manducaverunt et saturati sunt
omnes et sublatum est quod superabat illis
fragmentorum cophini duodecim. Et factum est
cum solus esset orans simul erant discipuli
et interrogavit illos dicens. Quem me dicunt
homines esse. Illi autem respondentes dixerunt
Iohannem Baptistam alii autem Helyam alii
vero quia propheta unus de antiquis surrexit.
Ait autem ad illos. Vos autem quem me esse
dicitis. Respondens autem Petrus dixit. Christum
dei. Increpans autem illos precepit ne cui dicerent
hoc dicens. Quia oportet filium hominis multa
pati et reprobari a senioribus et principibus
sacerdotum et scribis et occidi et tertia die
resurgere. Dicebat autem ad omnes. Si quis
vult post me venire abneget semetipsum et
tollat crucem suam quotidie et sequatur me.
Qui enim voluerit animam suam salvam facere
perdet illam. Nam qui perdiderit animam suam
propter me hic salvam faciet illam. Quid enim
prodest homini si lucretur mundum totum
semetipsum autem perdat et detrimentum sui
faciat. Nam qui me confusus fuerit et meos
sermones hic filius hominis confundetur cum
venerit in maiestate sua et patris et sanctorum
angelorum. Dico autem vobis vere sunt quidam
de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec
videant regnum dei. Factum est autem post
hos sermones fere dies octo et assumpsit Petrum
et Iohannem et Iacobum et ascendit in montem
ut oraret. Et facta est dum oraret transfiguratio
vultus eius et vestimentum eius album refulgens.
Et ecce duo viri loquebantur cum illo erant
autem Moyses et Helyas qui visi sunt in maiestate
et dicebant excessum eius quem completurus erat
in Ierusalem. Petrus autem et qui cum illo
erant gravati erant somno. Et evigilantes
viderunt maiestatem eius et duos viros qui
stabant cum illo. Et factum est cum discederent
ab illo dixit Petrus ad Ihesum. Preceptor bonum
est nos hic esse et faciamus tria tabernacula
unum tibi et unum Moysi et unum Helye
nesciens quid diceret. Adhuc eo loquente facta
est nubes et obumbrabat eis. Et timuerunt
intrantibus illis in nubem. Et vox facta est
de nube dicens. Hic est filius meus dilectus
ipsum audite. Et dum fieret vox inventus est
Ihesus solus. Et ipsi tacuerunt et nemini
dixerunt in illis diebus quicquam ex his que
viderant. Factum est autem in sequenti die
descendentibus illis de monte occurrit illi turba
multa. Et ecce vir de turba clamavit dicens.
Magister obsecro te respice in filium meum
quia unigenitus mihi est. Et ecce spiritus
apprehendit eum et subito clamat et elidit eum
cum dissipatione et vix discedit dilanians eum.
Et rogavi discipulos tuos ut eicerent illum
et non potuerunt. Respondens autem Ihesus
dixit. O generatio incredula et perversa quousque
ero apud vos et patiar vos. Adduc filium tuum
huc. Et dum accederet elisit eum demonium
et discerpsit. Et increpavit Ihesus spiritum
immundum et sanavit puerum et reddidit illum
patri eius. Et magnificabant omnes super
magnificentia dei. Omnibus autem mirantibus
in omnibus que faciebat dixit ad discipulos suos.
Vos autem ponite in cordibus vestris sermones
istos. Filius enim hominis futurum est ut
tradatur in manus hominum. Et ipsi ignorabant
verbum istud et erat velatum ante eos ut non
sentirent illud et timebant interrogare eum de
verbo isto. Intravit autem cogitatio in eos
quis eorum maior esset. Ihesus autem videns
cogitationes cordis illorum apprehendit puerum
et statuit illum secum et dixit illis. Quicumque
susceperit puerum istum in nomine meo me
suscipit et quicumque me susceperit suscipit
eum qui misit me. Nam qui minor est inter
vos omnes hic maior est. Respondens autem
Iohannes dixit. Preceptor vidimus quendam
in nomine tuo eicientem demonia et prohibuimus
eum quia non sequitur nobiscum. Et prohibuistis
eum. Dixit autem ad illum Ihesus. Nolite
prohibere. Qui enim non est contra vos pro
vobis est. Factum est autem dum complerentur
dies assumptionis eius et ipse faciem suam
firmavit ut iret in Ierusalem et misit nuntios
ante faciem suam. Et euntes intraverunt in
quandam civitatem Samaritanorum ut pararent
illi. Et non receperunt eum quia faciem eius
erat euntis in Ierusalem. Videntes autem discipuli
eius Iacobus et Iohannes dixerunt. Domine vis
dicimus ut ignis descendat de celo et consumat
illos sicut et Helyas fecit. Conversus autem
increpavit illos et dixit. Nescitis cuius spiritus
estis. Filius enim hominis non venit animas
perdere sed salvare. Et abierunt in aliam
castellam. Et factum est dum irent in via
dixit quidam ad illum. Sequar te quocumque
ieris domine. Et dixit illi Ihesus. Vulpes
foveas habent et volucres celi tabernacula
habitationis sed filius hominis non habet ubi
caput suum reclinet. Dixit autem ad alium.
Sequere me. At ille dixit. Permitte me primum
ire et sepelire patrem meum. Ait illi Ihesus.
Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Tu autem
vade et annuntia regnum dei. Et alius dixit.
Sequar te domine sed permitte mihi primum
renuntiare his qui domi sunt. Dixit autem
Ihesus ad illum. Nemo mittens manum suam
ad aratrum et respiciens retro aptus est regno
dei.

c.4 Animam esurientem ne despexeris etc. Nam afflicto non est dandum
maledicens enim tibi in amaritudine anime exaudietur. Hic
ad capitulum maledicens non pro comparatione mali culpe quam spiritus
nec pro comparatione mali pene absolute sed pro comparatione mali pene
ut s. nexa dei contra ei cui comparatur. Et ex sua
afflictione ad comparationem aliis moneatur
Proverbio humilia animam tuam etc. i. senem exhibe reverentiam
In iudicando esto pusillis misericors ut pater. et
pro viro matri illorum salva tamen iustitia
pro anima tua ne confundaris dicere verum.
Non contradicas verbo veritatis ullo modo. Vane enim
glorie cupidi dictis aliorum etiam veris vel magis probabilibus
libenter contradicunt quod cedit contrarietatis compedimentum
Non confundaris confiteri peccata tua. ei. s. qui potest et
scit remedium adhibere hoc est pertinet ad iustitiam
Et ne subicias te omni homini pro peccato. s. remediando
sed tantum illi qui scit et potest remediare
Noli esse sicut leo in domo tua evertens domesticos
tuos. et opprimens subiectos tibi.
c.5. Noli attendere ad possessiones iniquas etc.
Noli esse anxius in divitiis ~~multis~~ iniustis.
Non ventiles te in omnem ventum iactanter
et presumptuose docendo. et non eas in omnem
viam i. omnem opinionem recitando et nec vim nec alteri adherendo
Sic. n. peccator probatur in duplici via. in [illegible] in [illegible]
Iustifica pusillum et magnum similiter
non declinando a iustitia doctrine propter varium statum hominum
et formam quia iustitia est stabilis nec sequitur formam variabilitatem
De propiciatu peccatorum noli esse sine metu
Non tardes converti ad dominum. et ne differas
de die in diem. subito enim veniet ira illius
et in tempore vindicte disperdet te.
Si est tibi contractus reddere proximo. Sin autem manus
tua sit super os tuum. ne capiaris verbo
indiscipliti et confundaris

BIBLIOTHEQUE UNIVERSITE

NICOLAUS
DE
HANAPIS

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.
1248